

TÜRK MUSİKİSİNDE HÂFİZ POST

Mehmet SÖYLEMEZ

**DOKTORA TEZİ
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

MART 2016

Danışman: Yard. Doç. Dr. Recep USLU

Müzikoloji, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Prof. Dr. Gülçin Yahya KAÇAR

Türk Müziği, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Doç Dr. Cenk GÜRAY

Türk Müziği, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Doç. Dr. Mehmet GÖNÜL

Türk Müziği, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Doç. Dr. Fikri SOYSAL

Türk Müziği, Gaziosman Paşa Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 16/3/2016

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Doktora Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Prof. Aysen SOYSALDI
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

Mehmet Söylemez tarafından hazırlanan “Türk Musikisinde Hafız Post” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü/ Türk Müziği Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Mehmet Söylemez

16.03.2016

Türk Mûsikisinde Hâfız Post

(Doktora Tezi)

Mehmet SÖYLEMEZ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Şubat 2016

ÖZET

Bu çalışmada XVII. yüzyılın önemli musikişinaslarından İmamzade Mehmed Efendi veya bilinen adıyla “Hâfız Post’un hayatı kaynaklar üzerinden açıklanarak eserleri tespit edilip günümüze erişmiş olan besteleri saptanmıştır. Günümüze kadar “Hâfız Post” hakkında yapılan çalışmaların pek çoğunda verilen bilgiler yetersiz ve çoğu zaman kaynaksız olarak verilmiş ve gerekli yazmaların taraması yapılmadığı için eksik kalmıştır. Oysa yaşadığı yüzyılda ve sonraki yüzyıllarda hemen bütün güfte mecmualarında adı ile karşılaştığımız Hâfız Post, musiki tarihinde çok önemli bir yere sahiptir. Gerek yazmış olduğu güfte mecmualarında teşkil ettiği yapı ve bestekârlığı ile Türk Müziğinde bir ekolün başlangıcı sayılabilecek olan bu kişinin anlaşılması aynı zamanda dönemin musikisi hakkında da bazı eksiklerin giderilmesi ve müzikolojik çalışmalar açısından önemlidir. Bu çalışma sırasında Hâfız Post’un musikişinaslığı yanında yazmış olduğu bu güne kadar bilinen güfte mecmuası dışında yeni bir güfte mecmuası tespit edilmiştir. Bu çalışmada analiz edilecek bilgiler öncelikle seyahatnameler, tezkireler, güfte mecmuaları, nota mecmuaları, Osmanlı arşivleri ve özel arşivlerden elde edilecektir. Çalışmamızda Hâfız Post’un hayatı, çocukluğu, hocaları, öğrencileri, doğum yeri bilgileri, ölüm bilgileri, dini hayatı, dini ve ladini eserlerinin tespiti yapılacaktır. Çalışma içerisinde Hafız Post’un doğum tarihi, yaşadığı yerler, eğitimi ve hattatlığı, hanendeliği, bestekârlığı şairliği, sosyal çevresi, öğrencileri, ölüm bilgileri ve kendi yazmış olduğu eserler nelerdir gibi problemlerin cevapları aranmıştır. Çalışmada Türk Müziği bestekârları evreni teşkil ederken Hafız Post örneklem olmuştur. Kaynaklara tarama metodu ile belirlenmiş, bulgu ve yorumlar ise bu kaynaklardan doğan bilgiler üzerinde oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda ise Hafız Post ve eserleri üzerine değerlendirme ve çalışmanın modeli üzerinden bazı önerilerde bulunulmuştur.

Bilim Kodu	:	401
Anahtar Kelimeler	:	Hâfız, Post, Beste, Güfte, Mecmua, Türk Müziği,
Sayfa Adedi	:	289
Tez Danışmanı	:	Yrd. Doç. Dr. Recep USLU

Hafiz Post on Turkish Music

(Ph. D. Thesis)

Mehmet SÖYLEMEZ

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF FİNE ARTS

February 2016

ABSTRACT

In this study, important musician of the XVII. century Mehmed Efendi, or better known as “Hafiz and the present day life of the post explaining artifacts detected over compositions which have access to resources shall be determined. Until today, “Hafiz Post” in many of the studies about the information provided are often insufficient and incomplete scan of seamless and necessary because there is no writing remained. However, his century, and centuries later we meet with the name in almost all magazines post Hafiz lyrics, the musical has a very important place in our history. Need Turkish music with lyrics written in magazines that pose structure and composition which can be considered as the beginning of a movement in this person's understanding about music and musicological studies of the period rectify some shortcomings at the same time is important. During this study, known until this day that Hafiz had written new lyrics lyrics musikisinaslig post outside magazine next to a magazine have been identified. Post the names of the magazines mentioned in these lyrics Hafiz poets and composers who their friends are and provides insights into such questions can be. In this study, the information to be analyzed primarily travelogues, teaching, lyrics, magazines, music magazines, will be obtained from private archives and the Ottoman archives. In our study, the post Hafiz life, his childhood, teachers, students, place of birth information, death information, religious life, religious Laden and the determination will be made of his works. Hafiz in the study after the birth date, place, and calligraphy education, hanendelig, poesy composition, social environment, students, death information, and what are the problems and the works that he wrote himself and is intended to provide answers. In the study, the universe of Turkish music composers, while Hafiz has been sampling Post. Resources identified by the screening method, findings and comments on the information arising from these sources is built. As a result of the study on Hafiz Post and his work on the model and assessment of the recommendations were made end of the thesis.

Science Code : 401
Key Words : Hâfız, Post, Beste, Güfte, Mecmua, Lyrics, Turkish Music
Page Number : 289
Supervisor : Yrd. Doç.Dr Recep USLU

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimimin tamamında akademik görgü ve terbiyenin yanında müzikoloji alanında bir bilim insanı olma yolunda beni destekleyip yönlendiren, kıymetli bilgilerini benden esirgemeyen danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Recep USLU'ya (Gazi Üniversitesi Türk Musikîsi Devlet Konservatuarı), gerek bilgileri ile gerekse de yol göstericiliği ile doktora eğitimim ve tez sürecinde yardımlarını esirgemeyen hocam Sayın Prof. Dr. Gülçin YAHYA KAÇAR'a (Gazi Üniversitesi Türk Musikîsi Devlet Konservatuarı), tez yazımı ve kaynak araştırma noktasında bana desteklerini esirgemeyen Sayın Prof.Dr. Nezihe ŞENTÜRK'e (Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi), Prof.Dr. Songül ATA KARAHASANOĞLU'na (İstanbul Teknik Üniversitesi), Prof.Dr. Nilgün DOĞRUSÖZ DİŞİAÇIK'a (İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, Doç. Dr. Cenk GÜRAY (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi), Yard. Doç. Dr. Seher TETİK IŞIK'a (Gazi Üniversitesi Türk Musikîsi Devlet Konservatuarı), araştırmalarım sürecinde bütün sabır ve kibarlıkları ile bana yardımcı olan Sayın Banu Güven ÇAM'a Bülent YILMAZ'a, İstanbul Millet Kütüphanesi, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, Topkapı Sarayı Kütüphanesi ile Ankara Milli Kütüphane çalışanları ve hayatım boyunca beni hep destekleyip maddi manevi her zaman yanımda olan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
RESİMLERİN LİSTESİ	x
HARİTALARIN LİSTESİ	xi
KISALTMALAR.....	xii
1. GİRİŞ	1
2. YÖNTEM	17
2.1. Araştırmanın Modeli.....	18
2.2 Evren ve Örneklem	18
2.3. Veri Toplama Teknikleri	18
2.4. Verilerin Analizi	19
2.5. Araştırma Sürecinin Evreleri	19
3. BULGU VE YORUMLAR	21
3.1. Hafız Post'un Hayatı Hakkında Bilgiler	21
3.1.1. Doğum Tarihi.....	21
3.1.2. Adı, Unvan ve Lakapları.....	23
3.1.3. Doğum Yeri	29
3.1.4. Çocukluğu.....	33
3.1.5. Sosyal Çevresi ve Hâmîleri.....	34
3.1.6. Ölüm Bilgileri.....	38
3.2. Hafız Post'un Almış Olduğu Sanat Eğitimi.....	40
3.2.1. Hafız Post'un Hocaları.....	40
3.2.2 Hafız Post'un Sanat Eğitimi.....	50
3.2.3. Hafız Post'un Sanat Çevresi	51

3.3. Hafız Post'un Sanatçı Kişiliğine Ait Özellikler	61
3.3.1. Bestekârlığına Ait Özellikler	62
3.3.2. Hânendeliği	64
3.3.3. Şâirliği	66
3.3.4. Hattatlığı	69
3.4. Hafız Post'un Eğitimciliği	69
3.4.1. Öğrencileri	70
3.4.2. Meşk Ettirdiği Eserler	73
3.5. Hafız Post'un Besteleri	75
3.5.1. İÜ 9857 ve Revan 1724 nolu yazmadaki Hafız Post Besteleri	76
3.5.2 Diğer Güfte Mecmuâlarındaki Eserleri	108
3.5.3. Hâfız Post'un Dînî Mûsikî Besteleri	127
3.5.4. Hâfız Post'un Günümüze Gelen Besteleri	129
3.6. Hafız Post'un Güfte Mecmuaları	139
3.6.1 Hafız Post'un Güfte Mecmualarındaki Repertuvar	144
4. SONUÇ ve ÖNERİLER	249
KAYNAKÇA	255
EKLER	263
ÖZGEÇMİŞ	285
DİZİN	286

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 1.	130
Resim 2.	131
Resim 3.	138
Resim 4.	139

HARİTALARIN LİSTESİ

	Sayfa
Harita 1	31
Harita 2.	32

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar**Açıklamalar****Bkz.**

Bakınız

BOA

Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C.

Cilt

HPGM

Hâfız Post Güfte Mecmuası

İ.A

İslam Ansiklopedisi

İ.Ü

İstanbul Üniversitesi

No.

Numara

S.

Sayfa

SBE

Sosyal Bilimler Enstitüsü

TMDK

Türk Musikisi Devlet Konservatuarı

TRT

Türkiye Radyo Televizyonu

TY

Türkçe Yazmalar

1. GİRİŞ

Türk mûsikisinde en çok beste yapan bestekârların arasında adı geçeni bunun yanında yetiştirdiği öğrencileri ve yazmış olduğu güfte mecmuaları ile musikimizde oldukça önemli bir yeri olan hattat, hanende, şair, güfte mecmuası yazarı ve besteci Hafız Post. İmamzâde Mehmed veyahut bilinen ismiyle “Hâfız Post”, yaşadığı dönemde gerek devlet ricâli gerek münevver tabaka ile sıcak ilişkiler kurabilmiş; şâir, mûsikîşinas, hattat, muallim ve din adamlığı gibi çeşitli meziyetleri kendisinde toplamış ender şahsiyetlerdendir. XVII. yüzyıl Türk Mûsikîsi’nde gerek dînî gerekse lâdînî besteleriyle hem Osmanlı Sarayı’nın hem de aydın tabakanın dikkatini çekmiştir. Özellikle sanatkârlığı yönünden, yaşadığı dönemde herkesten takdir görmüştür.

Dönemine damgasını vuran bu değerli mûsikîşinasın hayatı konusunda elimizde yeterli bilgi bulunmamaktadır. Bu bakımdan, onun hayatı ve eserleri ile ilgili çalışmaların daha kapsamlı hâle getirilmeye ihtiyacı vardır. Sadece müzisyenliği ile değil şâirliği, mûsikî muallimliği, hattatlığı, halvetî kimliği ve diğer tarikatlarla ilişkileri, yaşadığı dönemdeki hâmleri, sosyal çevresi, hocaları, öğrencileri, meşk ettiği eserler, bestelerinin tam sayısı, genel makam tercihleri, yazdığı güfte mecmuası ve mecmuadaki isimlerin incelenmesi gibi konular titizlikle araştırılması gereken başlıklardır.

Günümüzde “Hâfız Post” denilince genellikle akla gelen Şeyhülislam Es’ad Efendi¹ (ö.1753) nin “Atrabü’l Âsar’da târif edildiği gibi adı geçenin baştan ayağa vücudu kıllı ve kılsız yeri az olduğundan “Post” kelimesini lâkap edinmişti” (Behar, 2010:237) sözleri olmaktadır. Bunu temel alan çoğu araştırmada “Hâfız Post’un” hayatından söz edilirken diğer kaynaklara çok dikkat edilmemiş, bu sözler tekrar edilmiştir.

Hâfız Post, İmamzâde Mehmed olarak başladığı hayatında kısa sürede çok ciddî bir başarı göstermiş, Kur’anı hıfz etmiş ve Hâfız unvanını kazanmıştır. Daha sonrasında ise çok erken yaşlarda müzikte büyük ustalıklar göstererek çevresinin takdîrini kazanmış; hattâ çok genç yaşına rağmen sarayda eğlencelere iştirâk ederek dönemin devlet adamları tarafından himâyeye edilmiştir. Sanatındaki yeteneği, hoş letâfet karakteri ve tevâzusu ile

¹ Şeyhülislam Es’ad Efendi (1685-1753) Şair, Besteci ve bunun yanında Osmanlı Devletinde bilinen tek musikîşinas tezkiresinin “Atrabü’l Asar fî Tezkireti ‘Urefai’l-Edvar” adlı eserin yazarı. Eser kendi yaşadığı dönem ve önceki dönemin önemli musikîşinasların hayatlarını kısaca anlatan bir tezkiredir.

yaşadığı dönem içinde çok takdir görmüştür. Bütün bunların yanında belki de kendini bu kadar önemli kılan şey; tespit edilebilmiş ilk Türkçe “Güfte Mecmuâsının” yazarı olarak Hâfız Post adının karşımıza çıkmasıdır. Yazmış olduğu güfte mecmuâlarında Hâfız Post gerek kendisinden önceki müzisyenlerin eserlerine gerekse yaşadığı dönemde eserler veren müzisyenlere, kendinden yaşça küçük olanlarına dâhi yer vererek günümüze eşsiz bir eser kalmasını sağlamıştır. Bu güfte mecmuâları, mûsikînin yanında o günün edebî yapısı, saray içerisindeki eğlencelerde kullanılan repertuar, döneminin sık kullanılan makam ve usûlleri gibi bazı önemli konularda da son derece önemli bilgiler vermektedir. Aslında yaşadığı dönem düşünüldüğünde “Hâfız Post”, gerek seleflerini gerekse haleflerine bağlayan çok önemli bir bağlantı olarak karşımızda durmaktadır. Hocalarından aldığı eğitimi sonraki dönemin önemli mûsikîşinaslarına mâhirâne şekilde aktaran Hâfız Post; Buhûrîzâde Mustafa İtrî (ö.1711), Derviş Ali [Şiruganî]² gibi önemli müzisyenlerin hocalığını yapmıştır. Bunun yanında Nâyî Osman Dede, önceki dönem müzisyenlerini anlattığı bir rubâîsinde Hâfız Post’a yer vererek onun mûsikî için önemini tekrar hatırlatmıştır. Hemen arkasından Atrabü’l Âsar ve sonraki dönemlerde önemli birçok şiir ve hattat tezkîrelerinde adının geçmesinde hiç kuşkusuz sanatındaki ustalığının ve güfte mecmuâsının yeri büyüktür. Görüldüğü üzere Türk Mûsikîsi için oldukça önemli isimler arasında geçen ve adı her dönemde karşımıza çıkan bu büyük mûsikîşinasın hayatı hakkında yeterli bilgiye sahip değiliz. İlk defâ 1898 yılında, “İkdam” gazetesinde, Nûrî Şeydâ’nın “Hâfız Post” başlıklı yazısında o ve onun hayatı hakkında önemli bilgiler bir arada verilmiştir. Hâfız Post elbette gazete ve dergilere sığmayacak biridir. Yine de Şeydâ’nın bu çalışması küçük ama önemli bir vesîkadır. Hâfız Post hakkında günümüze ulaşan bilgiler, bu makâle örneğindeki gibi kısıtlıdır. 17. yüzyılın mûsikî yapısını bu kadar çok ilgilendiren Hâfız Post ve çalışmaları, 1993’de Nilgün Doğrusöz tarafından yapılan yüksek lisans tezine kadar pek ilgi görmemiştir. Güfte Mecmuâsı bile hak ettiği ilgiyi görmemiş, sadece bestelemiş olduğu eserler itibârı ile “Bestekâr Hâfız Post”un eserleri olarak değerlendirilmişti. Bazen de öğrencisi olan kişilerin hakkında yazılan kitap ve makâlelerde “hocaları Hâfız Post” ibâresi kullanılmış fakat Hâfız Post’un hocalığı konusuna hiç değinilmemiştir. Hâfız Post’un doğum yılından başlayarak, doğum yeri, çocukluğu, eğitimi, hocaları, besteciliği, sesi, şâirliği, hâmîleri, arkadaşları ve besteleyebilmiş olduğu eserler konusunda elimizde yeteri kadar bilgi yoktur.

² Derviş Ali Şiruganî (ö.1714) Halvetî şeyhi, müzisyen.

İmamzade Mehmed ya da bilinen adıyla “Hâfız Post”un hayâtı hakkında başvuru yapılacak başlıca kaynaklar; tezkîreler, kadı sicilleri, maaş defterleri, şecere kayıtları, tereke defterleri, şiir ve güfte mecmuâları, seyahatnâmeler, kendisi ya da yakın arkadaşlarına ait o dönemde yazılmış mektuplar ve hâtıratlardır. Hâfız Post’un hayâtı konusunda Türkiye’de akademik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müstakil bir yayın yoktur. Konunun araştırılması Türk Mûsikîsi Tarihi için önem arz ederken, Hâfız Post hakkında kaynak ve araştırmaların da mukâyeseli tenkîdi gerekmektedir.

Problem Durumu

Türk Mûsikîsi araştırmalarında, şahısların hayatları ve eserlerine âit araştırmalarda genellikle izlenen yöntem; ulaşılan belli başlı bazı kaynaklar, bu kaynak üzerine gelişmiş olan araştırmalar ve bu araştırmaların bulguları üzerinde şekillenmektedir. Osmanlı dönemine dâir mûsikîşinasların hayatları ve sanatları konusunda tam mânâsıyla geçerli bilgiler, eğer zamanında yazılmamışsa; çoğunlukla varsayımlar ve şahıslar yolu ile aktarılan bilgilerle sınırlı kalmıştır. Hâfız Post bu anlamda örneklem olarak karşımıza çıkmaktadır. Hakkında yapılan araştırmaların pek çoğunda söylenen bilgilerin büyük kısmı, kaynaklandırılmadan sadece bu varsayımların aktarılması ile günümüze kadar gelmiştir. Bunun nedenlerine baktığımızda; kaynak tasniflerinin ve geçerli kaynakların tam olarak nerelerde olduğunun tam olarak bilinmemesi olabilir. Araştırmamız sırasında çoğu güfte mecmuâsının, kassam defterlerinin, şeriye sicillerinin, avâriz defterlerinin henüz mûsikî biliminde gerekli değeri görmediği ve hâlâ araştırmalarda çok başvurulan kaynaklar olmadığı görülmüştür. Recep Uslu “Müzikoloji ve Kaynakları” adlı kitabında bu konuya değinse de (Uslu, 2007:32), bu kaynaklar bazı araştırmacılar tarafından kullanılsa da genele yönelik örnekler hâlâ oluşmamıştır. Bu tip bir araştırmanın modeli, yapısı, örnekleme hangi şekillerde olmalıdır? Kullanılan kaynaklar arasında tasnif ve önem sırası nasıl yapılmalıdır? Bunların tamâmı bir mûsikîşinası incelerken karşımıza çıkan sorunlardır. Tekrar Hâfız Post örnekleme üzerinde gittiğimizde, eserleri konusunda, araştırmalarda oldukça fazla bestesinin olduğu ve bunların türkü, şarkı, ilâhî, nakış vb. formlarda olduğu söylenmektedir.

Bu çalışmanın hazırlanmasındaki gereklilikler şöyle sıralanabilir

1. Tarihsel Müzikoloji alanında bu tip çalışmaların azlığı,
2. Özellikle biyografi çalışmalarındaki yetersiz kaynak taranmasından
3. Bu tip çalışmalarda kişinin hayatı ve eserleri ile ilgili gelen bilgilerin kaynak eleştirisi yapılmadan doğrudan alınmasından

4. Türk Musikisi tarihinde adı oldukça sık duyulan fakat hakkındaki bilgilerin oldukça az olması bu çalışmayı gerekli kılmıştır.

5. Hâfız Post'un hayâtı ve sanatı hakkındaki bilgilerin neredeyse hiç olmayışı ve ayrıca eserleri hakkında elimizde yeterince bilgi bulunmayışı bizi bu çalışma konusuna yönlendirmiştir.

Problem Cümlesi

Türk Mûsikîsinde Hafız Post'un önemi ve eserleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Hafız Post'un hayatı hakkındaki bilgiler nelerdir?
2. Hafız Post'un almış olduğu sanat eğitiminin özellikleri nelerdir.
3. Hafız Post'un sanatçı kişiliğine ait özellikler nelerdir?
4. Hafız Post'un eğitimciliğine ait özellikler nelerdir?
5. Hafız Post'un besteleri ve özellikleri nelerdir?
6. Hafız Post'un güfte mecmualarının özellikleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; yazılı bütün önemli kaynak, mecmuâ ve araştırmalarda, Türk Mûsikîsi'ndeki önemli isimler arasında yer almış olan Hâfız Post'un hayâtı hakkında bilgileri ortaya çıkarmak ve bir sanatçının hakkında elde edilmiş bütün bilgileri geçmiş kaynakların ışığında hazırlamaktır. Bu bağlamda doğum tarihi, adı, ünvan ve lâkablari, doğum yeri, çocukluğu, eğitimi ve hattatlığı, müzik eğitimi, bestekârlığı, şâirliği, sosyal çevresi ve hâmilere, öğrencileri, hânendeliği, ölüm bilgileri, günümüze ulaşmış olan şiir ve besteleri, bunun yanında güfte mecmuâları; başlıklar altında kaynakları ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bunun yanında günümüze ulaşmış olan fakat fark edilmeyen bestelerinin ve mecmuâsının tespitleri ve tanımları yapılmaya çalışılacaktır.

Araştırmanın Önemi

"Türk musikisinde Hafız Post" isimli tez çalışmasının;

- a) Türk Musikisi tarihini ilgilendiriyor olması bakımında
- b) Tarihsel müzikolojide bir metot önerisi olması bakımından

- c) Hafız Post hakkında yazılmış olan en kapsamlı çalışma olması bakımından
- d) Taranan kaynakların çoğunun ilk defa kullanılması bakımından
- e) Musiki tarihi açısından bakıldığında bir bestekârın hayatı konusundaki eğitim çalışmalarında önem taşıması bakımından
- f) Hafız Post'un yeni fark edilmiş olan güfte mecmuasını muhteviyatı ile birlikte ortaya konulması bakımından önemlidir.

Sınırlılıklar

Bu tez çalışması Hâfız Post'un hayâtını aydınlatacak 17. yüzyıl ve 18. yüzyıl'da yazılmış güfte mecmuâları, şâir tezkîreleri, müzisyen tezkîreleri, özel mektuplar ile Hâfız Post'un besteleri ve ulaşılabilen kaynaklarla sınırlandırılmıştır.

İlgili Araştırmalar

Hâfız Post'un hayâtı ile ilgili ilk başvuru yapılan kaynaklardan biri Cevrî'nin Mutripnâme adlı şiiri, diğeri ise Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'dir. Cevrî'nin (ö.1654)³ önceki dönem saray müzisyenlerini anlattığı dîvânında yer alan Mutripnâme adlı manzûmesinde, Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde “nev-zuhûr” diye adlandırdığı hânendeleri anmamıştır. Bu, gerçekten de bu müzisyenlerin pâdişâh sohbetlerinde eser yazıldığında yeni göründüklerini doğruluyabilir.⁴ Fakat bunun yanında bazı sâzendelerin isimlerinin iki eserde de ortak olmasından hareketle; mükerrer alanlarda ve aynı sohbetlerde pâdişâhın yanında olmaları kuvvetle muhtemeldir. Cevrî'nin şiirine yansıttığı bu müzisyenler, anlaşıldığı üzere daha çok Hâfız Post öncesi kuşağı temsil eden isimlerdir. Cevrî'nin Mutripnâme adlı şiirini yazdığı sıralarda büyük bir ihtimâlle İmamzâde Hâfız Post veya Buhûrîzâde Mustafa İtrî, yeni ortaya çıkacak olan genç ve hocalarının yanlarında eğitimlerini sürdüren öğrencilerdir.

³ Kaynaklarda Cevri Çelebi, Cevri İbrahim Çelebi olarak da anılır. Divanı da olan 17. Yy. önemli şairlerindedir. (Haluk Aydın, Cevri Divanı'nın Tahlili, 2010:13)

⁴ Divanında Hanende olarak Derviş Ömer, (Evliya Çelebi Hocası olarak belirtmiştir), Ali Ağa (Küçük Ali Çelebi?), Vehbi, Sazende olarak Çeng-nevaz İbrahim, Çöğürçü Koroğlu (Evliyada mevcut) , Çüğürçü Muhammed, Kemani Mustafa(Mevcut), Neyzen Derviş Yusuf(Beşiktaş Mevlevihanesi şeyhi) , Tanburi Acem Ramazan, Tanburi Seyyid Hasan (Şamlı Hasan Çelebi), Kavval Süleyman, Miskali Ahmed, Udi Avvad Muhammed,

Sonraki kaynak ise tartışmalı kaynaklardan sayılabilecek Evliyâ Çelebi'nin⁵ (ö. 1685'den sonra) Seyahatnâmesi'dir. Tartışmalı olmasının nedeni; Evliyâ Çelebi'nin eseri basılırken ortaya çıkmış olan bir sorundur. Evliyâ Çelebi'nin "Nev-zuhûr hânendeler" başlığı altında yazmış olduğu yeni ortaya çıkan hânendelerden bir isim; bazı XIX. yüzyıl⁶ baskılarında "İmamzâde Hâfız Yusuf"⁷, bazı basımlarda ise İmamzâde Hâfız Post olarak görülmüştür. Yılmaz Öztuna, Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi (1969:243-244) ve Türk Sanat Mûsikîsi'nin Ansiklopedik Sözlüğü (2006:323-324) adlı çalışmalarında Hâfız Post maddesinde adı geçen şahsın "Hâfız Yusuf" olduğunu belirtmiş ve kronolojik açıdan da adı geçen kişinin Hâfız Post olamayacağını söylemiştir. Hemen arkasından 1970 senesinde Âsım Sönmez'in Mûsikî Mecmuâsı'nda yazmış olduğu "Hâfız Post ve Birkaç Hâtîrâ" adlı yazısında Hâfız Post adı tekrar karşımıza çıkmaktadır. (Sönmez, c. 256, s.12-13) Âsım Sönmez ise yazısında; Evliyâ Çelebi'nin söz ettiği kişinin Hâfız Post olduğunu söylemiştir. Bununla ilgili araştırmalar, bizi, Topkapı Sarayı Kütüphânesi'ndeki "Bağdat Köşkü, 304 numara"lı yazmaya götürmüştür. Buradaki araştırmalarımız sonucunda "Nev-zuhûr hânendeler" kısmında adı geçen kişinin İmamzâde Hâfız Post olduğu tespit edilmiştir. Yılmaz Öztuna'nın kronolojik açıdan mümkün görmemesi, büyük ihtimâlle Hâfız Post'un 1630 yılında doğduğunu bildiği ve o dönemde çocuk yaşta olduğunu düşünmesinden ötürüdür. Fakat "Nev-zuhûr hânendeler" kısmında yer alan diğer mûsikîşinaslardan Buhûrîzâde (ö.1712) ve Hâfız Portakal gibi isimleri düşününce Hâfız Post'un da burada yer alması olağan bir durum olarak durmaktadır. Bu cihetle, biz de ilk başvuru yapacağımız kaynaklardan biri olarak Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnamesi'ni ele almaktayız.

Evliyâ Çelebi, kendi anlatımıyla 1040 Muharremi'nin Aşûre (10 Muharrem 1040/19.08.1630) gecesinde görmüş olduğu bir rüyâ üzerine Seyahatnâme adı verilen eserini yazmaya başlamıştır. (Kahraman, Dağlı, 2014:2-3-4)⁸ Doğum tarihini "1020 Muharremi'nin onuncu günü (25.03.1611) " olarak belirten Evliyâ Çelebi'nin yirmili yaşlarda yazmaya başladığı kesinleşen Seyahatnâmesi'nde vermiş olduğu bir diğer bilgi

⁵ Evliya Çelebi (ö.1685'den sonra) Osmanlı Seyyahı, musikişinas, tarihçi.

⁶ İkdâm Matbaası, Basım yılı 1314, İstanbul.

⁷ Bazı neşir çalışmalarının çok güvenilir olmadığı İslam Ansiklopedisi "Seyahatname" maddesinde Nuran Tezcan tarafından şu şekilde aktarılmıştır. "Evliya Çelebi Seyahatnamesi, I-VI, nşr. Ahmet Cevdet, İstanbul 1314-1318; VII-VIII, nşr. Kilisli Rıfat, İstanbul 1928 IX, İstanbul 1935 X, İstanbul 1938) neşriyat ve yazmalar iyi seçilemediği, pek çok hata ve atlama içerdiği için ilmi açıdan problemlidir. Eserin tamamının güvenilir metin neşri Yapı Kredi Yayınları'na gerçekleştirilmiştir." (İ.A, Nuran Tezcan, cilt:37, s.16-19, 2009)

⁸ Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, Yapı Kredi yayınları, 2014, 1. Kitap 1. Cilt.

de Sultan IV. Murad'ın huzuruna çıkışıdır. 1636 senesi Ramazan ayının Kadir Gecesi'nden sonra göstermiş olduğu mahâretlerden dolayı pâdişâhın sohbetlerinde kendine bir yer edinmiştir (Kahraman, Dağlı, 2014:202). Hemen akabinde, yirmili yaşlarda pâdişâhın sohbetine nâil olan Evliyâ Çelebi, Seyhatnamesi'nde, saray ile civârındaki bilgileri çok büyük bir ihtimâlle bu dostluktan sonra vermeye başlamıştır. Bu bilgilerden hiç kuşkusuz en önemlisi, saray içerisindeki müzikli sohbet ve eğlenceler hakkında düşmüş olduğu notlardır. 1636 yılından sonra bu sohbetlerde yer aldığı düşünülen Evliyâ Çelebi, müzisyenlerin bir kısmını büyük bir ihtimâlle “Nev-zuhûr”, yâni “yeni görünen hânendeler” kısmında vermiştir. Bu isimlerden birisi de “İmamzâde Hâfız Post” tur. Hâfız Post için “Henüz velvele arar, üstâd-ı kâmil yegâne-i asr bir halûk ve hulvü'l kelâm ve hoş sohbet çelebidir. Bu hakîrin pederi nazar-gerdesidir.” diyerek Hâfız Post'u babasının yetiştirdiği, ilminde kâmileştiğini, taşıdığı özelliklerle zamanında bir tane, iyi huylu, hoş sohbet ve efendi, kibar bir insan olduğunu belirtmiştir. Son araştırma sonuçlarına göre ise 1630-1640 yılları arasında yazılmış Seyahatnâme'nin ilk cildinde yer alan müzikle ilgili kısmın, özellikle IV. Murad'ın 1638'de yaptırdığı tören alayı nedeniyle yazılmış olabileceği düşünülmektedir.⁹ Bu durumda 1620 yılında doğduğu tahmin edilen Hâfız Post'un on sekiz yaş civârında iken bu tip övgüler alması, hem Evliyâ Çelebi'nin kendisini tanıdığının hem de erken sayılabilecek bir yaşta pâdişâhın sohbetine nâil olarak pâdişâh meclisinde yer alan bir nedim olduğunun göstergesi sayılabilir.

Hâfız Post adının ilk olarak geçtiği bir diğer önemli kaynak ise; yine yaşadığı dönemde yazılmış olan Mehmed Rızâ'nın¹⁰ (ö: 1082 h.- 1671 m.) “Tezkîre-i Rızâ” adlı eseridir. Hicrî 1050 (1640-41) yılında tamamlanıp Sultan İbrâhim'e (d.1615 - ö.1648) sunulmuş (Zavotçu, 2009:11) olan bu eser, açık bir şekilde şâirliği üzerine durulmuş olan ilk eserdir. Araştırmalarda üzerine durulmamış olan bu değerli kaynakta “İstanbulî Hâfız Mehmed Çelebi” adıyla karşımıza çıkan Hâfız Post, mahlası “Hâfız”, doğum yeri “İstanbul” ve şiiri ise “eşsiz” olarak nitelendirilmiştir. Evliyâ Çelebi'nin Nev-zuhûr hânendeler” başlığı altında mûsikişinaslığına değinilen Hâfız Post, ilk defâ şâirliği ile de dönemin en önemli tezkîrelerinden birisi olan Rızâ Tezkîresi'nde zikr edilerek yaşadığı

⁹ Ersu Pekin, *Evliya Çelebi Müzik Değişiminin Neresinde*, İstanbul 2009; Ülkü Çelik Şavk, *Sorularla Evliya Çelebi*, Ankara 2011, s. 26

¹⁰ Seyyid Mehmed Rıza (ö.1082, 1671) Edirmeli, Zehrimarzade, müellif, din adamı. Tezkire-i Rıza adıyla bilinen bir şu'ara tezkiresi vardır. Tezkire, sondaki cami-i mazmun tamlamasının ebced hesabıyla karşılığı olan H. 1050 yılında tamamlanmış ve başındaki kasideden anlaşılacağı üzere Sultan İbrahim'e sunulmuştur. (Zehr-i Marzade Seyyid Mehmed Rıza Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Tezkiresi, Gencay Zavotçu, 2009, Kocaeli, TC Kültür Tur. Bak. S.11)

dönemde şiir konusunda da hatırı sayılır bir yeri olduğunu ortaya koymuştur. Hicrî 1050 (Milâdî 1640-41) yıllarına denk gelen bir tarihte Sultan İbrâhim'e (d.1615 - ö.1648) sunulan bu tezkîrede yer alması, aslında Hâfız Post'un hayâtındaki bazı kısımları anlamak için de önemli ipuçları sunmaktadır. 1620 yılında doğduğu tahmin edilen Hâfız Post'un 1638'li yıllarda "Nev-zuhûr hânendeler" başlığıyla Seyahatnâme'de yer alması ve 1640 yılında ağabeyi IV. Murad¹¹'in yerine pâdişâh olan Sultan İbrâhim'e sunulmuş olan bir tezkîrede yer alması; saray civârındaki varlığını ispatlamış olduğunun ve pâdişâh sohbetlerinde yer aldığı açık bir kanıtıdır. Bunun yanında doğum tarihinin de kesinlikle 1630'lu yıllar olamayacağını bize ispatlamaktadır. Çünkü 1630'lu yıllarda doğması demek; Rızâ'nın Sultan İbrâhime bu tezkîreyi sunarken Hâfız Post'un 10 yaşında olduğu anlamına gelmektedir ki bu yaşta mahlasını edinip bu kadar kendisini göstermesi mümkün durmamaktadır. Bunun yanında şiiri ve güftârının oldukça övülmesi ve şiirinin örneklenmesi; gerçekten de kendisinin çok erken yaşlarda sohbetlerde yer bulup kendi yazdığı şarkı ve şiirlerinin insanları etkilediğini ve çok genç yaşta saygınlık kazandığını göstermektedir. Bir diğer ayrıntı ise; tezkîrede "İstanbulî İmamzâde Hâfız Mehmed Çelebi" diye geçmesidir. Buradan da 1640'lı yıllarda henüz kendisine "Post" ünvânı ile hitâp edilmediğini göstermektedir. Babasının yetiştirmesi olarak tanıttığı Hâfız için "Post" ünvânını kullanan Evliyâ Çelebi'nin ilk defâ "Post" ünvânı kullanması, aynı sosyal veya dînî çevreden gelmelerinden ötürü olabilir.

Hâfız Post Güfte Mecmuâsı, İÜ T9857 no'lu güfte mecmuâsı; 21x12 cm. ebatında, kırmızı deri ciltli, tâlik yazı ile kaleme alınmıştır. Sayfa kenarları yaldızlı ve birkaç eserde de yeşil mürekkep kullanılmış, fakat büyük oranda kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Esere sonradan ilâveler yapıldığı; gerek eklenen eserlerin türlerinden gerekse değişmiş olan yazı türü ve mürekkepten anlaşılmaktadır. Eserde sayfaların yerlerinin karıştığı; İsfahan makamı ile başlamasından ve Revan 1724 no'lu yazma ile yapılan karşılaştırmayla anlaşılmaktadır. Eserin başlangıcında satranç tahtası biçiminde fihrist kısmı varsa da boş bırakılmıştır. Eserin muhteviyâtı ile bilgi, ilgili kısımda verilecektir. Bu eser ile Hâfız Post'un yaşadığı dönemin meşklerindeki ve fasıllarında icrâ edilen eserleri öğrenmenin yanında Hâfız Post'un düşmüş olduğu çeşitli ibârelerden doğrudan ilişkisi olan müzisyen ve şâirleri de öğrenme şansını elde ediyoruz.

"Hâfız Post Güfte Mecmuâsı, Revan 1724" güfte mecmuâsı ise hem içinde bulundurmış olduğu farklı eserler hem de diğer mecmuâda eserleri bulunmayan Abdülkâdir Merâgî,

¹¹ IV. Murad. 27 Temmuz 1612 - . 8 Şubat 1640), 17. Osmanlı padişahı ve 96. İslam halifesi, şair.

Hoca Abdülali ve Hoca Abdülaziz gibi isimleri de barındırması bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu eser de yine tâlik yazı ile kaleme alınmıştır. Bu mecmuânın farkı; yapılmış olan bazı ilâvelerin başka biri tarafından yapılmış olmasıdır. Hemen bütün araştırmalarda bu ilâveleri yapanın İtrî olduğu söylenmektedir. Mecmuâ Rast makamı ile başlamış ve önceki mecmuâdan farklı olarak makamlar, hazırlanmış olan kısma yazılmıştır.

Daha önce araştırmalarda söz edilmemiş olan ve Hâfız Post'un yaşadığı dönemde kendisine “Neşâtî Dede” (ö.1674) tarafından yazılmış olan bir mektup, hem karakteri hem de dönem içerisindeki durumunun anlaşılması için çok önemli bir yere sahiptir. “Murabba’nişin-i çar-tak nûktadani, oğlumuz Hâfız Mehemed Çelebi huzurlarına” (Zariflik çardağının bağdaş oturanı, oğlumuz Hâfız Mehemed Çelebi huzurlarına) (Özergin, Hisar dergisi, 1970: 25) diye başlayan mektupta, Neşâtî Dede'nin bu övgü dolu sözleri ile Hâfız Post'un diğer bütün kaynaklarda da söz edilecek olan ince ve nâif karakterini ortaya koymaktadır. Bu mektubun önemli taraflarından birisi de mektubun içerisinde hem Neşâtî Dede'nin hem de Hâfız Post'un hocası olan Na'îlî'nin¹² birer gazelinin bulunmasıdır. “Tahammül” redifli Neşâtî'ye ait bu gazele Na'îlî'nin bir nâziresi vardır. Edirne'den yazılmış bu mektup, evlât yerine koydukları Hâfız Post'a şiirleri vâsıtası ile ilettikleri bir serzeniş metnidir. Bu serzeniş hâli, Neşâtî Dede'nin sözlerine yansımıştır. “Güldeste-i sena ki dest-aviz-i hadika-i muhabbetdür, nisar olunduktan sonra, tefakkud-i hal-i pür melal erzani buyurulursa, nice eyyam idi ki demserdade ruzgarun tünd bad-ı inkarlarında hadika-i me'ani sebze-i habide gibi pür gird-i melal ve cevr-i spihr-i sürme-rengile zeban-ı hane ekbem ü lal olur, Key şî'r-i terengized, hatır ki hazin başed, mazmunı üzere gerdiş-i rüzgar olmuşlar idi.” (Özergin, Hisar dergisi, 1970: 25) Yâni artık gelen bezginlik yılları ile birlikte kaleminin sustuğunu bir manzum ile hüznü bir gönlün nasıl olur da taze bir şiir yaratacağını sormuştur. Bu mektupların, o sırada İstanbul'da olan “Hâfız Mehemed Çelebi” nin bu serzenişleri öğrenmesi ve belki de gerekli yerlere bu durumu anlatması için yazılmış olma ihtimâli de vardır. Bu noktadan hareketle Hâfız Post'un, dönemin iki önemli halvetî şâiri Na'îlî ve Niyâzî Mısrî (ö.1693) gibi sürgün edilme gibi bir durumu hiç yaşamadığı ve Osmanlı Sarayı ile çevresinde o dönemde himâye gördüğü anlaşılabilir. On yedinci yüzyılın en önemli şâirlerinden birisi olan Na'îlî'nin Hâfız Post'un hocası olduğu, Hâfız Post'un ölümünden sonra yazılmış olan bütün tezkîrelerde belirtilmiştir. Hocasının ve yakın çevresinden insanların yaşadığı

¹² Naili, asıl adı *Mustafa* olup İstanbul doğumlu Türk divan şairidir. Na'îlî 55-60 yaşlarında 1666 (1077) yılında İstanbul'da ölmüştür. (İpekten, 1990:III)

sürgün gibi önemli bir olayla karşı karşıya kalmaması kendisinin siyaset ve eleştiriden bunun yanında yetkili kişilerle olan iyi ilişkilerine bağlanabilir. Bunun yanında kendisine de bestelemesi için bazı şiirlerin mektub vasıtası ile gönderildiği sonucunada ulaşılabilir. Bu iyi ilişkileri padişah sohbetlerinde yer almasının yanında aynı zamanda tarih düşürmüş olduğu Sadrazam Sarı Süleyman Paşa (Bosnevi Süleyman Paşa, ö.1687) dan da anlaşılmaktadır. Süleyman Paşa, IV. Mehmed'in salatanatı döneminde sadrazamlık görevine getirilmiştir. Kaynaklarda sıkça ömrünün son dönemlerinde Kağıt Eminliği'ne getirildiği söylenen Hâfız Post, büyük bir ihtimalle bu göreve Sarı Süleyman Paşa'nın himayesi altında getirilmiştir. Hâfız Post'un 1694 yılında (H.1105) vefat ettiği düşünülürse ömrünün son yedi-sekiz yılını bu görevde geçirdiği düşünülebilir. Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde 24 Ramazan 1105 tarihli gömlek numarası 1835, AE.SAMD.II. fon kodlu belgede "Emin-i Rüsüm-Berevat Hâfız Mehmed Efendi'den alınan parayı mübeyyin tezkire" ve 15 Ramazan 1105 tarihli gömlek numarası 2053, AE. SAMD.II. fon kodlu belgede ise "Katib-i Divan-ı Humayun Huldi Efendi marifetiyle Emin-i Rüsüm-ı Beravat Hâfız Mehmet Efendi marifetiyle mukataalardan alınan parayı mübeyyin tezkire" bu iki belgedeki ismin daha sonraki dönem belgelerinde görülmemesi aklımıza bu kişinin 1105 yılında vefat etmiş olan "Hâfız Post" olma ihtimalini getirmektedir. Son işlem yapılan zamanın 24 Ramazan 1105 miladi 19 Mayıs 1694 olduğu düşünülürse Hâfız Post'un vefatı büyük bir ihtimalle mayıs ayından sonra olmuştur.

Önemli kaynaklardan bir diğeri ise Ali Ufki Bey'in (ö.1675) Hâzâ mecmûa-i sâz ü söz adlı nota mecmuasıdır. Bu nota mecmuasında Ali Ufki Bey kendi döneminde yaşamış olan musikişinasların eserlerini notaya almış ve "Osmanlı Sarayı" içerisinde yaşamış biri olarak ilk nota mecmuasını yazan kişi olmuştur. Bu nota mecmuasında "Murabba Beyati Kürdi" başlığı altında, "Beste-i Mehemmed Hâfız İmam, Usûlü Evfer" şeklinde notaya alınmış "Mâh-ı ruhsâr-ı tû âyine-i maksûd-ı men est/ Dâne-i hâl-i tû ne zi-ahter-i mesûd-ı men est." Sözleri ile farsça bir eser notaya alınmıştır. Bu eser Hekimbaşı Mecmuasında "Hâfız Post" a ait gösterilmiştir. Bestecisinin adının Mehemmed ve ünvanında Hâfız ve İmam (zade?) geçmesi bu eserin büyük bir ihtimal ile Hâfız Post'a ait olduğunu düşünmemizi sağlamaktadır. Hafız Post'un bestesi olabilecek ikinci eser ise "Kasdın eğerçi cab u dilin birisi nedir" adlı eserdir. Bu eserde yine Hekimbaşı Mecmuasında "Beste Hafız" olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk defa çalışmamızda yapılan bu tespit ile Hâfız Post'a ait iki eserin daha notasının günümüze ulaştığını belirtebiliriz.

Hâfız Post'u yaşadığı dönemde görme şansı olmuş ve belki de ders almış olan Nayi Osman (ö.1729) Dede¹³'de Hâfız'ın adını Rabt-ı tabita-ı musiki kitabında kendinden önceki değerli müzisyenleri anlattığı bir şiirinde¹⁴ anmış ve onun karakteri ile bilgisi üzerine çok önemli sözler etmiştir. Nayi Osman Dede henüz müzik öğrenmeye başladığı dönemde artık ellili yaşlara gelmiş olan Hâfız Post ile tanışma ihtimali oldukça yüksektir. Kendisi bir Mevlevi olan Nayi Osman Dede'nin fakat Halveti tarikatı ile sıcak ilişkileri olduğu bilinmektedir. Üsküdar Doğancılar'da bulunan Şeyh Nasuhi tekkesinin o zamanki şeyhi "Mehmed Nasuhi Efendi (ö.1130-M.1717-18) tekkede Nayi Osman Dede'den mevlid gibi okunmak üzere bir miraciyye¹⁵ yazıp bestelemesini istemiş, bunun üzerine Osman Dede kaleme aldığı eserini segah, müstear, düğah, neva, saba, hüseyini, nişabur makamlarında yedi bölüm (hane) halinde besteleyip ilk defa Nasuhi Efendi Tekkesi'nde okumuştur". (Köse, 2010:161) Bu da bize farklı iki tarikat da olsalar Mevlevilik ve Halvetiliğin arasındaki ilişkinin gerek kurumsal gerekse de kişiler üzerinden yürüdüğünü ve Hâfız Post ile Nayi Osman Dede'nin nasıl tanıştıklarını ve Osman Dede'nin neden şiirinde iki halveti dervişi olan Hâfız Post ve Ali Şirugani'ye yer verdiğini açıklamaktadır.

Safayi (ö.1725) ise tezkiresinde Hâfız Post'u mahlası olan "Hâfız" başlığı altında almıştır. Burada da babasının "kamili-i devran" bir imam olduğunun belirtilmesinin yanı sıra ilk defa bir kaynakta "Na'îlî nam şa'ir-i mahirin terbiyet-gerdesi" denilerek Na'îlî'nin öğrencisi olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında sesi oldukça övülmüş hatta bülbülleri kıskandıracak bir sese sahip olduğu söylenmiştir. Son olarak ise ömrünün sonlarına doğru divan haceleri zümresine dahil olduğu ve kağıt eminin olduğunu söyleyerek ilk defa musikişinaslık dışında farklı bir çalışma alanından söz etmiştir. Eserde aynı zamanda öğrencisi olan Buhurizade Mustafa Itri Efendi'nin (ö.1712) vefatı için yazmış olduğu tarih düşürdüğü şiir ve Hâfız Post'un ait olan Bosnevi Süleyman Paşaya yapılmış olan bir tarih düşürme ile iki beyti şairliğine örnek olarak vermiştir. Bu tezkirenin yazarı Mustafa Safayi'nin "tahsili bittikten sonra IV. Mehmed'in (d.1642 ö.1693) sadrazamlarından Elmas Mehmed Paşa tarafından korunmuş" (Çapan, 2005: 9)

¹³ Nayi Osman Dede (ö.1729) (Kutbunayi) Mevlevi Şeyhi, Neyzen, Musikişinas.

¹⁴ Hace Hafız nam-ı yerkerd-i zarif/Bu'di zi danayan-ı fenn-i latif
Bestekerd ez Büzürg u tasnif-ha/ Der miyan-ı bestehayeş münteha
Ve'an-gah erbab-ı tabiat bişneved/ Ez tenasüb-ha-yi u hoş dil şevend
Purs-i pürsan ez çi şube u çi makam/ Talib ayend-eş ki çü güyend-i nam
Beher setr'u ketm' Hafız-ı an zaman/ Guft: Mi-guyid Aşiran ey mahan

¹⁵ İslâm edebiyat ve sanatlarında Hz. Peygamber'in mi'racını konu alan eserlerin genel adı. (DİA, Mustafa uzun, 2005, cilt:30, sayfa 135-140)

ve himaye edilmiştir. Bir sadrazam tarafından himaye edilmesi çeşitli saray meclis ve toplantılarında yer alması ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Bu meclis ve sohbetlerde sesinin bülbülleri kışkandıracağını söylediği “Hâfız Post” ile karşılaşması onun müziğinin yanında şiirlerinden de bazılarını derlemesini ve kendi tezkiresinde yer vermesi ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Çok büyük bir ihtimaldir ki Buhurizade İtri'nin tarih düşürdüğü şiirini aralarındaki muhabbetten ötürü almış ve tezkiresine koymuştur.

İsmail Belîğ'in (ö.1729) Nuhbet-ül- Asar Li – Zeyli Zübdeti'l – Eş'ar adlı eserinde ise Hâfız Post hakkında çok fazla bilgi vermeyerek “Hâfız” başlığı altında musikişinas olduğunu söyleyip divan haceleri zümresine dahil olduğu bilgisini vermiş ve 1105 de vefatını söylemiştir. Bursa'da doğmuş ve yaşamış olan İsmail Belîğ'in tezkiresinde bir İstanbul şairi olan Hâfız Post'u tanımış olma ihtimali az da olsa vardır. Bursa da H.1079 M.1668 yılında doğmuş ve yetişmiş olan İsmail Belîğ'in Hâfız Post'u tanıma konusunda en büyük sıkıntısı öncelikle yaş ile alakalıdır. 1620'li yıllarda doğmuş olduğu tahmin edilen Hâfız Post ile aralarındaki 48 yıllık yaş farkı ve mekan farkı, tanışma ihtimallerini düşürse de bu ihtimali tamamiyle ortadan kaldırmamaktadır. XVIII. yüzyılın diğer önemli iki tezkiresi olan Şeyhi'nin (1666-1732) “Vekayîü'l Fuzalası¹⁶” ve Mehmed Emin Salim Efendinin (1688-1734) “Salim Tezkiresidir¹⁷” Bu iki tezkirede Nevşehirli Damad İbrahim Paşaya sunulmuştur. Şeyhinin tezkiresi kronolojik açıdan erken bir döneme aittir. Hâfız Post ile ilgili bir diğer önemli kaynak ise Şeyhülislam Es'ad Efendi'nin (1685-1753) yazmış olduğu “Atrabü'l Asar”¹⁸ isimli Osmanlı tarih içerisinde bildiğimiz tek musikişinaslar tezkiresidir. Araştırmalardan Hâfız Post ölmeden doğmuş olan Es'ad Efendi tarafından yazılmış olan bu eser dönem müziğini anlamak için çok büyü önem arz

¹⁶ Şeyhi Mehmed Efendi (1666-1731) tarafından telif edilmiştir.” Şeyhî Mehmed Efendi'nin en önemli eseri Vekâyiü'l-fuzalâ adlı biyografi kitabı olup Nev'îzâde Atâî'nin Hadâiku'l-hakâik'inin zeylidir. Eserde “tabaka” genel başlığıyla 1042-1144 (1632-1731) yılları arasında yaşayan âlim ve şeyhler hakkında bilgi verildikten sonra dönemin şairleri ayrı başlık altında anlatılır ve şiirlerinden örnekler verilir.”Özcan, A. (2010) *Şeyhi Mehmed Efendi*, İslam Ansiklopedisi, c.29, s.82.

¹⁷ Salim, *Tezkire*, İstanbul İkdâm matb. 1315; Müellifi Mirzazade Mehmed Emin Salim Efendi (1688-1743) Cemâziyelâhir 1099'da (Nisan 1688) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed olup Şeyhülislâm Mirza Mustafa Efendi'nin oğludur. Tezkiresinde belirttiğine göre, on yaşlarında iken babasının ikinci Rumeli kazaskerliği görevi dolayısıyla Edirne'de buldukları yıllarda sülüs, celî ve tuğra çekmede tanınmış bir hattat olan Bahrî mahlaslı Mehmed Efendi'den hat öğrenmiş, Amcazâde Hüseyin Paşa'dan icâzet alarak birçok beratın yazımında ona yardım etmiştir (Tezkiretü's-şu'arâ, s. 236). Tezkiresinin Süleymaniye (Esad Efendi, nr. 3872, müsvedde) ve İstanbul Üniversitesi (TY, nr. 2407) kütüphanelerindeki nüshalarını kendisi yazmıştır.(Güfta, H. (2009) *Salim*, İslam Ansiklopedisi, c.36, s.46-47

¹⁸ Şeyhülislam Ebu İshakzade Mehmed Es'ad Efendi'nin (1685-1753) Atrabü'l Asaf fi Tezkireti 'Urefai'l-Edvar adlı eseri Osmanlı döneminin bilinen ik ve tek musikişinaslar tezkiresidir. Atrabü'l Asar yüz adet kadar besteci hakkında biyografik bilgi içerir. (Behar, 2010:9, YKY, İstanbul)

etmektedir. Düşürülen tarihlerde H.1105 (M. 1694) vefat ettiği kesin olan Hâfız Post ile karşılaşma ihtimalleri olsa da artık Hâfız'ın büyük ihtimal son demlerine yetiştiği kesindir. Hâfız Post için oldukça övgü dolu sözler yazmış olan Es'ad Efendi bu bilgileri büyük bir ihtimal Hâfız'ı tanımış kişilerin bilgilerinden aktarmıştır. İstanbullu olduğunun belirtildiği bu eserde, şöhretinin en olgun çağı olarak da Sultan IV. Mehmed'in saltanatta olduğu zaman işaret edilmiştir. Bu eserde en çok dikkat çeken bilgi ise sesinin ahenksiz ve tatsız olduğu dinleyenleri ise ürpettiği bilgisidir. Sarayda hanende sıfatında sohbetlerde kendine yer bulabilmiş birisi için oldukça sıradışı kelimeler olan bu sözlerin yanında musiki hakkındaki bilgisi oldukça övülmüş ve beste sayısının bine yakın olduğu belirtilmiştir. Yine bu eserde "Post" mahlası ile ilgili olarak bir açıklama ilk defa yapılmış ve "baştan ayağa kıllı" olduğu söylenerek bu mahlas vücudundaki kıllarla bağlantılı olarak açıklanmıştır. Aynı zamanda hattat olduğu konusu ise ilk defa bu eserde yer almıştır. Fakat hattatlığı ve hat sanatının öğrendiği kişiler üzerine durulmamıştır.

Yine Hâfız Post hakkındaki araştırmalarda çok dikkate alınmamış tezkirelerden biriside XVIII. yüzyılın sonlarına doğru (1782-1783) yıllarında yazılmış olan Saffet Tezkiresidir. Eser "Kemiksizzade Saffet (ö.1783'den sonra) tarafından yazılmıştır. "Hâfız" mahlası ile ele alınan şair hakkında çeşitli bilgiler verirken şiirlerine bazı örnekler verilmiştir.

Hâfız Post için yazılmış en önemli kaynaklardan birisi de Mustakimzade Süleyman Saadeddin Efendi'dir (ö.1788) yazmış olduğu eserlerin üçünde Hâfız Post'un besteleri, hattatlığı ve hayatı hakkında bilgiler vermiştir. Özellikle "Mecmua-i İlahiyyat" adlı eserinde hem Hâfız Post'un dini bestelerine hem de yaşadığı dönemin diğer önemli bestekarlarının dini eserlerine yer vererek bugün bu eserlerin yaratıcılarının isimlerini bilmemizi sağlamıştır. Hâfız Post'un musikişinaslığının yanında hat sanatında da kendini ispatladığı bu sanatın en önemli kaynaklarından birisi olan, Müstakimzade'nin (ö.1788) Tuhfe-i Hattatin eserinden anlaşılmaktadır. Dönemin en önemli hat ve talik ustası Tophaneli Mahmud Efendinin öğrencisi olduğu belirtilen Hâfız'ın günümüze kadar tesbit edilebilmiş bir hat eseri gelmemiştir. Fakat kendi el yazısı ile yazmış olduğu güfte mecmuası yazı karakteri hakkında bir fikir oluşmasını sağlamıştır. Yine Müstakimzade'nin telif etmiş olduğu Mecelletü'n- Nisab¹⁹ adlı eserde Hâfız Post'un adına rastlanmaktadır. Türk-İslam büyüklerinin lakap, künye ve mahlasları üzerinden giden bu eserde adının geçmesi Hâfız Post'u ele alırken bize farklı bir bakış açısı daha

¹⁹ Müstakimzade Süleyman Saadedtin Efendi (ö.1787) tarafından yazılmış. Türk-İslam dünyasının meşhur şahsiyetlerinden pek çoğunun kısa hal tercümesini lakap, künye ve mahlasları esas alınmak suretiyle bir araya getirilen bir başvuru kitabıdır. (İ.A, Ahmet Yılmaz, 2003, c.28, s. 237-238)

kazandırmaktadır. Aynı zamanda öğrencisi olan Buhurizade'nin de adının olduğu bu eserde sanatkar sayısı oldukça azdır. Bu da bu iki değerli müzisyenin sanatlarının yanında farklı yönlerinin ön plana çıktığını göstermektedir.

Hâfız Post ile ilgili civarındaki şahsiyetler ve yaşadığı yüzyılı bize direk aktaran önemli vak'ayı nağmeler, yabancı ve Osmanlı seyyahlarının notları, kadı sicilleri ve şer'îye defterleri de başvuru yapacağımız önemli kaynaklardır

Hâfız Post ile ilgili araştırmaların ilk örneklerinden birisi sayılabilecek olan yazı; Nûrî Şeydâ'ya âittir. Nûrî Şeydâ'nın 20 Ağustos 1898 yılında İkdâm gazetesindeki yazısını yazarken diğer tezkirelerden yararlandığı, onlardan yapmış olduğu alıntılardan anlaşılmaktadır. Nûrî Şeydâ, Hâfız Post ile ilgili yazısını yazdığı günlerde Sâlim Efendi'nin tezkîresinin İkdâm Matbaası'nda basılmaya hazırlandığını ve bu değerli mûsikîşinasın hayatını yazmaya bu noktadan hareketle başladığını yazmıştır. Yazıdaki önemli ayrıntılardan birisi de Sâlim Efendiye atfetmiş olduğu bir şiidir. Bu şiir Sâlim Efendi'nin tezkîreleri ile ilgili yapılmış çalışmalarda hep eksik olarak verilmişken Nûrî Şeydâ'nın yazısında tamâmen verilmiştir.²⁰ Son iki kıta Sâlim Efendi'nin İkdâm Matbaası'nda H.1315 - M. 1897 yılında basılmış olan tezkîresinde mevcut değildir. Buradan şiiri Nûrî Şeydâ'nın kendisinin, ya özel bir koleksiyondaki nüshâdan tamamladığı ya da başka bir tezkîreden tamamladığı sonucu çıkartılabilir. Hâfız Post ile ilgili bu makâlede neden mahlasının "Post" olduğu, kişiliği ve karakteri hakkında bilgiler verilmiştir. Bunun yanında o yıllarda Hâfız Post'a âit olup söylenen altı tane şarkının da adını, makam ve usûl bilgilerini vermiştir.

Cumhuriyet döneminde ise Hâfız Post ile ilgili ilk yazılmış yazı, Radyo Dergisi'nde 1947 yılında R. Ferit Kam'ın yazmış olduğu "Hâfız Post" (1947: 9) makâlesidir. Bu makâlede ilk defâ Hâfız Post'un hocası olarak Koca Osman'nın adı anılmış ve eserlerinin çok farklı türlerde olduğu söylenmiş fakat eserlerinin niteliği ve isimleri konusunda bir bilgi verilmemiştir. Hayri Yenigün (ö.1979) *Türk Yurdu Dergisi*'ndeki "Klasik Türk Mûsikîsi Bestekârlar Hâfız Post" (Yenigün, 1954:360) adlı makâlesinde "Üsküdar'da dünyaya gelmiştir" diyerek Hâfız Post'un Üsküdar doğumlu olduğunu belirtmiş ve Hâfız Post için "Üsküdar'lı" tanımını ilk defâ kullanmıştır. Hayri Yenigün'ün bu yazısı, Hâfız Post hakkında o güne kadar yazılmış olan en kapsamlı makâledir. Fakat bu iki makâlenin en

²⁰ Nuri Şeyda, "Hafız Post", *İkdâm*, 20 Ağustos 1898. Bu şiirin tamamı "4.5.Şairler" bölümünde verilmiştir.

büyük sorunu, verdikleri hiçbir bilgi konusunda kaynakça kullanmamış olmasıdır. Ferit Kam, Hâfız Post için Koca Osman'ın öğrencisi olduğunu söylemiş fakat bu bilgi ile ilgili kaynak bildirmemiştir. Benzer şekilde Hayri Yenigün tezkîrelerden gördüklerinden söz etsede, doğum yeri gibi konularda kaynak bildirmemiştir. Hâfız Post için yazılmış olan ilk ansiklopedi maddesi, Yılmaz Öztuna'nın *Türk Musiki Ansiklopedisi*'nde, (1969, I: 243) yer almaktadır. Bu madde ile Yılmaz Öztuna ilk defa kaynak belirterek; güfte mecmuâları, tezkîreler ve diğer kaynakları inceleyip tenkit ederek "Hâfız Post" hakkında oldukça kapsamlı bir yazı yazmıştır.

Hâfız Post'un eserleri konusunda üniversite kapsamında yapılan ilk çalışma "Hâfız Post'un bestelemiş olduğu şiirler" adıyla 1950 yılında İstanbul Üniversitesi'nde Semahat Bakırcıoğlu tarafından hazırlanmıştır. Bu tezde Hâfız Post'a âit sâdece "Hâfız" mahlaslı eserler; "Mûsikî Mecmuâsı" dergisinin 63., 64. ve 65. sayılarında basılarak yayımlanmıştır. Bu çalışma, "Hâfız" mahlaslı eserlerden ibârettir. Sonraki çalışma ise "Hâfız Post Güfte Mecmuâsı" adı altında sâdece Hâfız Post'un bestelediği eserlerin incelendiği 1979 yılında İstanbul Üniversitesi'nde Osman Nuri Özpekel tarafından hazırlanmıştır.

Nilgün Doğrusöz tarafından 1993 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde hazırlanmış olan "Hâfız Post Güfte Mecmuâsı (Türkçe Güfteler)" adlı tez çalışmasına kadar Hâfız'ın güfte mecmuâsına bütün olarak bakılmış bir çalışma yoktur. Bu çalışma ile sâdece Türkçe güfteler de olsa diğer bestekâr ve şâirlerin eserleri de çevrilmiş ve mûsikî dünyasına kazandırılmıştır.

2. YÖNTEM

Çalışma içerisinde kaynaklar belirlenirken, on yedinci yüzyıla ilişkin doğrudan ve dolaylı yoldan verilen bilgiler üzerinden tespit yapılmıştır. Hâfız Post'a âit olup kendi yazmış olduğu güfte mecmuâsında bulunmayan besteler, diğer güfte mecmuâlarından tespit edilmiştir. Sonraki dönem güfte mecmuâlarında kendisine atfedilen fakat kendisine âit olmayan eserler tespit edilerek çalışma içerisinde belirtilmiştir. Bu eserlerin; kendi yazdığı güfte mecmuâlarında başkalarına âit gösterilmiş olmasından ve öğrencileri tarafından meşk edildiği için kendisine atfedildiği tespitinden hareketle sözkonusu eserler, meşk ettiği eserler arasında gösterilmiştir. Ayrıca “Hâfız” mahlâsını kullanan diğer şâirler tespit edilmiş ve onların dîvânları veya ulaşılabilen şiirleri üzerinden karşılaştırma yapılarak Hâfız Post'un şiirleri tespit edilmiştir. Hâfız Post'a âit besteler yazılırken güfte mecmuâlarının isimleri tarih sırasına göre yazılmıştır. Bunun yanında hayâtı ile ilgili kısımlarda yine kaynaklar ve araştırmalar kronolojik olarak sıralanmıştır.

Bu çalışmada nitel yöntemlerden veya bir diğer ifadeyle sistematik müzikoloji yöntemlerinden biri olan “bilgi tarama yöntemi” uygulanmıştır. Bu yöntemle Hâfız Post ile ilgili bilgiler fişlenerek, daha sonra ilgili başlıklar günümüz müzikolojisinin ihtiyacı göz önünde bulundurularak sistemleştirilmiş ve bu sâyede içindekiler taslağı oluşturulmuştur.

Hâfız Post'un bestelediği müzik eserlerini tespitinde sadece ilk beyitler dikkate alınmış, günümüze gelmemiş bestelerin güfteleri sâdece şiir özelliği gösterdiğinden edebiyatçıların inceleme alanına bırakılmıştır. Bu amaçla güftelerin tamamı çözümlenmeye alınmamıştır.

Bu tezde yeni uygulanan bir diğer yöntem; Türk Mûsikîsi Tarihi'nde bir bestekârın hangi eserleri meşk ettirmiş olduğunu ortaya çıkararak karşılaştırmalı metottur. Bir bestekârın öğrenimi ve öğretimi sırasında Türk Mûsikîsi'nin geleneksel eğitim sistemi olan meşkin uygulanması bize bazı ipuçları vermektedir. Kendisinden sonraki dönemde yazılmış olan güfte mecmuâlarından anlaşılabilir ki onun olmadığı hâlde ona atfedilen eserler büyük ihtimâlle onun hocaları ile meşk ettiği ve öğrencilerine de meşk ettirdiği eserler olmalıdır. Bu yöntem takip edilerek, bestecinin meşk etmiş olduğu eserlerin tamâmı olmasa da bir kısmını tespit etmiş olma şansını elde ediyoruz.

Tezin temel amaçları ise; Türk Mûsikîsi ve besteciler evreni içerisinde örnek olarak gösterilecek “Hâfız Post”un hayâtı hakkındaki şüphelerin giderilmesi ve buna yönelik bilgilerin ortaya çıkarılmasıdır. Hâfız Post'un doğum tarihi konusunda bile günümüzde

farklı rakamlar belirtilmesine rağmen hiçbir araştırmada gerekçe ve kaynak bildirilmemiştir.

Tez içerisinde hayâtına dâir ayrıntılar gerekçeleri ve kaynakları ile açıklanırken eserleri üzerinde de durulacak ve kaynaklarda belirtilen rakamların ne kadar gerçeği yansıttığına dâir sonuçlar elde edilmeye çalışılacaktır. Bu tezde nitel araştırma tekniği ışığında bilgi fişleme, arşiv ve kaynak tarama yöntemi ile sistematik müzikoloji, bilgiyi sınıflandırma metodu uygulanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu alışma, bir mûsikîşinasın hayâtını ve eserlerini incelenmesi bakımından kaynakların taranması modeline dayalı bir çalışmadır. Özellikle besteler konusunda kaynaklar belirlenirken Hâfız Post'un ilk defâ tespit etmiş olduğu güfte mecmuâsı yazım şeklini tâkip edenlere, tarih sıralamasına göre öncelik verilmiştir. Bunun yanında hayâtı ile ilgili kaynaklar da kronolojik olarak, Hâfız Post ile ilişkileri üzerinden değerlendirilmişlerdir.

Çalışmanın ilk kısmında Hâfız Post'un hayâtı; tespit edilmiş müzisyen ve şâir tezkîreleri, özel mektuplar ve arşiv belgeleri üzerinden açıklanmıştır.

İkinci kısımda Hâfız Post'un müzik eğitimi, hocaları ve meşkle öğrendiği eserler ele alınmış ve açıklanmıştır. Bunun yanında Hafız Post'un sanatçı kişiliği hocaları, sanat eğitimi ve sanat çevresi üzerinden anlatılarak açıklanmıştır. Bu kısımda son olarak Eğiticimliğine ait özellikleri , besteleri ve beste özellikleri ile güfte mecmuaları anlatılmıştır.

Çalışmanın son kısmında ise bulgulara bağlı olarak ortaya çıkmış olan sonuçlar tespit edilip yazılmıştır.

2.2 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Türk Mûsikîsi bestekârları, örneklemi ise Hâfız Post'dur. Hâfız Post'un hayâtı üzerinden yapılacak tespitler ve kaynak tasnifleri; bu evren - örneklem ilişkisi üzerinden yapılmıştır.

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Çalışmanın başlangıcında literatür taraması yapılarak bu çalışma üzerine doğrudan veya dolaylı yoldan yapılmış çalışmalar belirlenmiştir. Bunların belirlenmesinden sonra kaynak taramaları ve tasnif işlemleri yapılmıştır. Kaynaklar önem sırasına göre sıralanarak incelenmek üzere satın alınmış veya buldukları kütüphânelere gidilerek yerinde incelemeler yapılmıştır.

Verilerin büyük çoğunluğu; ilgili güfte mecmuâları, mûsikîşinas veya şâir tezkîreleri, nota defterleri, bireysel mektuplar, maaş belgeleri ve tereke defterleri incelenerek elde edilmiştir. Elde edilen veriler üzerinden bulgu ve analizler oluşturularak tez içerisinde örneklem açıklanmış ve sonuçlar elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmanın ilk bölümünde; Hâfız Post hakkında belirgin bir izlenim oluşturulmaya çalışılmış, kaynak ve araştırmalardan elde edilen bilgiler vâsıtasıyla hayâtı ve hâyatındaki etkin unsurlar ortaya konmaya çalışılmıştır.

İkinci kısımda ise Hâfız Post'un müzik eğitimi, hocaları gibi konulara yer verilerek güfte mecmuâlarındaki repertuar kaydı verilmiştir.

Üçüncü kısımda; hayâtında önemli yeri olan hânende, sâzende, sûfî müzisyenler, bestekâr ve şâirler kaynaklar üzerinden açıklanırken aynı zamanda hem kendi yazdığı güfte mecmuâlarındaki besteleri hem de diğer güfte mecmuâlarında yazmış olduğu bestelerine yer verilmiştir.

Sonuç kısmında; bulgular netîcesinde varılan sonuçlar ve analizlere yer verilerek Hâfız Post'un profili tam olarak oluşturulmuştur.

2.5. Araştırma Sürecinin Evreleri

Araştırmaya başlarken problem durumunun tespiti ve ilgili araştırmalar ele alınmıştır. Araştırmalar içerisindeki eksiklikler ve yanlışlıkların, konunun anlaşılmasını oldukça güç bir hâle getirdiğinin anlaşılmasıyla gerekli kaynakların tespit ve tasnifleri yapılmıştır. Araştırmalardaki eksiklikler, alt problemlerin tespitinde oldukça etkin olmuşlardır. Kaynakların taramaları yapıldıktan sonra Hâfız Post'un etrafındaki şâir, müzisyen ve devlet adamları ile ilgili kaynaklar incelenerek ikinci derece kaynaklardan yararlanılmıştır. Çalışmanın işlem aşamaları olan problemin tanımlanması, alt problemlerin oluşturulması, literatür taraması, soruların belirlenmesi, örneklem belirlenmesi, Hâfız Post'un hayâtının kaynakları ile ortaya konması ve eserlerinin belirlenmesi; çalışmamızın ana şeklini göstermektedir.

3.BULGU VE YORUMLAR

Hâfız Post'un hayâtı konusunda üzerine durulması gereken, îzâhı icâp eden bazı başlıklar vardır. Bu başlıkların özellikle kaynaklar üzerinden açıklanması, ulaşılabilecek bulguları daha sağlıklı kılacaktır. Bu bağlamda Hâfız Post'un doğum tarihi, adı, ünvanı, lâkablari, doğum yeri, çocukluğu, eğitimi, bestekârlığı, sesi, şâirliği, sosyal çevresi ve hâmilieri, vefât bilgileri ve eserleri; ilgili başlıklar altında her yönüyle aydınlatılmaya çalışılacaktır. Bu sûretle gerek yaşadığı dönemdeki gerekse vefâtının ardından yazılan ve tarih açısından yaşadığı döneme yakın zamanlarda kaleme alınmış olan mûsikîşinas ve şâir tezkîreleri; bulguların ortaya konması bakımından incelenen önemli kaynaklardandır. Tezkîrelerin yanında kendi yazmış olduğu güfte mecmuâlarında, döneminde yaşamış olan şâir ve mûsikîşinaslar ile olan ilişkilerinin anlaşılması adına önemli bazı sonuçlar elde edilmiştir. Bazı sanatçı ve devlet adamlarının şiir ve bestelerine daha fazla yer vermesi, bunun yanında merhum gibi ifâdeler kullanması; aralarındaki bazı yakınlıkların ifâdesi olabildiğinden ilgili kısımlarda bu isimlerden söz edilirken bu ilişkilere dikkat çekilmiştir. Bunun yanında elimizdeki az sayıdaki şiiri, gerek devlet ile olan ilişkisini gerekse içinde bulunduğu dînî ortamı anlamamız için bizlere ufak da olsa bazı ipuçları sağlamıştır. Yorumlar içerisinde bu gibi durumlara da yer verilmiştir.

3.1. Hafız Post'un Hayatı Hakkında Bilgiler

Hafız Post'un hayatı hakkında ki araştırmalarda verilmiş olan bilgilerin büyük çoğunluğu kaynakları olmadan verilmiş olan bilgilerdir. Doğum tarihinin hangi yıllar olabileceğine dair verilmiş olan bilgilerde dahi birbirinden çok farklı rakamlar göze çarpmaktadır. Bunun yanında lakapları konusunda, doğum yerinin neresi olabileceği, çocukluğu ve eğitimi, hanendeliği, bestekârlığı, çevresi ve hamileri, öğrencileri, ölüm bilgileri ve yazmış olduğu güfte mecmuâları konusunda eksik olan bilgilerin tamamlanması veya teşkil edilmesi gerekmektedir. Bu kısımda bu bilgiler üzerine durularak Hafız Post'un hayatı hakkında eksik olan veya kaynaklarda hiç söz edilmemiş olan bilgiler verilecektir.

3.1.1. Doğum Tarihi

Hâfız Post'un doğum tarihi araştırmalarda genellikle 1630 ve 1620 yılları not edilmiş ve bu yıllar olabileceği belirtilmiştir. Bu konuda önemli kaynaklardan bir tanesi Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde nev-zuhur (yeni ortaya çıkmış) hanendeler başlığı altında

ilk defa bir kaynakta adına rastladığımız İmamzade Hâfız Post'un doğum tarihi konusunda kaynaklarda bir bilgi yoktur. Daha çok sonraki dönem araştırmalarında araştırmacıların tespit etmiş olduğu bazı tarihler vardır. Hâfız Post'un hayatına yer veren kaynaklardan Safayi (ö.1725) tezkiresinde (Safayi, 2005:154-155), İsmail Belig'in (ö.1729) *Nuhbetü'l- Asar Li – Zeyli Zübdeti'l – Eş'ar* isimli eserinde, Salim Efendi (ö.1743) 'nin, tezkiresinde ve Şeyhül İslam Esad Efendi (ö.1753) 'nin eseri olan *Atrab'ül Asar ve Mustakimzade Süleyman Saadettin Efendi (ö.1788)*'nin yazmış olduğu *Tuhfe-i Hattatin* adlı eserinde Hâfız Post'un doğum tarihi ile ilgili olarak bir bilgi verilmemiştir. Doğum tarihi ile ilgili olarak özellikle yirminci yüzyılda yapılmış olan araştırmalarda çeşitli tarihler karşımıza çıkmaktadır. Konu ile ilgili ilk araştırmalardan İkdam gazetesinde Nuri Şeyda'nın (ö.1901) "Musahabe" başlıklı sütununda "Hâfız Post" başlıklı makalesinde, doğum tarihi ile ilgili olarak bir tahmin yoktur. Yılmaz Öztuna Türk Musiki Ansiklopedisi'nde, (1969, I: 243) doğum yılını 1630'lu yıllar olarak belirtirken bu tahmini 2006 yılında yayınlamış olduğu "Türk Musikisi Akademik Klasik San'at Musikisi'nin Ansiklopedik Sözlüğü" nde 1620'li yıllara çekmiştir. Recep Uslu Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü adlı çalışmadaki maddede yine bu fikre katılarak Hâfız Post'un doğum tarihini 1620 olarak vermiştir. M.Kemal Özergin ise Hisar Dergisindeki "Neşati Dede'nin Bir Mektubu" adlı makalesinde Hâfız Post'tan söz ederken doğum tarihi konusunda "Tahminen 1625 yıllarında doğmuş olmalıdır" diyerek belirtmiştir. Hayri Yenigün (ö.1979) ise Türk Yurdu dergisinin 1954 yılında yayınlanmış olan 238'inci sayısındaki Hâfız Post isimli makalesinde (Yenigün, 1954:359) doğum yılını 1631 olarak belirtmiştir. Nilgün Doğrusöz 1993 yılında yapmış olduğu "Hâfız Post Güfte Mecmuası (Türkçe Güfteler), (1993)" adlı yüksek lisans tez çalışmasın da, Nazmi Özalp de (ö. 2006) *Türk Musikisi Tarihi* (2000) isimli kitabında ve Ahmet Şahin Ak'ın 2009 yılında yayınlamış olduğu *Türk Musikisi Tarihi* (2009) isimli kitabında, Hâfız Post'un doğum tarihi ile ilgili olarak doğum tarihini kesin olarak belirtmeyerek 1630 yıllar olduğu şeklinde yazarak, kesin bir doğum tarihi olmadığını belirtmişlerdir. Yakın tarihli araştırmalara da geçen 1620, 1625 ve 1630'lu yıllar konusunda ki çoğu bilgi tahminler etrafında şekillenmektedir. Daha önce hiçbir araştırmada adı geçmeyen Mehmed Rıza'nın (ö.1082- 1671) "Tezkire-i Rıza" adlı eseridir. 1050 (1640-41) yılında tamamlanıp Sultan İbrahim'e (d.1615 ö.1648) sunulmuş (Zavotçu, 2009:11) bir tezkirede Hafız mahlası ile karşımıza çıkması 1630 yılı ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Tezkirenin 1640-41 yıllarında tamamlandığı düşünüldüğünde Hafız Post'un bu on yaş civarında olması gerekir ki bu durumda bir tezkirede yer alacak olgulukta şiirler yazması oldukça düşük

bir ihtimaldir. 1625 yılında bu duruma benzer bir şekilde ihtimal dışında kalmaktadır. Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde adının geçmesinin yanında “kamil” olarak tanımladığı göz önünde bulundurulduğunda, Hâfız Post'un doğum yılının 1620'li yılların başları olduğu sonucuna ulaşılabilir.

3.1.2. Adı, Unvan ve Lakapları

Adı konusunda ise bütün kaynaklar ortak bir görüş olarak adı Mehmed olarak verilmiştir. Sadece Neşati Dede'nin (ö.1674) Hâfız Post'a yazdığı mektupta adı “Mehemmed” olarak zikr edilmiştir. (Özergin, Hisar Dergisi, 1970: 25) Evliya Çelebi “İmamzade Hâfız Post” diye aile adı, unvan ve mahlası ile anarken adını vermemiştir. Aynı şekilde Hâfız Portakal ve Hâfız Buhurizade'nin de isimlerini benzer şekilde vermeyip sadece unvan ve lakapları ile anmıştır. Hâfız Post'un adının açıkça anıldığı ilk kaynak Marzade Seyyid Mehmed Rıza'nın (ö.1082- 1671) “Tezkire-i Rıza” adlı tezkiresinde karşımıza çıkmaktadır. “Hâfız Mehmed Çelebi”²¹ adı ve ünvanları ile anılmıştır. Safayi (1725) tezkiresinde “Namı Mehmed” olarak belirterek adını belirtmiştir. (Safayi, 2005:154-155) Yine İmam-zade adı İsmail Beliğ'in (ö.1729) *Nuhbetü'l- Asar Li – Zeyli Zübdeti'l – Eş'ar* isimli eserinde Hâfız başlığı adı altında verilerek adı ile ilgili olarak “İsmi Mehmed; Şeyhül İslam Esad Efendi'nin (ö.1753) eseri olan Atrab'ül Asar adlı eserinde, Hâfız Post başlığı altında verilmiş ve “İsmi Mehmed” olarak yazmış; Mustakimzade Süleyman Saadettin Efendi'nin (ö.1788) yazmış olduğu Tuhfe-i Hattatin kitabında, Mehmed-i Hâfız başlığı altında verilerek kaynaklarda adının Mehmed olarak geçtiği açıkça görülmektedir. İkdam gazetesinde Nuri Şeyda'nın (ö.1901) “Hâfız Post” başlıklı makalesinde “Esâtize-i mûsîki şînâsân-ı kadimden (Hâfız Post) lâkâbıyla meşhur” (Mehmet Çelebi)” olarak vererek adının Mehmed olduğunu belirtmiştir.

Aile ünvanı olan “İmamzâde” ve lâkâbı olan “Post”, ilk defâ Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde geçmiştir. Seyahatnâme'de İmamzâde Hâfız Post olarak söz edilen Hâfız, sonraki kaynaklardan Safâyî (1724) tezkîresinde İmamzâde olarak kullanılmamışsa da yazmış olduğu “E'immei'den bir kâmil-i devrânın oğludur” ifâdesinden, açıkça, babasının yaşadığı dönem içerisinde olgun ve ileri görüşlü bir imam olduğu anlaşılmaktadır. Aynı şekilde İsmail Beliğ'in (ö. 1729) *Nuhbetü'l- Asar Li – Zeyli Zübdeti'l – Eş'ar* isimli eserinde, Müstakimzâde Süleyman Saadettin Efendi'nin (ö.1787) Tuhfe-i Hattatin adlı eserinde, “İmamzâde” denilerek babasının açık bir şekilde İmam

²¹ Zehr-i Marzade Seyyid Mehmed Rıza hayatı, eserleri, edebi kişiliği ve tezkiresi, Doç. Dr. Gencay Zorlu, T.C Kültür ve Turizm Bak. Yay. Gen. Müdürlüğü, Kocaeli 2009

olduğu belirtilmiştir. Yine Müstakimzâde'nin telif etmiş olduğu Mecelletü'n- Nisab²² adlı eserde Hâfız Post'un adına rastlanmaktadır. Türk - İslâm büyüklerinin lâkap, künye ve mahlasları üzerinden giden bu eserde adının geçmesi, Hâfız Post'u ele alırken bize farklı bir bakış açısı daha kazandırmaktadır. Özellikle "İmamzâde" olan ünvânının, babasının imam olmasının yanında bir aile ünvânı olabileceği sonucu da çıkartılabilir. Böyle bir eserde adının geçmesi de bize kendisinin yaşadığı dönemde mûsikînin yanında dînî ve lâdînî diğer konularda da yadsınamaz bir değerinin olduğunu göstermektedir. R. Ferit Kam'ın 1947 yılındaki *Radyo Dergisi*'ndeki yazısında, Nilgün Doğrusöz'ün 1993 yılındaki yüksek lisans tez çalışmasında, Ahmet Şahin Ak'ın *Türk Mûsikîsi Tarihi* kitabının 2002 ve 2009 yıllarındaki baskılarında, E. İhsanoğlu'nun editörlüğünde 2003'te hazırlanmış olan *Osmanlı Mûsikî Literatürü Tarihi* adlı kitaplarda babasının imam olduğu yazılmıştır.

Hânende Hâfız İmamzâde Mehmed'in "Post" lâkâbına ilişkin söylenebilir ki; Safâyî tezkîresinde (1725) ünvan ve mahlas olarak "Hâfız Post denmekle meşhûr-i cihan olmuştur" (Safayi, 2005:154-154) sözleriyle önce Kur'an ezberlediği için mesleği olan hâfızlıktan "Hâfız" ünvânını, sonrasında ise "Post" lâkâbını kullanmıştır. İsmail Belîğ (ö.1729) ise; Hâfız Post'u "Hâfız" başlığı altında anlatarak "Hâfız-ı Post dinmekle mûsikîşinas indinde şöhret-dadedür" şeklinde ifâde ederek "Post" lâkâbını ve hâfızlık vasfını açıkça belirtmiştir. Şeyhülislâm Esad Efendi (ö.1753) *Atrâbü'l Âsar* adlı eserinde "Hâfız Post" başlığı kullanmış ve bunun yanında "Post" lâkâbı ile ilgili olarak; "Mezburun pay-ta-ser vücûdu müy-alüd ve hali yeri ma'dud olmağın telakkup-yafte-i lakab-ı post olmuş idi" demiştir. Yâni "adı geçenin baştan ayağa vücûdu kıllı ve (kılız) yeri az olduğundan "Post" kelimesini lâkâp edinmişti" (Behar, 2010:237) diyerek vücûdunun aşırı kıllı oluşundan dolayı kendisine bu lâkâbın verildiğini ifade etmiştir. Müstakimzâde Süleyman Saadettin Efendi (ö.1788) Hâfız Post için "Post" lâkâbını belirtmiştir. *İkdam* gazetesinde Nûrî Şeydâ (ö.1901), "Hâfız Post" başlığı altında yazdığı yazısında "Post" lâkâbını şu şekilde açıklamıştır: "Gâyet mütevâzî, edib, afif bir zât idi. Bulunduğu mecâlis kibar ve sigarda mevki' mahsus hakîkate sadr-ı safe-i safa olduğu halde o mahlûk fazıl, daima saf ne'ali ihtiyâr eyler, post üzerinde oturur idi. Bunun için lâkâbı, (Hâfız Post) olmuştur" (*İkdam*, 1898:3) şeklinde açıklamış ve "Post" lâkâbının nedeninin vücûdunun kıllı oluşundan değil, alçak gönüllülük ve meclis içerisinde üzerine

²² Müstakimzade Süleyman Saadettin Efendi (ö.1787) tarafından yazılmış. Türk-İslam dünyasının meşhur şahsiyetlerinden pek çoğunun kısa hal tercümesini lakap, künye ve mahlasları esas alınmak suretiyle bir araya getirilen bir başvuru kitabıdır. (Ahmet Yılmaz, İ.A, 2003, c.28, s. 237-238)

oturduğu posttan ötürü olduğunu söylemiştir. R. Ferit Kam (ö.1981) 1947 Kasım ayı Radyo Dergisi'ndeki yazısında ve Yılmaz Öztuna 1969 yılında yayımlanmış olduğu *Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*'nde, Nilgün Doğrusöz 1993 yılında yazmış olduğu yüksek lisans tezinde, Nazmi Özalp (ö.2006) *Türk Mûsikîsi Tarihi* (2000) adlı kitabında “Post” lâkâbı ile ilgili olarak; “Post lâkâbı kendisine vücûdunun baştan ayağa kadar gür ve sık kıllarla örtülü olmasından dolayı verilmişti. Pek akla uymayan ikinci söylentiye göre; kendi isteği ile her zaman kapı eşiğinde ve yanında taşıdığı bir post üzerine oturması sebebi ile bu lâkâbı almıştır.” denilmiştir.

Hâfız Post'un “Post” lâkâbı ile ilgili olarak hemen her araştırmada Şeyhülislâm Esad Efendi'nin (ö.1753) *Atrâbü'l Âsar*'da vermiş olduğu “Mezburun pay-ta-ser vücûdu müyalüd ve hali yeri ma'dud olmağın telakkup-yafte-i lakab-ı post olmuş idi”, yâni baştan ayağa kıllı oluşuyla ilgili bilgi karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar bu önemli kaynak içerisinde bu tip bir bilgi verilmişse de Halvetî tarîkâtı içerisinde terbiyeden geçmiş, oturduğu sohbetlerde en arkalarda oturup ilim ve irfânı ile göz doldurmuş, büyük ve küçük herkesin gönlünü hoş sohbeti ve letâfeti ile kendine bağlamış olan bir zât-ı muhteremin vücûdundaki kılların çokluğu veya azlığı dolayısı ile herhangi bir lâkap takılması, bulunduğu konum içerisinde biraz kuşkulu bir durumdur. Çünkü bir zâta kıllarından dolayı lâkap takmak, onu diğer insanlardan ayırmak amaçlı olarak iyi niyetli bir ayırmadan ziyâde alçaltıcı bir ifâde olarak karşımızda durmaktadır. Sözlük karşılığına baktığımız zaman karşımıza “deri, kabuk, cilt” mânâsına gelen Farsça “Post” kelimesi Türkçe'de “hayvan derisi” anlamında kullanılır. Özellikle küçük ve büyük baş hayvan derisinden yapılan minder ve seccâdeye “post” veya “pösteği (püsteki)” denir. Eskiden evlerde ve bilhassa tekkelerde yaygın biçimde kullanılan posta, tasavvufta gerçek anlamının yanı sıra şeyhlik makâmını ifâde eden bir mânâ da yüklenmiştir. Şeyhin oturduğu post, mensup bulunduğu tarîkatın pîrinin makâmıdır ve şeyh posta oturmakla tarîkat pîrini temsil eder. Post-nişîn (posta oturan) “tekke şeyhi”, posta geçmek “bir tekkeye şeyh olmak” anlamına gelir. (Arpaguş, 2007, c.34:332) Safâyî'(1725)'nin tezkîresinde Itrî'nin yazdığını söylediği mersiye'deki “Postunu boş koydu gerçi namı amma zindedir/ Asa aşırı vü tasnifi yeter nam u nişan” sözlerinden, yaşadığı dönem içerisinde Hâfız Post'un öğrencisi olduğu söylenen Itri'nin sözleri, “Post” lâkâbının vücûttaki kıllardan ziyâde tarîkatındaki mevkiinden dolayı söylendiği fikri daha mümkün görünmektedir. Yâni “vücûdunda fazla kıl olan kişilere verilen bir lâkâp” şeklinde bir anlamı olmadığı anlaşılmaktadır. Buna mukâbil, 17. yüzyıl içerisinde yaşamış olan Hâfız Kumral (ö.1621-1648?), Hâfız Kômür (ö.1680) gibi dönemin diğer önemli

mûsikîşinasları arasında belli bir ayırım yapılması için “Post” lâkâbını güfte mecmuâsında kendi bestelerinin üstünde kullanması, kendisinin de seçmiş olabileceğinin bir göstergesi olabilir.

Hâfız Post’un kendisi için kullanmış olduğu “Hâfız, Hakîr, Hakir²³ Hâfız, Fakir²⁴” gibi ifâdeleri kendisine lâkap olarak kullanması, derin bir tefekkür ve nezâkete delâlet etmektedir. Bunlardan birincisi “Hâfız”, ikincisi şiirlerinde kullanmış olduğu “Hâfız” ünvanını besteciliğinde de kullanmıştır. Güfte mecmuâsında “Beste-i Hâfız” olarak geçen eserlerin sâdece bir tanesinde güfte yazarının adı verilmiştir, diğerlerinde ise sâdece “Hâfız” mahlası ile bestecinin adı verilmiştir. Bu durum, ilk beste denemelerinden kalan eserlerde sözkonusu olabileceği ve dînî anlamda beste yapmadığı, sadece lâdînî şiirler bestelediği için şiirdeki mahlası olan Hâfız’ı bu eserlerde kullanması ihtimâlini de doğurmaktadır. “Fakir” kelimesinin bilinen, maddî anlamdaki yoksulluğu ifâde eden anlamı mevcuttur. Bunun yanında “Kur'an'da, kendilerini Allah yoluna adanmış, bu sebeple yeryüzünde kazanç için dolaşamayan fakirlerden söz edilerek (el-Bakara 2/ 273) ilim, cihad gibi kamu yararına yönelik faaliyetleri sebebiyle geçimlerini yeterli derecede sağlayamayan kimselerin toplum veya devlet tarafından maddî bakımdan desteklenmesi gereğine işaret edilmiştir.” (Eskicioğlu, 1995, c.12, s.130) “Bazı sûfiler, fakirliği herkese efendi olan ihtiras ve tül-i emeli köle yapmak olarak görürler, fakirin yanında mal ve servetin var oluşuyla yok oluşunun müsâvî olduğunu belirtirler. Hattâ "fakir, serveti olmayan değil, muradı olmayandır." derler. Çünkü gönülde mal muradı buldukça kalb, ağyardan kurtulmuş sayılmaz. Fakrın bir başka tarifi, kalpte ağyarın bulunmamasıdır. Kalpte ağyar ve masiva varsa, gönül henüz fakrı gerçekleştirmiş sayılmaz. Hakk'tan başkasından müstağni olunmadıkça fakra erişilmez” (Yılmaz,1994: 33). Kendisine seçmiş olduğu “Fakir” mahlasının da görüldüğü gibi, içinde bulunmuş olduğu tasavvufî tefekkürün bir etkisidir. Besteciliğinin ikinci dönemlerinde kullandığını tahmin ettiğimiz bu mahlası (Fakir) tek başına kullanmıştır. Hâfız “Fakir” mahlasını güfte mecmuâsında beş adet eserde kullanmıştır. Bu eserlerin birinin şâiri “Piri (İsa)” (ö.1640-41), üçünün “Na’îlî” (ö.1666) ve bir tanesinin de “Va’di (Mehmed)” (ö.1649)’ dir. Bu ünvanın besteciliğindeki ikinci ünvanı olma ihtimâli yüksektir. Bunun nedeni; diğer iki ünvanında “Piri” ve “Vadi” adlı şâirlerin şiirleri olmaması ve Na’îlî için “merhum” ifâdesinin diğer iki ünvanında kullanılırken bu ünvanla bestelenmiş üç Na’îlî şiirinde “Merhum” kelimesi. 1649 yılında vefat etmiş olan Vadi ile 1640-41 yıllarında vefat etmiş olan Piri için

²³ Ehemmiyetsiz, Önemsiz.

²⁴ Biçare, Muhtaç, Yoksul

“Fakir”lik mertebesini kendine uygun görüp buna göre bir ünvanı kendine yakıştırmıştı. “Fakir” mahlasını kullanma sebebi, içinde bulunduğu Halvetîlik tarikatında artık belli seviyelere eriştiğinin bir ifâdesi olarak görülebilir. Sözlükte “fakirlik”; yoksulluk, ihtiyaç sahibi olma anlamına gelen Arapça bir kelimedir. Tasavvufta; varlıktan kurtularak Allah’da fânî olmayı ifâde eder. Fakrın hakîkati, kulun Allah’dan başka hiçbir şeye ihtiyaç duymamasıdır. Hak’da fânî olup gerçek fakra ulaşmış kimse, dünyaya ait varlıklara gönül bağlamaz, dünya devletine asla iltifat etmez.” (İklima Gençdoğan, 2010:256)²⁵ Bu mahlası kullanmasında ki en önemli nedenlerden bir tanesinin de 1646 yılında İstanbul’a gelmiş ve Kadırga semtindeki Sokullu Mehmed Paşa Câmii medresesinde bir hücreye yerleşerek irşâda başlamış olan Niyâzî Mısırî olma ihtimâli yüksektir. Mısırî’nin bilinen çoğu dînî eserlerinin bestecisi Hâfız Post veya öğrencileri olma ihtimâli yüksek olan Derviş Ali Şirugânî ile Nâyî Osman Dede’dir. Bu önemli zât ile sohbetlerde bulunmuş, şiirlerini dinleme ve besteleme şansını elde etmiş olması ve ikisinin de mensûbu olduğu “Halvetî” tarikatında Hâfız Post’un Mısırî’nin rehberliğinde mevki alması olası bir durumdur. Halvetîliğin bir kolu olan “Celvetiyye silsilesi şöyledir: “el-Fakir el-Hakir / ‘an eş-Şeyh es-Seyyid”²⁶ olarak verilmiştir. Bu durum da sıradaki mahlası olan “Hakir Hâfız”ı neden kullandığını açıklamaktadır. “Hakir Hâfız” mahlası besteciliğinde kullanmış olduğu üçüncü mahlas - ünvanıdır. Bu isimle güfte olarak en fazla kullandığı, şâir Nailî’nin şiirleridir. Bunun yanında çoğunlukla dönem içerisinde yaşları birbirine fazla uzak olmayan ve Nailî’nin çevresinde yer alma ihtimâli yüksek olan şâirlerin çoğunlukta olması dikkat çekicidir. Önceki kuşağın önemli şâirlerinden Fuzûlî (ö.1556) veyahut Hâfız’dan yaşça çok küçük olan Nâbî (d.1641) gibi iki isim dışında kalan şâirler, “Hâfız Post’un” çoğunlukla yaşlılık hâlini de olsa görme ihtimâli olan şâirlerdir. Üçüncü olarak kullanmış olabileceği ünvan, “Hakir” gibi görünmektedir. 1660’lı yıllardan ömrünün sonuna kadar ise “Hakir” ünvanını kendine yakıştırmış ve kullanmıştır. Bu ünvan altında devlet erkânında görevli önemli isimlerin şiirlerini de bestelemiştir. Bunların başında gelen isim, Şeyhülislâm Yahyâ Efendi’dir (ö.1644). Ölümüne kadar çeşitli dönemlerde şeyhülislâmlık yapmış olan Yahyâ Efendi, aynı zamanda dîvan sâhibi önemli şâirlerdendir. Bunun yanında “Müneccimbaşı Efendi” olarak nitelendirilen ve Galata Mevlevîhânesi Şeyhi Arzî’nin (ö.1664) de öğrenciliğini

²⁵ Gençdoğan, İklima, Aziz Mahmud Hüdayî Divanı’nda Dini Muhteva, Ankara Üni. SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ, İslam tarihi ve sanatları ABD, YL,2010)

²⁶ Cumhuriyetin İlk Yıllarında Bir Şeyh Portresi: Üsküdarlı Balabanî Hasan Hüsnü Efendi ve Tasavvuf Anlayışı Abdurrezzak Tek Dr., U.Ü. İlahiyat Fakültesi, T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ Cilt: 16, Sayı: 2, 2007 s. 155-168

yapmış olan ve daha sonra Mekke Mevlevîhâne'sinin şeyhi olacak olan Müneccimbaşı Ahmed Efendi (ö.1702), Edirne Mevlevîhânesi şeyhi Neşâtî Dede (ö.1674) gibi isimlerin varlığı bizim için ipucu olabilmektedir. “Hakir” mahlası altında Hâfız Post, Neşâtî'nin (ö.1674) adını ilk defâ bir şiirde “merhum” olarak yâd etmiştir. Mezâkî (ö.1676) için de ilk defâ “merhum” ifâdesini “Hakir” ünvânı altında kullanmıştır. Şâirlerin ölüm tarihlerine bakıldığında, Hâfız Post'un, ömrünün son 10 - 15 yılında bu ünvânı kullandığı sonucu düşünülebilir. Nailî'nin ölümünden kısa bir süre önce “Hakir” adını kullanmaya başlamış olmalıdır. Bu ünvan ile bestelediği Nailî şiirleri üç tanedir ve bunlardan bir tânesinde Nailî için “merhum” ifâdesi yer almıştır. Bunun yanında hocasının ölümünden sonra, kendisinden önce yaşamış olan Mevlânâ, Fuzûlî, Bâkî gibi isimlerinde şiirlerini bestelemiştir. “Hakir” adı altında otuz ayrı şâirin seksen şiirini bestelemiştir. Bu da önceki dönemlere nazâran, hayâtının son on beş yılında bestekârlığının en yoğun ve verimli çağını yaşadığını göstermektedir.

“Çelebi” ünvânı ise ilk defâ Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde görülmektedir. Hâfız Post için Evliyâ “Henüz velvele arar, üstâd-ı kâmil yegâne-i asr bir halûk ve hulvü'l kelâm ve hoş sohbet çelebidir” demiştir. Marzâde Seyyid Mehmed Rızâ'nın (ö.1082-1671) “Tezkîre-i Rızâ” adlı eserinde de “Hâfız Mehmed Çelebi” olarak adı yâd edilmiştir. “Çelebi” kelimesi “Osmanlılar'da özellikle XIV. yüzyıldan XVIII. yüzyıla kadar kültürlü, seçkin tabakaya mensup olanlar, ilmiye ricâli, dîvan şâirleri, kalem erbâbı, Dîvân-ı Hümâyun kâtipleri gibi genel olarak okumuş, bilgili kimselere verilmiştir. Hattâ bazı gayrimüslimlere de verilen bu ünvan, ilk dönemlerde Osmanlı şehzâdeleri için kullanılmıştır” (İpşirli, İA, 1993, c.8, s.259). Mirzazâde Mehmed Emin Efendi'nin (ö.1743?) yazmış olduğu “Tezkîre-i Sâlim” isimli eserinde kullanılmıştır. Daha sonra ki dönemde Nûrî Şeydâ, 20 Ağustos 1898 yılında İkdâm gazetesindeki yazısında referans olarak yine bu tezkîreyi göstermiş ve “Çelebi” ünvânını tekrar kullanmıştır. Cumhuriyet dönemindeki hemen bütün araştırmalarda “Çelebi” ünvânı kullanılmıştır.

Hâfız Post'un ad, ünvan ve lâkapları konusunu özetleyecek olursak; adı “Mehmed”, baba lâkâbı “İmamzâde”, 1638'de “Hâfız Post” olarak tanınmaya başlamamış, 1640 yılında Tezkîre-i Rızâ'da “Hâfız Mehmed Çelebi” adı ile anılmış ve sonraki yıllarda yazılmış olan diğer iki şâir tezkîresi olan “Safâyî Tezkîresi” ve “Nuhbetü'l Âsar'da” da mahlası mevcut bulunmaktadır. “Hâfız” başlığı altında hayâtı ve eserlerine yer verilmiştir. Bu tezkîrelerden ve şiirlerinden, şiir yazarken “Hâfız” mahlasını kullandığı açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Tezkîrelerde sıkça bildirilen bir diğer bilgi ise; babası bir imam olduğu için “İmamzâde” aile adı ile anıldığıdır. Bunun yanında “Post” lâkâbının bazı

kaynaklarda belirtildiği gibi vücûd kıllarından ötürü değil, “Halvetî” tarîkâtında edinmiş olduğu mevki, nâzik karakteri ve yanında taşıdığı “Post” ile örtüştürülmesi gerekir. Ayrıca bu lâkab, kendisi tarafından asla kullanılmamıştır. “Post” lâkâbı, yaşarken etrâfında ona yakın olduğunu tahmin ettiğimiz Evliyâ Çelebi, Buhûrîzâde Mustafa İtrî ve Nâyî Osman Dede gibi isimler tarafından zikr edilmiş, daha sonrasında ise bazı güfte mecmuâlarında “Hâfız” olan diğer bestekârlardan ayırt etmek için kullanılmış bir ünvanıdır. Yazmış olduğu güfte mecmuâsında karşımıza çıkan “Hakir”, “Hakir Hafız”, “Fakir” ve “Fakir Hafız” gibi ünvanların; içinde olduğu “Halvetî” tarîkâtının silsilesi üzerinden çözümlenmesi gerektiği ve bu tarîkatta almış olduğu mevkinin bir göstergesi olduğu sonucuna varılmıştır. “Çelebi” ünvanının Hâfız Post için de kullanıldığı ise; Hâfız Post’un yaşadığı dönemde kültürlü, yüksek tabakaya mensup, kalem erbâbı ve Dîvân-ı Hümâyun kâtipleri gibi eğitilmiş zümreye dâhil insanlar için kullanılmasından ötürü olduğu anlaşılmaktadır.

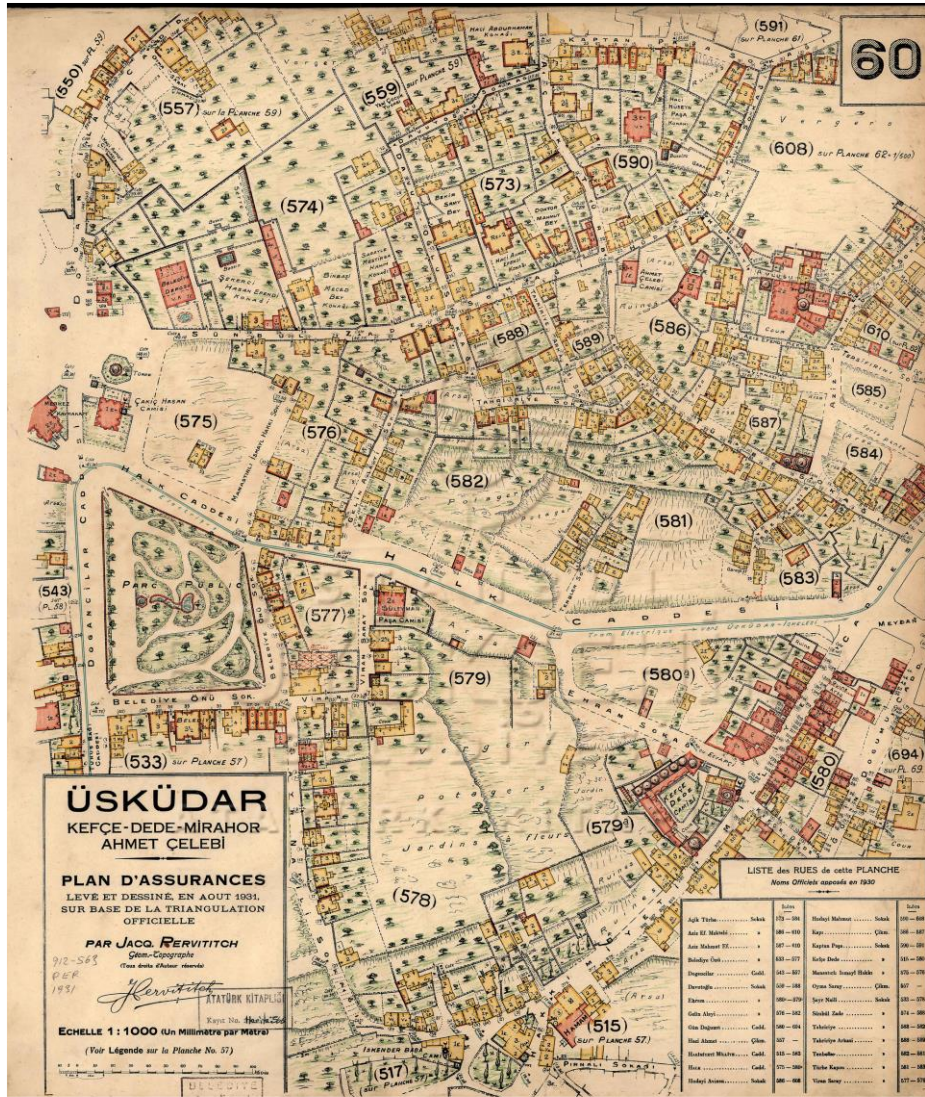
3.1.3. Doğum Yeri

Hâfız Post’un doğum yeri; adının ilk geçtiği kaynak olan Mehmed Rızâ’nın (ö.1082-1671) “Tezkîre-i Rızâ” adlı eserinde “İstanbulî” şeklinde belirtilerek İstanbul’lu olduğu belirtilmiştir. Kaynaklara baktığımızda, Safâyî (1725) tezkîresinde de olduğu gibi Hâfız Post’un doğum yerinin İstanbul olduğu açıkça görülmektedir. “İstanbul’dan zuhûr etmiştir” yazarak aslen İstanbul’lu olduğunu belirtmiştir (Çapan, 2005:154-155). İsmâil Belîğ’in (ö.1729) “Nuhbet-ül- Âsar Li – Zeyli Zübdeti’l – Eş’ar” isimli eserinde ve Sâlim Efendi’nin (ö.1743) tezkîresinde doğum yerine dâir bilgi verilmese de, “Dîvân hâceleri zümresine dâhil” bilgisini vermesi, yaşadığı yerin imparatorluğun başkenti olan İstanbul olduğu sonucuna götürmektedir. Şeyhülislâm Esad Efendi’nin (ö.1753) eseri olan “Atrâb’ül Âsar” adlı kitapta yer alan “mevlid ü mevtını Darü’s-saltanati’l-’aliyye Konstantiniyyetü’l-mahmiye olup” ifâdesiyle doğduğu, yetiştiği ve (ö.1743) yerin İstanbul olduğu görülmektedir. Müstakimzâde Süleyman Saadettin Efendi’nin (ö.1788) yazmış olduğu “Tuhfe-i Hattatin” isimli eserde Hâfız Post, “şehrîdir” şeklinde tanıtılarak adının ve lâkaplarının geçtiği kısmın hemen arkasından kullanılan “şehrî”²⁷ ifâdesinden İstanbul’lu olduğu sonucu çıkmaktadır. R.Ferid Kam da “Kendisi İstanbul’ludur” ifâdesini kullanarak Hâfız Post’un doğum yeri ve memleketini İstanbul olarak

²⁷ Prof. Dr. İsmâil Parlatur’ın “Osmanlı Türkçesi Sözlüğü’nde” (2011) 2. anlam olarak İstanbul’lu; İstanbul’da doğup büyüme anlamıyla verilmiştir.

açıklamıştır. Yılmaz Öztuna'nın Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi'nde (1969), Hâfız Post'un doğum yeri ile ilgili olarak bir bilgi verilmemiştir.

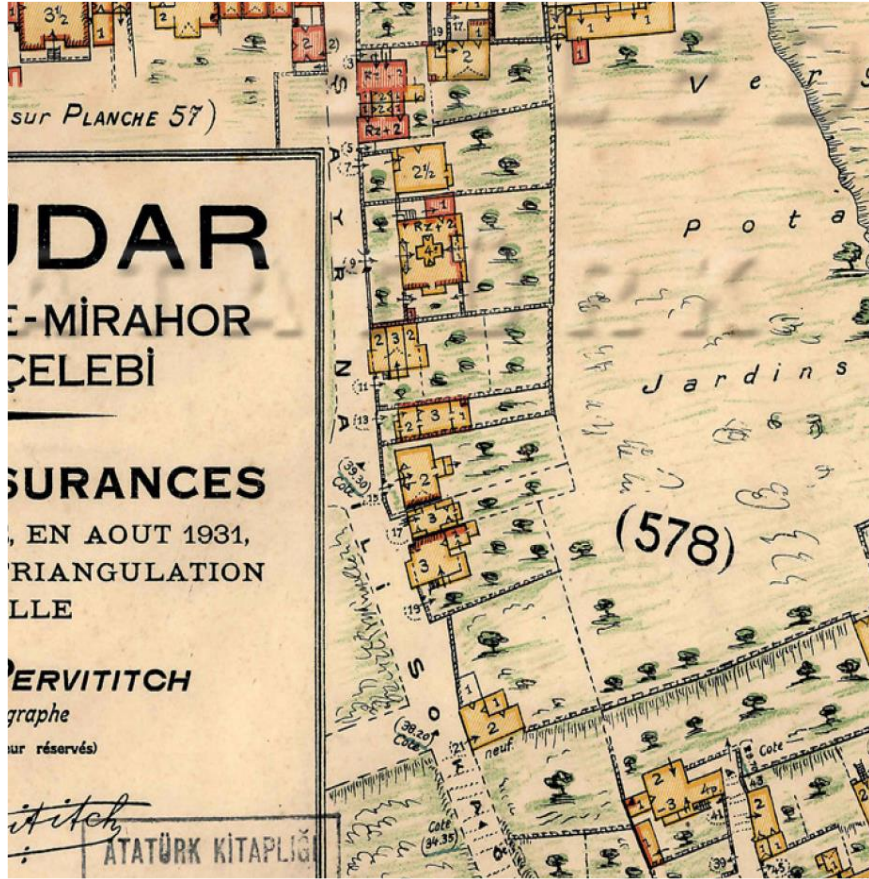
Bunun yanında araştırmaların bir kısmında Hâfız Post'un Üsküdar'lı olduğuna dâir bazı görüşler vardır. Cumhuriyet döneminde kendisi hakkında yazılmış olan ilk yazılardan biri olan R. Ferit Kam'ın Radyo Dergisi'ndeki yazıda, sâdece Kasımpaşa'lı Koca Osman'ın öğrencisi olduğundan söz edilerek bir yer adı zikredilmişken, Hayri Yenigün (ö.1979) Türk Yurdu Dergisindeki "Klâsik Türk Mûsikîsi Bestekârlar - Hâfız Post" (1954:360) adlı makalesinde "Üsküdar'da dünyaya gelmiştir" demiş ve Hâfız Post için Üsküdar'lı tanımını ilk defâ kullanmıştır. Yazısının bir başka yerinde de "Üsküdar'lı İmamzâde Tanbûrî Mehmed Efendi adıyla anılmaktadır" diyerek görüşünü yinelemiştir. Bu bilgi konusunda kendisi bir kaynak göstermemiştir. Nazmi Özalp de (ö.2006) *Türk Mûsikîsi Tarihi* (2000) isimli kitabında "Üsküdar'da doğmuş olan Hâfız Post, İstanbul'ludur." bilgisi verilmiştir. Kaynaklarda Hâfız Post'un Üsküdar'da doğduğuna dâir bir bilgiye ulaşılamamasına rağmen Üsküdar ilçesindeki bir sokak ismi, araştırmalardan gelen bu bilgiyi teyit niteliğinde olmuştur. Üsküdar'ın Ahmediye Mahallesi'ne bağlı bir sokağın adının "Şâir Nâilî" olması ve Hâfız Post'un Nâilî'nin öğrencisi olması; Üsküdar'da doğup büyümüş olabileceği ihtimâlini güçlendirmektedir. Bu sokağın adı, Cumhuriyet döneminde Pervititch Jacques tarafından bir sigorta şirketi için çizilmiş haritada da yine "Şâir Nâilî" sokağı olarak kayıt edilmiştir. (Bkz. Harita-1, 2) Bu sokağın "Aziz Mahmud Hüdâyî"'nin dergâhına yürüme mesafesinde olması da Hâfız Post'un bu civarda yaşama ihtimâlini artırmaktadır. Bu sokağın civârında bulunan "Şâir Rûhî" ve "Şâir Zâtî" gibi sokakların varlığı ve bunun yanında çok sayıda câmi, tekke ve dergâhı da barındırması; bu bölgenin entelektüel açıdan önemli bir yer olduğunu ve Hâfız Post'un yaşadığı dönemin öncesi ve sonrasında Osmanlı Dönemi'nde buradan pek çok sanatkârın yetiştiğinin bir ibâresi sayılabilir. Bu bilgiler ışığında Hâfız Post'un hayâtını konu alan kaynaklarda İstanbul ve Tophâne isimlerinin geçtiği kesinlikle görülmektedir. Bunun yanında Safâyî'nin tezkîresinde adı geçen ve tarih düşürerek üzerine şiir yazdığı Bosnevî Süleyman Paşa'nın, Sicil-i Osmânî'de (Akbayar, 1996: 1550) Salacak'ta yaptırmış olduğu bir câmi olduğunu öğreniyoruz. Bu câmi de (Harita-1 de) "Şâir Nâilî" sokağının hemen üst tarafında görülmektedir.

Harita-1- Atatürk Kitaplığı, no.Hrt_000566

Araştırmalarda ise Üsküdar ve Kasımpaşa isimleri, ilâveten mekân adı olarak geçmiştir. Tophâne’li ve Kasımpaşa’lı olduğu söylenen iki kişiden hat ve mûsikî dersi almış bir kişinin erken yaşlarda eğitime başladığı düşünülürse; bu fikri, Atrâb-ül Âsar’daki daha yüzünde tüyler bitmeden üstadlık mertebesine eriştiğine dâir bilgiden çıkartabiliriz. Üsküdar’da doğduğunu kabûl edersek; Hâfız Post Üsküdar’da doğdu ve Nâilî’den Üsküdar’da yaşadığı için ders alma şansı buldu. Halvetîlik ile tanışması ve bu tarîkâtın yolunu öğrenmesi de büyük bir ihtimâlle Aziz Mahmud Hüdâyî hazretlerinin dergâhında olmuş olmalıdır. Aziz Mahmud Hüdâyî’nin eserlerini bestelemiş olması ve bunun yanında bu dergâhta 1664 ile 1667 yılları arasında şeyhlik yapmış olan “Gafurî” mahlaslı Şeyh Mahmud Gafurî Efendi’nin (ö.1667-1678) Buhûrîzâde tarafından bestelenmiş bir şiirine kendi güfte mecmuâsında yer vermesi, “Tâlib” mahlası Farsça yazılmış ve “Baba Nevâî tarafından bestelenmiş olan bir güftenin yine Aziz Mahmud Hüdâyî’nin

haleflerinden ve aynı zamanda mûsikîşinas olan Mehmed Tâlib Efendi'ye²⁸ (ö.1679) âit olduğu düşünülürse; Hâfız Post'un bu dergâh ile olan ilişkisinin son derece iyi olduğu hattâ Halvetîliğin Celvetiyye kolunun bir mensûbu olduğu düşünülebilir.

Harita-2 Atatürk Kitaplığı, Hrt_000566 nolu Harita'da Şair Na'îlî Sokağının Yeri

Bütün bu bilgiler ışığında araştırmalarda geçen fakat kaynaklarda adına rastlanmayan “Hâfız Post'un Üsküdar'da doğduğu” bilgisi, elimizdeki bulguların analizi sonucunda oldukça mâkûl bir ihtimâl olarak durmaktadır. Nâîlî'nin adında bir sokağın varlığı, o civarda bulunan Aziz Mahmud Hüdâyî'nin dergâhının varlığı ve bu dergâhtaki bazı şeyhlerin isimlerinin Hâfız Post'un güfte mecmuâsında geçmesi; bu ihtimâli oldukça kuvvetli ve mâkûl bir hâle getirmektedir.

²⁸ Mehmed Tâlib Efendi, Üsküdar'da doğmuş olan Mehmed Tâlib Efendi, Celvetî şeyhlerinden Devâtî Mustafa Efendi'nin oğludur. Hüdâyî Tekkesi şeyhi Gafurî Mahmud Efendi'nin 1078/1667 tarihinde vefâtı üzerine asitaneye postnişin tâyin edilmiştir. Asitanede yaklaşık on iki yıl irşâda devâm eden Mehmed Tâlib Efendi, bu vazîfesinde iken Receb 1090/Ağustos 1679'da vefât etmiş, vaktiyle hizmet ettiği tekkenin hazîresine, bugünkü Şeyh Devâtî Mustafa Efendi Câmîi'nin bahçesinde bulunan türbeye, babasının kabri yanına defn edilmiştir. (Mehmed Tâlib Efendi Dîvançesi, Doç. Dr. Bayram Ali Kaya Sakarya Üniversitesi, V. Üsküdar Sempozyumu, 2007)

3.1.4. Çocukluğu

Hâfız Post hakkında, babasının imam olduğu dönem kaynaklarında da vurgulanan ve Safâî'nin (1725) açıkladığı üzere; "E'immei'den bir kâmil-i devrânın oğludur" ifâdesinden, açık bir şekilde, babasının yaşadığı dönemde, olgun ve ileri görüşlü bir İmam'ın oğlu olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında İsmâil Belîğ'in (ö.1729) "Nuhbet-ül- Asar Li – Zeyli Zübdeti'l – Eş'ar" isimli eserinde ve Müstakimzâde Süleyman Saadettin Efendi'nin (ö.1788) "Tuhfe-i Hattatin" eserinde İmamzâde denilerek, babasının imam olduğu belirtilmiştir. On dokuzuncu ve yirminci yüzyılın kaynaklarının pek çoğunda da babasının imam olduğu vurgulanmıştır. Babası imam olan ve bir kültür merkezi durumundaki İstanbul'da büyüyen Hâfız Post'un çok erken yaşlarda dînî eğitime başladığı düşünülebilir. Erken başladığı bu dînî eğitimin yanında Kur'ân-ı Kerim'i güzel okuması için işin üstâdı olan bir hocadan müzik eğitimi almış olma ihtimâli vardır.

Hâfız Post'un çocukluğu hakkında dönemi içerisinde adına yazılmış bir kaynak yoktur. Fakat yakın dönemlerde yazılmış olan bazı nasihatnâmelerden, dönem çocukluğu ve eğitimi hakkında bilgiler elde edilmektedir. Bu nasihatnâmelerde bâzen özel kişilere, bâzen toplumun bir sınıfına çeşitli nasihatlerde bulunularak dönemi içerisindeki değerler bizlere aktarılmaktadır. Özellikle 1642 yılında doğmuş olan Nâbî'nin oğlu Ebu'l Hayr'ın, Mehmet Çelebi için yazmış olduğu "Hayriyye" adlı eseri; o dönemde yedi yaşında olan bir çocuğun eğitimi, sonrası dönem ve bir evlâttan babasının ve toplumun bekledikleri konusunda en azından bir fikir edinmemizi sağlamaktadırlar. Din ile ilgili görüşlerini "İdüp encam-ı umırın tedbir/ Eyleye hane-i dinin ta'mir" diyerek her şeyden önce kişinin, dînî görevlerini yapması gerektiğini ifade eder" (Kaplan, 1990:153). Bunun dışında diğer bazı beyitlerde "ibâdet ederken şekilden çok mânâyâ önem verilmesine, haccın ve orucun önemine, zekât ve sadakaya, irfânın önemine" değinerek dînî konuların kesinlikle genç Osmanlı çocuklarından beklenen ödevler olduğunu göstermektedir. Dikkat çeken bir başka beyitte ise kendisi de mûsikîşinas olan Nâbî, bu zevkin ev dışında tatmin edilmesini, hânende ve sâzendelerin eve getirilmemesini ister.

Babası imam olan ve yaşadığı dönemde eğitimli bir çevrede büyümüş olan Hâfız Post'un çocukluk yıllarında eğitimin çok önemli bir yeri olduğu sanatındaki ustalıktan anlaşılmaktadır. 1638'de yazıldığı tahmin edilen Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde, "Hâfız" ve "Post" mahlas ve lâkâbı kullanılmış, 1640 yılında Sultan İbrâhim'e sunulmuş olan "Rızâ Tezkîresi"nde de adının önünde "Hâfız" ve "Çelebi" ünvanı kullanılmıştır. Henüz yirmili yaşlara gelmeden bu ünvan ve lâkapların kullanılması; çok genç yaşlarda eğitiminin bittiği, hem dînî anlamda hem de lâdînî olarak gerekli olgunluğa çok genç

yaşlarda eriştiği ve sohbet meclislerinde kendine yer bulduğunun göstergesidir. Şeyhülislâm Esad Efendi'nin belirtmiş olduğu “yüzü daha tüylerle kaplanmadan sanattaki öğrenme gayreti ve fikirleri aynı zamanda nağme fennini tamamlaması” ifâdeleri, bu fikrimizi desteklemektedir. Çocukluk döneminde kulağında yer eden Kur'ân'ın güzel okunması ve belki de bazı dînî törenlerin mûsikîye olan ilgisinin başlangıcı olabileceği düşünülebilir.

3.1.5. Sosyal Çevresi ve Hâmîleri

Hâfız Post'un gerek dînî kimliğinde gerekse mûsikîşinaslığında hocalarının etkisi olduğu kadar diğer önemli bir etmen de hiç kuşkusuz hâmîleri ve arkadaşlarıdır. İçinde bulunduğu sosyal çevrenin en önemli kısmı, saray ve civârıdır. Bunun nedeni Osmanlı İmparatorluğu'nda sanatkârların çoğunlukla ya önemli kişilerin himâyesinde ve koruması ile hayatlarını idâme ettirmesi ya da sultan veya çevresindeki önemli insanların bu sanatkârları devlet içerisinde bir işle görevlendirmesi ile kendi hayatlarını idâme ettirmesi üzerine kurulmuştur. “Sahib-i mülk hükümdar; bilgin ve sanatkârın en önde gelen veli-ni'meti, hâmîsi idi. Max Weber'in belirttiği gibi, Ortaçağ'da Doğu'da ve Batı'da, monarşilerde devlet; patrimonyal yapıda olup egemenlik gücü, mülk ve tebaa; mutlak biçimde hükümdar ailesine ait sayılırdı ve yalnız onun lûtufta ve inâyetine erişenler, toplumun en şerefli zengin tabakasını oluşturlardı” (İnancık, 2015:345). Pâdişâhların ve onların civârındaki aristokrat tabakanın himâyesindeki sanatkâr büyük kutlama ve görkemli şenliklerde sanatları ile yer alırken aynı zamanda şiirlerinde, şarkılarında ve minyatürlerinde bu önemli günleri işleyerek bu anların ölümsüzleşmelerini sağlıyorlardı. Hâfız Post'un da yaşadığı dönemde bu patronajlık devam etmiş ve gerek sultan gerekse devlet adamları önemli sanatkârları himâye etmişlerdir. Bu bağlamda Osmanlı İmparatorluğu'nda örnekler çok sık karşımıza çıkmaktadır. Hâfız Post'un öğrencisi İtrî'nin “Köle Kethudâsı” olduğu Atrâbü'l Âsar'da belirtilmiştir. Pâdişâha ve diğer devlet adamlarına yakın olan sanatkârların çeşitli pâyelerle ödüllendirilmesi, Osmanlı Devlet kültüründe var olan bir durumdur.

Özellikle IV. Murad'ın meclislerinde dönemin en önemli müzisyenlerine yer verildiği, bunun yanında gittiği sefer ve savaşlardan dönerken gittiği yörenin önemli müzisyenlerini İstanbul'a getirdiği bilinmektedir. Kendisi de şâir olan “IV. Murad'ın Bağdat ve Revân seferleri dönüşünde içlerinde "Şeştârî Murad Aga"nın da bulunduğu bir grup mûsikîciyi berâberinde İstanbul'a getirdiği, Nâyî Yusûf'u dinlemekten hoşlandığı ve iltifat ettiği de sâbittir. Bunlarla birlikte gerek sarayda gerekse ülkenin birçok yerinde Orta oyunu,

Karagöz gibi seyirlik oyunlar, rakslar vb. meyânında da mûsikî, bütün bunları tamamlayan bir öge olarak dâimâ yapılagelmiştir.” (Rûhî Ayangil, XVII. Yüzyıl Türk Mûsikîsi, Yeni Türkiye Dergisi 57. sayı, 2014:479) Atrâbü’l Âsar’da belirtildiği üzere Hâfız Post’un şöhretinin en olgun çağı, IV. Mehmed zamanıdır. “devr-i şadi-tavr-ı Sultan Mehmed Han” (Bkz, Ek-16-17)

“Kemiksizzâde Safvet Mustafa’nın tezkîresinde yine tarih düşürmedeki ustalığından ve “Mehmed Paşa”ya düşürmüş olduğu tarihten söz etmiştir. Fakat düşürülen bu tarih, ebced hesabı yapılıncâ, Hâfız’ın yaşadığı dönemde adı Mehmet olan Köprülü Mehmet Paşa’nın ölüm tarihi ile örtüşmemektedir. Bu nedenle büyük bir ihtimâlle Sarı Süleyman Paşa’ya düşürmüş olduğu tarih yanlış okunmuş veya aktarılmış olmalıdır. Zaten verilen tarih düşürmedeki sözler, Süleyman Paşa’ya düşürülmüş olan tarihteki sözlerle aynıdır. Bunun yanında Safâyî’nin de belirtmiş olduğu tarih düşürmedeki ustalığını aynı zamanda Sarı Süleyman Paşa’nın (Bosnevî, ö.1687) ölümü için kullanmıştır. Kağıt eminliği görevine büyük bir ihtimâlle Sarı Süleyman Paşa döneminde getirilmiş olan Hâfız Post ile Paşa arasındaki münâsebetin bir diğer ispâtı da Hâfız Post’un güfte mecmuâsında şiirini aldığı şâir “Suri Şehit Süleyman Paşa”dır. Bu şâirin Süleyman Paşa olma ihtimâli yüksektir. Çünkü Süleyman Paşa’nın Üsküdar’ın Doğancılar semtinde yaptırmış olduğu Câmii’nin adı Şehit Süleyman Paşa Câmii’dir. Bu noktadan hareketle çoğu Osmanlı devlet adamının şiir yazdığı gibi Süleyman Paşa’nın da şiir yazdığı ve himâyesinde olan bir mûsikîşinasın da bunu kendi güfte mecmuâsına koyması oldukça mâkûl durmaktadır. Bu şiirin bestekârı, güfte mecmuâsında Çömlekçizâde Recep (ö.1691) olarak geçmektedir. Hâfız Post’tan sonra güfte mecmuâsında en fazla bestesi bulunan Recep için Şeyhülislâm Esad Efendi; “Sada-yı halavet-bahşası bi-nazir ve kehce-i bülend-ü alası nik-eda ve hoş-ta’bir olmağın bi’d-defa’at huzur-ı hümayun-ı şevket-ayatda fasl-ı musanna’at müşkilat edip makbul-i cenab-ı hazret-i şehinşah-ı ma’delet-simat olmuştur.” demiştir. Günümüzdeki ifâdeyle; “Tatlılık bahşeden sesi eşsiz; yüksek lehçesi hoş edâlı ve hoş tâbirli olduğu için defâlarca şevketli pâdişâh huzurunda süslü ve müşkül fasıllar yapıp adâletli pâdişâh hazretlerinin makbûlü olmuştur (Uslu, 2006:75)” diyerek Çömlekçizâde’nin pâdişâh karşısında fasıl yapma şansı bulunduğunu söylemiştir. Bu durumda Çömlekçizâde ve Sarı Süleyman Paşa’nın bu fasıllarda tanışıp kendi güftesini ona sunması ve bestelemesini istemesi ihtimâl dâhilindedir. Büyük bir olasılıkla Hâfız Post ile Sarı Süleyman Paşa arasındaki irtibâtı kuran kişi de yine Çömlekçizâde Recep’dir. Sarı Süleyman Paşa’nın adı ile anılan Câmii’nin içerisinde kendisinin kabri bulunmaktadır. Fakat diğer sadrazam mezarlarına göre mezartaşının başındaki kavuk

dışında çok gösterişsiz ve sâdedir. Câmî'nin bulunduğu Viran Saray sokağın, Şâir Nâîlî Sokağı ve Aziz Mahmud Hüdâyî'nin türbelerine çok yakın olduğunun da belirtilmesi, tarih içerisindeki yakın ilişkilerinin yanında mekânsal açıdan da yakın olabilecekleri ihtimâlini doğurmaktadır. Görüldüğü üzere sadece pâdişâh değil saray içerisindeki diğer bazı insanlardan özellikle de devlet adamlarından da himâye görmüştür.

Başvuru yaptığımız ilk kaynak olan Evliyâ Çelebi, “nev-zuhûr hânendeler” başlığı altında Hâfız Post'un adını yâd ederken aynı zamanda babası olan Derviş Mehemed Zilli tarafından eğitildiğini söylemiştir. Buradan da ilk hocasının Evliyâ Çelebi'nin babası “Derviş Mehmed Zilli” olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Yaşadığı dönemde ileriki yaşlarda Hâfız Post'un eğitimi konusunda, Safâyî (1725) tezkîresinde, onun şâir Nâîlî'nin “terbiye-gerdesi” olduğunu söylenir. Yine İstanbul doğumlu olan Nâîlî'nin (ö.1666), Hâfız'ın hayâtında çok büyük bir önemi olduğu bir gerçektir. Nâîlî belki de bazı şâir ve müzisyenlerle tanışmasında da önemli aktördür. Bizi bu fikre iten şey ise Hâfız Post'a 1666 yılında gönderilmiş olan bir mektuptur. “Nâîlî, halvetiye tarîkâtındandır. Kaynaklarda açık bir bilgi olmasa da halvetî şeyhi Saçlı İbrâhim Efendi'ye ölüm tarihi (ö.1632) söylemesi ve “halvetîleriz” redifli gazeli, bu tarîkâtın bir kolu olan İbrâhim Gülşenî'nin tarîkâtı ile ilgili gazeli bunu gösteriyor” (İpekten, 1990: IV). Nâîlî'nin civârında eğitim görmesi ve onun sosyal çevresi ile olan ilişkisi, belki de Hâfız Post'un bu tarîkâtla olan münâsebetinin ana nedenidir. Nâîlî ile birlikte yine bir halvetî şeyhi olan Niyâzî Mısrî, Hâfız Post'un etrafında olabilecek en önemli şahsiyetlerdendir. Niyâzî Mısrî'nin şiirlerini bestelemiş olması ayrıca bunun bir göstergesidir. Hâfız Post ile aynı meclislerde bulunmuş olan bu iki önemli halvetî şâir, birkaç defâ sürgün edilmelerine karşın Hâfız Post'un bu tip bir uygulamayla karşı karşıya kaldığına ilişkin elimizde bir bilgi yoktur. Kuvvetle muhtemeldir ki Hâfız hiçbir sürgün yaşamadı. Bunun birkaç nedeni olabilir, fakat en akla yatkın seçenek; hiçbir şekilde siyaseten söylev içerisine girmeyip sadece müzisyenliği ile öne çıkıp saraydan himâye gördüğüdür. Bu himâyenin bir göstergesi olarak Safâyî'nin tezkîresinde belirtildiği üzere, vezir olan Bosnevî Süleyman Paşa (ö.14 Ekim 1687) için düşürmüş olduğu tarihten ötürü dönemin bu önemli vezirini tanıdığı sonucu da çıkmaktadır.

Şeyh Nâzik Abdullah Efendi'nin²⁹ (ö.1682) dîvânında “Muganni zihi huy u hulk-ı hasen/Peri-zadesin ya meleksin bu sen-Zamanında bir hale Hâfız hoşâ/ İki şehri

²⁹ Bursalı Nazik Abdullah Efendi

bahşetmiştir seha- Irak u Hicaz u Nişaburu hem /Sifahani dahi sana vermişim³⁰ (Gümüş, 2011:267) ve özellikle “Bugün söyledim dahi bir nev gazel/Ser-a-pa sana gördüm anı mahal- Anı çenge uydur yeni beste kıl/Felek çengisin den ü eşkiste kıl”(Gümüş, 2011:267) sözlerinde şâir yeni bir gazel söylediğini ve Hâfız mahlaslı birisinden bunu çenge uydurup yeni beste yapmasını istediğini açıkça söylüyor. Bu kadar övülen ve şehirlerle müziği özdeşirilen kişinin Hâfız Post olma ihtimâli yüksektir.

Şeyh Mehmed Nazmî'nin (ö.1112 M. 1712) dîvânında ise “Hâfız” adına kasidelerde rastlanmaktadır. Kendisi de halvetî olan bu şâirin Hâfız ile ilgili söyledikleri, sözü edilen kişinin Hâfız Post olduğu konusunda şüphemizi artırmaktadır. “Menen ki ideali nat-ı şerûfüne agaz/ Lisan-ı gayb ile Hâfız bana olur yaver” demiştir. Burada Hâfız denilen kişinin Hâfız Post olma ihtimâli yüksektir. İran'lı büyük şâir Hâfız Şirâzî'den başka bir kısımda söz etmesi ve Hâfız Ahmed Paşa'yı da tanıma olasılığı zayıf bir ihtimâl olan, bunun yanında kendisi de bir halvetî olan Şeyh Mehmed Nazmî'nin Hâfız için “bana arkadaş olur demesinden” bu sözlerin Hâfız Post'a edilmesi sonucu çıkabilir. Aynı zamanda Nâilî için de tarih düşürmüş olmasından, aralarında bir ilişkinin olması ihtimâlinin yüksek olduğu sonucu da çıkarılabilmektedir.

Radyo Dergisi'nde 1947 yılında R. Ferit Kam'ın yazmış olduğu “Hâfız Post” makalesinde Koca Osman'dan eğitim aldığı ve eserlerini Kırım Hânı Selim Giray gibi, sanatsever büyükleri tarafından takdir, teşvik ve himâye edilmiş olduğunu yazmıştır. (Kam, 1947:9) Yılmaz Öztuna ise 1969 yılında yazmış olduğu Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi'nde, eserlerini ilk defâ IV. Mehmed ve III. Selim Giray Hân'ın huzurunda okuduğunu söylemiştir. Kantemiroğlu (1673-1727) “Kitabu'l İlm-i Mûsikî” adlı eserinde Nühüft makamından söz ederken Tanbûrî Mehmet Çelebi'ye göre “Teşrîh-i Nühüft” târifini veriyor. Bu kişinin Hâfız Post olma olasılığı fazladır. (Doğrusöz, 1993: 5) Kısacası saray civârındaki sanatçı, siyasetçi ve devlet adamları tarafından himâye görmüş ve onlarla aynı meclislerde bulunduğu çok açık anlaşılmaktadır. İtrî'nin yazmış olduğunu söylediği ve tarih düşürülerek yazılmış mersiyeye de yer vermiş olan Safâyî, Hâfız Post'un çevresini oluşturan eden insanlar konusunda bize hatırı sayılır bilgiler vermiştir. (Çapan, 2005:154-155) Şeyhülislâm Esad Efendi'nin (ö.1753) eseri olan Atrâb'ül Âsar'da, Hâfız Post'un şöhretinin en olgun zamanının Sultan Mehmet Hân (IV. Mehmet, ö.1693) dönemi olduğunu söylemiştir. Müstakimzâde'nin (ö.1788) Tuhfe-i Hattatin adlı eserinde

³⁰ Yanında eğer şey olaydı bu gün/Cihanı verirdim sana büsbütün-Muganni benim gibi azadesin/Ne dünyadasın sen ne ukbadasın-Bugün söyledim dahi bir nev gazel/Ser-a-pa sana gördüm anı mahal- Anı çenge uydur yeni beste kıl/Felek çengisin den ü eşkiste kıl.

ise hattatlık eğitimi üzerine bilgiler verilerek “Hüsn-i hatt-ı ta’lik ü sülüs ü neshi dahi Tophanevi Mahmud Efendi’den yazıp şive-i kalem-i ta’like ta’alluk ve tahsil-i vuslatı babında temellük ve izn ü icazetiyle akranına tefevvuk edenlerdendir.” sözlerinden Hâfız Post’un Tophaneli Mahmud Efendi’yi tanıdığı anlaşılmaktadır. Yine aynı dönemde Mahmud Efendi’den ders almış olan şâir ve devlet adamı, Siyâhî Ahmed Efendi’yi de³¹ (ö.1687-88) tanımış olması büyük bir ihtimâldir. Nâyî Osman Dede “Rabt-ı tabirat-ı mûsikî” adlı manzum eserinde; Hâfız Post ile Ali Şir ü Ganî’nin mûsikîde yeni bazı tâbirler bulduğunu söylüyor. (Doğrusöz, 1993:6) Kaynaklarda halvetî olduğu açıkça belirtilmese de halvetî dervişi olan Niyâzî Mısrî’nin eserlerini bestelemiş olması bu ihtimâli ortaya çıkarmaktadır.

Kendi yazmasında ise özellikle bazı isimler çok daha baskın bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Feyzî’nin (ö.1673) 11 adet şiiri, Nâbî’nin (ö.1712) 21 şiiri, Nâilî’nin (1666?) 28 şiiri dikkati çekmektedir. Bunun yanında Çömlekçizâde Receb Çelebi’nin 87, Buhûrîzâde Itrî Efendi’nin 75, Küçük İmam’ın 45, Âmâ Kadri’nin 20 adet bestesi bulunmaktadır. Yakın dönemlerde yaşadığı bu kişilerin şiirlerini bestelemiş ve buna mukâbil kendi güfte mecmuâsında çağdaşı olan şâir ve müzisyenlerin tamâmı ile yakın ilişkiler kurabileceği olası bir durumdur.

3.1.6. Ölüm Bilgileri

Hâfız Post’un ölüm bilgilerine bakarken yine başvuru yapacağımız kaynakların başında şâir tezkîreleri gelmektedir. Safâyî, (ö.1725) yazdığı tezkîrede vefât tarihine Buhûrîzâde Mustafa Itrî’nin “Tarih-i Vefât-ı Hâfız Post” isimli şiirini vermiştir. Son beyitte; “harf-i menkutuyla tarih oldu anın fevtine/ Dedi Itrî ey Hâfız’a me’va ola ya Rab” sene 1105 (m.1693-94) (Çapan, 2005:155) tarihini işaret etmiştir. Bunun yanında İsmail Belîğ’in (ö.1729) Nuhbet-ül- Âsar’da “bin yüz beşde tedbil-i makam itdi” denilerek Sâlim ile aynı tarihi vermiştir. Dîvân hâceleri zümresine dâhil olup bin yüz beşde tebdil- makam itdi. (1693-1694) Atrâbü’l Âsar’da ise ölüm tarihi konusunda “Bin yüz bir tarihi hududunda pençe-i hizebr-i ecel-i celd berhayat” denilerek H.1101 yılı civârında vefât ettiği söylenmiştir. Bunun yanında “Postu çâk eyledi, şir-i ecel” diyerek tarih düşürme vermiştir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi’ndeki, 24 Ramazan 1105 (19 Mayıs 1694) tarihli,

³¹ Türk nesta’lik hattatı. İstanbul’da doğdu; babasının adı Sâlih’tir. Türk nesta’lik hattının ilk büyük üstatlarından biri olarak kabul edilmiş, rengi siyah olduğundan Siyâhî lakabıyla anılmıştır. Hattı, akrabası meşhur hattatlardan Tophaneli Mahmud Efendi’den öğrenerek icâzet aldı. Askerî kassâm* başkâtibi olarak Defterdar Kılıç Ali Paşa ile Trabzon’a giderken Ağva sahilinde vefat etti. Himmetzâde Abdullah Efendi’nin, vefatına düşürdüğü tarih şöyledir: “Haşrda rû-sefid ola Siyâhî-i elemîde” (1099/1687-88). (İ.A, c.2, s.

gömlek numarası 1835, AE.SAMD.II. fon kodlu belgede; “Emin-i Rûsum-Berevat Hâfız Mehmed Efendi'den alınan parayı mübeyyin tezkire” ve 15 Ramazan 1105 (10 Mayıs 1694) tarihli, gömlek numarası 2053, AE. SAMD.II. fon kodlu belgede “Kâtib-i Dîvân-ı Hümâyun Huldî Efendi mârifetiyle Emin-i Rûsûm-u Beravât Hâfız Mehmet Efendi mârifetiyle mukataalardan alınan parayı mübeyyin tezkire” şeklindeki bu iki belgede ismin daha sonraki dönem belgelerinde görünmemesi; aklımıza bu kişinin 1105 yılında vefât etmiş olan “Hâfız Post” olma ihtimâlini getirmektedir. Son işlem yapılan zamanın 24 Ramazan 1105, mîlâdî 19 Mayıs 1694 olduğu düşünülürse; Hâfız Post'un vefâtı büyük bir ihtimâlle Mayıs ayından sonraki birkaç ay içinde olmalıdır. Bunun yanında Fennî'nin “Çergehte eyleyüp ahır karar/ Post'u şir-i ecel çak eyledi. (H.1105) (Nazmi Özalp, 2000:386) şeklindeki beyit ile Üsküdar Selimağa Kütüphânesi'nde Kâzım Bey kitapları arasında Seyyid Vehbî'nin şiirlerini ihtivâ eden kıymetli bir mecmuâda (No.161, s.67) “Bera-yı Hâfız Post” başlığıyla kayıtlı “Kabz-ı ervah edince vaz-ı yed/ Ruh çıktı Hâfız-ı merhumdan” (Doğrusöz, 1993 s.7) beyiti ile Hâfız Post'un ölümüne tarih düşürülmüştür. Araştırmalar Hâfız Post'un mezarının, İstanbul Üsküdar'daki Karaca Ahmet Mezarlığı'nda Şâir Nâbî'nin mezarının yanında olduğunu söylemişlerdir. Bu mezarlıktaki araştırmalarımızdan müspet netîce alınamamış, kabrin yeri bulunamamıştır. Üsküdar sahil, Harem ve Kadıköy bağlantı yolu yapılırken Karaca Ahmet Sultan dergâhı ile mezarlık arasında kalan kısım asfalt yol yapıldığı için buradaki mezarların bir kısmı tahrip olurken bir kısmı da farklı mezarlıklara taşınmıştır. Bunun yanında bazı mezarlar çok yakın, sıkışık bir şekilde yerleştirilmiş, bazı mezarlar ise mezarlık içindeki araç ve yürüme yollarının içinde kaldıkları için büyük kısımları asfalt ile kapatılmış ve okunamaz hâle gelmişlerdir. Bunun yanında on yedinci yüzyıldan kalma câmi ve tekke hazîrelerinde yaptığımız araştırmalarda; mezar taşlarının bir kısmının söküldüğü ve mezarlıkların yine tahrip olduğu tespit edilmiştir. Hâfız Post'un öldüğü zamâna âit mezar taşları diğer dönemlere göre oldukça az, o dönemden olanların da pek çoğu yol inşaatları veya yeni mezar yerleri için tahrip edilmişlerdir. Bu durumda araştırmalarımız, İstanbul Kulaksız ve Kasımpaşa mezarlıklarındaki tarihi mezarlarla sınırlanmıştır. Bütün bu mezarlıklarda yapılan tarama çalışmalarımız ve bu mezarlarla ilgili yazılmış olan tez ve makâlelerin incelenmesinden sonra yine de Hâfız Post'un mezarının yeri tespit edilememiştir.

3.2. Hafız Post'un Almış Olduğu Sanat Eğitimi

Bu kısımda Hafız Post'un almış olduğu sanat eğitimi açıklanılmaya çalışılacaktır. Kaynaklara bakıldığı zaman hocaları kısmında karşımıza hat sanatında Tophaneli Mahmud adı çıkarken edebi konularda ise döneminin önemli şairlerinden birisi olan Na'ili adı çıkmaktadır. Hafız Post'un hocaları ve civaralarındaki insanlar üzerinden Hafız Post'un sanat eğitimi konusu açıklanacaktır. Bunun yanında sanat çevresi açıklanılmaya çalışılarak bulunduğu mevkiye gelmesinde etkisi olan insanların tespitleri yapılmaya çalışılacaktır.

3.2.1. Hafız Post'un Hocaları

Hâfız Post'un mûsikî eğitimi konusunda İkdâm gazetesinde Nûrî Şeydâ, "Hâfız Post" başlıklı makâlesinde Tâbi adını Hâfız Post'un hocası olarak yazmıştır. "henüz Tâbi merhumdan istifâza itmekde iken hidâ'et seni hasebiyle hüsn-i sadasına fart itimadı olmasından dolayı hocasının" (Şeyda; 1898 20 Ağustos) diyerek Tâbi adında bir zâtın Hâfız Post'un hocası olduğunu belirtmiştir. Araştırmalar içerisinde ilk defâ R.Ferit Kam'ın (ö.1981) Radyo Dergisi'ndeki makâlesinde, Hâfız Post'un eğitimi ile ilgili olarak "Pir'i cihandide Kasımpaşa'lı Osman Efendi" ibâresi kullanılmıştır. Bu zât hakkında Şeyhülislâm Esad Efendi'nin mûsikîşinaslar tezkîresinde şu sözler vardır: Üstadlık tarîkâtının pîri, ehliyet vâdisinin rehnümâsı olup birçok mûsikî üstadlarının üstâdı olmuştur. İşte Koca Osman'ın "ehliyet vâdisindeki rehnümâlığı, Hâfız Post'un da mûsikîye olan kâbiliyet ve istidâdını açtı, genişletti ve onu, devrinin en büyük üstad bestekârı mertebesine yükseltti." bilgisi verilerek mûsikîyi öğrendiği kişinin, devrin büyük mûsikîşinas hocalarından Koca Osman olduğu bize bildirilmektedir. Hayri Yenigün de bu görüşleri tekrarlayarak 1954'deki Türk Yurdu Dergisi'ndeki yazısında; "mûsikî hocasının Kasımpaşa'lı meşhur Osman olduğu, yine kendisinin mûsikîdeki üstadlığı sâyesinde haklı olarak büyük bir şöhret kazandığı, bir takım mazbutâtın incelenmesinden müstebân olmaktadır" (Yenigün, 1954: 360) diyerek; bize, hocasının Koca Osman olduğunu söylemektedir. "Çok genç yaşlarda müziğe merak salmış ve çağının önemli şahsiyetleriyle çalışma şansını elde etmiş, kısa sürede üstad seviyesine erişmiştir. Mûsikî hocası Kasımpaşa'lı Müezzîn Hâfız Osman'dır." (Doğrusöz 1993: 5-6; Ak 2002: 65-66; Özalp 2006: 388; Ak 2009: 90;) Yılmaz Öztuna, Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi'nde; (Öztuna 1969: 243, Öztuna 2006: 323) Nâilî'nin himâyesinde

yetişmiş olduğunu, Tophâneli Mahmud Efendi'den hattatlık üzerine icâzet aldığını ve Kasımpaşa'lı Osman Efendi'den mûsikî ve tanbur çalmayı öğrendiğini belirtmiştir. Aslında Hâfız Post'un tanbur çaldığına dâir ilk bilgi Sâlim Tezkîresi'nde karşımıza çıkmaktadır. Fakat hocası konusunda bir bilgi verilmemiştir. Koca Osman (ö.1666), yaşadığı dönemin Osmanlı mûsikî hayâtının en önemli şahsiyetlerden birisidir. Dimitri Kantemiroğlu (1673-1723); "Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi" kitabında; Koca Osman'nın mûsikî eğitimindeki yerine de değinip öğrencileri hakkında bazı bilgiler vermiştir. "Osman Efendi; kendisinden sonra hem sazlı hem de sözlü mûsikî alanında birçok sanatkâr bırakmıştır. Ses sanatçılarından "Kömür" lâkâbını taşıyan Hâfız, sonra Buhurcuođlu (Buhûrîzâde), Memiş Ağa, Küçük Müezzin ve Tespihçi Emir ün salmışlardır. Sazlı sanatçılar içinde ise iki Rum vardı: Biri dînini değiştiren Kemânî Ahmed, öteki Ortodoks Angeli'dir." "Kantemiroğlu, Koca Osman'ın öğrencileri olduğunu belirttiği Kemânî Ahmed ve Ortodoks Angeli'nin kendisine on beş yıl öğretmenlik yaptığını söylemiştir." (Çobanoğlu, 1999: 461) Elimizdeki kaynaklardan sâdece Atrâb'ül Âsar'da Koca Osman'ın rebap çaldığı söylenmiş, bunun yanında tanbur çaldığına dâir bir bilgiye yer verilmemiştir. Fakat Kantemiroğlu'nun, Koca Osman'ın öğrencileri arasında adını andığı ve kendisinin de hocası olduğunu söylediği Angeli'nin tanbur çaldığı ve büyük bir ihtimâlle Koca Osman'dan çalmayı öğrendiği, Angeli'nin tanbur icrâsını öğrencisi olan Dimitri Kantemiroğlu'na öğrettiği sonucuna ulaşılabilir. Bu fikrimizi destekleyen bir belge; Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde karşımıza çıkan 18 Ramazan 1090 (23 Ekim 1679) tarihli bir makbuzdur. Saray Mesâlihi 692 gömlek numaralı bu makbuz, "Enderûn-i Hümâyun Tanbur Muallimi Angeli'nin ücretinin verildiği mâbeyn makbuzudur". Aynı zamanda Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde de "Sâzendegân-ı tanbûrîyan" kısmında Rum Angeli şeklinde bu isim karşımıza çıkmaktadır. Kantemiroğlu'nun, hocası olarak andığı diğer bir isim olan Keman Muallimi Ahmed Çelebi için 03 Şevval 1093 (5 Ekim 1682) yılında düzenlenmiş ve 1329 gömlek numaralı nafaka akçasını mübeyyin makbuzu da bulunmaktadır. Yine Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde "Esnâf-ı sâzendegân-ı kemañçeciyan" kısmında Kemânî Ahmed Çelebi adı geçmektedir. Kemañça denilen çalgı bugün de kullanılan rebap benzeri bir çalgıdır. Buradan hareketle rebap çaldığı kesin olan Koca Osman'ın öğrencilerinin de tanbur çaldığı düşünülebilir. Gerek nazarî gerekse icrâ konusunda büyük bir otorite olan Koca Osman'ın, bu bilgileri öğrencisi Hâfız Post'a aktarmış olması ve onun mûsikîşinaslığı üzerinde büyük bir etkisi olması oldukça kuvvetli bir ihtimâldir.

Koca Osman'ın dışında Hâfız Post'un mûsikî hocası olabilecek bir diğer isim ise Çömlekçizâde Receb'dir. Yazmış olduğu güfte mecmuâlarında toplam 116 adet tespit edilmiş bestesi olan Çömlekçizâde Receb (ö.1691); Atrâbü'l Âsar'da da belirtildiği üzere mûsikîyi ilmî tarafı ile de öğrendiği ve “şarkı fenninin inceliklerini ortaya koyan, âhenk ilminin hakîkatlerine vâsıl üstad ve kâmillerden olmuştur” diyerek kendisinin sanatında çok yetkin bir zât olduğunu vurgulamıştır. Aynı zamanda “pâdişâh huzûrunda süslü ve müşkül fasıllar yapıp, adâletli pâdişâh hazretlerinin makbûlü olmuştur.” denilerek pâdişâh tarafından fasılları ile kabûl gördüğünü belirtmiştir. Hâfız Post kendi güfte mecmuâsına aldığı Çömlekçizâde eserlerinin büyük bir kısmını bu fasıllarda duyup, yazıya geçirmiş olabilir. Güfte mecmuâsı'nda Hâfız Post'dan sonra en fazla beste, “Çömlekçizâde Receb” Efendi'nin eserleridir. Eserleri birlikte meşk etmeleri ve öğrenmesinin yanında kendisinde de mûsikî alanında özellikle de şarkı söyleme konusunda istifâde etmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Sonraki dönem güfte mecmuâlarında Çömlekçizâde Receb'in bazı eserlerinin Hâfız Post'a atfedilmiş olması bu fikri desteklemektedir.

Edebiyât ve dil öğrendiği Nâilî gibi “Dîvan” sâhibi bir üstâdın eğitiminden geçmesi, kendisinin hem dînî hem de lîsânî açıdan ustalığını açıklamaktadır. Atrâbü'l Âsar'da yazıldığı üzere; mûsikîyi öğrendiği Kasımpaşa'lı Koca Osman'ın, ilmîni, çoğu döneminin üstâdı olan öğrencilerine öğretmesi; onun değeri yadsınamaz bir hoca olduğunu göstermektedir. Hâfız Post'un hattı öğrendiği Tophâne'li Mahmud Ağa'nın da dönemi içerisinde, çoğu ünlü hat ustasının hocası olduğu düşünüldüğünde; Hâfız Post'un, zamânının en iyi denilebilecek hocaları ile geçen eğitim hayatında sâhip olduğu dînî, lîsânî ve mûsikîye dâir yeteneklerin çok iyi şekillendiği sonucuna varılabilir. Şânî, yaşadığı toprakları aşır çok uzak diyarlara kadar giden Hâfız Post'un eğitim seviyesinin, bulunduğu döneme kıyasla iyi bir durumda olduğunu söylemek hiç kuşku getirmeyecektir.

Hâfız Post'un hocalarının, zamânındaki en yetkin kişiler olduğu dikkate şâyân bir durumdur. Tophâne'li Mahmud Efendi, Nâilî veya Koca Osman, yaşadıkları çağın en donanımlı sanatçıları arasında gösterilmektedirler. Çok erken yaşlarda üstadlık mertebesine eriştiği söylenen Hâfız'ın hiç kuşkusuz bu insanların elinde yetişmesi, öğrendiği sanatları en iyi şekilde uygulaması sonucunu getirmiştir. Bu isimlerin yanında meşk ettiği, güfte mecmuâsındaki ve sonraki güfte mecmuâlarındaki eserleri Hafız Post'a atfedilmiş olan Âmâ Kadri, Çömlekçizâde Receb ve Nâlî gibi isimler de eğitiminde ve mûsikî yönünden gelişiminde şüphesiz önemli bir konuma sahiptirler.

Bu çalışmada ilk kez yapılan; “meşk ettirdiği eserler” içinde görüleceği üzere bu müzisyenlerin eserlerinin daha sonra Hâfız Post’a atfedilmesindeki en önemli sebep; Hâfız Post’un bu eserleri meşk etmesinden kaynaklanmıştır (bkz. 5.5. Meşk Ettirdiği Eserler).

Meşk ettiği eserler husûsuna gelince; Hâfız Post’un bestekârlığının gelişiminde hocaları ile meşk ettiği eserlerin önemi çok büyüktür. Bu eserler önceki kuşağın repertuarı ve eğitimi hakkında bize bilgiler vermektedir. Örneğin Hâfız Post’un güfte mecmuâsında da yer almış olan “*Âmed nesîm-i sûbh-u dem*” gibi Hoca Abdülkâdir Merâgî³²’ye (ö.1435) âit bir çok eser günümüzde bile hâlâ Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarları’nda eğitim müfredâtıyla öğretilmektedir. Kendi yazdığı Mecmuâ-i Güfte (TSMK, Revan 1724) nüshâsından, aşağıya çıkardığımız kendisinden epey önce vefât etmiş bestekârların eserlerini ancak meşk ederek öğrenebileceği düşünülmektedir. Mecmuâdan çıkarılan meşk ettiği eserlerin listesinin oluşturulması, o günlerin mûsikî eğitimine ışık tutacaktır. Hâfız Post’un meşk ettiği eserler:

Acemler ö.?, , Her şeb konem endişe-i ta dil to ber girem / Çun subh şeved ruşen mihr-i to zi ser girem(Beste Acemler, Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Şeb hunun-ı dil dimağem ra purkerde bud / Ba hayal-i o muradest diger ...kerde bud(Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Aşkın benim işim elime salmayacaktır / Ta derdin a canım ecelalmayacaktır (Beste (Acemler) , Irak, Nakş, Evfer, v:116b)

Acemler ö.?, Azine be-bazar şodem vakt-i salat /Seyyid puserî didem çun kand-i nebat (Acemler, Bayati, Semai, v:80a)

Acemler ö.?, Biyâ-u nergis-i mahmur-ı cânan / Nefs der sine mîgalated çu mestan(Beste Acemler , Şehnaz, Evfer, v:154 b)

Acemler ö.?, Bülbül be-gülistan-ı to ber mîrized/ yarem canem mirim /Aşık be-ser-i zülf-i to zer mîrized (Beste Acemler , Buselik, Beste, Semai, v:106b)

Acemler ö.?, Çi hoceste subhdem mî guzeran ey yarim ey canım hey nazenin/Gül nev resem haberi resed terennüm...Hane-i sani(Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Çi hoşest an-der çeşmet ...yârem / Ki-mehi be-naz kerden miderem(Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

³² Türk Mûsikîsi bestekâri, mûsikîşinas, mûsikî kuramcısı.

Acemler ö.?, Dide eger be-gayr-ı to ba dige rem nazar koned / Meyl-i kuşâne der an zaman der nazar-ı to dide(Beste Acemler , Pençgah, Nakş, Semai, v:11b)

Acemler ö.?, Didem sanemi firişte nikru şan yar yar yar / Kah zâri didar ebru-yı çu mahi â çu mâki sünbül(Beste Acemler) , Hüseyini, Beste, Semai, v:49 b)

Acemler ö.?, Ey bad-ı saba subh-ı seher ber hayran .. / Avaz ra be, guş-i yarem ber sa ...(Beste Acemler, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Ey dilber-i nazperverem ... / La...aşınayi kun ...(Beste Acemler, Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Gül didem u gül didem u gülha didem / Gülzar-ı meyan serv تنها dîdem(Beste Acemler , Makam , Beste, Semai, v:35b)

Acemler ö.?, Hemser çi purez zikes nebînem her geş / Kurban cihan meh gül-u zikes kurban cihan meh(Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Ma kuca şâdî eyyam kuca vasl-ı serv-i gülendam kuca âter laber canımen-u(Beste Acemler, Acem, Semai, v:89a)

Acemler ö.?, Men zer gülümen ki dil-i nalanî/ Gül pere pere badeş feşânî (Beste Acemler, Bayati, Semai, v:80 a)

Acemler ö.?, Merâ der dil-i gam-ı canane-i mast / Derun-ı sine em buthâne-i mast(Beste :Acemler , Pençgah, Beste, Evfer Savt, v:13a)

Acemler ö.?, Müştak-ı leb-i şeker furûşem / Men âşık rind bâde nûşem(Beste Acemler, Nikriz, v:17b)

Acemler ö.?, Sevdigim nevestedir hüsni tamâm / Aldı gönlüm beni mecnûn eyledi(Beste :Acemler, Bestenigar, Şarkı, Devrirevan, v:145a)

Acemler ö.?, Şems tâ âşık ber vey müslümânî şode(Beste Acemler , Makam, Beste, Semai, v:35b)

Acemler ö.?, Şeved eger puser yari mîhast yareş mîşuy yane / Ez be-men hod dil mireved yareş mîşuy yâne(Beste Acemler, Beste, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Tâ çend zevîde eşk-i encüm rîzem / Leb bendem usad terennüm rîzem(Beste Acemler , Irak, Beste, Semai, v:125b)

Acemler ö.?, Ta nakş mi ...felek kes ra nedaniştik /nedarem pur mî ferzendadem ya melek(Beste Acemler, Hüseyini, Beste, Sofyan, v:41b)

Acemler ö.?, To baharest dil-i hüsrev iran şadest / Fasl-ı meyhorden gülgeşt-i safi abadest(Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

Acemler ö.?, Tura her ki mîbînem dilem hoşhal mîkerded / Çu razan guyem zebanem lal mikerded(Beste Acemler, Çargah, Beste, Semai, v:39b)

Acemler ö.?, Ya'kûbam u beytül-hazeni ben bilürem / Yûsuf gül-pîrezeni ben bilürem(Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semai, v:50b)

Acemler ö.?, Yad-ı to konem dilem biyâ-ayed nam-ı to berem zeban-ı biya-ayad (Beste Acemler, Bayati, Evfer, Nakş, v:74b)

Acemler ö.?, Yar-ı ma kî-rahm pârî budest/Aşk-ı ma u sahtkârî budest(Beste Acemler , Hicaz, Beste, Evfer, v:158a)

Andelip ö.1625, Ayru düşdüm dil-berimden bulmadım bir dem amân / Ey felek bir çâre kılmazsın bana hâlim yaman(Beste : Andelip, Aşiran, Beste, Sofyan, v:112b)

Andelip ö.1625, Hüsn kim gâliye vü gâzeden imdâd ister / İstemez dil anı bir hüsn 'azâdâd ister(Beste : Andelip, Neva, Beste, Evfer, v:63a)

Hace Abdulali ö.1610?, Hey hey ki şodem nezdiki an meh ko /dilem hun mekerd-mükerrer (Tasnif-i Hace Abdül'ali, Pençgah, Sakil, v:8b)

Hace Abdulali ö.1610? Dir ten ten dir dir / İmruz heva heva-yı bağest Mey nuş ki bade ayağest(Beste : Tasnif-i Hace Abdulali, Evc, v:127b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ta sünbül berçin-i to ber nale kerd şod Hoşdil-i miskin-i to ber nale kerd şod (Beste Hace Abdülkadir , Hüseyini , Nakş, Türkidarb , v:41b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , DeTürk Dili Edebiyatire lilla..Der dil haste tevânede der âyed baz tevâne der âyed bâz /Biya ki der mürde revâne der âyed baz revâne (Beste Hace Abdülkadir , Rast, v:4b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Ey sünbül to rihte ber ber ber harmen-i gül hey hey yar belî yar-i men yar ...(Beste Hace Abdülkadir , Rast , Nakş, Türkidarb , v:31b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Ez gerdeş çerh u eser-i kevn mîgirîm Yeleli yelâ cânım yele lâ lâ lâ lâ cânımen Zi dest-i zemâne bîn ki çun mîgirîm(Beste Hace Abdülkadir , Rast , Beste, Semai, v:7b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Bî to nefes hoş nezedem hoş ne nişestem Câyi ne nişestem ki ber âteş ne nişestem(Beste Hace Abdülkadir , Pençgah , Nakış ,Semai , V: 11b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Hubkul-melihil-ma'na halfes-şumus, Hayal-i şahs'l ..(Beste Hace Abdülkadir , Neva, Semai, v:66b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , İmşebki ruheş çırağ bezm-i men bud Çeşmem zi-bahar arizeş ruşen bud (Beste Hace Abdülkadir, Mahur, v:23b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Küme mîkuned huriya ki tenenî ya marifetel fazl ki tere li.. (Hace Abdülkadir ,Saba ,Semai, Kar, v:35b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Ta na ta na der ten tel ..Der tenterennüm ...canım mükerrre(Tasnif-i Hace , Buselik , Kavl-i Deşt-i Erzen, Sakil , v:101b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Adem çi surahi buved ruh çuyi/ beli dost Kalıb,ı çu ni buved sadayi derdı (Beste Tasnif-i Hace , Muhayyer , Semai, v:57a)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Allah(?) dost beli yar beli can beli mirim (terennüm)(Beste Tasnif-i Hace, Nikriz, Nakş, Muhammes, v:15b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Amed nesimi subhdem tersem ki âzâreş kuned Tahrik-i zülfi anbereş ez hab bîdareş kuned(Beste Hace Abdülkadir , Rast , Fer , v:4b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Arafat-ı aşk bazan hey serv-i naz Ser-i kuy-i yar ba şodiî yarem vay(Beste Tasnif-i Hace, Neva, Nakş, Evsad , v:62b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Âverdem ser be şoden nedâred/ Hey âlude çira şevêd berderman (Hace Abdülkadir, Mahur, Semai, v:20b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Bera-yı ta'ne-i ma in heme çi der cûşend Eri mirlivâ-yı men vay.(Beste Hace Abdülkadir , Nikriz ,v:17b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Daim dil-i ma nâde Ali mîguyed Can der be-dehim seyenceli mîguyed Her muy ki der.....her gah Muhammed Alilazime dilaram nedâram Zi dilodilaram nedârem (Beste Hace Abdülkadir, Semai, v:35b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Det dere diller ler dir tenene nâ dere..Mekes be-bâzim ey mîr ey mîr âfitab-u şan cânım (Beste Tasnif-i Hace , Saba , Kâr, Hafif , v:30b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Dir ten ten dir dir İmruz heva heva-yı bağest(Beste Tasnif-i Hace Abdulkadir , Evç , Hafif , v:127b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Ey bî haber ez giyerî hunîn cigeri çend Baz ayki der pay-i to rîzem guheer mi çend Tene tendir tene tendir tene ne ne ten terennüm (Hace , Neva, v:62b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Ey ki dost dost dost tene nen nâ der nâ mükerrer Ah dere lellâ der nî dere lellâ der der ten nen nâ der(Beste Tasnif-i Hace, Rast, Kavı-i muhteşem, Devrirevan, v:3b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Eya men zâreni vasiyyen vucudî Ve vasılî alâ keydil-hasûdi (Tasnif-i Hace , Segah , Düyek , v:136b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Giysûyi muberşah kesi..... dil ah dil,i mast Yar yar hey hey hey deryîş(Beste Tasnif-i Hace Abdulkadir , Evç , Kâr-ı giysû ,Türkidarb , v:127b)(Fasl-ı Evc Hekimbaşında)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Hatt-ı zimeşk ber meh-i taban keşide Meh ra çu kuy-i berahm çevgan keşide terennüm ...Bend-i sani (Tasnif-i Hace , Muhayyer , Kâr, Sakil, v:51b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Heyyar ah ki kerd-i gül (gird-i gül?)/ Zi sünbül sayebadared (Tasnif-i Abdülkadir, Güfte-i Hace-i Hâfız, Acem, Muhammes, v:86b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Hey çare-i dil dur ez an ruhsare kerden yar müşkilet Dil ki şod biçare o-ra çare kerden yar müşkilet (Tasnif-i Hace, Hüseyini, Kâr-ı Çare-i Dil, Muhammes v:40b)

Hace Abdülkadir ö.1435, , Hey ruh-i to lale sıfat ha ...hal-i anberin dila daredRuh-ı to la tere le le la ye le l el la hey hey hey hey serv-i naz(Tasnif-i Hace Abdulkadir , Irak , Nakş, Devri hindi, v:116b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Kûme mîkuned huriya ki tenenî ya marifetel fazl ki tere li... hay han çer-i sitem ber keş ta dek cefa pur kan (Tasnîf-i Hace Abdülkadir ,Saba, Kar, Semai , v:35 b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Lahza hüve lekaddü'l-kad hadra mîr-i men Derdü za-zâlike zalikel-hadra mîr-i men (Beste Tasnif-i Hace, Saba, Nakş, Devr-i Kebir, v: 31b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Lemmâ zahlû bakıytu kel-mebhut / Ved-dem'u alel-hadîd kel-yakût (Tasnif-i Hace Abdilkadir, Saba, Fahte, Nakş, v:31b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Meger şemme-i aha canım çi şeved ki ber men bî neva nazar key terennüm(Tasnif-i Hace , Muhayyer , Kâr, Semai , v:56b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Meşo (Meşev) ez mih-i yâr ey sîmten bâ kes/gülistân hayâ râ gonçe şev mekes ve men bâ kes /ten nen nen der der ten nen nî ta nâ der nî /det dere deller ler der ten nen nî tâ nâ der nî(Beste Hace Abdülkadir, Rast, Sakil, v:3b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Saba nesim-i gül-u buy-i yâsemen dad zi diyar-ı men hey hey aha mirim (Beste Hace Abdülkadir , Pençgah , Saba Nesim, Türkidarb , v:8b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Sabrez velî evvel aha aha yarım hareremen dilemez men vatan cûdaTere dillitere dilli(Tasnif-i Hace Abdulkadir , Segah , Sahil , v:136 b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Seyr-i gül-i gülşen bî-to hamest /Gonce zi-firak-ı to ber leb-i câmest (Beste Hace Abdülkadir , Rast , , v:4b, Hâfız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Hace Abdülkadir ö.1435, Şaha zi-lutf-i nazarî suy-i ma kunî Derd-i dil şikeste-i ma ra deva kunî (Tasnif Hace, Hüseyini, Kavl-i Hüseyini, Muhammes , v:40b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Şekkered ra şod eger i siyeh mür.....Mekesi niz nehâhem çi kuned sâye ber-ây-ı leb(Beste Tasnif-i Hace Abdulkadir , Pençgah , Kâr Şekerrîz ,Hafif , v:12b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ta der ten ten tene nî Gül bî-ruh-i yar hoş nebâşed(Beste Tasnif-i Hace, Mahur, Hafif, v:18b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Tani ten dir dir ten demdirEy şehinşâh-ı Horasan yâ imam ibnül-hümmam(Tasnif-i Hace Abdulkadir , Segah , Şeşagaze, Hafif , v:136b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ve âvendem ezel secde berîn ruy-ı ilimra /Meyanhâne Mu'ciz binema ez leb-i la'l çû mesiha (Beste Hace Abdülkadir , Rast , Beste, Semai , v:7b)

Hace Abdülkadir ö.1435) Tâ dem dim dim dere delila der tâ tene nî tâ te lel lene tâ derenî Tâ der der teni tel lel leni teni tâ der der tâ nâ dere tel tellene nî tâ derenî(Beste Hace Abdülkadir, Rast, Nur-i huda, Fer, v:3b)

Koca Osman Çelebi ö.1660, Pür eşk-i çeşmi la'l-i Bedehşân sanur gören / Fikr-i lebinle dîdelerim kân sanur gören(Beste: Osman Çelebi, Muhayyer, Beste, Sakil, v:58b)

Koca Osman Merhum, ö.1660 Başım alayım gideyim elinden/ Sağ ol 'ömrüm varı elden ne gelür(Koca Osman Merhum, Bayati, Şarkı, Evfer, v:77b)

Koca Osman ö.1660, Âşiyân-ı mürğ-i dil zülf-i perîşânındadır/ Kanda olsam ey perî gönlüm senin yanındadır ([Başlıksız]) **(Hâfız Post-Revan'da yazı Itrî'nin olduğu için bu eseri Hâfız Post Koca Osman ile meşk etmemiş olabilir. Koca Osman bu eseri son dönemlerinde bestelemiş olmalı ve sonraki dönem öğrencilerinden Buhûrîzâde ile geçmiş olmalıdır.)** Hekimbaşı'nda Bestecisiz, Atrab'da besteci Koca Osman, Pençgah v:12a)

Koca Osman ö.1660, Dembeste olur dil seni gördükçe gamından / İzhâr-ı neşât itmege başlar eleminden(Beste Koca Osman, Nikriz, Beste, Semai, v:18a)

Koca Osman ö.1660, Dil-ârâ.....bâğ-ı köhneddennihâlimdür /Beni nâlân iden ammâ yine ol kanlu zâlimdür(Koca Osman Efendi, Acem, v:88b)

Koca Osman ö.1660, Dilber beni zâr eyledün, zâr eyledün / Niçün böyle bî-vefâsın, pür hatâsın (Beste Koca Osman,Bayati, Sofyan, v:77 b)

Koca Osman ö.1660, Ey şuhteri ki naz ra mîdanî (Koca Osman, Buselik, Beste, Türkidarb, v:101b)

Koca Osman ö.1660, Güzelsin hüsnüne olma mağrûr / Beni mahzûn idüp agyârı mesrûr(Beste Koca Osman, Rast, Beste, Evfer, v:7b)

Koca Osman ö.1660, Hümâ-yı evc-i saêâdet-i be-dâm-ı mâ, Hekimbaşımdan)Eger tura guzeri ber makam-ı ma üfted (Koca Osman, Bayati, Nakş, Türkidarb, v:74b)

Koca Osman ö.1660, Kûyun gibi ehl-i dile bag-ı İrem olmaz / Bağ-ı İrem ol gülşen-i feyze harem olmaz(Beste Koca Osman, Neva, Beste, Sakil, v:64a)

Koca Osman ö.1660, Sahn-ı bustan zevkbaş-u sohbet-i yaran hoşest / vakt-i gül hoşâ bâd kez vey vakt-i meyhoran hoşest(Beste Koca Osman, Uşşak, Kar, Hafif, v:68b)

Koca Osman ö.1660, Yamandır hicrile hâlim /Bana yâr olmadım gittin (Koca Osman, Bayati, v:76b)

Koca Osman ö.1660, Yeter cevri eyledin ben nâtüvâne / Aman ey çarh-ı zâlim dâd elinden(Beste : Koca Osman, Rast, Beste, Evfer, v:b)

Koca Osman ö.1660, Yine bir hûba gönül düşdi yüzi gül ruhu al. / Kâmeti ser v beli ince teni pembe-misâl.(Beste : Koca Osman, Evc, Beste, Devr-i Revan, v:129)

Koca Osman ö.1660, Yine tâb-ı câm-ı mülden ruhu gül gül oldu yârın / Hele böyle âb ü tâbın dahı görmedik bahârın(Beste : Koca Osman, Mahur, Beste, Semai, v:22a)

Sütçizâde İsa Efendi ö.1627, Bahâr olsa yine seyr-i gülistân olduğın görsem Güzel seyr eylemek insân olduğın görse (Sütçi-zâde ‘İsâ, Güfte-i Nef’î, Devrrevân, Kürdî, v:97b)

Sütçizâde İsa Efendi ö.1627, Gönül tâb-ı cemâl-ı lem-yezelden behre-yâb ancak Velî ruhsâr-ı dil-ber âgeh-i yüz ey hicâb ancak (Sütçi-zâde, Devrrevân, Neva v:63)

Sütçizâde İsa Efendi ö.1627, Nahl-i emel sebz olmadı geldük bu dehrin bâğına Bu rûzigârın degmedük biz bir yeşil yaprağına (Sütçi-zâde, Güfte i Veysî, Aşirân, Evfer v:110a)

Sütçizâde İsa Efendi ö.1627, Niyâz idüp gele ey dil o yâre yalvaralım Bu cevri terk ide şâyed nigâr yalvaralım (Revan 1724, Aşirân, Muhammes v:109b)

Sütçizâde İsa Efendi ö.1627, Kûh-ı mihnetdür başım her sû yaşım ırmaglar / Hasretinden çekdiğim âlâmı çekmez taglar (Sütçizâde, Güfte-i Yahyâ Efendi, Neva, Muhammes, v:64a)

Sütçizâde İsa Efendi ö.1627, Vâlih-i aşkam, cünûn yâr-i kadîmimdir benim Şâh-ı sevdâ-leşkerem, Mecnûn nedîmimdir ben (Beste-i Sütçi[zâde], Güfte-i Fehmî im Pençgah, Çenber, v:10b)

Revan nüshâsında olduğu hâlde bu listede yer almamış tek eser, Koca Osman’ın “Ruhsarını zülfünle şeb efruz ettin / Uşşakın perişanın siyeh ruz ettin” (Küçük sünbüle semai, Revan, vr. 59b) adlı eseridir. Bunun nedeni; bu eserin, güfte mecmuâsına İtrî’nin el yazısıyla sonradan kaydedilmiş olmasıdır. Bu durumda eserin, Koca Osman tarafından sonraki dönemlerde bestelenmiş olması muhtemeldir. Bu yüzden eser, yukardaki listeye dâhil edilmemiştir. Hâfız Post’un eğitimi sırasında meşk etmiş olabileceği eserler aşağıda verilmiştir.

Hâfız Post’un meşk ettiği eserler listesinden; o günlerin mûsikî eğitiminde Hâce Abdülkâdir, Hâce Abdülali, gibi üstadlar yanında daha önce vefât etmiş üstaplardan Andelib, Sütçüzâde’nin mûsikî eserleri dışında, mûsikî eğitimi aldığı Koca Osman besteleri olduğu anlaşılmaktadır.

3.2.2 Hafız Post'un Sanat Eğitimi

Yazdığı şiirlerin ustalığından, bestelediği şiirleri de büyük bir titizlikle seçtiği görülen Hâfız Post'un çok iyi bir eğitimden geçtiği anlaşılmaktadır. Hâfızın ilk hocası, kaynaklarda “kâmil-i devrân” bir imam olarak nitelendirilen babası olmalıdır. İyi bir dînî eğitimden geçmesi ve Kur'ân'ı ezberleyerek “Hâfız” ünvanını alması; çok büyük bir ihtimâle babasının teşvikiyle olmuştur. Evliyâ Çelebi ise seyahatnamesinde, Hâfız Post'un babası olan Derviş Mehmed Zilli'nin “nazâr-ı gerdesi” olduğunu söyleyerek babasının Hâfız'a hocalık yaptığını belirtmiştir. Hâfız Post'un eğitimi konusunda Safâyî (ö.1725) tezkîresinde, şâir Nâilî'nin “terbiye gerdesi” olduğu söylenir (Safayi, 2005:154-155). R. Ferit Kam da “Şâir tezkîrelerinde, Hâfız Post'un güzel şiirleri, rağbet kazanmış sözleri ve tarih söylemekte hayli mahâretli olduğunu yazarlar. Dîvan nazımının mühim simâlarından biri olan meşhur Nâilî'nin talebesinin (...)” sözlerinden; hocasının Nâilî olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Yılmaz Öztuna'nın Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi'nde (Öztuna 1969: 243, 2006: 323) Hâfız Post'un eğitimine dâir “Nâilî'nin himâyesinde ve ondan ders görerek yetişmiş” bilgisi mevcuttur. Edebî ilimleri de Nâilî'den aldığını söylemiştir. Nilgün Doğrusöz ve Ahmet Şahin Ak ise dil eğitimi konusunda da Nâilî'yi işâret etmişler ve “Ünlü dîvan şâirlerinden Nâilî'nin öğrencisi olmuş, Farsça ve Arapçayı ondan öğrenmiştir” (Doğrusöz 1993:b5-6; Ak 2002: 65-66; Ak 2009: 90) sözleriyle dil konusundaki eğitimini de Nâilî'den aldığı vurgulanmıştır.

Mirzazâde Mehmed Emin Efendi (ö.1743) “Sâlim” tezkîresinde; “Hâfız Post”un hayâtından söz ederken “Tanbûrî” olduğunu yazmış fakat eğitimi ile ilgili açık bir bilgi vermemiştir. Hâfız Post'un tanbur eğitimini nerede edindiği hakkında elimizde bir bilgi olmasa da Şeyhülislâm Esad Efendi (ö.1753) “Atrâbü'l Âsar”ında, “Henüz tüysüz bir çocuk iken mûsikî tahsiline heves etmiş ve üstad pâyesine erişmiştir” şeklinde yazarak Hâfız Post'un çok erken yaşlarda üstadlığa eriştiği ve çocukluk döneminde ciddî bir eğitimden geçtiği anlaşılmaktadır. Şeyhülislâm Esad Efendi'nin bu sözlerini destekleyen en önemli kaynaklardan birisi de Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'dir. “İmamzâde Hâfız Post” olarak zikredilmesi, daha yirmi yaşını görmeden bize bu mahlası kullanmayı hak edecek bir terbiye ve eğitimden geçtiğini göstermektedir.

Müstakimzâde Süleyman Saadeddin Efendi'nin (ö.1788) *Tuhfe-i Hattatin*'inde ise; hattatlık eğitimi üzerine bilgiler verilerek “Hüsn-i hatt-ı ta'lik ü sülûs ü neshi dahi Tophânevî Mahmud Efendi'den yazıp şive-i kalem-i ta'like ta'alluk ve tahsil-i vuslatı babında temellük ve izn ü icazetiyle akranına tefevvuk edenlerdendir.” sözleriyle Hâfız

Post'un hat hocasının Tophâneli Mahmud Efendi olduğu ve hat sanatını tüm incelikleri ile öğrendiği, daha da önemlisi yaşıtlarına nazâran üstün ve erken bir şekilde öğrenimini bitirdiği anlaşılmaktadır. Hattı Tophâneli Mahmud Efendi'den öğrenmiş ve icâzet almıştır. (Öztuna 1969: 243, 2006:323) Hâfız Post ile yakın tarihlerde ölmüş olan “Siyâhî Ahmed Efendi (Ahmed Siyâhî bin Sâlih) (ö.1687), Tophâneli Mahmud'un bir diğer önemli öğrencisidir. Pek çok üstâda hocalık yapmış olan bu zât ile yakın zamanlar içerisinde ders almaları ve aynı zamanda Tophâneli Mahmud'a öğrencilik etmeleri, kuvvetle muhtemel bir durumdur. Bunun yanında Siyâhî Ahmed Efendi, Müstakimzâde'nin “Tuhfe-i Hattatin” (s.685) adlı eserinde, Mustafa Itrî Efendi'nin hocası olarak gösterilmiştir. Bu da bize Itrî ile Hâfız Post'un aralarındaki ilişkinin sâdece mûsikîde kalmayıp sanatın farklı dallarında da olduğunu göstermektedir. Hat sanatı eğitiminin çok erken yaşlarda olduğu düşünülürse; Hâfız Post'un Itrî ile ilk münâsebetlerinin, Siyâhî Ahmed Efendi'nin eğitimine tâbî iken belki de onun Itrî'yi Hâfız Post'a yönlendirmesi ile başladığı düşünülebilir.

3.2.3. Hafız Post'un Sanat Çevresi

Hafız Post'un yaşadığı dönemde saray içerisinde çok fazla müzisyenin görev aldığını görülmektedir. Özellikle bu dönemde yaşamış olan sâzendelerin tespiti; gerek Hâfız Post gerekse diğer bestekârların eserlerinin hangi çalgılarla çalındığı konusunda bilgi sunmaktadır. Cevrî'nin (ö.1654)³³, önceki dönem saray müzisyenlerini anlattığı dîvânında yer alan “Mutripnâme” adlı eseri; bizlere Hâfız Post'dan önceki dönem sâzendeleri ve çaldıkları çalgılar hakkında önemli bilgiler vermektedir. Evliyâ Çelebi'nin “Seyahatnâme” adlı eseri, dönem mûsikîsi hakkında en geçerli bilgileri bize vermektedir. Bu eserde Evliyâ Çelebi; XVII. yüzyılda yaşamış olan hânende ve sâzendeleri anlatırken, aynı zamanda çalgı çalan insanların kim olduklarına, çalgıların genel yapıları, çeşitli mekânlarda okunan gerek dînî gerek lâdînî eserlerin nitelikleri hakkında bilgiler vererek bu dönemi bizim için daha anlaşılır kılmıştır. Bu kaynaklar dışında diğer önemli iki kaynağımız; içlerinde mûsikî yazısı da barındıran yazmalardır. Bunlardan birincisi Ali Ufkî Bey'in (ö.1675) “Mecmuâ-i Sâz-u Söz” adlı eseri, diğeri ise Dimitri Kantemiroğlu'nun (ö.1723) “Kitâb-ı İlmü'l Mûsikî alâ Vechi'l-Hurûfât” adlı eseridir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, özellikle Osmanlı Sarayı'nda muallimlik yapmış olan

³³ Kaynaklarda Cevri Çelebi, Cevri İbrahim Çelebi olarak da anılır. Divanı da olan 17. yy. önemli şairlerindedir. (Haluk Aydın, Cevri Divanı'nın Tahlili, 2010:13)

mûsikîşinaslara dâir bilgi ve belgeler bulunmaktadır. Bu mûsikîşinasların bir kısmının Hâfız'ın eserlerini icrâ etmiş olmaları, bir kısmının da bu eserleri meşk etmeleri oldukça kuvvetli bir ihtimâldir. Hâfız Post'un hayâtında olabilecek müzisyenleri dört başlık altında inceleyeceğiz: Hânendeler, sâzendeler, Hâfız Post ve sûfî müzisyenler ve son olarak güfte yazarları, yâni dönemin şâirleri.

Hânendeler

Dönem hânendeleri konusunda bakılacak ilk kaynaklardan birisi; Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'dir. Buradaki “hânendeler” ve “nevzuhâr hânendeler” kısmında hem isimlerin olması hem de bu isimler hakkında bilgi verilmesi, bu kaynağı bizim için oldukça değerli kılmaktadır. Adı geçen hânendeler Hânende Kasımpaşalı Koca Osman Çelebi, Hânende Kapıcı Sağır(Kantemiroğlunda Kapucu), Urfalı Baba Nevâî, Hânende Andelib Çelebi, Hanende Hâfız Kral, Hanende Sütçüzade, Kuburizade, Hanende Kamhacızade, Feryeli Hasan Çelebi, Hanende Zeynizde Diyarbakırlı, Yahya Çelebi, Cevşeni, Selaniki Ahmed Çelebi, Kasımpaşalı Hâfız Portakal, Hanende Karaoğlan (Kantemiroğlunda mevcut Serraczade)” isimleridir.

Bunun yanında seyahatnâmede geçen diğer hânende isimleri; “Nev-zuhûr Hânendeler” kısmında verilmiştir. Bu isimler ise; “Zakir Urafana Osman Çelebi, Fethiyeli Zakir Marduk Mehmed Çelebi, Galatalı Mahmud Efendizade Osman Çelebi, Sadayi Çelebi, Zakir Ama Kadri Çelebi, Baba-yı Âlem Büyük İmam Çelebi, Taşçızade Recep Çelebi, Recep Sifali, Nasuf Paşazade Ömer Beg, Nalçacızade Mehmed Çelebi, Habib Dedeade, Eyüplü Abdullah Çelebi, Na'na Ahmed Çelebi, Vehbi Celebi, Osman Çelebi, Küçük Ali Çelebi, Hâfız Buhurizade” (Itri) isimleri Evliya Çelebi'nin hanende olarak kayıt etmiş olduğu isimlerdir. HPGM'ise adı geçen hanendeler, Andelib, Buhurizade, Naathan Abdi Çelebi, Hâfız Kumral (Seyahatnamede Kral olarak okunmuş) , Koca Osman Çelebi, Zakir (Seyahatname, Zakir Marduk Çelebi?, Kantemiroğlunda Zakir olarak geçmiş) Osman Çelebi (Seyahatname, Urafana Osman Çelebi?), Selaniki Ahmed Çelebi (Seyahatnamede mevcut), Na'ne Ahmed Çelebi (Seyahatnamede mevcut) Habibdedezade (Seyahatnamede mevcut), Mahmud Efendi'zade (Seyahatnamede mevcut) Nasuh Paşazade Ömer Beg (Seyahatnamede mevcut), Sütçüzade (Seyahatnamede mevcut), Taşçızade Recep (Seyahatnamede mevcut), Buhurizade veya Itri (Başbakanlık Osmanlı Arşivleri “28/Za/1093, Gömlek No:923, 9 nolu dosyada “Buhurizade Mustafa Çelebi), Nalçe (Seyahatnamede geçmiş Mehmed Efendi), İmam Karındaşı (Büyük imam Çelebi?), T

9857 no'lu yazmada ise bu isimlere ilâveten Derviş Ömer (Seyahatnâmede ve Mecmuâ-i Sâz-ı Söz'de mevcut) ismi karşımıza hânende olarak çıkmaktadır.

Hânende isimlerine baktığımızda; isimler çok büyük oranda Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'ndeki isimler ile örtüşmektedir. Bu durum bizde, Evliyâ Çelebi ile Hâfız Post'un aynı ortamlarda bulunduğunu ve bu hânendeleri birlikte dinledikleri fikrini uyandırmaktadır. Hem paylaşılan mekânlar hem de ortak insanların çokluğu düşünülünce Evliyâ Çelebi'nin babasının yetiştirmesi olduğunu söylediği Hâfız'ın sesindeki güzelliği ve mûsikîdeki yeteneğini belki de ilk defâ babası ile fark ederek, onu alıp saray fasıllarına götüren kişi olma ihtimâli vardır.

Sâzendeler

Hâfız Post ile aynı dönemde yaşamış sâzendeler konusuna baktığımızda, kaynaklarımız; Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki ilgili belgeler, Hâfız Post'un güfte mecmuâsı, Kantemiroğlu'nun Edvârı ve Ali Ufki Bey'in nota mecmuâsıdır.

Evliyâ Çelebi, Seyahatnâme'de sadece dönemin önemli hânende ve sâzendelerinden değil aynı zamanda sazların temel yapıları (tel yapıları, gövde şekilleri, nelerden yapıldıkları) gibi konulardan da söz ettiği için dönem mûsikîsinin çalgılar üzerinden de anlaşılması bakımından önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Sâzendelerin isimlerine baktığımızda; Beşiktaş Mevlevîhânesi şeyhi Neyzen Derviş Yusuf, Neyzen Serrac Ahmed Çelebi, “sâzendegân-ı kemañçeciyan” başlığı altında ise Kemanî Mustafa ve Kemanî Ahmed Çelebi isimleri göze çarpmaktadır. musikarda Solakzâde, Tanbur'da Yusuf Çelebi, Küçük Müezzin, Rum Angeli, çartarda ise Nahçıvan'lı Murad ağa isimleri göze çarpmaktadır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, özellikle Hâfız Post'un saray civârında olduğu dönemde yaşamış olanların isimleri şöyle karşımıza çıkmaktadır: 15/B/1090 tarihli belgede Enderun Humayun Muallimi Recep Çelebi”, 06/L/1090, Gömlek No:1252, 13 nolu dosyada “Neyzen Muallimi Mehmed Çelebi”, 18/Ra/1090, Gömlek No:692, 7 nolu dosyada “Tanbur Muallimi Angeli, (Kantemiroğlu'nda, Tanburi Koca Angeli) 05/B/1091 tarihli belgede “Çalgı talim muallimi Osman Ağa” 09/Z/1093, Gömlek No:186, 2 nolu dosyada “Tanburi Ali”, 19/Ş/1093, Gömlek No:1328, 9 nolu dosyada “Tanbur Muallimi Haliko”, 19/Ş/1093 tarihli belgede “Keman Muallimi Ahmed Çelebi (Kantemiroğlunda Ahmed Çelebi), Hüseyin Efendi, Çöğürücü Osman Çelebi, Çöğürücü Muallimi Serhanende Recep Çelebi”, 05/L/1093 tarihli belgede “Enderun-ı Humayun Muallimi Çöğürücü Ama Mehmed Çelebi”.

HPGM’de adı geçen sâzende bestekârların da isimlerinin önüne çaldıkları çalgıların isimleri verildiği için bir kısmını tespit etme şansını buluyoruz. Bu isimler; Surnazen Ahmed, Âmâ Neyzen İbrâhim, Şeştârî Murad Ağa ve Tanbûrî Hasan gibi yaşadığı dönemdeki önemli aynı zamanda bestekâr da olan sâzendelerdir.

Bu isimler, sarayda hem muallimlik hem de pâdişâh sohbetlerinde müzisyenlik yapmış isimlerdir. Bu isimlerin hepsi Hâfız Post’un saraya yakın olduğu zamanlarda müzisyenlik yaptıklarından çok büyük ihtimâlle Hâfız Post’un da eserlerini icrâ etmiş olmalıdırlar. BOA belgelerinde, Hâfız Post’un sarayda muallimlik yapmış olabileceğine dâir bir belge de mevcuttur. Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde bulunan 02/Za/1094 tarihli, (23 Ekim 1683) 1281 gömlek no’lu, 13 numara dosya numaralı belgede “Enderûn-ı Hümâyûn Muallimi Mehmed’in vazîfesiyle câriyelerin nafaka bahasını mübeyyin makbuz” denilmektedir. Sarayda muallimlik yaptığı düşünülürse yukarıda adı geçen bütün müzisyenleri tanımış olmalı ve onlarla icrâ yapmış olma ihtimâli kuvvetli olmaktadır.

Bestekârlar

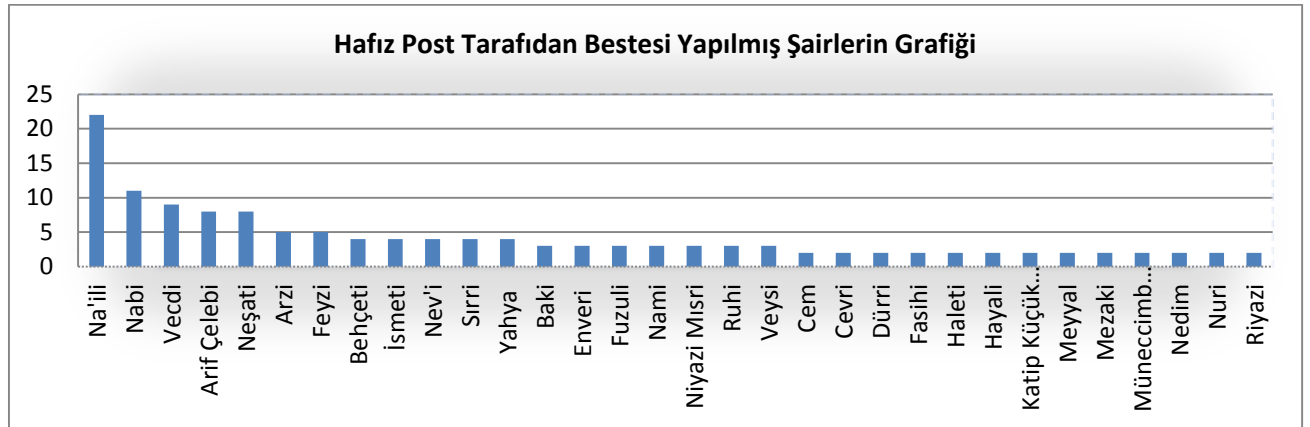
Hâfız Post’un yazmış olduğu iki güfte mecmuâsındaki bestekârlar çoğunlukla ortak isimlerdir. Bunlar; Ama İbrahim Çelebi, Ama Kadri, Ayntabi Mehmed, Baba Nevai, Buhurizade (Itrî), Buhuri, Cami Murad, Derviş Ali, Derviş Eyyübi, Derviş Yusuf, Diyarbekiri Yusuf, Diyarbekiri Yahya, Habibzade, Hacı Murad, Hâfız Kumral, Halil Kadi, Hammamcızade, Gaytani Mehmed Beg, İbrahim Çelebi, İmam Karındaşı, Küçük İmam, Kadri Ama, Kara Mehmed, Koca Osman, Mahmud Paşa Hatibi Küçük İmam, Mahmud Efendizade, Mera, Muharrem, Mehmed Ali, Nabi, Nalçe Mehmed Efendi, Na’lî, Nane Ahmed, Nasuhsaşzade Ömer Beg, Nazım, Osman Paşa, Receb (Çömlekcizade Receb Çelebi), Seyyid Han, Şah Kasım, Sarı Baki, Selaniki Ahmed Çelebi, Surnazen Ahmed, Şerif, Şeştari Seyyid Han, Şeştari Murad Han, Taşçızade Recep, Tatar Abdurrahman, Tayyar, Turmuş Ağa, Zakir, Zeki olarak tespit edilmiştir. Buradaki bestekar isimleri arasına Hâfız Post’un görme ihtimâli olmayanlar dâhil edilmemiştir.

Buradaki isimlerden özellikle Âmâ Kadri, Çömlekcizâde Recep, Küçük İmam, Buhûrîzâde Itrî ve Derviş Ali önce çıkmaktadır. Çünkü Âmâ Kadri ve Çömlekcizâde Recep’in eserlerinin diğer bazı yazmalarda Hâfız Post’a atfedilmesi (bkz. Mecmuâlardaki Eserler); Hâfız Post’un, eserlerini öğrencileri ile meşk ettiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanında Küçük İmam’ın çok fazla eserinin oluşu ve Murat

Bardakçı'daki nüshâda Küçük İmam'ın adının yanındaki “merhum” ifâdesinden; bu iki bestekâr arasındaki ilişkinin en somut delîli sayılabilir. Besteleri bulunan Buhûrîzâde İtrî ile Dervîş Ali'nin de eserlerinin HPGM'de olmaları, yine aralarındaki ilişkinin somut bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Şâirler

Hâfız Post'a ait güfte mecmuâlarında çok farklı şâirlerin isimleri karşımıza çıkmaktadır. Bu şâirlerin bir kısmı dîvanları olan ve dîvan edebiyâtı için önemli şâirlerken, bir kısmı şiir yazan devlet görevlileridir. Bazı şâirler ise içlerinde buldukları tarîkâtlarda şeyh konumuna yükselmiş olan önemli tasavvuf ve düşünce adamlarıdır. Bestesini yaptıkları şâirlere baktığımızda ise Nâilî adı karşımıza en çok bestesi yapılan şâir olarak çıkmaktadır.

Grafik-1- Şiirleri bestelenmiş şairlerin Grafiği

Tezkîrelerde sıkça Hâfız Post'un hocası olarak adı geçen Nâilî'nin çok sayıda şiirini bestelemesi oldukça mâkûl durmaktadır. Hâfız Post'un diğer şâirlerle olan münâsebetlerinde Nâilî'nin, hocası olarak çok büyük etkisi olmalıdır. Yine sekiz güftesini bestelediği Neşâti'nin Nâilî ile birlikte Hâfız Post'da “tahammül” redifli bir şiirini mektup ile göndermesi, bu durumu destekleyen bir örnek olabilir. Bunun yanında kendisinden önce yaşamış olan Bâkî, Fuzûlî gibi şâirleri de öğrenmesinde Nâilî'nin etkisi düşünülebilir. Şiirlerini bestelediği isimlerden bazıları ise Osmanlı'da önemli görevlerde bulunmuş olan devlet adamlarıdır. Bunlara örnek olarak ise Şeyhülislâm Yahyâ (ö.1053/1644) ve Müneccimbaşı (ö.1113/1702) verilebilir. Şeyhülislâm Yahyâ Efendi ilki 1622, 1625 ve son olarak 1633 yılında olmak üzere üç defâ şeyhülislâmlık görevine

getirilmiş ve ölünceye kadarda bu görevde bulunmuştur.³⁴ 1633-44 yılları arasında saraydaki büyük kutlamalarda Hâfız Post ile aynı mekân ve zamanlarda denk gelmeleri olası bir durumdur. “Nefî, Nevîzâde Atâî, Fehîm-i Kadîm, Nâilî-i Kadîm, Nergisî gibi çağdaşı şairler yazdıkları kaside, müzeyyel gazel, kıta vb. manzumelerinde onu takdirle anmışlardır. Şeyhülislâm Bahâî Mehmed Efendi, Ganîzâde Nâdirî, Neşâtî, Nâbî, Şeyh Galib gibi ünlü şairler onun gazelleri için nazîre ve tahmîsler tertip etmişlerdir.” (Kaya, 2013, c.43, s.245) Bu şairlerin büyük bir kısmının şiirleri ya Hâfız Post tarafından bestelenmiş ya da bu şairler güfte mecmuâsında yer almış olan şairlerdir. Bu durum bizde, Hâfız Post’un hocası Nâilî vâsıtası ile bu insanlarla doğrudan ilişkileri olmuş olabileceği fikrini uyandırmaktadır. Münecimbaşı Ahmed Dede (ö.1702) ise 1665³⁵ tarihinde IV. Mehmed zamanında “Münecimbaşı” olarak görevlendirilmiştir. Selânik Mevlevîhânesi’nde mevlevî olduktan sonra, İstanbul’a gelip Galata Mevlevîhânesi Tekkesi şeyhi Arzî Dede Efendi ve Kasımpaşa Mevlevîhânesi şeyhi Halil Dede Efendi’nin yanında hizmette bulunmuş olan³⁶ Münecimbaşı Ahmet Dede; 1687 yılında görevinden alınmış ve daha sonra Mekke ve Haremeyn’deki mevlevîhânelerin şeyhliğini yapmıştır. 1665 yılında göreve geldiği düşünüldüğünde, şiirlerinin Hâfız Post’un iki yazmasında da olması önem ihtivâ etmektedir. Bu sonuç üzerinden, Hâfız Post’un, pâdişâhın musâhipliğini de yapmış olan Münecimbaşı ile aynı ortamlarda bulunduğu ve onun bu göreve gelmeye başladıktan sonra güfte mecmuâlarını yazmaya başladığı düşünülebilir. Mevlevî şeyhliği yapmış olan şairlerin şiirlerine HPGM’de hatırı sayılır bir şekilde yer verilmiştir. Mevlânâ Celâleddin Rûmî, Şeyh Arzî, Şeyhî, Şeyh Neşâtî; güfte mecmuâlarında yer vermiş olduğu önemli mevlevî şairlerdir. Kendisinin de mensûbu olduğu düşünülen Halvetîlik tarîkâtından da önemli isimlerin eserlerine gerek güfte mecmuâlarında yer verdiğini gerekse de bu halvetî şairlerin şiirlerini bestelediğini başka mecmualardan görmekteyiz. Hiç kuşkusuz Aziz Mahmud Hüdâyî ve haleflerinden Gafurî Mehmed Efendi, Mehmed Tâlib gibi isimler ve ayrıca Feyzî ve “halvetîlerimiz biz” redifli şiiri ile Nâilî, bu isimlerin başında gelmektedir. Bunun dışında Niyâzî Mısrî gibi önemli bir halvetî şeyhinin şiirlerini bestelemesi, halvetîlerle çok sık yanyana geldiği, hattâ mensûbu olabileceği fikrini uyandırmaktadır. Kendi besteleri dışında yazmış olduğu güfte mecmuâlarındaki şairlere bakıldığı zaman ise Nâilî, Nâbî, Sırrî, Neşâtî, Yahyâ Efendi, İsmetî, Feyzî, Enverî gibi isimler, çoğunlukla eserleri bestelenmiş olan şairlerdir.

³⁴ DİA, Bayram Ali Kaya, 2013, c.43, s:245-246

³⁵ Musa Yıldız, İslam Araştırmaları Dergisi, Sayı 4, 2000, s.43-68

³⁶ Camiü’l- Düvel, Sultan IV Mehmet Dönemi Tercüme, Metin ve Değerlendirme, Fahri Oluk, 2011, Erciyer Üni. Sos. Bil. Enst. Tarih ABD, Yakınçağ BD.

Mevlânâ Celâleddin Rûmî, Fuzûlî, Enverî ve Bâkî gibi isimler ise kendisinden çok önce yaşamış olan görme şansı olamayacağı şâirlerdir. Bu şâirlerin şiirlerini hocalarından öğrenmesi kuvvetle muhtemel bir durumdur.

Hâfız Post'un, yaşadığı dönemdeki şâirlerle çok sık yanyana geldiği veya dolaylı yollarla kendisine ulaşıldığı; bestelemiş olduğu şiirler ve Neşâtî gibi önemli din adamı-şâirin kendisine yazmış olduğu mektupdan da anlaşılmaktadır. Kendi yazmış olduğu güfte mecmuâları ve diğer güfte mecmuâlarına bakıldığında; seksene yakın şâirin şiirini bestelemiş olduğu görülür ki şiir bilgisi bakımından yadsınmayacan bir bilgi birikiminde olduğunun işâreti sayılabilir. Bunun yanında yaşamış olduğu dönem içerisindeki şâirler ile gerek pâdişâh sohbetleri gerekse diğer sosyal ortamlarda yanyana geldiği ve onlarla paylaşımlarda bulunarak onların şiirlerini bestelediği düşünülebilir.

Şâirler arasında sevildiğini gösteren en önemli belgeyi, bize, Sâlim tezkîresindeki medhiye vermektedir. Hâfız Post için yazılmış medhiyenin sözleri:

Mihnet-i arza dir gerçe sadâ/ Bar olur âdeme beyhude –i serâ

Samia zevki de inkâr olmaz/Guşde böyle arz- bar olmaz

Ba-husus eyleye bir savt-ı hüsn/ Guşi lebriz safa her suden

İde ol nağme-i san'atı barık / Bağda bad-ı sabayı tahrik

Ki Hüseyini de karar eyleye gâh/ Buselik den lebi olsa agâh

Ki aşîrân ide gâh kürdiler / Ateş efşân ola her nağme-i ter

İşte bu rütbededir Hafız Post/ Kadrin inkâr idemez düşman ve dost

Barın ah sada yı davud/ Çünkü her nağmesi bir nağme-i ud (Şeyda, 1898: 3)

Hâfız Post, Sûfilik ve Sûfî Besteciler

Şâirliği Nâilî'den öğrenen Hâfız Post'un, ustası Nâilî gibi halvetî olduğu tahmin edilmektedir. Özellikle dönemin meşhur halvetî şeyhlerinin gerek dînî gerekse lâdînî şiirlerini bestelemiş olması ve onlarla bireysel yakınlıkları, bizde bu fikri desteklemektedir. Halvetîliği konusunda son döneme kadar yapılmış bütün araştırmalar ortak fikir sunarak; Hâfız Post'un kesinlikle halvetî olduğu belirtilmiştir. Gerek dînî gerekse lâdînî bestelerinde halvetî şâirlerin şiirlerinin oldukça geniş yer tutmasının yanında mevlevî şâirlerin de şiirlerini hiç azımsanmayacak derecede bestelediği göze çarpmaktadır.

Nâilî'nin halvetîliği konusunda araştırmaların ortak fikri halvetî olduğu yönündedir. "Nâilî Halvetîye tarîkâtındandır. Kaynaklarda açık bir bilgi olmasa da Halvetî Şeyhi Saçlı

İbrâhim Efendi'ye ölüm tarihi (ö.1632) söylemesi, “halvetîleriz” redifli gazeli, bu tarîkâtın bir kolu olan İbrâhim Gülşeni'nin tarîkâtı ile ilgili gazeli bunu gösteriyor.” (İpekten, 1990: IV) Kaynaklarda sıkça “Nâilî'nin terbiye gerdesi” olarak ifade edilen Hâfız Post'un, hocasından her anlamda çok etkilendiği kendi güfte mecmuâsındaki şiirlerinin çokluğunun yanında Neşâtî Dede'nin yazmış olduğu mektuptaki samîmî tavır; aralarındaki muhabbetin hoca-öğrenci ilişkisinden öteye geçtiğine dâir ipuçları vermektedir. Hâfız Post'un hayatına girmiş olan diğer önemli bir halvetî şâir ise Niyâzî Mısrî'dir. Mısrî'nin bugün bile bilinen çoğu dînî eserinin bestecisi Hâfız Post veya öğrencileri olma ihtimâli yüksek olan Derviş Ali Şiruganî ile Nâyî Osman Dede'dir. 1646 yılında İstanbul'a gelmiş ve Kadırga semtindeki Sokullu Mehmed Paşa Câmii medresesinde bir hücreye yerleşerek irşâda başlamış olan Niyâzî Mısrî'nin Hâfız Post'a rehberlik etmesi ve etkilemesi büyük bir ihtimâlle bu dönemde olmuştur. Bu önemli zât ile sohbetlerde bulunmuş, şiirlerini dinleme ve besteleme şansını elde ederken ikisinin de mensûbu olduğu “Halvetî” tarîkâtında Mısrî'nin rehberliğinde mevkî alması olası bir durumdur. Halvetîlikte artık bir mevkî edindiğini, Mehmed Rızâ'nın (ö.1082- 1671) H.1050, M.1640-41 yıllarında *Tezkîre-i Rızâ* adlı eserinden anlamaktayız, bu tezkîrede Hâfız Post'a âit olan bir şiir bu durumu açıkça göstermektedir.

İster isen ger huzur-ı cavidanı
Ol kana'at küşesinden münzevi
İtme gerdünden şikâyet ey gönül
Var iken bahtun gibi hasm-i kavi (Rızâ, Tezkîre)

Bu dördlükte anlam olarak; “Bu mısralarda huzur istersen kanaat küşesinde bir başına durulması ve dünyadan bahtın gibi zorlu bir düşman varken dünyadan çok şikâyet edilmemesi gerektiği” söylenmiştir. Bu sözlerden de Hâfız Post'un daha yirmili yaşlarda aslında dünya konusunda çok fazla endişesi olmadığı ve huzur için tek başına durulmasını söylemesi, dînî anlamda bir mevkîye çok genç yaşlarda erdiği ve bunu da şiirine yansıttığı anlaşılmaktadır.

Halvetîliğin bir kolu olan “Celvetiyye silsilesi şöyledir: “el-Fakir el-Hakir / ‘an eş-Şeyh es-Seyyid”³⁷ olarak verilmiştir. Bu silsile zaten Hâfız'ın kendi için kullanmış olduğu

³⁷ Cumhuriyetin İlk Yıllarında Bir Şeyh Portresi: Üsküdar'lı Balabanî Hasan Hüsnü Efendi ve Tasavvuf Anlayışı Abdurrezzak Tek Dr., U.Ü. İlahiyat Fakültesi, T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ Cilt: 16, Sayı: 2, 2007 s. 155-168

mahlasları îzah etmektedir. Besteciliğinin ilk yıllarında kullanmış olduğu “Hâfız” mahlasını büyük bir ihtimâlle halvetîlik içinde mevkî olarak “Fakir” olarak, daha sonra Niyâzî Mısrî ile birlikte değiştirip “Hakir” olarak kullanacak ve mürşidinin³⁸ şiirlerini bestelemeye başlayacaktır. Yine halvetî şâir Fevzî, 1664 ile 1667 yılları arasında şeyhlik yapmış olan “Gafurî” mahlaslı Şeyh Mahmud Gafurî Efendi (ö.1667-1678), Buhurizade tarafından bestelenmiş bir şiirine kendi güfte mecmuâsında yer vermesi. “Tâlib” mahlası Farsça yazılmış ve Baba Nevâî tarafından bestelenmiş olan bir güftenin, yine Aziz Mahmud Hüdâyî’nin haleflerinden ve aynı zamanda mûsikîşinas da olan Mehmed Tâlib Efendi’ye³⁹ (ö.1679) âit olduğu düşünülürse; Hâfız Post’un bir halvetî olduğu sonucuna ulaşılabilir ve bu da özellikle neden Aziz Mahmud Hüdâyî’nin haleflerinin eserlerini bestelediğini bizlere açıklamaktadır.

Bunun yanında mevlevîler ile olan yakın ilişkileri de göze çarpmaktadır. Edirne Mevlevîhâne’si şeyhliğini yapacak olan Neşâtî Dede ile mektuplaşmaya varan sıcak ilişkileri veya yine bir mevlevî şeyhi ve mûsikîşinas olan Nâyî Osman Dede’nin “Rabt-ı Tâbirât-ı Mûsikî” adlı kitabında, Hâfız Post adını oldukça övgü dolu sözlerle alması; mevlevîler ile de çok sıcak ilişkileri olduğunun ispâtı sayılabilir. Bunun yanında “Müneccimbaşı Efendi” olarak nitelendirilen ve Galata Mevlevîhâne’si şeyhi Arzî’nin(ö.1664) de öğrenciliğini yapmış olan ve daha sonra Mekke Mevlevîhânesi’nin şeyhi olacak olan Münecimbaşı Ahmed Efendi (ö.1702), Edirne Mevlevîhâne’si şeyhi Neşâtî Dede (ö.1674) Ayrıca yine Hâfız Post’un dînî eserlerinin mevlevîhânelerde okunduğunu günümüze gelen güfte mecmuâsı ve yazmalardan anlamaktayız. Süleymâniye El Yazmaları Kütüphânesi’ne Sütüce Mevlevîhânesi’nden gelmiş olan bir güfte mecmuâsında⁴⁰ Hâfız Post’un dînî eserlerinin görülmesi, bu fikrimizi desteklemektedir. Hâfız Post’un “Hakir” ünvanı ile bestelediği Mevlânâ’ya âit bir şiir de güfte mecmuâsında mevcuttur. Halvetîler ile mevlevîlerin aralarındaki sıcak ilişkiler, bu iki tarîkâtın özellikle bazı dönemler çok yakınlaştıklarını bizlere göstermektedir. Hâfız Post’un bu iki tarîkât arasındaki güçlü bağlardan birisi olduğu söylenebilir. Hâfız hem kendisi hem de öğrencileri olan Itrî, Derviş Ali Şiruganî ve öğrencisi olma ihtimâli büyük

³⁸ Sâlike Hak yolunda rehberlik yapan kimse, velî, er, eren, pîr, DİA.

³⁹ Üsküdar’da doğmuş olan Mehmed Tâlib Efendi, Celvetî şeyhlerinden Devâtî Mustafa Efendi’nin oğludur. Hüdâyî Tekkesi şeyhi Gafurî Mahmud Efendi’nin 1078/1667 tarihinde vefâtı üzerine asitaneye postnişin tâyin edilmiştir. Asitanede yaklaşık on iki yıl irşâda devam eden Mehmed Tâlib Efendi bu vâzifesinde iken Receb 1090/Ağustos 1679’da vefât etmiş, vaktiyle hizmet ettiği tekkenin hazîresine, bugünkü Şeyh Devâtî Mustafa Efendi Câmîi’nin bahçesinde bulunan türbeye, babasının kabri yanına defn edilmiştir. (Mehmed Tâlib Efendi Dîvançesi, Doç Dr. Bayram Ali Kaya Sakarya Üniversitesi, V. Üsküdar Sempozyumu, 2007)

⁴⁰ Süleymâniye Kütüphânesi “Güfteler Mecmuâsı “Sütüce Dergâhı” nr.132

olan Nâyî Osman Dede ile karşılıklı olarak hem mevlevîlik hem halvetîlik için karşılıklı eserler vermişlerdir. Osman Dede, dostu Halvetî-Şâbânî şeyhi Mehmed Nasûhî Efendi'nin ricâsı üzerine güftesini yazıp bestelediği mîrâciyyeyi ilk defâ Üsküdar Doğancılar'daki Nasûhî Dergâhı'nda icrâ etmiş ve daha sonra eserin mîrâc kandillerinde, tekkelerde okunması bir gelenek hâlini almıştı.” (Erguner, 2007:461-462) XVII. yüzyıl içerisinde bu iki tarîkâtın bu kadar yakınlaşmasının bir diğer nedeni olarak “Kadıızâdeliler Hareketi” olarak bilinen olay düşünülebilir. Bu olay XVII. yüzyılın en önemli toplumsal hareketlerinden birisidir. “Çeşitli tartışma ve atışmalarla başlayan durum şiddete kadar varacak ve bunun netîcesinde tekkelerde mûsikî ve semânın yasaklanmasına hattâ dervişlerin darp edilmesine kadar bir dizi sonuç meydana gelecekti. IV. Mehmed'in hocalığında yapmış olan Vanî Mehmed Efendi sûflere karşı tavır aldı. 1077'de (1666) mevlevîler'in yaptığı semâ ve halvetî dervişlerinin, Kadıızâdeliler tarafından “tahta tepmek” olarak adlandırılan âyinleri onun etkisiyle pâdişâh tarafından yasaklandı.” (Çavuşoğlu, 2001:101) Solakzâde tarihinde durum doğrudan halvetîler üzerinde anlatılmıştır. “Kadıızâde tâkipçileri halvetiyye tarîkâtına mensup fukarâ halka düşman nazarıyla bakıp, kâfir oldukları suçlamalarından başka, tekkelerine dâhil olanlar bile kâfirdir diyecek kadar ileri gittiler” (Solakzâde Tarihi, s.629) Bu dönemde tekke ve zâviyeler basılmış, siyâsî erk baskı altına alınarak bazı tarîkâtların şeyh ve dervişleri sürgün edilmiştir. Nâilî ve Niyâzî Mısrî bu dönemde gerek kendi görüş ve fikirleri gerekse dönem içerisinde haklarında çıkan söylentiler yüzünden sürgün edilmiş iki önemli halvetîdir.

“Niyâzî Mısrî Rodos adasında sürgündeyken Selim Giray kendisine on iki çeşit yemek gönderiyor. Niyâzî'nin sürgünde Osmanlı pâdişâhlarına karşı çıkarak Kırım hanlarından birinin Osmanlı tahtına çıkarılmasını istemesinde bu dostluğun etkisi olduğu söylenebilir.”⁴¹ Bu iki halvetînin aynı kaderi yaşamasının en büyük sebebi olarak devlet adamları hakkında söylemiş oldukları olumsuz sözler ve yaşadıkları dönemde çok da alışık olunmayan fikirler beyân etmeleri olabilir. Bu sürgünlerin kişilerle sınırlı kalması, en azından olayın bireysel olduğunun ve her tarîkât üyesinin bu kaderi paylaşmadığının ispâtı sayılabilir. Örneğin Nâilî, Niyâzî Mısrî, Fennî gibi dönemin önemli fakat devlet ile sorun yaşayan isimlerinin şiirlerini bestelemiş ve onlarla doğrudan diyalogu bulunan “Hâfiz Post”, böyle bir sorunla karşılaşmamıştır. Bu sorunlarla karşılaşmamasında elbette çevresindeki güçlü insanların da etkisi yanında kendisinin siyâseten bir söyleve girmedigi

⁴¹ Karataş, Yunus; Osmanlı'da Siyasal Bir Ceza aracı olarak Sürgün “Niyazi Mısrî Örneği, İnönü Üniv. SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ, Kamu Y. ABD, 2013,43, Malatya)

ve sâdece sanatı ile ilgilenmesi etkilidir. Bu sâyede nerede ise hayâtının sonuna kadar saray civârında olmuş ve hattâ dîvân hâceleri zümresine kadar yükselmiştir.

Bektâşîlik ile doğrudan ilişkisi olduğuna dâir elimizde bir belge yoktur. Fakat alevî-bektâşî kültürüne mensup şâirlerin şiirlerini besteleyip ilâhî hâline getirmesinden bu tarîkât ile de sıcak ilişkileri olduğu düşünülebilir. “Vakt-i seherde açıla perde” adlı Kul Himmet’e (16. Yy Halk Aşığı) ait şiir bestelemiş olması bu duruma örnek olabilecek eserlerden birisidir.

Hoş, lâtif karakteri ile çevresi tarafından sevilen ve sayılan bir kişi olan Hâfız Post’un devlet ile iyi ilişkileri olduğu kadar mensubu bulunduğu halvetîlik, mevlevîlik ve bektâşîlik ile de çok iyi ilişkileri olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Özellikle mevlevîlik ve halvetîlik arasındaki bu yakınlaşmanın sebebi uğradıkları yoğun baskıya dayandırılabilir. Bu baskı belki de bu iki tarîkâtın ortak alanlarda bazı dînî faaliyetleri uygulamasına yol açmış ve Nâyî Osman Dede gibi mevlevîlikte şeyhlik mertebesine ermiş bir kişinin hem kendi eserinde iki tane halvetî dervişini övmesi hem de “Mîrâciyye”yi ilk defâ bir halvetî dergâhında okumasına kadar varan yakınlıklar doğurmuştur. Bugüne kadar yapılan araştırmalarda bu yönü ile pek incelenmemiş olan Hâfız Post’un gerek kendisi gerekse öğrencileri ile farklı zümreleri yan yana getirip yaşadığı dönemin sanat hayatına belki de çok farklı bir açı kazandırdığı düşünülebilir. Bütün bu bilgiler ışığında Hâfız Post’un yaşadığı zamanda tarîkât farkı gözetmeksizin yapmış olduğu bestelerle dînî mûsikîde hatırı sayılır bir yeri olduğu sonucu çıkartılabilir. Hâfız Post’un öğrencileri olduğu düşünülenen Derviş Ali Şiruganî, Buhûrîzâde Mustafa İtrî ve Nâyî Osman Dede gibi isimlerin dînî mûsikîdeki yadsınamaz yerleri düşünüldüğünde; Hâfız Post’un hem kendisinin hem de öğrencilerinin dînî mûsikîde bir otorite olduğu sonucuna ulaşılabilir. Hâfız’ın kendisi de dînî mûsikîde besteler yapmıştır. İki güfte mecmuâsında da dînî mûsikîye dâir eserlerine rastlanmamıştır. Dînî mûsikî formundaki eserlerini daha çok Müstakimzâde’nin (ö.1788) *Mecmuâ-i İlâhiyyat* adlı eserinden öğreniyoruz.

3.3. Hafız Post’un Sanatçı Kişiliğine Ait Özellikler

Hafız Post’un hayatı sanatı bağlamında ele alındığı zaman, hocaları ve almış olduğu sanat eğitiminin sanatkârlığını şekillendirmesinde hiç kuşkusuz önemli etkileri olmuştur. Bu sanatkâr ve hocalara ek olarak özellikle saray civarındaki toplantı ve sohbet ortamlarında tanışmış olmuş olabileceği sanatkârlarda Hafız Post’un musikişinaslığı yanında uğraştığı

diğer sanat dallarında da ortaya çıkan ürünler anlamında etkin olmuşlardır. Bu kısımda bestekarlığı, hanendeliği, şairliği ve hattatlığı gibi konular ele alınarak Hafız Post'un sanatı üzerine durulacaktır.

3.3.1. Bestekârlığına Ait Özellikler

İmamzâde Hâfız Post'un hiç kuşkusuz bizim için en önemli yanı mûsikîşinaslığıdır. Özellikle bestekârlığı ile öne çıkan Hâfız Post'un gerek kaynaklarda gerekse de araştırmalarda beste sayısı ve bestekârlığı üzerine oldukça övgü dolu sözler öne çıkmıştır. Fakat tam anlamıyla bestekârlığı ile öne çıkması 1640'li yıllardan sonra olmalıdır. Evliyâ Çelebi'nin “Nev-zuhûr hânendeler” kısmında sâdece hânendeliğine değinmesinden, bunun yanında Marzâde Seyyid Mehmed Rızâ'nın (ö.1082- 1671) “Tezkîre-i Rızâ”sında ve Safâyî (1725) tezkîresinde güfteleri ve şiirleri oldukça övülürken bestelerine hiç değinmemesinden bu sonuç çıkartılabilir. İsmâil Belîğ'in (ö.1729) “Nuhbet-ül- Âsar Li – Zeyli Zübdeti'l – Eş'ar” adlı eserinde, Sâlim Efendi'nin tezkîresinde (ö.1743) ve Müstakimzâde Süleyman Saadettin Efendi'nin (ö.1788) yazmış olduğu “Tuhfe-i Hattatin” adlı eserinde Hâfız Post'un beste sayısı husûsuna değinmemelerine rağmen ikisi de 1720'li yıllarda kaleme alınmış olan Sâlim ve Safâyî'nin şuarâ tezkîrelerinde, çağdaşları Şeyhülislâm Esad Efendi'ye onun mahlası olan “Esad” başlığı altında madde başı olarak yer verilmiş, şâirliğine çeşitli övgüler dizilmiş ve şiirlerinden birkaç örnek sunulmuştur. Cem Behar'ın ilgili çalışmasında; bu iki tezkîre yazarının, kitaplarında madde başı olarak yer verdikleri ve Atrâbü'l Âsar'da besteci sıfatıyla yer alan Itrî, Hâfız Post, Reşid Çelebi, Yahyâ Nâzım Efendi vs. gibi kişilerin şâirliklerinin yanı sıra aynı zamanda iyi birer müzisyen ve besteci oldukları açıkça belirtiliyor (Behar 2010: 13). Bestekârlığı konusunda Şeyhülislâm Esad Efendi'nin (ö.1753) eseri olan Atrâbü'l Âsar'da; “bunlardan gayrı murabba'at ve şarkı ve nakş-ı dilfirib ‘aded-i hezara karib” denilerek eserlerinin bine yakın olduğu belirtilmiştir.

Nûrî Şeydâ'nın 20 Ağustos 1898 tarihli İkdâm gazetesindeki Hâfız Post başlıklı makâlesinde ise; bu büyük bestekârın nakış, semâî, kâr ve türküler besteleyen büyük bir üstad olduğu ifâde edilmiştir. Ayrıca Nûrî Şeydâ, döneminin Pisagor'u sayıldığını belirterek Hâfız Post'un ilmini, meclislerde gördüğü saygıyı övmüştür. Bunun yanında Nûrî Şeydâ, o dönemde Hâfız Post'un eserleri olarak meşk edilen altı tane eserin de ismini, makam ve usûl bilgilerini bir liste hâlinde vermiştir. R. Ferit Kam, Radyo dergisindeki Hâfız Post isimli makâlesinde; “ilâhilerinden başka yalnız murabbâ, beste,

semâî, şarkı ve hattâ türkü olarak besteledikleri bine yakındır” diyerek beste sayısının bin civârında olduğunu belirtmiştir.

Rüşdü Şardağ ise; bestelerinin yapıları üzerine şu yorumlarda bulunmuştur: Hâfız Post’un “Bir nazar kıl hâlîme asan ola cümle sübûl” diye başlayan çenber usûlündeki bestesinin en ağır gezinimleri içinde, yine düğâh makâmında ve fahte usûlündeki, “Cana kamer Tal’atın hemen dıraşan görünür” diye başlayan bestesinin lâhinleri arasında düzene saygıyla bağlı bir bestecinin yükselere doğru uçan duygusal rûhu yansır. Rehâvî yürük semâîsinde de onu, aynı ruh içre buluruz. Hele bu son yürük semâîsinin “Biz alüde-i sagar-ı badeyiz” diye başlarkenki ritm üstünlüğü, o cıvıl cıvıl öten ses, “feülün, feülün, feülün, feül” vezni ile kolkola uçarken hep biçim saygısı içindedir. Ama lirik kopuşlardan da kendini alamaz. İşte dâhî bestecimiz Itrî, kendisine Hoca Merâgalı’dan sonra ulaşan besteci Hâfız Post da böylesine sağlam temellere oturmuş, Asyalı Türk ruhu ile islâm mistisizmindeki lirizmi işleyen bu mûsikî ortamını bulmuştur (Şardağ, 1992: 11). Şardağ bu yorumlarıyla Hâfız Post’un tavrındaki sanatsal yapıyı överken aynı zamanda Türk Mûsikî Kültürü içindeki bağlayıcı bir unsur olduğunu da belirtmiştir.

Sonrasında yazılan diğer araştırmalardan Nilgün Doğrusöz’ün yüksek lisans tezinde (1993: 10), Yılmaz Öztuna’nın Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi’nde, (1969:243; 2006:323) Nazmi Özalp’in (ö.2006) *Türk Mûsikîsi Tarihi* (2000) isimli kitabında, Ahmet Şahin Ak’ın Türk Mûsikîsi Tarihi kitabında (2002: 66; 2009: 86) genellikle Hâfız Post’un eserlerinin sayısının 1000’den fazla olduğu ifade edilmiştir. Gerek kendisinin yazdığı ve yaşadığı yüzyılda yaşamış olanların güfte mecmuâlarında gerekse sonraki dönemlerde yazılmış olan güfte mecmuâlarında Hâfız Post’un adının çok sıkça görülmesi; ustalığının yanında bestelerinin yapısının hem akılda kalıcı hem de insanlar tarafından sevildiğinin bir ifâdesidir. Çünkü insanlar, notası ve sözleri yazılı belgeler halinde olsa bile hoş gitmeyen ifâdeleri kolayca değiştirebilmekte, hattâ beste yapısı, makam ve usûl üzerinde oynayarak kendi dönemlerinin gözde formlarında ifâde üretebilmektedirler. Hâfız’ın eserleri çok akılda kalıcı olmasaydı ve sevilmeseydi, onun bestelerinin bu duruma mâruz kalması da olasıydı. Belki de müziğinin bu kadar övülüp, yaşadığı zamanın “Pisagor’u” olarak nitelendirilmesini sağlayan unsurlardan biri de müziğinin zamanla değişmeden yaygınlık göstermesidir.

3.3.2. Hânendeliği

Hâfız Post'un sesi ile ilgili olarak yazılmış ilk yazı; Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'dir. Seyahatnâme içerisinde, "Nev-zuhûr Hânendeler" başlığı altında, IV. Mehmed döneminde saray civârındaki hânendelerin tanıtıldığı kısımda, Hâfız Post'un adı geçmektedir. XVII. yüzyılın en önemli yazılı kaynaklarından birisi olan Seyahatnâme'de Hâfız Post'un adının geçmesi, onun bir hânende olarak, yaşadığı dönemde en iyi seslerden birisi olduğu fikrini uyandırmaktadır. Saray fasıllarında yer alacak kadar iyi olması bu fikrimizi desteklemektedir. Safâyî (ö.1725) tezkîresinde, Evliyâ Çelebi'nin hânende olarak belirttiği Hâfız Post için "Nezâket-i avâze-i hoşnevâsı reşk endâz-ı zemzem-i hezâr" diyerek Hâfız Post'un sesinin bülbülleri kısındırarak güzellik ve nezâkette olduğu söylenmiştir. Şeyhülislâm Esad Efendi (ö.1753) Atrâb-ül Âsar'da, tam tersine; "gerçi sadây-ı halâvet nâpeydâsı bi âhenk ve turfe-karar ve avâz-ı perde-nâsazı culûd-i samîne bâd-ı ikşi'sar idi" demiş ve Hâfız Post'un sesinin güzel olmadığı gibi perde tutmadığını, yâni sesleri yanlış verdiğini ve dinleyenlerin bir ürperme yaşadığını söylemiştir. Aynı şekilde Esad Efendi, Itrî için de benzer ifadeler kullanmış ve bir yandan pâdişâhın huzûrunda defâlarca bülbül fasılları yaptığını söyleyip beğenildiğini ifade ederken diğer yandan da sesinin garip ve telleri paslı bir çeng gibi âhenksiz, perdesiz ve kararsız olduğunu söylemiştir. Buradan da aslında bu iki değerli üstâdın seslerinin söz edildiği gibi kötü olmadığı sonucu çıkartılabilir. Çünkü sarayın içerisinde müzisyenlikleri ile yer etmiş bu iki mûsikîşinasın kötü sesleri ile pâdişâhın veya saraya yakın önemli insanların huzurlarına çıkmaları kuvvetsiz bir olasılıktır. Olası durumlardan birisi, Itrî'nin sesini çok küçük yaşlarda dinleme ihtimâli olan Şeyhülislâm Esad Efendi'nin, artık ömrünün son demlerini yaşayan bu iki üstâdın yaşlılık döneminde okudukları eserleri duyduğundan seslerini kötü bulmuş olabileceğidir. Aynı şekilde Hâfız Post'un son zamanlarda belki de eğitim verirken öğrencileri ile meşk anlarında veya bir sohbetle sesini duymuş olabilecek birinden almış olabileceği menfî duyum, ihtimâl dâhilindedir. Bu şekilde Hâfız Post'un sesinin âhenksiz olarak duyulduğunu ifade edebilir.

Sonraki dönem araştırmalarında ise Nûrî Şeydâ, sâdece sesi ile ilgili olarak, makalesinde bir bilgi vermiştir. Nûrî Şeydâ'nın verdiği bilgiye göre; hocasının okumasını istediği parçada tiz seslerdeki durumu şöyledir: "Henüz Tabî'i merhumdan istifâde etmekte iken hidâ'et seni hasebiyle hüsn-i sadâsına fart itimâdı olmasından dolayı hâcesinin ihtiyar, pirânmış, kısık, boğuk sesini sırran istihzâ eder, onun ancak ilmine, fazlına hürmet eyler idi. Bunu bîçâre Tabîi de bilir idi. Fakat hazîne-i fâzıl ve irfân, bu hakâret-i mâneviyeyi

hazm ederek şâgirdinin ulûv-ı istikbâline meftun olduğu cihetle her zaman af eder, hoş görür idi. Zehi hüsn-i hisâl, zehi ulûv-ı cinâb..

Tabîi, o zamanlar seksenini geçmiş bir pir, halk nazârında müstecâb-ı da've tanınmış bir merd-i Rûşen zâmir idi. Müşarü'l ileyh, Şagird irfânının ilk defâ bestelemiş olduğu:

Vakt-i subh oldu per olsun gûşe-i meyhâneler

Âfitâb-ı asâ tulû' itsun yine peymâneler

Sâkiyâ hemçün nihâl gül hırâma başlasun

Bülbül-i şûrîde kılsun nâre-i mestâneler

Nâm-ı çenber (muhayyer) bestesini, takdir ve imtihan için okumasını emr eyler. Mehmet Çelebi, o hüsn-i sadâsına vuslat-i sadrine imânı kadr emin olan bülbül-i bezm-i tarâb, bu bestenin meyânındaki:

“Nihâl-i gül-i hırâma” parçasının perdesi, kemandan tanburdan mâ'da bil-umûm sazları parçalayacak derecede tiz olan (tiz-i acem) perdesinde inşad ettiği cihetle esnâ-i tegannîde o mahâle gelince yedi kudretle boğazı sıkılmış gibi bir hâle gelir, dura kalur!.. Gayret!.. Hıret!.. Yallah!... Hiçbir nefes yok! Sesi açılacağına büsbütün kısılmakta, zavallı genç hiddetinden, nedâmetinden buram buram terlere batmakta idi. Hâsılı o meyânı hakkıyla usûlü dairesinde okuması kâbil olamadı. Pür-mürşid o zaman katarât serişkini hazin hazin dökerek:

“Oğlum! Şimdiye kadar meşk u tâlim itmiş olduğın i'lum-ı celil, pek ilâhîdir, pek rûhânîdir. Her malın bir zekâtı olduğu gibi bu i'lmin de zekâtı: Tavâzu' , afet-ı ruhdır. Gençlik de ben de herkes ile istihzâ ider, dünyâyı kendimden aşağı bulur idim.

Şimdi seni duçâr-ı izmihlâl iden bu hâle ben de vaktiyle giriftâr oldum haydi! Ber-hurdâr ol! Bir kâmile bu kadar intikam-ı mânevî yetişur! Oku bakayım besteni!.” Emr –i üstâdânesini verir” (Şeydâ, 1898) diyerek sesinin, hocası ile alay ettiği için kısıldığını ve bundan sonra yola bilimi ile devam ettiğini bir hikâye ile anlatmıştır. Nûrî Şeydâ'nın bu hikâyeyi yaşadığı dönemdeki mûsikîşinaslardan dinleyerek yazma ihtimâli yüksektir. Diğer kaynak ve araştırmalarda rastlanmayan bu hikâye, Nûrî Şeydâ tarafından da kaynaksız aktarılmıştır.

Hâfız Post'un hânendeliği ve sesi konusunda özellikle yaşadığı dönemde yazılmış olan kaynaklarda mûsikî bilgisi, sesi ve hânendeliği övülmüş ve Hâfız, pâdişâh sohbetlerinde hânende olarak bulunmuştur. Daha da önemlisi Evliyâ Çelebi'nin “yeni ortaya çıkan hânendeler” başlığı altında anlatılmıştır ki bu ifâdeler yaşadığı dönem içerisinde yazılmıştır. Kaynakların hiçbirinde sesi ile ilgili olumsuz bir yorumun bulunmadığı gibi saray çevresi tarafından gözetilmiş olan Hâfız Post'un sesi ile ilgili olumsuz yorumların

nedeni; ömrünün son dönemlerinde onu dinleyenlerin yorumları olabilir. Son dönemlerinde sesinde bazı sorunların çıkması veya sesinin çok âhenkli olmaması, mümkün olabilecek bir durumdur ve bu yüzden özellikle dönemi dışında yazılmış olan ve sesini tasvir eden yazılarda sesi ile ilgili olumsuz yorumlar yazılmış olabilir.

3.3.3. Şâirliği

Dönem kaynaklarında şâirliği hakkında bilgiler aktarılırken dîvânı olduğuna dâir bir bilgiye yer verilmemiştir. Fakat şiirleri ve şâirliği, adının geçtiği bütün tezkîrelerde övülmüş ve örneklerle verilmiştir. Şâirliği konusunda dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan birisi; Hâfız Post ile aynı dönemde yaşamış olan “Hâfız” mahlaslı bir diğer şâir, hem Kur’an ezberlediği için kullandığı lakâb hem de şiirlerinde kullandığı mahlastır. Hâfız Post’un eserleri, IV. Murad’ın sarayında âsî yeniçeriler tarafından 1632’de öldürülen “Hâfız” lâkablı, hânende ve şâirliğiyle de ünlü, dîvân sâhibi Sadrâzâm Ahmet Paşa’nın şiirleri ve besteleri ile karıştırılmamalıdır. (Recep Uslu⁴², Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü,⁴³) 1640 yılında şâirliğe başladığını, yirmi yaşında şâir olduğunu ve şiir denemeleri yaptığını Tezkîre-i Rızâ’dan anlamaktayız. Mehmed Rızâ’nın (ö.1082- 1671) “Tezkîre-i Rızâ” adlı eserinde Hâfız Post’un şâirliği için; “Ol rınd-i nik-hü taze gü olup eş’arı dil güşa ve güftârı bi hemtâdur” denilerek şiirlerinin iç ferahlatıcı olduğu ve sözlerinin eşsiz olduğu belirtilmiştir. H.1050, M.1640-41 yıllarında Sultan İbrâhim’e sunulan bu tezkîrede müzisyenlik yönünün vurgulanmamış olması, sohbet ve muhabbetlerde öncelikle şâir ve hânende olarak bulunduğu sonucunu gösterebilir. Çünkü Evliyâ Çelebi de kendisini hânende olarak tanıtmış ve bu yönünü vurgulamıştır.

Safâyî (ö.1725) tezkîresinde (Safayi, 2005:154-155); “Hâfız Post merhûmun cümle-i ma’arifinden gayrı hub eş’arı ve mergub güftarı olup fenn-i tarihde dahi hayli mahareti olmağla” diyerek Hâfız Post’un bütün hünerlerinden başka güzel şiirleri ve çok beğenilen şarkı sözleri de olduğunu belirterek tarih düşürme konusunda da oldukça mahâretli olduğunu belirtmiştir. Bosnevî Süleyman Paşa’ya düşürdüğü tarihi de örnek olarak vermiştir.

İsmâil Belig’in (ö.1729) “Nuhbet-ül-Asar li-Zeyli Zübdeti’l-Eş’ar” isimli eserinde ise şâirliği üzerine bir şey belirtilmemiş olup iki şiirine örnek verilmiştir.

Şâirliği ile ilgili bir diğer örnek ise mürettibinin “el-fakir ömer” diye geçtiği “Millî Kütüphâne “06 Mil YZA 485 no’lu mecmuâ-i eşar”dır. Yazmanın tam tarihi

⁴² Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, TMDK, Öğr. Üyesi, Müzikolog

⁴³ <http://www.turkedebiyat isimler sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6556>

belirlenmemiş olsada şâirlerin yaşadığı yüzyıllara bakıldığı zaman yüzyıl olarak mühür üzerindeki hicrî 1153 yılının milâdî 1740 yılına denk gelmesiyle Ömer adlı kişinin 1600'lü yılların sonunda 1700'lü yılların ilk ve ikinci yarısında yaşamış olması ihtimâl dâhilindedir.” (Gök, 2013:5) Yazma yazıldığı zaman “Hâfız” mahlasını kullanan Hâfız Post dışındaki bir diğer şâir de Hâfız Ahmed Paşa⁴⁴'dır. Bu yüzden on sekizinci yüzyıldan önce yazılmış eşarlarda “Hâfız” mahlaslı bütün şiirler muhakkak Hâfız Ahmed Paşa Dîvânı ile karşılaştırılmalıdır. Bu mecmuâda geçen şiir de bu nedenle karşılaştırılmış ve Hâfız Ahmed Paşa Dîvânı'nda tespit edilmemiştir. Bu cihetle bu şiirin yazarı kuvvetle muhtemel Hâfız Post'dur.

Diğer bir tezkîre olan Sâlim Efendi (ö.1743)'nin tezkîresinde ise; bilimsel mûsikînin Pisagor'u olarak tanımlanmıştır. Ayrıca “şöhret-şiar olan ramîşger-rastkar-ı bi-nazir merd-i sûtüde nakş-ı nigar-ı nazik tabirdir ki evc-i kadri musikişinasan meyanesinde begayet bala ve Rum u Acem'de müştakanına nihayet ve dildeganına hadd u gayet yoktur” denilerek şâirliği ve mûsikîdeki yetkinliği övülmüştür. (Salim, *Tezkire*, s. 214) Aynı zamanda kâr, nakış, şarkı ve türkülerinin Rum (Anadolu), Hicaz, Irak, Isfahan, Nihâvend ve Nişabur gibi yerlerde şöhret bulup bilindiğini söylemiştir. Bunun yanında Hâfız Post'a yazılmış olan bir şiir, Sâlim Efendi'nin tezkîresinde verilmiştir. Ömrünün son günlerinde “Dîvân hocaları” zümresine ilhâk olunduğu ve birun kağıt emâneti görevine getirildiği söylenmiştir. Şiir örneği olarak da Safâyî ile aynı beyit örneğini vermiştir;

Araştırmalar kısmında ise; Nazmi Özalp'in (ö.2006) “Türk Mûsikîsi Tarihi” (MEB Yayınları 2000:387) kitabında Hâfız Post'un şâirliği için “Çağdaşı olan bazı şâirler gibi halk şiirinden kaynaklanan bir ilhamla âşıkâne şiirler de söylemiştir” diyerek bir şiir örneği vermiştir. Fakat şiir konusunda bir kaynak belirtmediği için nereden alındığına dâir bilgimiz mevcut değildir.

Şiirlerine örnekler, bazı şâir tezkîrelerinde verilmiştir. Bunlar;

İster isen ger huzur-ı cavidan

Ol kana'at küşesinden münzevi

İtme gerdünden şikâyet ey gönül

Var iken bahtun gibi hasm-i kavi (Tezkîre-i Rızâ, Zavotçu, 2009:106)

Firakınla günüm şeb gece karım cümle ah oldu

⁴⁴ Hafız Ahmed Paşa (1564- 1632): Osmanlı devlet adamı ve şâir. Dîvânı vardır.

Yetiş gel ey tabib-i can u dil halim tebah oldu (Safâyî Tezkîresi, Çapan, 2005:154-155;
İsmail Belîğ, Nuhbetü'l – Asar, 1985; Salim, Tezkire, s. 214)

Leblerün yadına dil'alemde rüsvadur gider
Kâkülün fikri kara başumda sevdadur gider
Gül yüzün şevkiyle ey gönde-dehanum her seher
Hâfız-ı şürîde bülbül gibi şeyadur gider (İsmail Belîğ Nuhbetü'l – Asar;
Abdülkadiroğlu,1985)

Çünkü ben öldüm güzel
Hüsnün ise bi-bedel
Çekme fûrkatun gamun
Yar olayum sana ben
Aman ya hanum ya canum
Gel efendüm sultanum
Sana cünün gelmesün
Ru-yı rengin solmasun
Fazlun ile it safa
Aman ya hanum ya canum
Ağlama el gülmesün
İzzet-i şanum benüm
Ruh-ı revanum benüm
Fûrkatün olsun ser-a-tende
Canum benüm
Aşık reftardur
Vaslına amadedür
Fûrkatün umarsız
Hâfız kulun bendedür” (Gök, 2013:367)

Sana dil vereli bir dem
Şad olmadı mahzun gönlüm
Hasretinle geçti ömrüm
Şad olmadı mahzun gönlüm (Özalp, 2000:387.

Bu şiir; “Hâfız Post, Revan” nüshâsında başlıksız olarak verildiği için Hâfız Post’a âit olması şüphelidir, bununla birlikte Nazmi Özalp ona atfetmiştir)

Bir adet de Hâfız Post’un tarih düşürdüğü mısra kaydedilmiştir:

Mühr ile asaf-ı mülk oldu Süleyman Paşa (Safâyî Tezkîresi, Çapan, 2005:154-155)

3.3.4. Hattatlığı

Hafız Post’un hat dersleri aldığı ilgili araştırmalar kısmında adı geçen çoğu şair tezkiresinde belirtilmiştir. Hattatlığı konusunda adının geçtiği önemli kaynaklardan biriside Müstakimzade’nin (ö.1788) Tuhfe-i Hattatin adlı eseridir. Dönemin en önemli hat ve talik ustası Tophaneli Mahmud Efendinin öğrencisi olduğu belirtilen Hâfız’ın günümüze kadar tesbit edilebilmiş bir hat eseri gelmemiştir. Fakat kendi el yazısı ile yazmış olduğu güfte mecmuaları yazı karakteri hakkında bir fikir oluşmasını sağlamıştır. Eserlerinden kendi el yazısı ile yazmış olduğu güfte mecmuâları, hem hat sanatı konusunda hem de mûsikîdeki önemini anlamamız için önemli bir ölçüttür. Hâfız Post’un tespit edilmiş üç tane el yazması güfte mecmuâsı bulunmaktadır. Mecmuâlardan birincisi, (1) İstanbul Üniversitesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, T9857 numaralı güfte mecmuâsıdır. İkinci (2) güfte mecmuâsı ise Topkapı Sarayı, Revan Köşkü Kitaplığı, nr.1724’dedir. Üçüncüsü ise (3) araştırmalarda Avukat Ethem Arda’nın elinde olduğu söylenen daha sonra Murat Bardakçı’ya intikâl eden güfte mecmuâsıdır.

3.4. Hafız Post’un Eğitimciliği

Hafız Post kendi hocalarından aldığı iyi eğitimi öğrencilerine aktarmıştır. Özellikle musiki konusunda öğrencilerini tespit ederken Hafız Post’a özel olarak yazılmış şiir ve tarih düşürmeler bazı sonuçları elde etmemizde oldukça faydalı olmuştur. Bunun yanında Hafız Post’un yazmış olduğu güfte mecmualarında kendi adına kayıt ettiği bestelerin kendisinden yaşça küçük olan bazı bestekarlara atfedilmesinden bu bestekarlarla kendi eserlerini meşk etmiş olma ihtimalini doğurmaktadır. Bu bölümde bu isimler tespit edilirken aynı zamanda Hafız Post’unda meşk ettirmiş olma ihtimali yüksek olan eserler verilecektir.

3.4.1. Öğrencileri

Kaynaklar içerisinde Hâfız Post'un öğrencisi olduğu veya olabileceği kişiler hakkında bir bilgi verilmemiştir. Sâdece Safâyi'nin (1725) tezkîresinde kendisine Itrî'nin yazmış olduğu söylenen tarih düşürülmüş bir mersiye bulunmaktadır. Bu mersiyeden Itrî'nin Hâfız Post'u çok iyi tanıdığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında 24 Ağustos 1898 tarihinde İkdâm gazetesinde Nûrî Şeydâ'nın yazmış olduğu makâlede Itrî'nin hocası olarak Nasrullah Vâkıf Halhalî gösterilmektedir. R.Ferit Kam'ın Radyo dergisindeki makâlesi dışında yirminci yüzyılın pek çok araştırmacısı, Itrî'nin hocası olarak Hâfız Post'u göstermişlerdir. Hayri Yenigün "Türk Yurdu Dergisi"ndeki makâlesinde, araştırmalar içerisinde ilk defâ "Buhûrîzâde Mustafa Itrî, hocası Hâfız Post için kısa bir terceme-i hâl mâhiyetinde olan şu ölüm tarihini yazmıştır" diyerek Hâfız Post'un Itrî'nin hocası olduğunu söylemiştir. Recep Uslu ise "Mûsikîşinas Dergisi"ndeki yazısında; Atrâbü'l Âsar'da , Esad Efendi'nin Hâfız Post için "mucib-i kavaid ve istihsan; Itrî için istihsan ve musanna" dediğini, yâni Hâfız Post'un öğrencisi olan Itrî'nin bestelerinin hocasınınkilere göre daha sanatkârca ve daha süslü bulduğunu belirtmiştir. (Uslu, Mûsikîşinas Dergisi, 2009:192-232) Ayrıca Rüştü Şardağ, "Mustafa Itrî Efendi" adlı kitabında şunları ifâde etmiştir: 1635'de İstanbul'da doğan Ali Şir ü Ganî ve Muzaffer takma adlı Mustafa efendilerle, Itrî arasında bir geçki köprüsü vardır: Hâfız Post. Itrî'ye de hocalık yapan, tanbur ustası Hâfız. Ses sanatçısı, ozan, besteci Hâfız Post'un birdenbire klâsik mûsikîmizde Itrî'nin tan vaktini müjdelediğini görüyoruz. (Şardağ, 1992:10)

Nilgün Doğrusöz ise 1993 yılında yazmış olduğu tezinde "Kaynakların çoğu Itrî'nin Hâfız Post'un öğrencisi olduğunu belirtmektedir. Aralarında az bir yaş farkı olan Itrî'nin Hâfız Post'dan etkilenmemesi düşünülemez. Bilindiği gibi Hâfız Post'un ölümüne tarih düşüren Itrî'nin ayrıca Hâfız Post'a ait güfte mecmuâsında el yazısıyla eklerinin olduğu bilinmektedir. Arşiv belgelerinde, Hâfız Post'un sarayda muallimlik yapmış olabileceğine dâir bazı belgeler de mevcuttur. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan 02/Za/1094 tarihli, (23 Ekim 1683) 1281 gömlek no'lu, 13 dosya numaralı belgede; "Enderûn-i Hümâyun Muallimi Mehmed'in vazîfesiyle câriyelerin nafaka bahasını mübeyyin makbuz" denilmektedir. Başbakanlık arşivinde mîlâdî 1670 ile 1690 yılları arasında sarayda muallimlik yapmış Mehmed adında iki isim tespit edilmiştir. Bunlardan ilki olan Neyzen Mehmed Efendi ile ilgili belgelerde hep adının önüne Neyzen ibâresi belirtilmiştir. Bu yüzden 02/Za/1094 tarihli belgede adı geçen kişinin Hâfız Post olma ihtimâli vardır. Sarayın içerisindeki meclislerde yer almış, çok genç yaşlarda adından tezkîrelerde söz ettirmiş olan Hâfız Post'un sarayda ders vermesi oldukça mâkûl

durmaktadır. Bu durumda sarayda câriyelere ders verdiği ve belki de bu bağlamda sarayın kendisini hem maddâ hem de mânevî anlamda himâye ettiği düşünülebilir. Hâfız Post'un diğer öğrencileri ise, “Şeyh Ali Şir ü Ganî (1635?- 1725), Hüseyin Efendi'dir.” diyerek Hâfız Post'un öğrencileri arasında Ali Şir ü Ganî ve Hüseyin Efendi'yi de eklemiştir.

Itrî'nin Hâfız Post için yazmış olduğu mersiyeden ve yaşadığı dönem içerisinde övülen sanatı, Hâfız Post ile Itrî'yi hiç kuşkusuz yan yana getirmiştir. Hocası olduğuna dâir elimizde çok açık bir bilgi olmasa da Recep Uslu'nun yazmış olduğu Hâfız Post maddesinde söz ettiği gibi Hâfız Post'un bilinen *Mecmuâ-yı Güfte* adlı iki eseri vardır. İlki, 1070/1660 yıllarında yazmağa başladığı mecmuâ olup daha sonra Itrî'ye hediye etmiş, devâmını 1085/1675'lere kadar Itrî yazmıştır. Hâfız Post, ikinci bir *Mecmuâ-yı Güfte* daha yazmağa başlamış ve bu da ölümünden sonra Itrî'ye verilmiş, Itrî ilâvelerde bulunmuştur. (Uslu, 2015:33) Bu bilgilerden yola çıkarak bu iki değerli mûsikîşinas arasında yadsınamayacak bir yakınlık olduğu söylenebilir.

Araştırmalarda adı geçen bir diğer öğrencisi ise Derviş Ali Şiruganî'dir. Atrâbü'l Âsar'da İstanbul'da doğup büyüdüğü söylenen Derviş Ali Şiruganî'nin, “mûsikî fenni sahasında derin bilgi sâhibi kimselerden edvar ilmini tamamlayarak bilgi sahiplerinin önde geleni olduğu için üstadlık tacını süsleyen ve aklının aydınlığı (sâyesinde) ehliyet hırkasını giyen biri olmuştur.”(Uslu, 2006:32) denilerek mûsikî konusundaki hâkimiyeti açıkça belirtilmiştir. Bu iki önemli mûsikîşinasın yolunun kesiştiği yer konusunda kaynaklarda bir bilgiye rastlanmamıştır. Fakat Nâyî Osman Dede'nin “Rabt-ı tâbirât-ı mûsikî”de mûsikîşinasların övüldüğü bir şiirde sırayla yer almaları bizlere önemli bazı ipuçları vermektedir. İki müzisyen için de karakterleri için övgü dolu sözlerin yanında mûsikî bilgilerini övmesi, bu üç kişi arasında bir ilişki olduğu sonucunu çıkarmaktadır. Nâyî Osman'ın yaşadığı dönemde onlarca müzisyen içerisinde sâdece bu mûsikîşinasların seçilmesi ve övülmesi bu tahmînimizi güçlendirmektedir. Eser içerisinde övülmüş olan Damad İbrâhim Paşa'nın (ö.1730) 1718'den sonra sadrâzam olmasından dolayı, bu eserin Hâfız Post (ö.1694) ve Ali Şiruganî (ö.1714) öldükten sonra yazdığı anlaşılmaktadır. Ali Şiruganî'nin doğum tarihi konusunda bir bilgi olmasa da Yılmaz Öztuna, 1635 yılının olabileceğini, yazmış olduğu ansiklopedide yazmıştır (Öztuna, 2006, c.2, s.56) Şeyhi olduğu Hulvî Tekkesi'nin ikinci şeyhi Sinan Efendi'nin 1696 yılında vefâtı üzerine bu tekkede şeyhlik yapmaya başlamış ve bu tekke “Şiruganî Dergâhı” diye anılmaya başlanmıştır. (Öztuna, 2006, c.2, s.56) “Şirugan” kelimesi “şir” ile “rûgan (revgan)” kelimelerinin oluşturduğu ve susamyağı anlamında kullanılan “şir-i rûgan” tamlamasının

kaynaşmış” şeklindedir. (Soydaş, 2007, s.3) Bu durumda kendisi veya ailesinin susamyağı⁴⁵ işi ile uğraştığı düşünülebilir. Yaptığı bestelerden çok iyi bir müzik eğitiminden geçtiği anlaşılan Ali Şiruganî’nin HPGM’da dokuz adet bestesi bulunmaktadır. Özellikle dînî eserleri ile mecmuâlarda genişçe yer verilmiş olan Ali Şiruganî’nin günümüze din dışı eserleri ulaşmamıştır. HPGM’da Derviş Ali adına kayıtlı olan “Mest-i nâzım ‘âşık her dem tegâfûl gösterir /Gamze’i hûn-rîzi kan eyle tecâhül gösterir”⁴⁶ adlı Muhayyer makâmındaki eser Hânende Mecmuâsı’nda Hamparsum adına kayıt edilmiş, bunun yanında TRT Külliyyâtı’nda ise hem Ali Efendi’ye hem de Hamparsum adına kayıt altına alınmıştır. Bu durum bize bazı eserlerinin fasıl veya meşk yolu ile geldiğini fakat bazı değişimler ile kayıt altına alındığını gösterebilir. Hâfız Post’un şiirlerini kullanmış olduğu Şemseddin Sivâsî (ö.1597), Aziz Mahmud Hüdâyî (ö.1628), Derviş Himmet (ö.1684), Niyâzî Mısrî (ö.1693) gibi isimler önemli Halvetî şeyhleridir. Günümüze notası ulaşan eserlerinin neredeyse tamamı dînî eserlerdir. Lâdînî sayılabilecek eserlerinin sayısı çok azdır. Hâfız Post’un güfte mecmuâsındaki izleri ve Nâyî Osman Dede’nin eserinde sıra ile yer almaları, bunun yanında Hâfız Post’un sıkça gittiği Halvetî tekkelerinde yanyana olma ihtimâlleri, benzer şairlerin şiirlerini bestelemiş olmaları; Ali Şiruganî’ye hocalık yaptığı ihtimâlini kuvvetlendirmektedir.

Yukarıdaki bilgilerde de görüldüğü üzere Nâyî Osman Dede “Rab-ı Tâbirât-i Mûsikî” adlı eserinde Hâfız Post’u anmıştır. Bunun yanında Üsküdar Doğancılar’da bulunan Şeyh Nasûhî tekkesinin o zamanki şeyhi “Mehmed Nasûhî Efendi (ö.1130-M.1717-18), tekkede Nâyî Osman Dede’den mevlid gibi okunmak üzere bir mîrâciyye⁴⁷ yazıp bestelemesini istemiş, bunun üzerine Osman Dede kaleme aldığı eserini segâh, müstear, dügâh, nevâ, sabâ, hüseyinî, nişabur makamlarında yedi bölüm (hâne) hâlinde besteleyip ilk defâ Nasûhî Efendi Tekkesi’nde okumuştur”. (Köse, 2010: 161) Bu durum bize ikisi Halvetî birisi Mevlevî olan bu üç müstesnâ insanın bazı müşterek alanlarda yanyana geldiklerini açıkça ifade etmektedir. Bunlardan birisi hiç kuşkusuz Şeyh Nasûhî Tekkesi, diğeri Nâyî Osman Dede’nin yetiştiği Galata Mevlevîhânesi ve Ali Şiruganî’nin şeyhlik yapmış olduğu Hulvî Tekkesi’dir.

⁴⁵ XVII. yüzyıl mahkeme kayıtlarında Şirugancı denilen bir meslek koluna sıkça rastlanmıştır. (24 numaralı İstanbul Şer’iye Sicili Defteri, v:1a, 52b, 53a, 53b;)

⁴⁶ İstanbul Üni. Nadir Es. Küt. TY 9857, v:50a, Topkapı Sry. Küt. Revan 1724 nolu yazma v:53b

⁴⁷ İslâm edebiyat ve sanatlarında Hz. Peygamber’in mi‘racını konu alan eserlerin genel adı. (DİA, Mustafa uzun, 2005, cilt:30, sayfa 135-140)

3.4.2. Meşk Ettirdiği Eserler

Hâfız Post döneminde yaşamış en önemli bestekârlardan birisi olması yanında aynı zamanda önemli bir eğitimci olmuştur. Öğrencileri ile meşk ederek kendinden önceki dönem veya kendi yaşlılarının eserlerini sonraki dönem mûsikîşinaslarına aktarmıştır. Aktardığı eserler arasında yani meşk ettirdiği eserler arasında Hâce Abdülkâdir Merâgî, Acemler, Hâce Abdülali'nin eserleri dikkat çekicidir. Ayrıca hocası Koca Osman'dan meşk ettiği Sütçüzâde İsâ Çelebi, Andelib gibi müzisyenlerin eserlerini de meşk ettirmiş olması mümkündür (Bknz. 3.3.Meşk Ettiği Eserler Bölümü). Bu bağlamda sonraki güfte mecmuâlarında Hâfız Post'a atfedilmiş olan besteler büyük ihtimâlle onun tarafından meşk ettirildiği için onun sanılıp adına kayıt edilmiştir. Sonraki dönem güfte mecmuâlarından tespit edilen eserler aşağıda sıralanmıştır.

A'ma Kadri ö.1650 ?, Kurbân olayım gamzene bir kez nazar eyle/ Öldürdi tegâful bizi def-i keder eyle (Revan 1724, Beste Kadri, Acem, Muhammes, v:89a)(Eser Nadir Eserler-TY5645'de Beste Hafız olarak kayıt edilmiş)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Seni bir şûh-i cihân dirler-idi gerçek imiş/ Ahd ü peymânı yalan dirler-idi gerçek imiş (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Semâi, v:5b; Revan 1724, Beste Kadri A'ma, Semâi, Nihavend, v:85b) (Nadir Eserler-TY3608, ve Nadir Eserler-T5644'de Eser Hafız olarak kayıt edilmiş)

Acemler ö.?, Yine çûn hâtırım yâr etdi muğber /Garîb gönlüm acib sevdâya düştü (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Acemler,Evfer, v:48b) (Eser Hekimbaşı Güfte Mecmuasında ve Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, numaralı yazmada "Beste-i Hafız" olarak kayıt edilmiş)

Cevher ö.?, Nice doyunca görem sen gibi nâzik bedeni/ Kendi kirpiğim olupdur bana gözüm dikenini (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Cevher, Güfte Kemal Paşazade, Semâi, v:62a) (Eser Ali Emiri Mnz. 705 nolu yazmada Bestecisi Hafız Post olarak gösterilmiş)

Çömlekcizade, Receb ö.1691,) Handan-ı leb-i to be-berk-i gül mimand / Der şad-i an be-cam-ı mül-i mimand (Revan 1724, Beste Recep, Bayati, Semâi, v:79b) (**Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin**) (Eser Nadir Eserler-İbnülemin 3446 nolu yazmada Hafız Post olarak kayıt edilmiş)

Çömlekcizade, Receb ö.1691,) Elim irmez benim ol zülf-i 'abîr-efşâne/ Pârelersem yeridir kendimi hem-çün nişâne (Revan 1724, Beste Recep, Rehavi, Devtrevân, v:26a)(Eser Nadir Eserler-T5657'de Hafız Post olarak kayıt edilmiş)

Çömlekcizade, Receb ö.1691,) Ey meh benimle dostlarım düşmen eyledin / Düşmen hem eylemez bu işi kim sen eyledin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb (Hekimbaşımdan)Güfte Fuzuli, Sakil, v:24b;Revan 1724, Güfte Fuzûlî, Nevâ, Sakîl, v:63a) (Eser Nadir Eserler-T5644'de Beste Hafız kayıt edilmiş)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ne dem ki gama eşkimi şerâb iderim /O bezme mâ-hazarî bağrımı kebâb iderim (Revan 1724, Beste Recep, Güfte Fennî, Muhayyer, Semâ'î, v:57b) (Eser Ali Emiri Mnz. 705 nolu yazmada Bestecisi Hafız Post olarak gösterilmiş)

Çömlekcizade, Receb ö.1691,) Vasfin işiden hüsnünü bir görmemek olmaz/ Kim görse cemâlin sana dil virmemek olmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Rehavi, Fahte, v:30a; Revan 1724, Beste Receb Çelebi, Rehavi, Fahte, v:25a) (Eser Nadir Eseler Ktp, TY5645'de beste Hafız olarak kayıt edilmiş)

Hâfiz Kumral ö.1650?) Her asan olmasa gülden dil-i naşadın ey bülbül/ Neler eylerdi hare ah ateş-i zadın ey bülbül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hafız Kumral, Güfte Bahayi, Uşşak, Devrirevan, v:56b) (Eser (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.707'de Hafız Post olarak kayıt edilmiş meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

Itri ö.1712 Atar elmâs-ı peykân-ı müje her dem nihân-ebrû/ Beni mecrûh-ı firkat itme lutf it ey kemân ebrû (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazmada, Rehavi, Çenber, Güfte Tahir, v:30a, hafız Post'Un yazdığı eserde Beste Buhurizade Itri'ye ait kaydedilmiştir; Revan 1724, Güfte Tahir, Rehavi, Çenber, v:25a, başlıksız olması daha sonra karıştırılmasına sebep olmuş ve eser Nadir Eseler Ktp, TY5645'de Beste Hafız olarak kayıt edilmiştir, bu ise kronolojik olarak Hafız Post' ait olması mümkün değildir.

Itri ö.1712 Elim irmez nideyim âh o buy-ı şimşâde / İdeyim minneti yerden göğe dek feryâde (Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Muhammes, v:44b, Eser Nadir Eserler-TY5645'de Beste Hafız olarak kayıt edilmiş)

Itri ö.1712 Gaminla ülfetimiz var sürûrı neyleyelim / Safâ-yı hâtırımız yok huzûrı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Na'îlî, Hafif, v:23a; Revan 1724, Beste Itri, Nevâ, Beste, Haff, v:64b, **Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin, Eser Nadir Eseler Ktp, TY5645'de Beste Hafız olarak kayıt edilmiş)**

Itri ö.1712 Ne siper-i sipihirden geçmede tîr-i âhımız / İtmedi âh bir eser olmadı râm şâhımız (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Aşki, Semâi, v:64b; Revan 1724 Beste Buhuri, Hüseyini, Beste, Semai, v:50b, Eser Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, de Beste İmamzade olarak kayıt edilmiş)

Na'lçe ö.1690 Benden erişir nâle-i yâ Rab göğe her şeb/ Ol mâhın erişmez mi aceb gûşuna yâ Rab (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nal'çe, Güfte Veysi,

Semâi, v:108a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1231, Buselik Aşiran, Nakş Hafız, Semâi, V:262a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Semâi, Hafız Post, v:37, Hafız Post tarafından meşk edildiği için büyük ihtimalle Hafız'a atfedilmiştir.) Na'lçe ö.1690 Zülf-i dil-ber sünbül-i bâğ-ı cinânumdur benüm/ Hatt-ı la'li nusha-i ta'vîz-i cânımdur benüm (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lçe, Güfte Vecihi, Muhammes, v:104a; Revan 1724, Beste Na'lçe, Güfte Vecihî, Aşirân, Zencîr, v:109b, Hekimbaşında eser Hafız Post olarak kayıt edilmiş)

Nane Ahmed ö.1686 Bülbül figan ü zarını tekrâra başladın /Benzer şikayet sitem-i hara başladın(Revan 1724, Beste Nâna Ahmed, (Güfte-i Arif) ,Hüseyni, Sakîl, v:44b, Eser Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214'de Hafız Post olarak kayıt edilmiş)

Nazîm ö.1700?) Öldürse gerek yâr diyü müjdeler itdin/ Ey nâvek-i gam hak bu ki gönlümde yer itdin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Remel, v:15b; Revan 1724, Beste Nazım, Güfte Neşati, Nevâ, Remel, v:64b, **Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin**) (Eser Nadir Eserler-TY3608, Beste Hafız olarak kayıt edilmiş)

Nazîm ö.1700?) Tûtî-sıfat câme-i sebzi giye cânâ Bir söz yeri var mı baka âyîneycânâ (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma Beste Nazîm (Hekimbaşından), Güfte Yahya Efendi, Semâi, v:53a; Revan 1724, Güfte Yahyâ Efendi, Nevâ, Semâi, v:67b, Eser Nadir Eserler-TY3608 nolu yazmada Beste Hafız olarak kayıt edilmiş)

Sütçizâde ö.1627) Bir hüsnü gibi halkı güzel yâre doyulmaz/ Bildim ânı âlemdeki dîdâra doyulmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sütçizade, Mahur, Evfer, Eser Hekimbaşı Mecmuâsı'nda Hâfız Post'a atfedilmiş, bunun nedeni de büyük bir ihtimâlle Hâfız tarafından meşk edilip öğrencilerine öğretildikten sonra bestecisinin Hâfız Post olarak düşünülmesi olabilir. Bu eserin notası Ali Ufkî'de.)

3.5. Hafız Post'un Besteleri

Günümüze erişen bestelerine baktığımızda ise; karşımıza meşk yolu veya bazı nota mecmuâları yolu ile ulaşmış eserler çıkmaktadır. Hâfız Post'un bestelerinin yer aldığı kendi yazmış olduğu güfte mecmuâsı ve diğer güfte mecmuâlarının yanında ilk defâ Nûrî Şeydâ tarafından XIX. yüzyılda meşk edilen eserlerin bir listesi, "İkdam" gazetesindeki yazısında verilmiştir. Bu liste, Hâfız'ın meşk edilen eserlerinin sıralanması bakımından elimizdeki yegâne listedir. Şeydâ, yazısında; "Gerek meşk itdigimiz, gerek mecmu'alarda

gördüğümüz bakıye' eser altı parçadan ibaretdir ki anlar da şunlardır” diyerek eserlerin listesini vermiştir. 1898’de müzisyenler arasında okunduğu belirtilen eserler;

Dile maye-i safadır, Rehavi, Semai

Bağda meyler içülüp naleler eyler neyer Nihavend, Beste, Devr-i Kebir

Vakt-i subh oldu pür olsun guşe-i meyhaneler, Muhayyer, Beste, Çenber

Guş eyleyli bülbül avare figanım, Rahatülervah, Beste nim-sakil

Gamm-ı hicr eyle zebunum, niçe türlü haletim var, Rahatülervah, Semai

Dil verdim ol periye nihan gördüğüm gibi, Neva, Beste, Sakil

Yukarda Nûrî Şeydâ'nın verdiği eserler içinde “Guş eyleyli bülbül” adlı esere, ne “Revan” ne de diğer güfte mecmuâlarında rastlanmamıştır. Diğerleri ise Hâfız Post'un besteleri bölümünde görülebilir.

Bu listenin yanında günümüze erişmiş olan diğer önemli eserleri ise bestelemiş olduğu ilâhî ve şarkılardır. Bunların bazıları Hamparsum Limonciyan'ın nota defterleri vâsıtası ile bazıları ise bireysel çalışmalarla müzik yazısına aktarılmış ve sonrasında Dârülelhan ve TRT gibi kurumlar tarafından yayımlanmışlardır. Hâfız Post'un besteleri T9857 ve Revan 1724 no'lu yazmalardaki eserler ve diğer güfte mecmuâlarındaki eserler olarak iki kısımda ele alınmıştır. Hâfız Post'un kendi güfte mecmuâsına koymadığı eserlerin, güfte mecmuâları yazıldıktan sonra bestelenmeleri olası bir durumdur. Bu yüzden bu eserler ayrı bir listeye alınmıştır.

3.5.1. İÜ 9857 ve Revan 1724 nolu yazmadaki Hafız Post Besteleri

Âlemi kabz u bast eden şâh-ı felek-cübânsın /Hüsle sen zamâned e pençe-i âftâbsın (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nevi, Semai, v:88a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.244, Acem Aşiran (Güfte Nev'i Merhum), v:96a; Nadir Eserler TY5525, Aşiran, Semai, Evsat, v:231b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.782, Acem Aşiran, Semai, Şarkı Hâfız, Semâi, v:153b; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Acemaşiran, Semai, Beste Hafız, Güfte Nevai, v:66b)

Andelip itmezdi şekvâ goncâ-i gülzardan/ Olmasaydı sinesi âzürde zahm-i hardân (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.283, Irak, Çenber, Beste Hakir, Güfte Nedim, v:120b; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:161, Çenber, Beste Hâfız, Güfte Nedim-i Kadim, v:34a)

Arz eylesin mi bir dahi dil mâcerâsını/ Bî-gânelerle fark edemez âşinâsını (Nadir Eserler 9857, Acem, Sakil, Beste Hakir Hâfizi Güfte Şeyh Mevlevi Arzi, v:76b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993, Acem, Sakil, Şeyh Arzi, Beste Hakir, v:88; Nadir Eserler TY5525, Acem, Sakil, Beste Hafız, Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.691, Acem, Sakil, Beste Hâfız, v:132a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Sakil, Beste Hâfız Merhum, v:39b; Nadir Eserler-TY3608, Acem, Sakil, Beste Hafız, Güfte Arzi, v:72b)

Arz itmedüğüm yara meger yârâ mı kaldı/Ya derd-i dile kılmadüğüm çâre mi kaldı (Nadir Eserler 9857, Evsat, Beste Hakir Hâfız, Güfte Rüşdi, v:103b, Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.268, Aşiran, Evsat, Nazire Hakir, Güfte Rüşdi, v:110a; Nadir Eserler TY5525, Buselik, Evsat, Beste Hafız, v:225b; Koyunoğlu 13215 numaralı Güfte Mecmuası, Rast, Frenkçin, Hâfız, v:1b, (Nr.81 Künyeli Mecmua-Gençoğlu, 2013: s.38, Rehavi)

Âşık seni dünyaya gamın âleme virmez/Bin ömrü firakınla geçen bir deme virmez (Nadir Eserler 9857, Sakil, Beste Hakir, Güfte Na'îlî v:19b; Hâfız Post-Doğrusöz, Fakir, Na'îlî, 1993: s.45, Rehavi, V:24b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.222, Rehavi, Sakil, Beste Fakir, Güfte Na'îlî, V:17b Nadir Eserler-T5644, Sakil, Beste Hafız, v:9a; Nadir Eserler-T5657, Sakil, Beste Hafız, v:34a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Rehavi, Sakil, Beste Hafız, Güfte Na'îlî, v:35a)

Aşkın dil-i aşüfsemi sevdaya düşürdü/ Âvâre idüp zülf-i semansâyeye düşürdü (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Remel, Beste Hakir, Güfte Katib Küçük Karine, v:20a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.45, Rehavi, Remel, Beste Hakir, Güfte Katib Küçük Karine, v:24b; Gülşeni-Erden: s. 104 , Rehavi, Remel, Hâfız; Hâfız Abdülbaki-Soysal,Arslan, 2014: s.77, Rehavi, Remel, Hâfız, v:9b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Remel, Beste Hâfız, v:7a) Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3478, Rehavi, Remel, Hâfız Post, V:11 b) Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2371, Rehavi, Remel, Beste Hâfız Post, v:5a; Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Remel, Beste Hafız, v:9b; Nadir Eserler-T5644, Remel, Beste Hafız, v:9b; Nadir Eserler-T5657, Remel, Beste Hafız, v:28a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Rehavi, Remel, Beste Hafız Post, Güfte Küçük Yazıcı, v:32b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Remel, Hafız, v:8b)

Ayb ider hâl-i dil-i aşüfte samanum gören/ Görmeden ol şuh-ı etvar-ı perişânım gören (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.91, Hüseyini, Çenber, Beste Hakir, Güfte Arif Çelebi, v:44a ;Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Çenber, Beste Hafız, v:166b)

Azm-i bâğ et ki çemen bülbüle zindân olsun /Gül için ettiği feryâde peşmân olsun (Nadir Eserler 9857, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nali, v:98b; Nadir Eserler TY5525, Buselik, Çenber, Beste Hafız, v:224b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1156, Buselik, Çenber, Beste Hâfız, Güfte Nailî, v:247a; Koyunoğlu 12970 nolu Güfte Mecmuası, Çenber, Buselik, Hâfız, v:134a , Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Çenber, Hâfız, Güfte Na'îlî, v:61b; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:162, Çenber, Beste Hâfız, Güfte Na'îlî, v:37b)

Bâ'is-i figan u nâleme ol, mahrû mudur / Yoksa visâle bende olan arzû mudur. (Nadir Eseler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Bezmi,v:64b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.120, Hüseyini, Semai, Beste Hakir (Güfte Bezmi) v:50b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, v:168a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1119, Hüseyini, Semai, Nakş Hâfız, Semâi, v:236a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Hüseyini, Semai, Beste Post, v:7b)

Bahâr erdi yine her yerde bezm âmâdedir şimdi /Cihân başdan ayağa mest-i câm-ı bâdedir şimdi.. (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.287, Irak, Devri Hindi, Beste Hakir, Güfte Durri v:121a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1472, Irak, Devrirevân, Beste Hâfız, , v:325a)

Bahâr geldi dahi seyr-i gül-şen eyledin/ Yanınca bir gülün efsûsuna şîven eylemedin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Uşşak, Zincir, Beste Hakir Hâfız, Güfte Cezmi, v:56a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.167, Beyati, Nazire Hakir Hâfız, Güfte Cezmi V:121a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.476, Uşşak, Beste Hâfız, Zincîr, Güfte Cezmi, v:78a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, TY 966 nolu Güfte Mecmuası, Hâfız, Uşşak, Zincir, v:5; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Zincir, Beste Hâfız, v:24b; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Zincir, Beste Hafız, Güfte Cezmi, v:123a)

Bahar irişdi yine bağa yar gelmez mi/ Murâdum üzre benüm bir bahar gelmez mi (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, v: 121b; Hâfız Post-Doğrusöz,

1993: s.309, Evc, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Cezmi, v:135b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Semai, Beste Hafız, v:385a)

Bana çok cevır ederdin sen de cevır-i yâri gördün mü/ Bana çekdirdiğin bir bir gamm-ı efkârı gördün mü?.(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.301, Evc, Usüleş Devri Hindi, Beste Hakir, Güfte Suzi v:130a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1692, Evc, Devrirevân, Şarkı Hâfız, [Güfte Suzî] Şarkı, v:382a)

Be-Devri lâle kadeh gir ve bi-riyâ mibaş/ Beb-bü-yi gül nefesi hem-dem-i sabâ mibaş (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.267, Aşiran, Semai, Nakş Hoca Abdülkadir, Güfte Hâfız, v:109b)

Beni mahrum iden ruhsardan zülf-i perişandır/Bu deryâ-yı letafet mevc-i anber içre pinhandır. (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.88, Hüseyini, Devri Revan, Beste Hakir, Güfte Şaib, v:43b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Devrirevan, Beste Hakir, v:166a)

Benim sâkî mürettib-i bezm-i sâz-ı işretimsin sen/ Habîbim gamküsârım hem-demim hem-sohbetim sensin. (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Mahur, Devrirevan, Beste Hakir, Güfte Cem, v: 27a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.37, Mahur, Devri Revan, Beste Hakir, Güfte Cem, v:20b; Nadir Eserler TY5525, Mahur, Devrirevan, Beste Hafız, v:226b; Hekimbaşı-Kılıç: s.366, Mahur, Devrirevân, Beste Hâfız Post, Güfte Cem'î, V:55b; Ebubekir Çavuş Mecmuası, Mahur, Devrirevan, v:42; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Devrirevan, Beste Hâfız, v:19b; Nadir Eserler-TY3608, Zavil, Devrirevan, Beste Hafız, Güfte Cem'i, v:60b; Nadir Eserler-T5657, Devrirevan, Beste Hafız, Güfte Cem, v: 112a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Devrirevan, Beste Hafız, v:180)

Berk-i harman sûz-i dil-i cânım mı cânânım mıdır/ O filîz-i âteşim âhum mı dâmânım mıdır? (Nadir Eserler 9857, Devrirevan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:24b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.145, Neva, Devrirevan, Beste Hakir, (Güfte Na'ilî), v:63a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.542, Humayun, Devrirevan, Beste Hâfız Post, v:92b; Nadir Eseler Ktp, TY5645, Neva, Devrirevan, Beste Hafız, v:31a; Nadir Eserler-T5644, Devrirevan, Beste Hafız, v:58b)

Bezm-i çemende zevka sebep mey mi cûy mudur/ Hûnîn-i terânelerle gelû sebû mudur (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Fakir Hâfız, Güfte Neşatî, v:101a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1178, Buselik, Semai, Nakş Hâfız, v:251a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Buselik, Semai, Hâfız, v:40)

Bezm-i meyin safâları hep hatırımdadır /Ol bezmin âşinâları hep hatırımdadır (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Parsa, v:53b; Nadir Eserler TY5525, Neva, Semai, Beste Hafız, v:178a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.462, Neva, Semâi, Nakş Hâfız v:75a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Sabri, v:23a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Neva, Semai, Beste Hafız, Güfte Parsazade, v:32b; Nadir Eserler-TY3608, Neva, Semai, Beste Hafız, Güfte Parsazade, v:101b; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:53a; Milli Kütüphane-06MilYzFb-150, Neva, Semai, v:63b)

Bî-fıkr-i vuslat-ı yâr leyl ü nehârım olmaz/ Ey gül-bün-i letâfet sensiz karârım olmaz (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.214, Arazbar, Beste Hâfız, V:82b; Kılıç: s.840, Arazbar, Semâi, Nakş Hâfız, V:170a; Gülşeni- Erden, 2005: s.174, Arazbar, Semai, Hâfız, vr?) Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2371, Arazbar, Semai, Hâfız Post, v:32a; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:157, Semai, Beste Hâfız, v:27b; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Beste Hafız, Arazbar, Semai, v:56a; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Semai, Beste Hafız, v:29a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Semai, Beste Hafız, sl.93)

Bileydi dil gibi dilber gam-ı cihan nicedir/ Bileydi çeşni-i şive-i teban nicedir (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte İsmeti, v:88a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Acemaşiran, Semai, Beste Hafız, v:64a)

Bilmem gazab mıdır nighin böyle perestîz eden /Tîg-ı siyâh-ı tâb-ı müjen böyle tîz eden (Nadir Eserler 9857, Saba, Sakil, Beste Hakir Hâfız, Güfte Arif, Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.68, Saba, Usüleş:Sakil, Beste Hakir, Güfte Arif Çelebi, V:33b; Nadir Eserler TY5525, Saba, Sakil, Beste Hafız, v:193a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.928, Saba, Sakil, Beste Hâfız, v:193b, Sakil, Beste Hafız, Post, v:190a)

Bir çâre eyle bârgerân-ı firâkına /Cânâ tahammül eyleyemem iftirâkına.(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.122, Hüseyini, Semai, Beste Hakir Hâfız Güfte Şeyh Arzi, v:50b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, v:170a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.118,

Hüseyini, Usüleş Semai, Nakş Hâfız, v:236a; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Beste Hâfız, Güfte Şeyh Arzi, v:86 b)

Bir gonça-dehen-i tıfl ile ülfet yenilendi/ Dâğ-ı kühen ve mihr ü muhabbet yenilendi.(Nadir Eserler 9857, Sakil, Beste Hakir Hâfız, Güfte Şeyh Arzi, v:98b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1155, Buselik, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Arzi, v:247a)

Bir lahza seni kuluna sâdık göremem hiç/Vaz'ın sanma siteme muvâfık göremem hiç. (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir, Güfte Hakani Sahibi Hilye, Remel, v:144b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1311, Hicaz, Remel, Beste Hâfız, v:287a; Gülşeni- Erden, 2005: s.224, Hicaz, Remel, Hâfız, Güfte Hakani Sahibi Hilye, vr.198; (Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.77, Hicaz, Remel, Hâfız, v:83a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Remel, Hâfız, Güfte Hakani, Sahibi Hilye, V:49 b) Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2371, Hicaz, Remel, Hâfız Post, v:43b; Nadir Eserler-TY3608, Nihavend, Sakil, Beste Hafız, Güfte Riyazi, v:58a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.705, Hicaz, Remel, Beste Hafız, v:101b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Hicaz, Remel, Beste Hafız Post, Güfte Hakani Sahibi, v:312a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Remel, Beste Hafız, Güfte Hakani, Sahibi Hilye, v:199a; Milli Kütüphane-A4298, Hicaz Buselik, Remel, Beste Hafız, v:148b; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Hicaz, Remel, Beste Hafız, v:215b)

Birbiriyle yarışır ol la'l-i nâb u câm-ı mül / Sâğar-ı mînâda âdetdir konulmak berg-i gül (Nadir Eserler 9857, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Azmizade Haleti, v:42a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.106, Hüseyini, Çenber, Beste Hâfız, V:45b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1038, Hüseyini, Çenber, Beste Hâfız, v:220a)

Biz alüde-i sagar-ı badeyiz/Ya le lel lel le lel le lel li (Nadir Eserler, 9857, Semai, Beste Hakir, Güfte, Veysi, v:34b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.57, Rehavi, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Veysi, V:27b, Koyunoğlu 13215 nolu Güfte Mecmuası; Rast, Semai, Hâfız, V:6a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Hâfız Merhum, v:9a; Nadir Eserler-TY5639, Rehavi, Semai, Beste Hafız, v:9a)

Bozultur ol yüzi ayine eger eylesem ah/İncinür iki gözüm dud-i (derd) dilümden her gah (Nadir Eserler 9857, Muhammes, Beste Hakir Hâfız, Güfte Haleti, v:103a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.263, Aşiran, Muhammes, Beste Hakir Hâfız, Güfte Hakti, V:109b;

Nadir Eserler TY5525, Aşiran, Muhammes, Beste Hafız; Gülşeni- Erden, 2005: s.215, Buselik aşiran, Muhammes, Hâfız, Güfte Haleti; Çıpan, 2010: s.257, Buselik Aşiran, Muhammes, Hâfız, v:49a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhammes, Hâfız, Güfte Haleti, v:64a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.705, Aşiran, Muhammes, Beste Hafız, v:88b)

Cânâ ne aceb böyle bu gamhârı unuttun /Var ise meğer etdiğin ikrârı unuttun (Nadir Eserler 9857, Bayati, Türkidarb, Beste Hakir, Güfte Mezaki, v:63a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.184, Beyati, Türkidarb, Beste Hakir, Güfte Mezaki v:75b; Nadir Eserler TY5525, Bayati, Türkidarb, Beste Hafız, v:184a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.557, Beyati, Türki Darb, Beste Hâfız v:97b; Gülşeni- Erden, 2005: s.131, Bayati, Türki Darb, Beste Hâfız Post, Nadir Eserler-TY3608, Bayati, Türkidarb, Beste Hafız, Güfte Mezaki, v:108a; Nadir Eserler-T5644, Türkidarb, Beste Hafız, v:66a; Nadir Eserler-5657, Türkidarb, Beste Hafız, v:187b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Türkidarb, Beste Hafız, v:337; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Türkidarb, Beste Hafız Post, sl.47)

Cefâ gördük o nahl-i nâz-perverden vefâ derken,/Bezmlle âkıbet bîgâneye çıkdı âşinâ derken.(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.90, Hüseyini, Usüleş Devri Hindi, Beste Hakir, Güfte Nabi, v:43b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Devrirevan, Beste Hafız, v:160a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1014, Hüseyini, Devrirevân, Beste Hâfız, Güfte Nabî, v:217a; Gülşeni- Erden, 2005: s.193,Hüseyini, Devrirevan, Güfte Nabi, vr?; Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.78, Hüseyini, Devrirevan, v:70b) (Hâfız Abdülbaki'de Cefa , o şuh naz verürdüm vefadarken olarak sözler geçmiş) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız, Güfte Nabi, v:90 b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Hüseyini, Devrirevan, Beste Hafız Post, v:227b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Devrirevan, Beste Hafız, Güfte Nabi, v:151b)

Cevher-i aşkın değil ey dilber-i gül pîrehan/ Dâğ-ı derdin penbelerle saklarım sînemde ben.(Nadir Eserler 9857; Beste Hakir Hâfız, Güfte Veysi, Çenber, v:42a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.106, Hüseyini, Çenber, Beste Hâfız V:45b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1023, Hüseyini, Çenber, Beste Hâfız, Güfte Veysî, V:218a; Gülşeni- Erden, 2005: s.190, Horasan, Çenber, Hâfız, Güfte Veysi, vr.?, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Çenber, Hâfız, v:35; Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.78, Hüseyini, Çenber, Hâfız Post, v:71a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman,

no. 214, Çenber, Hâfız, Güfte Veysi, v:85 a) Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3478, Hüseyini, Çenber, Beste Hâfız Post, v:137a)

Ciğer kanıyla etmiş şöyle rengin lânesin bülbül/ Ki gâhî gül sanıp eyler dil-i dîvânesin bülbül (Nadir Eserler, Havi, Beste Hakir Hâfız, Güfte Şeyh Mevlevi Neşatî, v:125a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.312, Segah, Usüleş Havi, Beste Hakir, Güfte Neşhati (Merhum) v:138b; Nadir Eserler TY5525, Segah, Havi, Beste Hafız, v:222b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1561, Segah, Hâvî, Beste Hâfız, v:347a Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Havi, Hâfız v:38b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Segah, Beste Hafız, v:32a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Segah, Havi, Beste Hafız Post, v:394b)

Çemen-zâr-ı emel hasret-geş-i berg ü nevâ kaldı /Nihâl-i arzû bî-gâne-i neşv ü nemâ kaldı. (Nadir Eserler 9857, Nihavend, Nimdevir, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nabi, v:152a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.216, Nihavend, Usüleş Nimdevir, Beste Hakir Güfte Nabi, V:83b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.794, Nihavend, Usüleş Nim-Devr, Beste Hakir, Güfte Nabî, V:157a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Nihavend, Nim-Devr, Hâfız, v:41, Nadir Eserler-TY3608, Nihavend, Nimdevir, Beste Hafız, v:58a)

Çeşmin ki füsûn-saz-ı dil-i hoş-rübâdır/ Bîmâr-ı revîş-i zâlim mazlûm-nümâdır.. (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.295, Evc, Usüleş Remel, Beste Hakir, Güfte Hayali v:129b; Nadir Eserler TY5525, Eviç, Remel, Beste Hafız, v:201b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1673, Evc, Usüleş Remel, Beste Hâfız, Güfte Haylî, v:379b; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Evc, Remel, Hâfız v:13) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Remel, Hâfız Post, v:35a)

Çûn o şûhun âstânın şeb-i gamm-ı penâh edersin/ Ne gerek ya dahi ey dil yine böyle âh edersin. (Nadir Eserler 9857, Devrikebir, Nazire Hakir Hâfız, Güfte İsmeti, v:117a; Nadir Eserler TY5525, Irak, Devrikebir, Beste Hafız, v:236b; (TY5525 nolu yazmada eser Hûn olarak başlamış); Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1467, Irak, Beste Hâfız, Güfte İsmetî, Devrikebîr, v:324b)

Dem-be-dem eyledikce âh şule-i dil-bülend olur /Hayf ederim ki dâmenim zülfüne bergezend olur. (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte İsmeti, Acemaşiran, Sofyan, v:85b; Revan 1724'de eseri vermiş fakat besteci ve güftekar adı yok) Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.776, Acem Aşiran, Zincîr, Beste Hâfız Post, Güfte İsmetî, v:147a)

Dem-beste vü hayrân oluruz her nigeğinde/ Efsûnlu mudur sürme-i çeşm-i siyehinde
 (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Acem, Remel, Beste Fakir Hâfız, Güfte
 İzzeti Merhum, v:76b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.228, Acem Aşiran, Usüleş Remel,
 Beste Hakir, Güfte İzzeti, v:88b; Nadir Eserler TY5525, Acem Remel, Beste Hafız,
 v:199a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.692, Acem, Remel, Beste Hâfız, Güfte İzzeti, V:132a
 Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Remel, Beste Hâfız, Güfte
 İzzeti, v:38b; Nadir Eserler-TY3608, Acem, Remel, Beste Hafız, Güfte İzzeti, v:73a;
 Nadir Eserler-5657, Acem, Remel, Beste Hafız, v:242a)

Demidir hayâl-i gamzen dil-i gamküsâre gelsin/ Bizi genc-i gamda tenhâ koyasın kenâra
 gelsin. (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Çenber, Beste Fakir Hâfız, Güfte
 İsmeti, v:57b; Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Çenber, Beste Hafız, v:179b; Hekimbaşı-
 Kılıç, 2013: s.487, Uşşak, Çenber, Beste Hâfız, Güfte İsmeti, V:79a; Gülşeni- Erden,
 2005: s. 122, Uşşak, Çenber, Hâfız Post, vr.50a: Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan,
 1725 Nolu Yazma, Çenber, Beste Hâfız, v:25b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Uşşak,
 Çenber, Beste Hafız, Güfte İsmeti, v: 295; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Çenber, Beste
 Hafız Post, v:51a)

Didemüzden gitmez oldu reng-i ruy-i tal'atun/ Bülbül-i nalanıyız ol gülistan-Behçetün
 (Nadir Eserler 9857, Rehavi, Devrirevan, Beste Hakir, Güfte Behçeti, v:30a; Hâfız Post-
 Doğrusöz, 1993: s.43, Rehavi, Usüleş Devri Revan, Beste Hakir, Güfte Behçeti v:24b;
 Nadir Eserler TY5525, Rehavi, Devrirevan, Beste Hafız, v:210b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013:
 s.214, Rehavi, Usuleş Devri Revan, Beste Hakir, Güfte Behçeti,V:16b; Topkapı Sarayı
 Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Hâfız, Güfte Behçeti, v:7a; Nadir Eserler-
 T5644, Devrirevan, Beste Hafız, v:11b; Nadir Eserler-T5657, Devrirevan, Beste Hafız,
 v:23a)

Dil pâre pâre zahmla pürdür derunumuz/ Şâhid değil mi gözden akan cûy-ı hûnumuz.
 (Nadir Eserler 9857, Beste Fakir Hâfız, Güfte Neşatî, Sakil, v:98a; Nadir Eserler
 TY5525, Buselik, Sakil, Beste Hafız, v:224b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1158, Buselik,
 Sakil, Beste Hâfız, Güfte Neşatî, V:247b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp.,
 Tercüman, no. 214, Sakil, Nakış Hâfız, Güfte Neşatî, v:59b: Yapı Kredi Sermer Çifter

Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:163, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Neşatî, v:37b)

Dil senin memnün-i lutfundur gerek şad eyleme/ Bende-i dirinedür isterden azad eyleme (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Arif, v:57b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.168, Uşşak, Usuleş Çenber, Beste Hakir, Güfte Arif Efendi, v:69b; Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Çenber, Beste Hafız, v:179a)

Dil şeydâya gâhî lütf edip gâhî / İlâhî yârile hep kârımız nâz u niyâz olsun (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.477, Uşşak, Nîmdevir, Beste Hâfız, Güfte Halî, v:78a; Nadir Eserler-TY 3608, Uşşak, Nimdevir, Beste Hafız, Güfte Haleti, v:60a; Nadir Eserler-T5644, Nimdevir, Beste Hafız, v:59b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Uşşak, Nimdevir, Beste Hafız, v:294) Dil ü cana fitne saldı meded ol siyah gözler/Olan akl ü fikrüm aldı medem ol siyah gözler (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.295, Evc, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Va'di Üsküdari, v:129b; Nadir Eserler TY5525, Eviç, Çenber, Beste Hafız, v:201a; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Devrirevan, Beste Hafız, v:189b)

Dil ü cana gelmede nev-be-nev haber itab etme felek/ Yine can esir-i muhabbetün yine dil (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.209 Arazbar, Devri Kebir, Beste Hakir, Güfte Nabi, v:81b)

Dil ü câna saldı pertev-i ruh-ı enveri o şâhın/ Nola olmasa vücûdu nazarımda mihr ü mâhın.(Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Şefî, v:121a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.308, Evc, Semai, Beste Hakir, Güfte Şefî-i, v:134b; (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1707, Evc, Semâi, Nakş Hâfız, v:387a)

Dil verdim ol yâre bir nihan gördüğüm gibi/Oldum esir-i aşkı heman gördüğüm gibi (Nadir Eserler 9857, Sakil, Beste Hakir Hâfız, Güfte Zihni, v:24b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.147, Neva, Sakil, Beste Hakir, Güfte Zihni, v:63a; Nadir Eserler TY5525, Neva , Sakil Beste Hafız, (Eser 5525 nolu yazmada “Meyl etdim ol periyi nihan gördüğüm gibi/ Oldum esiri zülfü heman gördüğüm gibi” şeklinde yazılmış) v:175b;Koyunoğlu 12970 nolu Güfte Mecmuası, Neva, Sakil, Hâfız Post, v:60a; Hanende Mecmuası, Neva Sakil, Beste Hafız Post, s. ; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Neva, Sakil, Beste Hafız, v:29b; Nadir Eserler-T824, Neva, Sakil, Beste Hafız, v:13b; Nadir Eserler-T5644, Sakil, Beste

Hafız, v:50a; Nadir Eserler-T5657; Neva, Sakil, Beste Hafız (Eser bu yazmada “Meyl etdim” olarak başlamış), v:134a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Sakil, Beste Hafız Post, v:204; Milli Dilde zahm-ı gamze-i cânâne görmek isteriz /Cânı derd-i aşkla hem-hâne görmek isteriz..(Nadir Eserler 9857, Devrirevan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecihi, v:98b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.259, Buselik, Devri Hindi, Beste Hakir, Güfte Vecihi, v:103b, (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1159, Buselik, Devrirevân, Beste Hâfız, Güfte Vecî, v:247b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız, Güfte Vecihi, v:60 a)

Dile maye-i safadır hat-ı ruy-i yar dirler/Kişinin komaz gönülde gamını bahar dirler (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Sırri, v:34a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.55, Rehavi, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Sırri Çelebi, v:26a; Nadir Eserler TY5525, Rehavi, Semai, Beste Hafız, v:213b; Koyunoğlu 12970 nolu Güfte Mecmuası, Semai, Hâfız Post, V:11a; Koyunoğlu 13215 nolu; Güfte Mecmuası, Semai, Hâfız, v:6a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Hâfız, v:9b) İkinci kaynağın ikinci mısrasında son heceler açıkça derler yazılmış, “komaz gönlünde” değilde “komaz dilinde” yazılmıştır. Üçüncü kaynakta tekrar komaz gönlünde demiştir) Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2371, Rehavi, Semai, Hâfız Post, v:6 a) (Yine burdada gönülde demiştir.) Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Semai, Beste Hafız, Güfte Sırri, v:42b; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:12a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Rehavi, Semai, Beste Hafız, Güfte Sırri, v:42; Milli Kütüphane-A4298, (Eser bu yazmada iki defa tekrar edilmiş, diğer kayıt Rehavi Faslındadır, 11b), Rast, Semai, Beste Hafız, v:5b)

Dil-i çeşm-aşına saman ile bigane olmaz mı/Hemişe mest ile ülfet iden mestane olmaz mı (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.297, Evc, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, v:129b)

Dil-i vâkif serâire gûn ve mekân imiş/ Tâbında şemè mahfil-i rûhâniyân imiş (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.39 Mahur, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Arif, V:20b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.369, Mahur, Sakıl, Beste Hâfız, V:56a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Arif, v:18a)

Dün gece şarâb-ı lebini yâda getirdim/ Bezm-i gamma bir neşeyi çok bâde getirdim... (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.87, Hüseyini, Evsad, Beste Hakir, Güfte Hayli, V:43b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1036, Hüseyini, Beste Hâfız, v:219b)

Eğer su sepmeseydi dem-be-dem endîşe-i vuslat/ Ne dil kordu ne cân yandırmadık nâr-ı gamm-ı firkat..(Nadir Eserler 9857, Devrirevan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Ruhi, v:125b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.315, Segah, Devri Revan, Beste Hakir, Güfte Ruhi, v:138b; Nadir Eserler TY5525, Segah, Beste Hafız, v:222b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1550, Segah, Devrirevân, Beste Hâfız,, v:346a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhayyer, Devrirevan, Hâfız, v:11a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Devrirevan, Beste Hafız Post, v:396b)

Esîr-i aşk-ı pâkem ben ki ümmîd-i tabîb itmem / Tabîbüm sûniş-i elmâsdan dirse nasîb itmem (Beste Hakîr, Güfte Enveri, Kürdî, Beste, Hâvî, v:97b)

Esir-i aşk-ı pakım benki ümmidi tabib etmem/ Tabibim, sun'ış-i elmasdan derse nasib etmem (Nadir Eserler 9857, Havi, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nuri, v:92a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Acem, Havi, Beste Hafız, v:499)

Eşheb-i süvâr-ı nâzım taraf-ı zemîne bakmaz/ Uşşâk-ı hâk-sâr u zâr u hazîne bakmaz.. (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nami, v:112a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1502, Irak, Semâi, Nakş Hâfız, v:331a)

Eşk-i çeşmimle dolubdur damenim/ Gel yetiş ey şahsüvar-ı melek naz (Nadir Eserler 9857, Devrirevan, Beste Hakir, Şarkı, v:92a; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hafız, v:108b)

Etmesin mi murg-ı dil kendin perîşân bir zaman/ Tend-i bâd-ı gamm güzergâhında tutmuş âşiyân (Nadir Eserler 9857, Beste Hâfız, Güfte İsmeti, Çenber, v:15b; Nadir Eserler TY5525, Neva, Çenber, Beste Hafız, v:173a; Revan 1724, Hakîr Hâfız, Güfte İsmeti (Merhum) Neva, Beste, Çenber, V:64 a; Ebubekir Çavuş, Sünbüle, Çenber, Beste Hâfız, v:72a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.426, Mahur, Çenber, Beste Hâfız, v:68a; Nadir Eserler-TY3608, Neva, Çenber, Beste Hafız, Güfte İsmeti, v:112a)

Ey bezm-i şevka mutrib-i ferruh dem-i neşât/ Sal gûş-i hûşa nağme-i zîrûbem neşât (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Beste Şeyh Mevlevi Neşatî, v:62a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.177, Uşşak, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Neşatî v:73b; Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Semai, Beste Hafız, v:182a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.531, Uşşak, Semai, Nakş Hâfız, Güfte Neşatî, v:88b)

Ey gonca-i nev mide-i gülşenraz/Vey barka-i mahsa-i bağ-ı niyaz (Ey gonçe-i neviresid-i gülşen-i raz/Vey rıka-i ma-hasel-i bağ-ı niyaz) (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.187, Bayati, Evfer, Beste Güfte Belirtilmemiş Gülşeni- Erden, 2005: s.131, Bayati, Evfer, Beste Hâfız; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Evfer, Beste Hafız, sl.47)

Ey gül-i ter çare ki har etmem/ Aşık bülbül gibi zar itmeme (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hakir Hâfız, Güfte Lemi, Semai, v:15a)

Ey serv-i sehî sen geleli nâz-ile bâga ser çekmedi ‘ar’ar /Çok ‘âlî-nesebler özini çaldı ayaga kul oldu sanavber (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri verilmemiş, Semâi, v:138a, Revan 1724, Hicaz, Semâi, v:144 b, Ezer Ali Emiri, Mnz. 759/1 numaralı güfte mecmuasında Hicaz, Makamında Beste Hafız Post olarak geçmiş) (Duran, 2005:20)

Ey ŞADÎ muhabbet de bezm-i gam da bizimdir /Mecrûh-ı diliz yâre de merhem de bizimdir. (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na’ilî, Evsat, v:98b; Nadir Eserler TY5525, Buselik, Evsat, Beste Hafız, v:223a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1431, Muhayyer Buselik, Evsat, Beste Hâfız, Güfte Şadî, v:314b; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Evsat, Hâfız, v:38; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Buselik, Evsat, Beste Hafız Post, v:37a)

Ezel ki zahm-ı ciğer-gah-ı aşkun ile karınız/ Henüz arzû-mend-i tebessüm-i nemekinüz (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.92, Hüseyini, Evfer, Beste Hakir Hâfız, Güfte Şehri, v:44a; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Evfer, Beste Post, v:160a; Ebubekir Çavuş, Hüseyini, Evfer, Beste Hâfız, v:227b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Evfer, Beste Hafız Post, v:222a)

Felek ayırdı beni cevriye cânânımdan/ Hazer etmez mi aceb nâle vü efganımda (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.207, Faslı Arazbar, Usüleş Evsat, Beste Hakir, Güfte Fuzuli, v:81b; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Evsat, Beste Hafız, v:189b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.811, Arazbar, Evsat, Beste Hâfız, V:162a; (Çıpan, 2010: s.123, Arazbar, Evsat, Hâfız, v:14a; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Evsat, Beste Hafız, v:15a; Nadir Eserler-T5644, Evsat, Beste Hafız, v:93a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Arazbar, Evsat, Beste Hafız, v:417)

Fikr-i zülfün mübtelâ kıldı beni sevdâlara /Hukm oldur kasî-veş ben de düşem sahrâlara (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma Beste Hakir Hâfız, Güfte Feyzi, Uşşak, Hafif, v:56a; Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Hafif, Beste Hafız, v:179b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.484, Uşşak, Hafif, Beste Hâfız, Güfte Feyzî, v:79a; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Hafif, Beste Hafız, Güfte Feyzi, v:61b; Nadir Eserler-T5657, Hafif, Beste Hafız, v:158a; Uşşak, Beste Hafız, v:298)

Firkat şebini bâri birgün seher etmez mi/ Bu nâle-i şeb-gîrim âhir eser etmez mi (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.211, Arazbar, Türki Zarb, Beste Hâfız, V:82b; Kılıç: s.810, Arazbar, Türk-i Darb, Beste Hâfız, v:162a; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:169, Arazbar, Türkidarb, Beste Hâfız Post, Güfte Nevi, v:49a; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Türkidarb, Beste Hafız, Güfte, Nevi, v:15a; Nadir Eserler-T5644, Türkidarb, Beste Hafız, v:93b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Arazbar, Türkidarb, Beste Hafız, v:416)

Gamze bi-rahm olduğu müjgânlarından bellüdür/ Tig-i hün-aşan Nakş cevherinden bellüdür (cevher neden bellidir-Gülşeni) (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.151, Neva, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, v:64a; Nadir Eserler TY5525, Neva, Çenber, Beste Hafız, v:176b; Gülşeni- Erden, 2005: s.117, Neva, Çenber, Beste Hâfız, Güfte Vecdi; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Çenber, Beste Hâfız, v:21b; Nadir Eserler-TY3608, Neva, Çenber, Beste Hafız, Güfte Vecdi, v:112a; Nadir Eserler-T5644, Çenber, Beste Hafız, v:52b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Neva, Çenber, Beste Hafız post, Güfte Vecdi, v:197)

Geçer firkat zamânı böyle kalmaz /Sağ olsun sevdiğim mevlâ kerîmdir...(Nadir Eserler 9857, Beste Hâfız, Güfte Vecdi, Evfer, Şarkı, v:16b; Nadir Eserler TY5525, Muhayyer,

Evfer, Beste Hafız, v:216a, Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1446, Muhayyer Sünbüle, Evfer, Şarkı Hâfız, v:320a)

Geh şîşeye geh câm-ı ziyâ-güstere sunma /Sufi çek elin göz göre âteşlere sunma (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vadi, v:101a, Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.261, Buselik, Usüleş Semai, Beste Fakir, Güfte Vadi V:106b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1172, Buselik, Semâi, Nakş Hâfız, v:250b; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Beste Buselik, Semai, Beste Hafız, v:121a)

Gelmedi gitdi sîneye dilber-i gül-izârımız/Bir gülder bitirmedi dildeki hâr-hârımı (Nadir Eserler, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Riyazi, v:72s; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993, Riyazi, Beste Hakir, v:82b; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Semai, Beste Hafız, v:191a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.840, Arazbar, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Riyazî v:170a; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Semai, Beste Hafız, v:30b)

Gelse o şuh meclise naz u tegafül eylese / Tir yele lele lele l ele lele li / Reng-i hicabı gülşeni gül gül eylese (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.58, Rehavi, Semai, Güfte Behçeti Çelebi, Beste Hakir Hâfız v; Nadir Eserler TY5525, Rehavi, Semai, Beste Post, v:212a; Koyunoğlu 12970 nolu Güfte Mecmuası, Rast, Semai, Hâfız Post V:8b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Güfte Behçeti, Beste Hâfız, v:9b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Rehavi, Semai, Beste Hafız Post, v:42; Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Semai, Beste Hafız, Güfte Behçeti, v:42b; Nadir Eserler-TY5645, Rast, Semai, Beste Hafız, v:3a) (Eser ilk defa TY5645’de günümüz kayıtlarında olduğu gibi Rast makamında kayıt edilmiş. Yazmanın ilk varağındaki mühürde Abduhu Mehmed Arif yazarken 1191, (1777-78) tarihi verilmiş, Limoncuyan’ında (ö.1839) eseri Rast makamında notaya aldığı düşünülürse eserin Rehavi makamından Rast makamına geçişinin bu mecmua yazılırken olduğu düşünülebilir); Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:8a; Nadir Eserler-T5657, Semai, Beste Hafız, v:37a)

Gitdi derd-i aşkla dil gamm-güsârın bulmadı /Garka-i bahr-i gamm oldu dest-i yârin bulmadı (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte Edibizade Tabi, Saba, Devrikebir, v:36a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.66, Saba, Devri Kebir, Beste Hakir, Güfte Edibizade Tabi, v:33b; Nadir Eserler TY5525, Saba, Devrikebir, Beste Hafız, v:192a;

Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.922, Saba, Devri Kebîr, Beste Hâfız, Güfte Tab'î v:193a)
Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrikebir, Hâfız, v:94a)

Gitdin ammâ ki kodun hasretile cânı bile/ İstemem sensiz olan sohbet-i yârânı bile (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.91, Hüseyini, Usüleş Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Neşatî, v:44a; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Çenber, Beste Hafız, v:160a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1026, Hüseyini, Çenber, Beste Hâfız, Güfte Neşatî, v:218b)

Gönlüm gibi ey mâh gidip yârda kaldın /Baş üzre yerin var hâmm-ı destârda kaldın (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:121b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.309, Evc, Semâi, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:135b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1710, Evc, Semâi, Nakş Hâfız, v:387a)

Gönül mir'âtını kıldın mükedder/ Ko istiğnâyı ey şûh-ı sitemker (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nabi, v:72a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.213, Arazbar, Semai, Beste Hakir, Güfte Nabi v:82b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.832, Arazbar, Semâi, Şarkı Hâfız, Güfte Nabî, v:167a; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:171, Semai, Beste Hâfız, Güfte Nabi, v:52a; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Semai, Beste Hafız, Güfte Nabi, v:28a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.707, Semai, Beste Hafız Post, v:10b, (Eser Mnz.707'de kıldın yerine "itdin" denmiştir)

Gönül senden cüda bir bülbül-i şüride gülsüz/ Ne bülbül gülden ayrılısın ne olsun gonça bülbülsüz. (Nadir eserler 9857, Acem, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Ali, v:76b; Nadir Eserler TY5525, Acem, Çenber, Çenber, v:196a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.482, Uşşak, Çenber, Beste Hâfız v:78b; (Çıpan, 2010: s.225, Çenber, Hâfız, v:40a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Çenber, Beste Hâfız Merhum, v:38b; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Çenber, Beste Hafız, Güfte Ali, v:121a; Nadir Eserler-5657, Acem, Çenber, Beste Hafız, v:234a)

Görünen penbe, sanman sînede her taze dâğ üzre/ Şeb-i gamda pür- pervânedir düşmüş çerâğ üzre. (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hakir Hâfız, Güfte Rahmi, Acem, Çenber, v:76b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.228, Acem, Usüleş Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Rahmi, v:88b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.696, Acem, Çenber,

Beste Hâfız, Güfte Yahya, v:133a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Çenber, Beste Hâfız Merhum, v:38b; Nadir Eserler-5657, Acem, Çenber, Beste Hafız, Güfte Rahmi, v:234a)

Gözüm yaşın ahımla men itme bana hoşdur/ Bimar-ı gam-ı 'ışks bu ab u hava hoşdur. (Nadir Eserler, Beste Hakir Hâfız, Güfte Zati Kadim, Semai, v:34a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.58, Rehavi, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Zati, v:27b; Ebubekir Çavuş Yazması, Rehavi, Semai, Beste, Hâfız, v:20a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Hâfız Merhum, v:9b; Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Semai, Beste Hafız, Güfte Zati, v:42b)

Gül yüzündür 'andelîbe âh u efgân itdiren /Kâkülün sevdâsıdır 'aklım perîşân itdiren (Revan 1724, Hisar, Sakil, Beste, v:168b) Eser Revan 1724'de başlıksız olarak verilmiş fakat Nadir Eserler-3608 nolu yazmada, Isfahan, Sakil ve Beste Hafız şeklinde verilmiş, Hafız Post'un meşk ettiği veya kendine ait eserlerden olabilir, Güfte daha sonra Dede Efendi tarafından Siphir makamında, Çenber usulünde tekrar bestelenmiş)

Hâk-i kûyun cilve-gâh-ı mihr-i rahşân eyleme /Tûtiyâ dîdemi hâkile yeksân eyleme (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.295, Segah, Devri Revan, Beste Hakir, Güfte Nabi, v:129b; Nadir Eserler TY5525, Eviç, Devrirevan, Beste Hafız, v:201b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1681, Evc, Devrirevân, Beste Hâfız, v:380b)

Halk-ı âlem bildiler aşkınla nâlân olduğum /Hiç sen yâd etmedin bir kerre hayrân olduğum.(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.90, Hüseyini, Devri Hindi, Beste Hakir, Güfte Azeri v:43b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Devrirevan, Beste Hafız, v:162a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1031, Hüseyini, Devrirevân, Beste Hâfız, Güfte Azerî, v:219a) Halvetgede-i âşık-ı nâlâna gelir mi/ Ol gamzesi kâfir aceb îmâna gelir mi.(Nadir Eserler 9857, Beste, Hakir Hâfız, Güfte Cem'i, Remel, v:21b; Nadir Eserler TY5525, Muhayyer, Remel, Beste Hafız, v:217a;Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1402, Muhayyer , Remel, Beste Hâfız, v:309b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhayyer, Remel, Hâfız Post, v:8)

Ham olmaz degme tir-endaz ahun imtihanından/ Ol ebrular ki Rüstem dag-ı suhtidur kemanından (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'lı, Evfer, v:23a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.152, Neva, Evfer, Beste Hâfız, v:64a; Nadir Eserler TY5525,

Neva, Evfer, Beste Hafız, v:172b;Ebubekir Çavuş, Neva, Evfer, Beste Hâfız, v:72b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Evfer, Beste Hâfız, v:21a; Nadir Eserler-TY3608, Neva, Evfer, Beste Hafız, Güfte Na'îlî, v:83b) Nadir Eserler-T5644, Evfer, Beste Hafız, v:51b; Nadir Eserler-T5657, Evfer, Beste Hafız, v:135b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Neva, Evfer, Beste Hafız Post, Güfte Nali, v:194)

Hattın gelicek aşkına nâz edemezsin /Mânend-hümâ evicde pervâz edemezsin (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte İsmati, v:72a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.211, Arazbar, Semai, Beste Hakir, Güfte İsmeti, v:82b; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Semai, Beste Hafız, v:191a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.839, Arazbar, Nakş Hâfız, Semâi, v:170a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Arazbar, Semai, Beste Hafız, v:56a)

Hem gürye-i men zi çeşmi mest diğërist/Hem nalezi hest mi pevest değërist (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.254, Kürdi, Beste Hâfız, v:99b; Semai, Beste Hafız, v:146b)

Hep nâle-i sad-nüketim o tannâza değıl mi/ Dil gül-şen-i hüsnünde nev-âgaze değıl . mi.(Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte Sırri, v:82a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.237, Acem Aşiran, Semai, Best-i Hakir, Güfte Sırri, v:93b; Nadir Eserler TY5525, Acem, Semai, Beste Hafız, v:200; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.743, Acem, Semâi, Nakş Hâfız V:145a; Çıpan, 2010: s.169, Acem, Semai, Hâfız, v:26a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Hâfız Merhum, v:41a) Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3478, Acem, Semai, Hâfız Post, v:95b; Nadir Eserler-TY3608, Acem, Semai, Beste Hafız, Güfte Atayi, v:91b; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Acem, Semai, Beste Hafız Post, v:195b)

Her bi şërer ki ateş-i dilden zuhür ider/Çeşm-i çerağ mihr ü mehe feyz-i nür ider (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.330, Bestenigar, Usuleş Sakil, Beste Hakir, Güfte Vecdi, v:144b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Bestenigar, Sakil, Hâfız, v:13b; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Bestenigar, Sakil, Beste Hafız, Güfte Vecdi, v:123b) (Bu yazmada ikinci mısra Tab-ı çerağ olarak başlamış); Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Bestenigâr, Sakil, Beste Hafız Post, v:367a)

Her geh ki mey-i 'ışk ile Hürrem olursun/Ey şuh 'aceb ayine-i alem olursun (Nadir Eserler 9857, Remel, Beste Hakir, Güfte Behçeti, v:19b; Hâfız Post-Doğrusöz,

1993: s.44, Rehavi, Usuleş Remel, Beste Hakir, Güfte Behçeti, v:24b; Ebubekir Çavuş Yazması, Rehavi, Remel, Hâfız, v:11a; Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Remel, Beste Hafız, Güfte Yahya, v:38a; Remel, Beste Hafız, v:11b; Rehavi, Remel, Beste Hafız, Güfte Behçeti, v:36)

Her katre ki rîzân olan müjgân-ı terimden/ Bir lem'adır ol âteş-i âh ciğerimden. (Nadir Eserler 9857, Sakil, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nedim Merhum, v:125b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.313, Segah, Usüleş Sakil, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nedim, V:138b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1552, Segah, Sakil, Güfte Nedim, Beste Hâfız, v:346a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Segah, Sakil, Beste Hâfız, v:21) (Son kısımdan ciğer değilde şerar diyor bak) (Çıpan, 2010: s.217, Segah, Sakil, Hâfız, V:38a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız, v:12 b) Son kısımda ah çektirmeden demiş); Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Sakil, Beste Hafız Post, v:394a)

Her meykedede cam-ı mey-i nab bulunmaz/ Bin kanda bir gevher-i na-yab bulunmaz (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.127, Hüseyini, Beste Hâfız, v:51a)

Hey şerh eylemege derd ü gam-ı aşkıni her bar/Hey zalim vay hey (3) ey yâri cefakar/ ey nazenin (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.86, Hüseyini, Evsat, Müztezad, Beste Hâfız, v:42a)

Hiç makdem-i (makdumdan yollarda³) dilberden yollarda eser yok mu/ Ey bâd-ı sabâ sende bir tâze haber yok mu (Hâfız Post-Doğrusöz-1993, Evc, Bereşân, Güfte Mezaki Merhum, v:128a; Nadir Eserler TY5525, Eviç, Bereşân, Beste Hafız, v:201b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: Kılıç s.1674, Evc, Bereşân, Beste Hâfız, v:379b; (Gülşeni-Erden, 2005: s.249, Evc, Bereşân, Hâfız, Güfte Bereşân; Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3478, Evc, Bereşân, Beste Hâfız Post, v:204a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Bereşân, Beste Hafız, Güfte Nezati, v:263b)

Kalur humarı meyın keyf-i karı böyle geçer/Hazanıdır kalacak nevbaharı böyle geçer (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.39, Mahur, Fer', Beste Hâfız, Nazire, v:20b; Nadir Eserler TY5525, Mahur, Fer', Beste Hafız, v:226b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Fer-Muhammes, Beste Hâfız; v:18b; Mecmua-i Şarkiyat,

Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Fer', Hâfız, v:33a; Nadir Eserler-TY3608, Mahur, Fer', Beste Hafız, v64b; Nadir Eseler Ktp, TY5645, Mahur, Hafif, Beste Hafız, v:26b; Nadir Eserler-T5644, Fer', Beste Hafız, v:43a; Nadir Eserler-T5657, Mahur, Fer', Beste Hafız, v:119a)

Kemâl-i rağbetimiz heb humâredir şimdi /Hilâl-i hâtırımız âşkâredir şimdi... (Melal-i hacetimiz aşikardür şimdi, Doğrusöz) (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.89, Hüseyini, Beste Hakir, Güfte Kadri,v:43b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Muhammes, Beste Hafız, v:165b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1017, Hüseyini, Muhammes, Beste Hâfız, v:217b)

Kime keşf ideyim sırr-ı derunum/ Benüm bir gizli razum var dinilmez (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.204, Arazbar, Usuleş Devri Revan, Şarkı, Beste Hakir Hâfız, v:204; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Devrirevan, Beste Hafız, v:191b;)

Koyup ol hattı öger sebzi-i gül-zârı bana/ Bağbân-ı gül satayım verir iki hârı bana... (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.288, Irak, Devri Kebir, Beste Hakir, v:121a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1470, Irak, Devri Revâl, Beste Hâfız, v:324b)

Kûyunda gönül yâr-i gülendâmını buldu /Bî-çâre MURAD dil-i nâkâmını buldu (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s. 86, Hüseyini, Evsat, Beste Hakir, Güfte Rızai vr. 43b; Hekimbaşı-Kılıç: s.1018, Hüseyini, Evsat, Beste Hâfız, Güfte Murad, v:217b; (Gülşeni- Erden, 2005: s.188, Horasan (Hüseyini), Evsat, Hâfız, Güfte Nabi, vr.148a; Nr.81 Künyeli Mecmua-Gençoğlu, 2013: s.53, Hüseyini, Evsat, Beste Hâfız Post, v:46a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Evsat, Hâfız, v:34) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Evsat, Hâfız, v:88 a, v:103a da mükerrer; Nadir Eserler-T5644, Remel, Beste Hafız, v:11a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Hüseyini, Evsat, Beste Hafız, v:225b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Horasan, Evsat, Beste Hafız, Güfte Nabi, v:148a)

Leb-i peymane-i gam-teşnemiz bir(şu'leden terdür/Kim anun kem şerarı tab-suz-ı mihr-i enverdür (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.91, Hüseyini, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Sırrı, v:43b; Nadir Eserler TY5525; Hüseyini, Çenber, Beste Hafız, v:162a; Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3478, Hüseyini, Çenber, Hâfız Post,

Beste, v:137a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Hüseyini, Çenber, Beste Hafız, Güfte Sırri, v:82a)

Letafet cemalinden sırat'ı nuru binnursun / Açılmaz habden çeşmin bugün mahmure-i binnursun (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.90, Hüseyini, Usüleş Çenber, Beste Hakir, Güfte Şeyh Arzi, v:43b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Çenber, Beste Hafız, v:167b; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Çenber, Hâfız, Güfte Şeyh Arzi, v:88b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Kürdi, Çenber, Beste Hafız Post, v:11b)

Mahre baktım afitab ruyi geldi yâdıma/Servi gördüm kamet-i dil-cüyi geldi yâdıma (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.171, Uşşak, Devrirevan, Hakir, Arif Efendi, v:69b; Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Devrirevan, Beste Hafız, v:179b; Gülşeni- Erden, 2005: s.121, Uşşak, Devrirevan, Beste Hâfız, Güfte Arif)

Memnûnuyuz sabânın geldikçe kûy-i yâra/ Tatyîb-i hâtır eyler uğrar bu hâk-sâra... (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Fasihi, v:138a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1333, Hicaz, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Nabî, v:292a)

Merdân-ı aşk meşgale-i cânı neylesin/ Âzâde ser-tekellüf-i sâ mânı neylesin...(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s. 284, Evc, Usüleş Sakil, Beste Hakir, Güfte Feyzi v:120b; Nadir Eserler TY5525, Eviç, Beste Hafız, v:206b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1471, Irak, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Feyzî, v:325a)

Mestane dili meclis-i rındana getürdüm/Bir bülbül-i şüride gülistana getürdüm (Nadir Eserler 9857, Evfer Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, v:19b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.48, Rehavi, Evfer, Beste Hakir, Güfte Vecdi, v:24b; Nadir Eserler-T5657, Evfer, Beste Hafız, v:26a)

Mey mezheb-i rindide karab eyle gerek/ bi gerd ü küduret/ Ta'at muhabbe Türk Dili Edebiyatı vuzu meyle gerekdür/ amma mey-i vahdet (Nadir Eserler 9857, Semai Müstezad, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:64b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.125, Hüseyini, Semai (Müstezad) Beste Hakir, Güfte Na'ilî (Merhum), v:51a; Ebubekir Çavuş, Hüseyini, Müstezad Semai, Beste Hâfız, v:254a)

Mihre bakdım âftâb-ı rûyı geldi yânıma /Servi gördüm kamet-i dil-cûyı geldi yânıma (Nadir Eserler 9857, Uşşak, Devrirevan, Beste Hakir Güfte Arif, v:56b, Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.171, Uşşak, Usüleş Devrirevan, Hakir, Güfte Arif Efendi v:69b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.478, Uşşak, Devrirevân, Beste Hâfız, Güfte Arif Efendi, v:78a; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Devrirevan, Beste Hafız, Güfte Arif, v:108b; Nadir Eserler-T5644, Devrirevan, Beste Hafız, v:59b)

Misal-ı çeşm-i bütan nergis-i çemen mahmur / İçen bu badeyi mahmür içmeyen mahmur (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.209, Arazbar, Hafif, Beste Hakir, Güfte Neşatî, v:81b; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Muhammes, Beste Hafız, v:189b; Gülşeni- Erden, 2005: s.171, Arazbar, Muhammes, Beste-i Hâfız; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010, Muhammes, Beste Hâfız, Güfte Neşatî, v:49b; Çıpan, 2010: s.125, Arazbar, Hafif, Hâfız, Neşatî, v:14b; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Muhammes, Beste Hafız, Güfte Neşati, v:16a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Arazbar, Hafif, Beste Hafız, v:417; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Muhammes, Beste Hafız, sl.90)

Nahl-ı nevresdür o şuhun bagbanın kim bülür/Taze bir güldür açılmış gülistanın kim bilür (Nadir Eserler 9857, Çenber, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:125b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.314, Segâh, Usuleş Çenber, Beste Hakir, Güfte İsmeti, v:138b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Segah, Çenber, Beste Hafız Post, v:396a)

Nale itsen sanma ey dil nalene imdad ider/Taglar feryad-ı diğer zann idüp feryad ider (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.287, Irak, Usuleş Muhammes, Beste Hakir, Güfte Hayli, v:121a)

Nâlemiz tutdu yeter âfâkı /Yâd kıl eylediğin mîsâkı (Nadir Eserler 9857, Devrirevan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Meyyal, v:43a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.111, Muhayyer, Usüleş Devri Revan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Meyyal, v:47b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: 1081, Hüseyini, Devrirevân, Şarkı Hâfız, Şarkı, v:227a)

Ne (p)bîş ne kem âlemi yeksân biliriz biz /Her gördüğümüz mûru Süleyman biliriz biz (Nadir Eserler 9857, Bayati, Remel, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:63b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.183, Beyati, Usüleş Remel, Beste Hakir, Güfte Nailî v:75b; Nadir

Eserler TY5525, Beyati, Remel, Beste Hafız, v:183a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.556, Beyati, Remel, Beste Hâfız, Güfte Nailî v:97b; Gülşeni- Erden, 2005: s.134, Bayati, Remel, Beste Hâfız, Güfte Na'ilî v:64a; Nadir Eserler-TY3608, Bayati, Remel, Beste Hafız, Güfte Na'ilî, v:110a; Nadir Eserler-T5644, Remel, Beste Hafız, v:66b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Bayati, Remel, Beste Hafız, Güfte Na'ilî, v:341)

Ne aşkın kodu öldürmedik ne ağyarın/ Aceb cefakeş olur gamze-i sitemkarın (Çıpan, 2010: s.83, Uzzal, Zencir, Hâfız) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214 Uzzal, Zencir, Hâfız, v:1; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Zencir, Nazire Hafız Post, v:327b)

Ne cemşid anlar ey dili-i camın esrarda ne cem söyler/ İşid kim rind durur eşâm enduh-i gam söyler (Acem, Semai, Hafız Post, v:71a)

Ne dem şemşir-i gamzeyle o fettan gösterir kendin/ Bütan tasvir-i Yusuf gibi hayran gösterir kendin (Çıpan, 2010: s. 265, Bayati, Çenber, Hâfız, v:51a)

Ne giriftem ez-tû câmı ser-i men hımâr-dâred vây/ Ömrüm hey hey yâr hey dost hey yâr-i men mükerrer bere tû (Ebubekir Çavuş, Mahur, Semai, Beste Hâfız, v:176a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.836, Arazbar, Semâi, Nakş Hâfız v:169a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Baba Tahir, Semai, Beste Hafız, Güfte Şevki, v:105b)

Ne hoşdur ârızın devrinde zülf-i anber-efşânın/ Bu devrânda acib cem'iyeti var ol perîşânın..(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.87, Hüseyini, Devrirevan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Fuzuli, 43b; (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1037, Hüseyini, Devrirevân, Beste Hâfız v:220a)

Ne ki mahmûr u gamze mest-i nâz-ı mestâne/ N'ola itse dil-i şûrîde keşf-i râz-ı mestâne (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993:., Şerif, Pençgâh Sakîl, v:13b, eser bu yazmada bestecisinin adı yazılmamış, fakat Nadir Eserler-TY3608'de bestecisi "Hafız" olarak gösterilirken Hekimbaşı mecmuasında Şerif adına kayıt edilmiştir. Eserin makamı TY3608'de ve Hekimbaşında mecmuasında Nişabur makamında ve Sakil usulünde kayıt edilmiştir.

Ne kuyına bir fırsat olup varı bülürsün/ Ne yâri bulup derdile yalvarı bilürsin (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir, Güfte Nevi, Remel, v:19b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.42, Rehavi, Remel, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nevi, v:84b; Nadir Eserler TY5525, Rehavi, Remel, Beste Hafız, v:209b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Remel, Beste Hâfız, v:7b; Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Remel, Beste Hafız, Güfte Nevi, v:38a; Nadir Eserler-T5644, Remel, Beste Hafız, v:10b; Nadir Eserler-T5657, Remel, Beste Hafız, v:28a, Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Rehavi, Remel, Beste Hafız, Güfte Nev'i, v:36; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736 , Remel, Beste Hafız, v:8b)

Nedür bu kadd-i sanavber nedür bu hadd-ı münevver/O çehre mihr-i cihan-süz o sine maha beraber (Nadir Eserler 9857, Semai, Hakir Hâfız, Güfte Nevi, v:34a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.58, Rehavi, (ek sayfa?) V:28a; Kılıç: s.233, Rehavi, Semai, Nakş Hâfız, Güfte Nevi, v:21a, Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Hâfız Merhum, v:9b) Eserin başlangıcında farklı olarak Nedir o kaddi yazılmış. Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hâfız, Güfte Nevai, v:25a; Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Semai, Beste Hafız, Güfte Nevi, v:41a (Eser 3608'de Nedir o kaddi olarak yazılmış); Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:13b; Nadir Eserler-T5657, Semai, Beste Hafız, v:37a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Rehavi, Semai, Beste Hafız Post, Güfte Nevi, v:42)

Nigah-ı şühinin meftunı kıldı/Alup gönlüm o cadu-yı füsünger (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.54, Rehavi, Usuleş Evfer, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî Merhum, v:25b; Nadir Eserler TY5525, Rehavi, Evfer, Beste Hafız, v:209b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.229, Rehavi, Usuleş Devri Revan, Şarki-i Hâfız, v:19a Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Şarkı, Evfer, Beste Hâfız Merhum, V:8b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Çenber, Beste Hafız Post Merhum, sl.90)

Nisâr-i nakd-i niyâz etmeğe şitâbım var/ Benim ol âfetle başka bir hesâbım var (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.206, Arazbar, Usuleş Frenkçin, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:81b; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Frenkçin, Beste Hafız, v:191b; Kılıç: s.812, Arazbar, Frenkçin, Beste Hâfız Güfte Na'ilî V:162a; Gülşeni- Erden, 2005: s.172, Arazbar ,Frenkçin, Beste Hâfız, Güfte Na'ilî, vr.?.; (Çıpan, 2010: s.123, Arazbar, Frenkçin, Hâfız, Na'ilî, v:14a; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:169, Frenkçin, Beste Hâfız, Güfte Na'ilî,

v:49b; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Frenkçin, Beste Hafız, Güfte Na'îlî, v:16b; Nadir Eserler-T5644, Frenkçin, Beste Hafız, v:93b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Frenkçin, Beste Hafız, sl.90)

O çarsuda ki nakd-i niyaza bakmazlar/ Meta'-ı kale-fürüşan-ı naza bakmazlar (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Hafif, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nabi, v:57a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.174, Uşşak, Hafif, Beste Hâfız, v:70a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.479, Uşşak, Muhammes, Beste Hâfız, Güfte Nabî, v:78b; (Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.83, Uşşak, Muhammes, Hâfız, v:31a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Uşşak, Muhammes, Beste Hafız Post, Güfte Nabi, v:297; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736 , Muhammes, Beste Hafız Post, v:51a; Milli Kütüphane- A4298, Eser Nühüft faslından sonra fakat restorasyon sonrasında sayfalar birbirine karışmış) Muhammes, Beste Hafız, v:58a)

Olup düşnâmina mazhar o şûhun dil-i enîninden /Umulmazken cevâb-ı telh-i lal-i sükkerîninden (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.153, Neva, Devrirevan, Beste Hâfız, v:64a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.419, Neva, Devrirevân, Beste Hâfız, v:68a; (Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s. 83, Neva, Devrirevan, Hâfız, v:26b; Nadir Eserler-TY3608, Nevai Devrirevan, Beste Hafız, v:97a; Nadir Eserler-T5644, Devrirevan, Beste Hafız, v:51a)

Olup teb-hâle zîr-i arzû kâm-ı taleb şimdi/ Vücûdum pâ-yi tâ-ser dâğ ber dâğ oldu hep şimdi (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.205, Arazbar, Usüleş Devri Revan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Arif Efendi, V:81b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.815, Arazbar, Devrirevân, Beste Hâfız, v:162b; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Devrirevan, Beste Hafız, v:18a; Nadir Eserler-T5644, Devrirevan, Beste Hafız, v:93b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Arazbar, Devrirevan, Beste Hafız, Güfte Arif Efendi, v:416)

Olursan gayra her dem bana versin âh u zâr etme/ Hilâf-ı resm-âyin vefâdır böyle kâr etme..(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.250, Kürdi, Devri Revan, v:97b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1244, Kürdi, Devrirevân, Beste Hâfız, v:265a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız, v:74a; Nadir Eserler-TY5645, Acem Kürdi, Devrirevan, Beste Hafız, v:71b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Devrirevan, Beste Hafız, v:186b)

Pâ-bürehne olalım her gamma yâ /Hû diyerek/ Azm-i kuhsâr edelim bir gözü âhû diyerek (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.210, Arazbar, Usüleş ., Beste Hakir, Güfte Suzi, v:81b; Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Çenber, Beste Hafız, v:190a; Hekimbaşı-Kılıç: s.816, Arazbar, Çenber, Beste Hâfız, v:162b; Nadir Eserler-T5644, Çenber, Beste Hafız, v:93b)

Piyâle elde safâ dilde yâr karşımda/ Elimde sâgar-ı işret-i bahâr karşımda (Nadir Eserler 9857, Zincir, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, v:41b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.92, Hüseyini, Usüleş Zencir, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, v:44a; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Zincir, Beste Hafız, v:164a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1021, Hüseyini, Zincir, Beste Hâfız v:218a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Zincir, Hâfız, v:34)

Râm eyledim niyâzile ol şîvekârımı /Şehbâz-ı dest-i himmetim aldım şikârımı..(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.89, Hüseyini, Muhammes, Beste Hakir Hâfız, Güfte Nabi, V:43b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1041, Hüseyini, Muhammes, Beste Hâfız v:220b; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Hüseyini, Muhammes, Beste Hafız, Güfte Nabi, v:82a)

Rencîde sakın olma nigâh eylediğimden/ Ey ruhları mâhım..(Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Güfte Nuri, Müstezad Semai, v:138a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: Hicaz, Semai, müstezad, v:159b; Nadir Eserler TY5525, Hicaz, Semai, Beste Hafız, v:234a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1331, Hicaz, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Enverî v:292a, Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hâfız, Güfte Nuri, v:51a)

Ruhun arzûsu çıkmaz dil-i zâr-ı mübtelâdan/ Haber-i visâlin ey meh alayım meğer sabâdan..(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.345, Hicaz, Çenber, Beste Hâfız, v:158a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1310, Hicaz, Çenber, Beste Hâfız, v:287a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Hicaz, Çenber, Beste Hafız Post, v:312b)

Ruyunu meydür meyi rüyün dil-ara gösteren/Gülşeni güldür gülü Gülşen mutarra gösteren (Nadir Eserler 9857, Evfer, Beste Hakir Hâfız, Güfte Arif, v:144b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.344, Hicaz, Usüleş Evfer, Beste Hakir Hâfız, Güfte Arif Çelebi, v:157b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Evfer, Hâfız, v:40)

Sahn-ı kuy-i dil-rüba kim secde-gâhımdır benim/ Tak-ı ebru-yı siyahı kible-gâhımdır.(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.124, Hüseyini, Sema’i, Beste Hakir Hâfız, Güfte Handan Efendi)

Saki dil-i sad-paremi bir nazar eyle/ Bir sagar-ı can-bahş ile def’i keder eyle (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir, Güfte Piri, Sakil, v:19b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.44, Rehavi, Usüleş Sakil, Beste Fakir, Güfte Piri, V:24b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.215, Rehavi, Usuleş Sakil, Beste Hâfız, Güfte Piri, V:16b Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Sakil, Beste Hâfız Merhum, v:8b; Nadir Eserler-T5644, Sakil, Beste Hafız, v:9a; Nadir Eserler-T5657, Sakil, Beste Hafız, v:34a)

Sana dil oldu mübtelâ al haberin sahîhini/Derdimi ben dedim sana al haberin sahîhini. (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, v:112a; Nadir Eserler TY5525, Muhalif Irak, Semai, Beste Hafız Post, v:236a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1500, Irak, Semâi, Nakş Hâfız, v:331a)

Seni gördüm gönlüm oldu bi-karar/ Sencileyin nazenin yar kande var (Nadir Eserler-TY3608, Mahur, Semai, Beste Hafız, v:83b; Nadir Eserler-T5634, Semai, Beste Hafız, v:46a)

Seni teshîre gönül cânla tedbîrdedir/ Nâle dâ-nı be-miyân-ı hizmet te’sîrdedir..(Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Tıfli Merhum, v:64b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, v:167a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.122, Hüseyini, V:50b, Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1146, Gül’izari, Semâi, Nakş Hâfız, v:244b)

Sensiz olan ayş u safhalar bize/ Ya la ya la yal lel li/ Maye-i hün-ı dil-i gam hvdır./ Ya la ya la yal lel li (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız Güfte Na’ilî, Şarkı, Semai, v:19a;Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.138, Muhayyer, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na’ilî, v:57b; Nadir Eserler TY5525, Muhayyer, Semai, Beste Hafız, v:217a;) (Eserin Hekimbaşı mecmuasında bestecisi Nazım olarak gösterilmiş.); (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.707, Semai, Beste Hafız, v:17b)

Sevdik görünce ol büt-i âyine-i tal’atı/Kurbânın olduğum nice gördük muhabbeti... (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.88, Hüseyini, Usüleş Sakil, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na’ilî,

v:43b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Sakil, Beste Hafız, v:162a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1037, Hüseyini, Sakıl, Beste Hâfız v:220a; (Çıpan, 2010: s.167, Hüseyini, Sakil, Hâfız, (Na'îlî), v:25b; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Sakil, Beste Hafız Güfte Sani,)

Sevdümse seni fikr-i visal eylemedüm/Hicranun elinde aglayup inlemedün (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Şehri, v:108a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.272, Aşiran, Usuleş Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Şehri, v:112b)

Siyah kâküllerin ol düşmen-i gaddara çözdürme/Tahammül idemez ben bendümi agyara çözdürme (Nadir Eserler 9857, Düyek, Beste Hakir, Güfte Dürri v:19b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.45, Rehavi, Usuleş Düyek, Beste Hakir Hâfız, Güfte Dürri Çelebi; Nadir Eserler TY5525, Rehavi, Düyek, Beste Hafız, v:210b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Hâfız, Güfte Behçeti, v:7a) Eser bu yazmada Behçeti ait gösterilmiş); Nadir Eserler-TY3608, Rehavi, Düyek, Beste Hafız, Güfte Dürri, v:39b)(Eser 3608 nolu yazmada başında Siyah kelimesi olmadan “Kaküllerin diye başlamış); Nadir Eserler-T5644, Düyek, Beste Hafız, v:10a)

Söyledip nâzile ruhsârımı gel gel mi eder / Bilmezim gül mü eder mey seni bülbül mü (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir, Güfte Nabi, v:62a; Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Semai, Beste Hafız, v:182b;Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.533, Uşşak, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Nabî, v:88b; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:63a)

Söylen ol âfete dünyâyı harâb eylemesin/ Sell-i seyf ne ki hışm u i'tâb eylemesin (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'îlî, v:29a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.40, Mahur, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'îlî, v:22a; Nadir Eserler TY5525, Mahur, Semai, Beste Hafız, v:226a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.402, Mahur, Nakş Hâfız, Güfte Nâ'îlî, Semâi, v:63a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Beste Hâfız, v:20a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Nişabur, Semai, Beste Hafız, Güfte Na'îlî, v:25b; Nadir Eserler-T5634, Semai, Beste Hafız, v:46b; Nadir Eserler-T5657, Mahur, Semai, Beste Hafız, v:128a; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Mahur, Beste Hafız Post, Güfte Na'îlî, Efendi, v:52b)

Sünbüllerin ki zib-i gül eyler habibimüz/ Cular olur çemende saba-veş rakimümüz (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.104, Hüseyini, Usuleş Sakil, Beste Fakir, Güfte Na'ilî, v:45a)

Süzülüp naz ile ruhsarını gül gül mi ider/ Gamzeyi gül mi ider mey beni bülbül mi ider (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.178, Uşşak, Semai, Beste Fakir, Güfte Na'ilî, v:73b)

Şâd olmak olmadı niçe demdir dil hazîn/ Sahrâ nûred-i derd ü elemdir dil hazîn (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.174, Uşşak, Sakil, Beste Hâfız, v:70a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.485, Neva, Sakil, Beste Hâfız Kömür, v:79a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Sakil, Beste Hâfız, v:24b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Uşşak, Sakil, Beste Hafız Post, v:295)

Şarâb-ı nâb ila lebrîz iken câm-ı tarab şimdi /Revâ mı sâkiyâ ben böyle kalmak teşne-leb şimdi (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.206, Arazbar, Devri Revan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Rüşdi, V:81b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.810, Arazbar, Devrirevân, Beste Hâfız Güfte Rüşdi, V:162a; Gülşeni- Erden, 2005: s.171, Arazbar, Devrirevan, Beste Hâfız, Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:170, Devrirevan, Beste Hâfız, Güfte Rüşdi, v:49b; Çıpan, 2010: s.123, Arazbar, Devri Revan, Hâfız, v:14a; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Devrirevan, Beste Hafız, Güfte Rüşdi, v:18a; Nadir Eserler-T5644, Çenber, Beste Hafız, v:93b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Arazbar, Devrirevan, Beste Hafız, v:416, Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Devrirevan, Beste Hafız, sl.90)

Şol 'arak kim ol gül-endâmun yanagından çıkar/ Selsebilün 'aynıdır firdevs bâğından çıkar (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte kısımları boş bırakılmış, Devrirevan, v:62b; Revan 1724, Bayati, Devrirevan, v:75b; Nadir Eserler-T5644, Devrirevan, Beste Hafız, v:66a)

Tâ subh olunca bâde-i nâb içmişiz bu şeb /Yâd-ı lebinle hayli şarâb içmişiz bu şeb (Nadir Eserler 9857, Sakil, Beste Fakir Hâfız, Güfte Akli, v:24b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.144 Neva, Usüleş Sakil, Beste Hakir Hâfız, Güfte Akli, v:63a; Nadir Eserler TY5525, Neva, Sakil, Beste Hafız, v:173b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.428, Neva, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Akli; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Sakil,

Beste Hâfız, v:21b; Nadir Eserler-T5644, Sakil, Beste Hafız, v:50a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Neva, Sakil, Hafız Post, v:4a)

Tâb-ı âhımdan o meh kâkül-i perîşân olmasın/ Gül-şeninden bir iki sünbül perîşân olmasın. (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.345, Hicaz, Devri Kebir, Beste Hâfız, v:158a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1313, Hicaz, Devrirevân, Beste Hâfız Post, v:287b)

Tekmil-i cünün itmege hamun ele girse/ Avareliğe vadi-i Mecnun ele girse (Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi Merhum, Semai, v:34a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.56, Rehavi, Semai, Hakir Hâfız, Güfte Veysi, v:27b; Ebubekir Çavuş Yazması, Rehavi, Semai, v:20a, (Nr.81 Künyeli Mecmua-Gençoğlu, 2013: s.48, Rehavi, Semai; Nadir Eserler-T5657, Semai, Beste Hafız Post, v:37a)

Tîr-i müjenle sînede şerha vü yâre bir midir/ Hâl-i ruhunla fitnede bahs-i sitâre bir midir (Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'îlî, v:130b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.326, Segah, Semai, Beste Hakir Hâfız, V:143b; (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1592, Segah, Semâi, Nakş Hâfız, v:356a, Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hâfız, Güfte Na'îlî, v:44a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Segah, Semai, Beste Hafız, Na'îlî, v:133b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Segah, Semai, Beste Post, v:35a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Segâh, Semai, Beste Hafız Post, v:398a)

Uşşak-ı zarı kırmada hat-ı siyah-ı nev/İmdad-ı hüsne geldi yine bir sipah-ı nev (Nadir Eserler 9857, Saba Fer, Beste Hakir Hâfız, Güfte Vecdi, Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.67, Saba, Usuleş Fer, Beste Hakir, Güfte Vecdi, v:33b)

Ümmid-i hab aşık olmaz hayal imiş/Bi-çare yari düşde de görmek muhal imiş Nadir Eserler 9857, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Yahya Efendi, Semai, v:72a; (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.214, Arazbar, Semai, Beste Hakir, Güfte, Şeyhül İslam Yahya Efendi, v:82b; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Semai, Beste Hafız, Güfte Yahya, v:30b; Nadir Eserler-TY5645, Arazbar, Semai, Beste Hafız Post, v:85b)

Var mı haberin bâd-ı sabâ tâze gülümden /Bir neşe getirdin mi ola bana mülümden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hakir, Güfte Müneccimbaşı, v:42b; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.108, Segah, Usüleş Remel, Beste Hâfız, v:45b; (Hekimbaşı-Kılıç,

2013: s.1020, Hüseyini, Remel, Beste Hâfız, v:217b; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Remel, Hâfız, v:35; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Beste Hafız, Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Beste Hafız, Remel)

Verir dest-i adûya kûşe-i dâmânını yârin /Nesin aldık elinden bir aceb bu çarh-ı gaddârın..(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.87, Hüseyini, Usüleş Nimdevir, Hakir Hâfız, Güfte Fuzuli, (Eser Fuzuli Divanında bulunamamıştır) v:43b; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Nimdevir, Beste Hafız, v:164a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1022, Hüseyini, Nîm-Devr, Beste Hâfız, Güfte Enverî, v:218a; Çıpan, 2010: s.293, Nimdevir, Hâfız, v:58a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Hüseyini, Nimdevir, Beste Hafız Post, v:227b)

Yakar mı nâme perîn yoksa yâra değmez mi/Niyâz-nâmemiz ol gam-güsâra değmez mi?..(Nadir Eserler 9857, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, Semai, v:19a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.139, Muhayyer, Semai, Beste Hakir Hâfız, Güfte Na'ilî, v:57b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1426, Muhayyer Buselik, Semâi, Nakş Hâfız, v:313b)

Yakıp kül eyleyüp yerimi od eder misin/ Bu nâr-ı firkat içre beni kor gider misin? (Nadir Eserler 9857, Muhammes, Beste Hakir Hâfız, v:42a; Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Muhammes, Beste Hafız, v:165a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1016, Hüseyini, Muhammes, Beste Hâfız, v:217a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Muhammes, Hâfız, v:33) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhammes, Hâfız Post, v:90a)

Yâr ile gülşende îyş et taraf-ı gül-şen (h)cüydur /Revnâk-ı gül-zâr-ı âlem-i bâde dermahbûbdur.(Nadir Eserler 9857, Bayati, Muhammes, Beste Hakir Hâfız, Güfte Derviş Meyyal, v:63a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.187, Beyati, Muhammes, Beste Hâfız, v:76a; (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s. 551, Beyati, Muhammes, Beste Hâfız v:97a; Gülşeni-Erden, 2005: s.135, Bayati, Muhammes, Beste Hâfız; Nadir Eserler-TY3608, Bayati, Muhammes, Beste Hafız, Güfte Derviş Meyyal, v:110b; Nadir Eserler-T5644, Muhammes, Beste Hafız, v:66b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Muhammes, Beste Hafız, v:24b)

Yar olup ağyara âdemler begenmez ol peri/Kendüye hem-raz idinmiş ya'ni bizden yegleri (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.297, Eviç, Devrirevan, Beste Hakir, Güfte Baki, v:129b; Nadir Eserler TY5525, Eviç, Devrirevan, Beste Hafız, v:201a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Eviç, Devrirevan, Beste Hafız, v:379a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.759, Eviç, Evfer, Beste Hafız, v:119b)

Yine bir nevbahar-ı taze geldi yar gelmez mi/İçilmezmi şarab-ı köhneler dildar gelmez mi (Doğrusöz: s.328, Bestenigar, Usuleş Evfer, Beste Hakir, Güfte Arzi, v:144b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Bestenigar, Evfer, Hâfız, Güfte Arzi, v:13b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Bestenigâr, Evfer, Beste Hafız Post, v:367a)

Yine sahn-ı çemen reşk-i cinân olduğu çağlardır /Değil nergis görünen câ-be-câ zerrîn ayağlardır (Nadir Eserler 9857, Bayati, Devrirevan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Münecimbaşı, v:64a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.194, Beyati, Usüleş Devri Hindi, Beste Hakir, Güfte Münecimbaşı Efendi, v:77b; Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Devrirevan, Beste Hafız, v:184a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.576, Beyati, Devrirevân, Şarkî[-i] Hâfız, V:101a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, TY 966 nolu Güfte Mecmuası, 1827-1926, v:1, Devrirevan, Şarkı, Hâfız)

Yüz görse nesim-i seher ol dilbere/ Eylerdi gül-i şükufteyi pejmürde (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.46, Rehavi, Hafif, Beste Hakir Hâfız, v:24b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Rehavi, Hafif, Beste Hafız Post, v:35a)

Zülf-i meşkîn tebân-ı ârâm-gâhımdır benim /İftihârım âleme çeşm-i siyâhımdır benim..(Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.93, Hüseyini, Devri Kebir, Beste Hakir, Güfte Küçük Yazıcı, v:44a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: 1036, Hüseyini, Devri Kebîr, Beste Hâfız, v:219b)

Zülfün hevesi dillere bir derd-i sır oldu /Sevdâ-yı muhabbet ne acerb fitne-ger oldu (Nadir Eserler 9857, Bayati, Beste Hakir Hâfız, Güfte Cevri, v:63a; Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.185, Beyati, Berefşan, Beste Hakir Hâfız, Güfte Cevri v:75b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.555, Beyati, Sakil, Beste Hâfız V:97b; (Gülşeni- Erden, 2005: s.132, Bayati, Sakil, Beste Hâfız, Güfte Cevri, v:63a; Nadir Eserler-TY3608, Bayati, Sakil, Beste Hafız, Güfte Cevri, v:111b; Nadir Eserler-T5644, Sakil, Beste Hafız, v:66a; Nadir Eserler-T5657,

Bayati, Sakil, Beste Hafız, v:182a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.705, Sakil, Beste Hafız, v:41b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Bayati, Sakil, Beste Hafız, Güfte Cevri, v:342; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Muhammes, Beste Hafız, sl.14; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.759, Bayati, Sakil, Beste Hafız, v:33a)

3.5.2 Diğer Güfte Mecmuâlarındaki Eserleri

Yukarda verilen Hâfız Post'un bestelerinin kaynağı olan iki yazmanın yazım tarihleri düşünülerek aşağıda derlediğimiz diğer eserlerden elde edilen dağar bilgisinin, Hâfız Post'un 1670 sonrası bestelerine ışık tuttuğu kanaatindeyiz.

Açıldı bahar ruyunda gelüb verdi laleyi/ Sakide söyledi bağda götürsün piyaleyi (Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Zincir, Beste Hafız; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Kürdi, Zincir, Beste Hafız, v:492; Milli Kütüphane-06MilYzFb-150, Kürdi, Zincir, Beste Hafız Post, v:211a)

Âh ruhsat versen âzürde olmazdın gönül/ Dönmesen hâkistere efsürde olmazdın gönül (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1412, Muhayyer, Devrirevân, Beste Hâfız, v:310b; (Ebubekir Çavuş, Muhayyer, Devrirevan, Beste Hâfız, v:287b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Muhayyer, Devrirevan, v:61a)

Alem oldu şad senden ben eser-i gam henüz/Alem etdi terk-i gam bende gam-ı alem henüz (Hâfız Abdülbaki-Soysal,Arslan, 2014: s. 76, Beyati, Çenber, Hâfız, V:37a) Eser ilk defa bu yazmada karşımıza çıkmaktadır.

Alma ey gül andelibin eşk-i çeşm-i pür nemin (Hâfız Abdülbaki-Soysal,Arslan, 2014: s.76, Hüseyini, Çenber, Hâfız, V:70b)

Andelîb-i bâğ-ı aşkım gülistânım tâzedir/ Kim henüz açıldı bir gonça dehânım tâzedir (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.387, Mahur, Devrirevân, Şarkı Hâfız, Şarkı V:58b)

Arasan misli cihanda bulunmaz/ O güzel yarım idi bir zaman (Nadir Eserler-TY3608, Acem, Devrirevan, Beste Hafız, v:76a)

Arz-ı söz itmekte yâre eşk-ı ahım bir midir/ Ketm-i zar itmekte nalimle nighim bir midir (Ebubekir Çavuş, Arazbar, Çenber, Beste Hâfız, v:162a)

Arzu etsem acib mi zülf-i yâri şâne-veş /Yâ neydi dil-i tâb-ı çerâğ hüsnüne pervâne-veş (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.689, Acem, Çenber, Beste Hâfız, [Güfte Tahir] v:132a; Derviş Avni Mecmuasında eser İtri'ye ait olarak yazılmış)

Arzulamış bizim bağın gelini/ Vatanından sükün idüp gelen yar (Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:172, Devrirevan, Beste Hâfız, v:53a)

Âşıkı sanman ki zevk-i vaslı cânân ağladır/ Hayli demlerdir ki ânı derd-i hicrân ağladır (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1161, Buselik, Çenber, Beste Hâfız, v:247b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Beste Hafız, v:204b)

Aşıkın derdine turmaz nigezin çare bulur/ Zahmına merhum olur merhemine yâre bulur (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.208, Hüseyini, Çenber, Hâfız, v:220a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp. Tercüman, no. 214, Çenber, Hâfız Post, v:87a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Hüseyini, Çenber, Beste Hafız Post, v:221b; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Hüseyini, Çenber, Beste Hafız, v:142a)

Bâd-ı lebinle bâde içip bir dem eylesek /İcrâ-yı köhne âdet-i bezm-i cem eylesek... (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.816, Arazbar, Sakıl, Beste Hâfız, v:162b; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Sakil, Beste Hafız, v:16b)

Bağda mey içilip nâleler eyler neyler/ Sesi çıkmaz acaba bülbül uyur mu neyler... (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.795, Nihavend, Muhammes, Beste Hâfız, v:157b; Koyunoğlu 12970 nolu Güfte Mecmuası, Nihavend, Muhammes, Hâfız, v:27b) (Hanende Mecmuası, Nihavend, Muhammes, Hafız Efendi, s. ; Nadir Eserler-T824; Nihavend, Muhammes, Beste Hafız, v:1b)

Bahâ-yı vaslına cânlar verenler nâ-sezâlandı/ Görüp germiyyet-i bâzâr-ı hüsnün bin bahâlandı.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1570, Segah, Devrirevân, Şarkı Hâfız, Şarkı, v:349a)

Ben aşık mahzun-ı perişan-ı unutma/ Ben hasta-i mihnetkeş-i hicranı unutma(Gülşeni-Erden, 2005: s.109, Isfahan, Muhammes, Beste Hâfız; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Isfahan, Hâfız, Hafif, v:9; Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.77, Isfahan, Hafif, Hâfız, v:18b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Hafif, Beste Hâfız, v:14b; Nadir Eserler-TY3608, Isfahan, Hafif, Beste Hafız, v:121b; Nadir Eserler-T5644, Hafif, Beste Hafız, v:30a; Nadir Eserler-T5657, Hafif, Beste Hafız, v:91a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Isfahan, Hafif, Beste Hafız, v:244; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Isfahan, Hafif, Beste Hafız Post, v:40b)

Beray-ı ta'na-i ma in heme çi der cüşend ari murad mi-dad/ Ki akılan heme divane-i kabapüşend aman aman aman.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.281, Nikriz, Semai, Nakş Hâfız, Güfte Selim Tahrani, v:33b; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Beste Hafız, v:)

Bezm-i meyde çeşmini mestâne giryân eyleme/ Nâvek-i müjgânımı elmâs-ı peykân eyleme (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1248, Kürdi, Hafif, Beste Hâfız, Güfte Nisarî, v:265a)

Bihamd li'llâh şitâ gitdi bahâr eyyâmıdır şimdi /Perî-rûlarla seyr-i lâle-zâr eyyâmıdır şimdi (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1684, Evc, Nîm-Devr, Beste Hâfız, v:381a)

Bir dem olmadı gözüm kanlı yaşımdan hali/ Göremem yari kime ağlayayım ahvali(Gülşeni- Erden, 2005: s.209, Horasan (Hüseyni), Semai, Hâfız Post) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hâfız Post, v:56; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Semai, Beste Hafız Post, v:167a)

Bir şuha âşıkım bana bin mekr ü âl ider / Bir serve mâilem ki gamı kaddi dâl ider (Ali Emiri Mnz. 705, Acem, Hafif, Beste Hafız, v:52b; Ali Emiri Mnz. 759, Hafif, Beste Hafız, v:41a))

Bir naz ile sad akli mecnun eyler/Bir şive ile bin dili meftun eyler.(Gülşeni- Erden, 2005: s.194, Horasan (Hüseyni), Muhammes, Beste Fakir,)

Bir nazar kıl halime asan ola cümle sebil/El meded ey fahr-i alem şah-ı sultan-ı rusul (Mecmua-i İlahiyyat-Sağman, 2001: s.419, Hisar, Hâfız Post, Şeyh İbrahim Sünbüli vr.87a)

Bir neş'e var gönülde su içsem şarâb olur/ Bir tâb var ki lücceye baksam serâb olur (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.792, Nihavend, Sakıl, Beste Hâfız, Güfte Riyazî, v:157a;)

Bir nigezle oldun meftun aşkın etti beni mecnun/ Gel kerem kıl etme beni mahzun (Ali Emiri Mnz. 732, Dügah, Beste Hafız, v:462b)

Bir nice demdir dilin zülf-ü perişandır yeri/ Mihr-i hamsdır kâhı ki taraf-ı dâmândır yeri (Nadir Eserler TY5525, Segah, Çenber, Beste Hafız, v:220a)

Bir zamân biz dahi hem-sohbet-i cânâne idik/Gülüne bülbül idik şemine pervâne idik.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.332, Isfahan, Semâi, Şarkı Hâfız, Güfte Nabî, Şarkı v:47a; Nadir Eserler-TY3608, Isfahan, Semai, Beste Hafız, Güfte Nabi, v:23a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Isfahan, Semai, Beste Hafız, v:241)

Bu alem-i rüza aceb gülistan olur/ Her başı ağrıyan varır ol hake yüz sürer (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.185, Rast, Usuleş Hafif, Beste Hâfız, v:9b)

Bu demde bülbül-i şüride efgan eylemez neyler/Çemende gönceler çak-i giriban eylemez neyler (Muallim İsmail Hakkı Bey'e Dilkeşevaran bir eser olarak atfolunmuş ama Derviş Avni mecmuasında olduğundan büyük bir ihtimal ya Hâfız Post veya başka bir insana ait) (Çıpan, 2010: s. 221, Segah, Sakil, Hâfız, v:39a)

Bu mevc-i perişaniyye bir fasıla yok mu/ Bilmem nola illet (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.334, Isfahan, Semai, Şarki Hâfız, Şarkı, v:47a; Gülşeni- Erden, 2005: s. 110, Isfahan, Semai, Hâfız, Güfte Yümni, Müstezad)

Bulursa vech-i cananı bu cism ü canı neylerler/Görünse şemsin envarı meh-i tabanı neylerler (Mecmüa-i İlahiyyat-Sağman, 2001: s.463, Muhayyer Buselik, Hâfız Post Mehmed Efendi v:105b)

Bülbül-sıfat ol gül-şen-i gûyende o yârin/ Şâyed ki kîre-gûşuna feryâdı hezârı (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.333, Nişabur, Semâî, Nakş Hâfız, v:41a)

Cânâ kamer-i tal'atın hemen dirahşan görünür (Hanende Mecmuasında, Dügâh, Sakil, Beste Hafız Post, s.219)

Canlar fedâ muhabbet-i cânâna sırr değil/ Erbâb-ı aşka terk-i sırr etmek hüner değil (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.432, Neva, Hâvî, Beste Hâfız, Güfte Bakı, v:69b)

Cazibe-i gülde meydır, nale-i bülbülde meydır/ Aşıkı hevesi turrei kakülde meydır (Ali Emiri Mnz. 732, Semai, Beste HafızPost, v:399a)

Ceride-i dili hergeh ki yare gösteririz/Terehhüm etmek için yare pare gösteririz(Gülşeni-Erden, 2005: s.209, Horasan (Hüseyini), Semai, Fakir, Nakş, v:166a)

Çekdim el ümmid vasl-ı yardım şimden geru/ Vaz geldim bî-vefâ dildardan şimden gerû (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, (Hüseyini), Hafif, Beste Hafız Post, v:221b); Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Hüseyini, Hafif, Beste Hafız Post, v:142a)

Çekdirip uşşâk-ı zâra gamları/ Gözlerinden akıdırken nemleri (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1434, Muhayyer Buselik, Devrirevân, Şarkı Hâfız, Şarkı V:315a)

Çeşm-i mestanımdır ol gamze-i fettanıdır/ Kaşın altında olan ol mah-ı tabanıdır (Ebubekir Çavuş Yazması, Rast, Semai, Hâfız, v:9a; Koyunoğlu 13215 numaralı Güfte Mecmuası, Rast, Semai, Hâfız, v:2a; Nadir Eserler-TY3608, Rast, Semai, Beste Hafız Post, v:8b)

Çıka geldi bezm-i ıyşa o but-ı siyah kakül/Bir elinde deste-i gül bir elinde sagar-ı mül (Gülşeni- Erden, 2005: s.212, Horasan (Hüseyini), Semai, Hâfız Post, vr.168a; Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.78, Hüseyini, Hâfız, v:74a)

Çün sana gönlüm mübtela düştü/ Derd-i gam bana aşına düştü (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Hüseyini Beste Hafız Post, v:68b)

Dem neşat-ı nizar olduğum zamanlar idi/ Gamınla sineye fikar olduğum zamanlar idi (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Uşşak, Semai, Beste Post, v:26a)

Dem olmaz kim sirişkim âlemi deryâ-yı hûn etmez /Zeberced-i tâk-ı çarhı âh dil-i ahger-nümûn etmez.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1441, Zirefkend, Usüleş Evfer, Beste Hâfız, v:317b)

Der çemen ey bülbül ezberk-ü neva üftadei / Ez gül- î güya çû men beyda cüda üftadei (Ebubekir Çavuş, Hüseyini, Devrirevan, Beste Hâfız, v:241b)

Derunun ta ki hun eylemek uşşak-ı naşadın/ Nigah-ı merhamet bilmez mi zalim çeşm-i celladın (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Hüseyini, Semai, Beste İmamzade, v:7b)

Kütüphane- 06MilYzFb-150 , Neva, Sakil, Beste Hafız Post, v:60b)

Dil verenler sanma kim cananı teshir eyledi/ Yok yere ol dilber-i ra'nayı dilgir eyledi (Nadir Eserler TY5525, Rehavi, Devrirevan, Beste Hafız, v:211b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.223, Rehavi, Usüleş Devri Revan, Beste Hâfız, Güfte Ferhad, v:17b)

Dil-bestene dâm-ı zülf-i siyahkârınım senin/ Ey âhû-yı remîde giriftârınım senin.. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.936, Saba, Beste Hâfız, Sakil, v:194b)

Dil-dâr olunca sencileyin dilrübâ gerek /Âşık olunca bencileyin mübtelâ gerek (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.438, Neva, Sakil, Beste, Hâfız v:70a)

Dil-i aşüfte kim ol anberin giysüye bağlanmış/Sanurlar sebze-i had restedir şebbüye bağlanmış. (Gülşeni- Erden, 2005: s.234, Irak, Nim Devir, Hâfız, Güfte Na'ilî; Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.79, Irak, Nim Devir, v:92b; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:161, Nimdevir, Beste Hâfız, Güfte Na'ilî, v:34a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Irak, Nimdevir, Beste Hafız, Güfte Na'ilî, v:119; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Nimdevir, Beste Hafız, Güfte Na'ilî, v:225a)

Dil-i avarenin hali diğer gün oldu gitdikçe /O (vahşinin) tekapusunda mecnun oldu gitdikçe (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Uşşak, Nimdevir, Beste Hafız Post, v:23a) (Eser Hekimbaşında "Osman Ser Müezzîn" adına kayıtlı. Makam ve usül farklılığından dolayı eserin farklı bestecileri olabilir)

Dil-i biçareyi gözler yine ol bi-aman gözler/ İki şebbazdır çeşmimde murg-ı natüvan gözler (Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Beste Hafız, v:) Eser Hekimbaşında "Tosunzade" (ö.1715) olarak geçmiş, eser Tosunzade tarafından icra edildiğinden ötürü onun olduğu düşünülmüş olabilir.

Dil-i mahzûnum ile bu akl ü fikrim sende /Hasta cânım yalnız kaldı dirîga tende... (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1174, Buselik, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Ruhî, v:250b)

Dil-i zara gelmede ne-be-nev haber-i itab-ı tegafülün/ Yine can-ı esir-i muhabbetin yine dil-i harab-ı tegafülün (Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Devrikebir, Beste Hafız, Güfte

Feyzi, v:16a) (Eser Hekimbaşı güfte mecmuasında Itri'ye ait gösterilmiş, eser büyük ihtimalle Itri tarafından meşk edilmiştir. Recep Uslu'da bu fikri "Mustafa Itri Buhurizade Panoraması" belirtmiştir.

Dil-i zâra terahhüm eder dostum yok/ Her âşüfte-nümâyân deme tabîbim yok.
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1556, Segah, Hafif, Beste Hâfız, v:346b)

Dil-i zarı haste kıldı ne yaman nezaredir bu/ Şeb-i gamda koydu halin ne siyer sitaredir bu
(Nadir Eserler TY5525, Saba, Çenber, Beste Hafız, v:194b)

Dilin şâhınşâh-ı muhabbettir/ Bilmedin kadrin etdin âzerde (Nadir Eserler TY5525, Rast, Düyek, Beste Hafız, v:214b)

Diller doyar mı bakmağa ol mâh-pâreye /Ruhsat da verse gamzeleri ger nezzâre
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.342, Isfahan, Hafif, Beste Hâfız, Güfte Neşatî, v:43b)

Dil-sûzun cânâ acib gül-zâr-ı meşkîn gösterir Hasta hâlin ol ki her yâr meşkîn gösterir..
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1557, Segah, Çenber, Beste Hâfız, v:346b)

Dîr est ki dildâr peyâmî nefiristâd Nenüvişt kelâmî vü selâmî nefiristâd. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1160, Buselik, Muhammes, Beste Hâfız, v:247b)

Diye ey ruh-ı musavver kafer-i tende misin/ Yoksa vuslat için dâmen-i dilberde misin
(Nadir Eserler-T5657, Bereşan, Beste Hafız, v:35a)

Dur etme merdi duyki ey mer nûkhemden/ Lütf eyle nu-ar başın için könhemden (İ.Ü. Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Semai, Evc, Hâfız, v:15)

Dûr olan kûyundan ey meh lâle-zârı neylesin /Âstânından cüdâ olan bahârı neylesin..
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1556, Devrirevân, Segâh, Beste Hâfız, v:346b)

Düş dîdem ki melâ'ik-i der-i meyhâne-zedend /Gil-i âdem besirşend be-peymâne zedend..
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1342, Uzzal, Devrirevân, Güfte Hâfız, Nakş, v:294a)

Düşdü hevâ-yi zülf-i perîşâna gönlümüz/ Oldu esîr-i silsile dîvâne gönlümüz(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s. 924, Saba, Hafif, Beste Hâfız, v:193a)

Eglenür seyr-i ruhun fikriyle dil bayrama dek/ Yohsa eylerdi sefer zülfün gamıyla Şam'a dek
(Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:154, Devrirevan, Beste Hâfız, Güfte Yahya, v:21b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Acemaşiran, Devrirevan, Beste Hafız, Güfte Yahya, v:474)

Ehl-i aşkı çekdi bâğa arzû-yı nev-bahâr/ Oldu zincîr-i cünûn güyâ ki cû-yi nev-bahâr
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.924, Saba, Muhammes, Beste Hâfız, v:193b)

El minnete yârî ki der meykede bâzest/ Zanrâ ki merâ bertrâ berdiî niyâzest (Ebubekir Çavuş, Hüseyini, Türkidarb, Beste Hâfız, v:221b)

Eser kimin ger ki âşık-ı dil-fikârı /Ale'l-husûs ki bir bî-vefâ ola yâri (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.747, Acem, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Bakı, v:145b)

Etme pûşîde ruh-ı renginin /Açıl ey gonça gülçehre açıl (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.888, Baba Tahir, Semâi, Şarkı Hâfız, Şarkı, v:180b)

Ey celib-i Allah Muhammed Mustafa/ Eyle fizanın ni'metin ihtida (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Bayati, Beste Hafız Post, v:45b)

Ey celib-i Mustafa ü mücteba/ Arz-ı didar eyle ey nur-u hüda (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.637, (Beste Hafız Post, Güfte İbrahim Efendi (Olanlar Şeyhi?, v:66b)(İlahi)

Ey gonça-dehen gül-şene gül gül gelsin/ Baksın ruhuna şevkle bülbül gelsin. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1288, Zirgüle, Semâi, Nakş Hâfız, v:279b)

Ey Huda'dan lutü ihsan isteyen/ Mevlid-i pak-i Resulullah'a gel (İstanbul Atatürk Ktp. Bel.Yz.K1339 nolu yazma, Makam ve Usül bilgileri verilmemiş) Eserin güfte ve bestekarı bu yazmada "Hâfız Post Mehemed Efendi" olarak geçmiş, eser TRT kayıtların beste Zekai Dede (ö.1897) Güfte Vali, Nefeszade Abdurrahman Efendiye (ö.1696) ait gösterilmektedir. Eserin güftesi konusunda M.Tayyib Okiç'in "Çeşitli Dillerde Mevlidler ve Süleyman Çelebi Mevlidinin Tercemeleri"⁴⁸ adlı makalesinde eserin daha önce yaşamış olan Süleyman Çelebi'ye (ö.1422) ait olduğunun söylenmesi güfte yazarının Süleyman Çelebi olma ihtimalini güçlendirmektedir. Eser büyük ihtimalle "Hâfız Post" tarafında da bestelenmiş ve sonrasında Zekai Dede'nin bestesi yaygın olarak okunmuş olmalıdır.

Ey kabile-i bâd-ı sabâ yâra gidersen/ Bülbülleri mest etmeğe gül-zâra gidersen.. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1421, Muhayyer, Semâi, Şarkı Hâfız, v:312a)

Ey nesîm-i seherî cânda yerin var senin /Bülbül mü dile geldin haberin var senin (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.339, Isfahan, Semâi, Nakş Hâfız v:47b; Nadir Eserler-T5657 Semai, Hafız, v:92a)

Ey tîr-i gamet-râ dil-i uşşâk-ı nişâne ömrüm vâ /Halkî be tû meşgûl ve tû gâib zi- .. miyâne yâ lâ. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.352, Mahur, Evfer, Nakş Hâfız, v:53b)

Ey turâ çûn men beher dîvâne vîrânei /Pîş-i şemè ârizest mâh-ı felek pervânei (Nadir Eserler-TY3608, Neva, Muhammes, Nakş Hafız Post, v:66a; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:49a) (Eser Hekimbaşında Hafız Yusuf adına Neva makamında ve Ama adına Hisar makamında kayıt edilmiş) Eser Hafız Yusut tarafından icra edildiği için onun adına kayıt edilmiş olabilir.

⁴⁸ Atatürk Üni. İlahiyat Fakültesi Dergisi, (1975) Sayı 1, s.17-72.

Eylesin vaslını dermân dil-i bîmârımda /Dostlar işte ben öldüm bana bir çâre meded..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1015, Küçek, Beste Hâfız, Güfte Bakı, Çenber, v:217a)

Eyleyüp çide taraf-ı dâmânı/ Yürü ey serv-i hoşırâm yürü. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1068 , Hüseyini, Berefşân, Şarkı Hâfız, Güfte Madih, Şarkı, v:225a) ..

Ez-devrîst ey tâze gül bâğ-ı murâd /Çün gonça-i çide hande em refte ziyâd (Ebubekir Çavuş, Mahur, Evfer, v:42; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.373, Mahur, Evfer, Savt-ı Hâfız, v:53b; Nadir Eserler-TY3608, Zavil, Evfer, Beste Hafız, v:60b)

Fasl-ı bahar erdi güle bülbül mülâhidir yine/ Meclis o meclis mey o mey saki o sakiydi yine(Ali Emiri Mnz. 732, Devrirevan, Beste Hafız, v:253a)

Feryad ki bir periye meftun oldum/ Düzdide negahile ciğer hun oldum (Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Semai, Beste Hafız, v:117b) (Eser Hekimbaşı memuasında başlıksız); Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Semai, Beste Hafız, v:182a; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:63b)

Feryâd-ı dil-i zârıma dem-sâz mı kaldı /Ya keşf edecek râzımı hem-râz mı kaldı (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1269, Kürdi, Usüleş Semai, Nakş Hâfız, v:271a)

Gamla mâl-â-mâl iken dil-şâd u hürremdir bu dem/ Hande gûyâdır zebânı gussa ebkemdir bu dem (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.676, Beyati Acem, Çenber, Beste Hâfız v:117b)

Gamm-ı hicrile bilinmez niçe dürlü hâletimiz var/ Ne melâlinle melûlüm ne safâya rağbetimiz var.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1643, Rahatülervah, Semâi, Şarkı Hâfız, Şarkı, v:372a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhayyer, Semai, Hâfız, v:12a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Rahatülervah, Semai, Beste Hafız, Güfte Na'ilî, v:117a; Nadir Eserler-T5634, Rahatülervah, Semai, Beste Hafız, v:11b; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:202b; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Rahatülervah, Semai, Beste Hafız Post, v:275b)

Geceler subha değın çeşmime girmez uyku/ Hâbımı bağladı vârise o zülf-i câdû (Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, v:170a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1120, Hüseyini, Semâi, Nakş Hâfız, v:236b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732,

Geceler subha dek zârım ömrüm vârı rahm eyle /Artık kalmadı hiç çârem ömrüm vârı rahm eyle..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1641, Rahatül Ervah, Devrirevân, Şarkı Hâfız, v:371a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.707,Devrirevan, Beste Hafız, v:20b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Devrirevan, Beste Hafız Post, v:342a)

Gel güzelim gülistana güle gel/ Geşt edelim gülistanı bile gel (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.281, Nikriz, Devrirevan, Şarki-i Hâfız, v:33a; Nadir Eseler Ktp, TY5645, Nikriz, Devrirevan, Beste Hafız, v:16a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.707, Devrirevan, Beste Hafız Post, v:2b)

Gel vücudun perdesin kaldır cemal-i yâri gör/ Can gözünden sil gubarın, çehre-i didarı gör (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Irak, Beste Hafız Post, v:72a)

Gelmez yanıma eylediğim zârı ne bilsin/Bakmaz yüzüme dîde-i hûnbârı ne bilsin... (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.990, Çargah, Semâî, Nakş Hâfız v:208b)

Ger şemme ile nigah-ı tegafilane nedir/Pür eyle cam-ı mey sakiya bahane nedir. (Gülşeni-Erden, 2005: s.210, Horasan, Semai, Hâfız Post; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hâfız Post v:55a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, Güfte Feyzi, v:87b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Semai, Beste Hafız Post, v:167a)

Ger tîg bâred der-kûy-i ân mâh /Gerden nehâdîm el-hükmü li'llâh...(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.965 Saba, Semâî, Güfte Hâfız, Nakş, v:202b)

Gidip hâb-ı tegafül-i dîdelerden dûr olur bir gün /Bu meclis böyle kalmaz mestler mahmûr olur bir gün. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1505, Irak, Semâî, Nakş Hâfız, Güfte Veysî, v:331b)

Gitdi dil-i zülfün hevasıyla nigahı kim bilir/ Bir hümadır çıkdı elden aşıyanın kim bilir (Nadir Eserler TY5525, Segah, Çenber, Beste Hafız, v:221b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Segah, Çenber, Beste Hafız Post)

Gönlüm sen zülf-i siyeh fâma düşürdüm /Murg-ı dil-i nâlân yine dâme düşürdüm (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.327, Isfahan, Remel, Beste Hâfız, v:43b)

Gönül adab-ı bezm-i işret fağfurdan görmüş/ Mey-i nâbın safâsın sagar-ı billûrdan görmüş (Nadir Eserler-TY5639, Irak, Devrirevan, Beste Hafız, v:93a)(Eser Hekimbaşında bilgileri olmadan Muhalif makamında, Devrirevan usulünde verilmiş)

Gönül bağ-ı izarın eyleme mesken münasibdir/O aşıktır ona bülbül gibi gülşen münasibdir. (Gülşeni- Erden, 2005: s.113, Mahur, Nim Devr, Beste Fakir, v:29b)

Gönül bir âfet-i devri zamânın mübtelâsıdır/ Benim bu çekdiğim cevr ü cefâ gönlüm belâsıdır.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1041, Hüseyini, Beste Hâfız, Devrirevân, v:220b)

Gönül HALİL ile dâr-ı gülistânı seyr eyle /Salındır yanında da ânı miyânı seyr eyle (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1158, Buselik, Beste Hâfız, Güfte Halil, v:247b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Muhammes, Beste Hafız, v:254b)

Gören hatt-âver o mâhî sanır bu kametile/ Ki kopdu fitne-i âhir zamân kıyâmetile...
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.974, Saba, Semâi, Nakş Hâfız v:203a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hâfız, v:98a)

Görüldün ebrû-yı garrâki gurre-i gurre değildir/Yanında tal'atın âftâb-ı zerre değildir
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.491, Uşşak, Firenkçîn, Beste Hâfız v:79b)

Gösterirsen olmadan göster dile ol sineyi /Yoksa hasta son nefesde neylesin âyineyi
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.924, Saba, Hafif, Beste Hâfız Post Güfte Zahid, v:193b)
Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Hafif, Hâfız, v:95 b)

Gözlerim yaşına meyl etse nola ol gülzar/Kim periler cilvegahıdır kenar çeşme-sar
(Gülşeni- Erden, 2005: s.241, Segah, Devrirevan, Hâfız, V:?.; Çıpan, 2010: s. 223, Segah, Devri Revan, Hâfız, V:39b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız, v:12b; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010:157, Devrirevan, Beste Hâfız, v:26a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Devrirevan, Beste Hafız, v:236b)

Guhsar-ı gamda çeşmim aşkar olsun da gör /Dem-be-dem seylab-ı eşkim cüybar olsun da gör
(Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrikebir, Beste Hafız)

Gül-şen-i rûyunda yârin bülbül-i şûrîdeyiz/ Zârı muetâd eyleyen bir âşık-ı gamdîdeyiz
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1184, Buselik Aşiran, Devrirevân, Beste Hâfız, v:253b)

Hadden aşdı muhabbetin şimdi /Cânıma yetdi mihnetin şimdi..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1433, Muhayyer Buselik, Evfer, Beste Hâfız, Şarkı V:315a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Muhayyer Buselik, Evfer, Şarki-i Hâfız, v:24)
Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhayyer, Evfer, Hâfız, v:10b)

Hâki kuyin cilvegahı mühri Rahşan eyleme/ Tutiya bir didemi hak ile yeksan eyleme (Ali Emiri Mnz. 732, Devrirevan, Beste Hafız, v:379a)

Harab ganzeler ol çeşm-i pür fitten mahmur /Aceb aceb tavla saki encümen-i mahmur
(Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, v:168a; Ebubekir Çavuş, Hüseyini, Semai, Beste Hâfız, v:229b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, Hüseyini, Semai, Beste İmamzade, v:7b)

Hasretinle tamam nale döndüm sensiz/ Yok nale değil hale döndüm sensiz (Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hafız, v:) Eser Hekimbaşıda İtri olarak geçmiş, İtri tarafından meşk edilmiş olmalıdır. (Eser Daha sonra Dede Efendi tarafından Irak makamında tekrar bestelenmiş)

Hasretinle zar u nalan olduğum bilmez misin/ Rûz u şeb hicrinle giryan olduğum bilmez misin (Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010, Semai, Beste Hâfız, v:8a)

Hayâl-i ârızın çıkmaz dû çeşm-i hûn-feşânımdan /Lebin yâdı muhassal bir nefes gitmez zebânımdan. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1436, Muhayyer Buselik, Semâi, Nakş Hâfız v:316b)

Hayli uşşaka bela-yo nagihanındır gamzesi/ Verme ey dil kendini nazarda çeşmine (Nadir Eserler-T5657, Neva, Evfer, Beste Hafız, v:135b)(Eser Hekimbaşında başlıksız)

Her gören ayb etdi ab-ı dide-i giryanımı/ Eyledim tahkik görmüş kimse yok cananımı (Ebubekir Çavuş Yazması, Rast, Evfer, Hâfız, v:2b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.181, Rast, Evfer, Güfte Fuzuli, Beste Hâfız, V:9a, Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.81, Rast, Evfer, Hâfız Post, v:5b)

Her kaçan bâb-ı sa'âdeTürk Dili Edebiyatın şeh-i devrân çıkar/Matla'ından şanasın hürşîd-i dürr-efşân çıkar (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1985 Numaralı Şiir Mecmûası-Tunç, 2005: s.35, Hâfız, v:52b)

Her kâküle sad-pâre gönül şânelik eyler /Her silsile-i turre ki divânelik eyler (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.484, Uşşak, Remel, Beste Hâfız V:79a; Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.81, Uşşak, Sakil-Remel, Hâfız Post, v:31b Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Uşşak, Remel, Beste Hafız, Güfte Fehim, v:41b; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Remel, Beste Hafız, Güfte Fehim, v:60a)

Her nigâh-ı nâz kim ol çeşm-i şûr engîz eder/Dâmen-i müjgânla âşıkların hûn-rîz eder (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1473, Irak, Çenber, Beste Hâfız, v:325a)

Hurşîd yanar şu'le-i âh-ı seherimden/ Dûzah söyünür mevc-i benm-i eşk-i terimden (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.533, Uşşak, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Cevrî, v:88b)

İncinme cevrine dahi ol mâh tâzedir/ Bilmez nüvâziş-i dili eyvâh tâzedir (Nadir Eserler TY5525, Uşşak, Semai, Beste Hafız, v:183b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.528, Uşşak, Semai, Nakş Hâfız, Güfte Nabî, v:88a; Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.81, Uşşak, Hâfız, v:34a; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Uşşak, Semai, Beste Hafız Post, Güfte Na'ilî, v:44b; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Semai, Beste Hafız, Güfte Na'ilî, v:66b; Nadir Eserler-T5657, Semai, Beste Hafız, v:170a)

İnme nâr-ı gamm-ı aşkın kabadır nûrdan/ Başıma sevdâ-yı zülfün tâcdâr-ı semmûrdân (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1607, Maye, Beste Hâfız, v:359a)

İşte maksûdun o gül-i handân-ı zebânın duymasın /Bülbül-i nâbın nûş kıl ammâ dehânın duymasın. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1556, Segâh, Devrîrevân, Beste Hâfız, v:346b; İster

maksudun gül-i femden zebanın duymasın/ La'l ü nabın nuş kıl amma dehanın duymasın (Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız Post, v:12b) Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Segah, Devrirevan, Beste Hafız Post, v:258b)

Kanı hâk-i rehin âhımla berbâd etdiğim demler /Anılmaz mı ser-i kûyunda feryâd etdiğim demler..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.893, Baba Tahir, Semâi, Şarkı Hâfız, Şarkı,[Güfte] Sırrı v:183a)

Kasdın eğerçi cân u dilin birisi nedir/ İkisi de fedâ yoluna birisi nedir (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1244, Kürdi, Hafif, Beste Hâfız, v:265a)

Kaşı yaya sabâ bir iki nişânımı söyle/ Ciğerde tîr-i gammın tende üstühânımı söyle (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.922, Saba, Muhammes, Güfte Behcetî, Beste Hâfız Post, v:193a)

Keşişe yer ki câm-ı ziyâ kestire sunma/ Sûfi çek elin göz göre ateşlere sunma (Nadir Eserler TY5525, Buselik, Semai, Beste Hafız, v:225b)

Ki şâhid-i şevkız dile biz pâ-yi kerîziz/ Ki pâ-yı gamma rîze-i elmâs-sitîziz..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1515, Irak, Sâkîl, Beste Hâfız, v:333a)

Kimseler hiç ateş-i aşkile süzan olmasın/ Fikr-i zülfi yarile hatır perişan olmasın (Nadir Eserler-T5657, Mahur, Semai, Beste Hafız, v:128b) (Eser Hekimbaşında başlıksız)

Kirişme ile nigâhı tegafülâne nedir /Pür eyle câm-ı meyi sâkıyâ bâhâne nedir...(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1121, Hüseyini, Semâi, Nakş Hâfız Post, Güfte Zahid, v:236b)

La'l-i meygûnun şehâ keyfîyyeti cânımdadır /Hem hayâlin bir nefes hâlî değil yanımdadır.. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1674, Evc, Çenber, Beste Hâfız Post v:379b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız, v:36b; Yapı Kredi Sermer Çifter Araştırma Kütp, 404 numaralı Güfte Mecmuası-Başara-Erdoğan-Yıldız:2010, Çenber, Beste Hâfız, v:2b)

Leblerin yâdına dil âlemde rüsvadır gider/ Kâkülün fikri karabaşıma sevdadır gider. (Özalp, 2000: s.387,) Sadece Özalpte görülmüştür.

Lisan-ı ehl-i dilde aşk-ı gulzar ile derler/ Cüvanın kamet-i balasına nahl-ı cefa derler (Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.82, Uşşak, Çenber, Hâfız, V:32a) Eser sadece bu yazmada görülmüş güfte Şeyhülislam Yahya Efendiye ait ö.1644, Kaynak, Kültür Bak. E-kitap)

Mâh-ı ruhsâr-ı tû âyine-i maksûd-ı men est/ Dâne-i hâl-i tû ne zi-ahter-i mesûd-ı men est. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1182, Buselik Aşiran, Evfer, Savt-ı Hâfız, v:253a; Nadir Eserler-T5644, Evfer, Beste Hafız, v:144a)

Meh ağyârsız teşrîf-i meclis eylemez tenhâ /Acibdir hârsız koymaz yerinden gonça-i hamrâ..(Kılıç: s.1413, Muhayyer, Devrirevân, Beste Hâfız v:310b) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhayyer, Devrirevan, Hâfız, v:9b)

Meh-i nev gibi bir kaşı keman mihr-i münirim var (Hanende, Hisar, Çenber, Beste Hafız Post, s.399)

Meh-i rûyunda mıdır zülf-i mu'anberde midir/ Bilemem hasta gönül gökde midir yerde midir..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1146, Gülizar, Semâi, Nakş Hâfız, v:244b, Gülşeni-Erden, 2005: s. 212, Horasan (Hüseyni), Semai, Hâfız Post; (Nr.81 Künyeli Mecmua-Gençoğlu, 2013: s.81,Hüseyni, Semai; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Semai, Beste Hafız, v:168a)

Men âşık-ı mahzun-ı perişanı unutma/ Men hasta-i mihnetkeş-i hicranı unutm (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.320, Isfahan, Hafif, Beste Hâfız, v:43a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Isfahan, Hafif, Beste Hafız Post, v:244)

Men perişanım türâ derdî perişânî mebâd /Sünbület-râ nigih-i âşüfte sâmanı mebâd. (Nadir Eserler TY5525, Saba, Devrirevan, Beste Hafız, v:193b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.927, Saba, Devrirevân, Beste Hâfız, v:193b; Gülşeni-Erden, 2005: s.184, Saba, Devrirevan, Beste Hâfız; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Devrirevan, Hâfız, v:94a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Devrirevan, Beste Hafız, v:124a)

Merd-i melek eylenip eylesin vefâ eğer/ Zülfün ucuyla iki gözüm bir nazar yeter (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.870, Baba Tahir, Fethi Darb, Beste Hâfız, v:172a; Gülşeni-Erden, 2005: s.175, Baba Tahir, Darbıfetih, Beste Hâfız; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Darbıfetih, Beste Hafız, v:125a)

Mest olsa güzel câm-ı mey-i bezm-i safâdan /Açılma yine pîreheni bâd-ı sabâdan... (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.892, Baba Tahir, Semâi, Şarkı Hâfız, Şarkı, v:183a)

Mestane hıram eyleme ol serv-i hıraman/ Çak-ı kuşe-i damane varır çak-i giriban (Nadir Eserler-TY3608, Acem, Semai, Beste Hafız, v:91b) (Eser Hekimbaşı mecmuasında Bestekâr ve Güfte yazarı bilgileri olmadan aynı makam ve usul ile verilmiş)

Meyden kızarmış ruhları seyr-i cemâl-i yâra gel/ Hengâm-ı iş ü nûşdur gül devridir gül-zâra gel.. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.474, Uşşak, Fâhte, Nakş Hâfız v:77b)

Meyl ettim ol periyi nihana gördüğüm gibi/ Oldum esir-i zülfün heman gördüğüm gibi (Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Sakil, Beste Hâfız, v:21a)

Meylim benim ol gözleri mekkâre mi olsun/ Ya ol saçı meşkîn-i siyeh-kâra mı olsun.. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1708, Evc, Semâi, Nakş Hâfız, v:387a)

Mihr-bânlık gördü hurşîd-i cihân-efrûzdan /Kerem olup bülbül-i nevâya başladı nevrûzdan.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.421, Neva, Devrirevân, Beste Hâfız v:68a)

Misal-i ney bizi inletme eyle lütf-u kerem/ Esir-i aşkını ey Mevlevi-i ferrud-dem (Nadir Eserler-T5657, Uşşak, Hafif, Beste Hafız, v:158a) (Hekimbaşında başlıksız)

Miyân-ı lücce-i fırkaTürk Dili Edebiyatı kaldı geştî-i dil/ Bu rûzgâr ise çekmez kenâra neyleyeyim (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.792, Nihavend, Muhammes, Beste Hâfız, v:157a)

Miyan-ı meclis-i saki biraz na'le götür/ Lakin hayalinde, nüş edelim piyale götür Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Beste Hafız Post, Muhammes, v:)

Muştak-ı nesim-i ser-i zülf-i siyehindir/Demdir ki o sevda ile dil hak-i rehindir (Çıpan, 2010: s.83, Uzzal, Semai, Hâfız)

Mübtelâyım bir perîye dil-sitânım kim bilir /Hayretle yandı bu bağrım figanım kim bilir (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.500, Uşşak, Çenber, Beste Hâfız, v:80b)

Naleye başlayalım hatırımız şad edelim/ Berza-yı dil seni derd-ü gamma mu'tad edelim.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.269, Pençgah, Semai, Nakş Hâfız, v:30a; Nadir Eserler-TY3608, Pençgah, Semai, Beste Hafız, v49a)

Nâz edip ben âşık-ı zâra sevdinsen beni/ Sen de insâf eyle ey gül-çehre kim sevmez seni..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1431, Muhayyer Buselik, Devrirevân, Beste Hâfız, v:314b)

Nazile eğer kılssa o şuh nağmeye ağaz/ Cenk eyler idi kametini mutrib dem-saz (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, (Hicaz), Türkidarb, Beste Hafız, v:312a) (Eser Hekimbaşında Tosunzade olarak gösterilmiş, Hafız Post'un eseri olma ihtimali kronolojik açıdan yüksektir)

Ne dem ki bezm-i gama eşkimi şarab iderim/ O bezm-i mahse bağrımı kebab iderim Ali Emiri Mnz. 705, Semai, Hafız, v:114b)

Ne meyl-i nahl-ı gül eyler ne seyr-i gülistan ister. (Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.82, Irak, Nim Devir, Hâfız, v:92b) Eser sadece bu yazmada karşımıza çıkmakta

Ne zevk-i bade-i bi-iş ne vasl-ı yar dikleş var/ Hemen bir rüzgar-ı nahoş ahval-i müşevveş var (Nadir Eserler-TY3608, Neva, Nimdevir, Beste Hafız, v:86b) (Eser

Hekimbaşı mecmuasında “Beste Halim” olarak geçmiş. Halim adına kayıtlı tek bestesinde bu beste olması eserin Hafız Post’a ait olma ihtimalini güçlendirmektedir)

Nedendir ey tabibim hasta-i hicranı anmazsın/ Gamınla peymal dil viranı anmazsın (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.179, Rast, Usuleş Muhammes, Beste Hâfız v:9a)

Neyleyim sahn-ı çemen seyrini cânânım yok /Bir yanımca salınır serv-i hırâmânım yok (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.682, Nevruz-ı Acem, Devri Kebîr, Beste Hâfız Post, v:126b Eser 9857’de Acem makamında ve Devrikebir üsulünde bestecisi olarak Surnazen Ahmed olarak yazılmış, eser Hâfız Post tarafından meşk edildiği için Hekimbaşında Hâfız Post olarak geçmiş olabilir)

Nigâhım bûse çîn olmakta la’l-i dil-sitânından/ Şikârın almayan şehbâz çıkmaz âşiyânından (Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Çenber, Beste Hafız, v:189b; Ebubekir Çavuş, Arazbar, Çenber, Beste Hâfız, v:161a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.815, Arazbar, Çenber, Beste Hâfız, v:162b; (Gülşeni- Erden, 2005: s.172, Arazbar; Nadir Eserler-İbnülemin 3446, Beste Hafız, Arazbar, Çenber, v:55b; Nadir Eserler-TY3608, Arazbar, Çenber, Beste Hafız, v:17b; Nadir Eserler-T5644, Çenber, Beste Hafız, v:93a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Çenber, Beste Hafız, v:417)

Nüzzar olmuş teng görmekle leyli saki ram olmaz/Hüma sayd bi nisar-ı ankebüt kayd-ı dam olmaz (Nr.81 Künyeli Mecmua-Gençoğlu, 2013: s.37, Rast, Evfer, Beste Hâfız Post v:1a)

O sâhir-i kâkülün uşşâkı sayd-ı kemend etmiş /Nezâketle bûd-ı gülü serkeşî ber müyebend etmiş...(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.483, Uşşak, Devrikebir, Beste Hâfız Post v:78b; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Devrikebir, Beste Hafız Post, v:123a; Nadir Eserler-T5657 Devrikebir, Beste Hafız, v:150a)

O şuhu bağda gördüm şukufte ru taze/ Elinde bir gül açılmış o taze ber taze (Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, v:168a; Ebubekir Çavuş, Semai, Hüseyini, Beste Hâfız, v:242b)

Ol nahl-ı işve bus-ı lebe ka’il olmadı/ Bar-ı ümid-i bağ-ı dilim hâsıl olmadı (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.564, Bayati, Sakil, Beste Hafız, v:98b; Nadir Eserler-T5657, Sakil, Beste Hafız, v:182a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Bayati, Sakil, Beste Hafız, v:342)

Ol perî-peyker ki dil zülf-i perîşânındadır /Âyet-i hüsn ü melâhat ol perîşânındadır. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1565, Segâh, Feth-i Darb, Beste Hâfız, v:348a)

Olmadı dil-i belâ-keş gümüşde tâb/ Zahm-ı diline recâyıla merhem-yâb (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1232, Buselik Aşiran, Semâi, Nakş Hâfız, v:262a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.705, Semai, Beste Hafız, v:92b)

Olmaz bu gönül lezzet-i dünyâdan usanmaz/ Hiç dilber ile bâde-i hamrâdan usanmaz.
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1577, Segâh, Devrirevân, Şarkı Hâfız, v:350a)

Olmuş şarab nazıyla mestane gözlerin/Uymuş yine ol gamze-i fettane gözlerin (Gülşeni-Erden, 2005: s.189, Horasan, Hafif, Hâfız Post, v:148b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Horasan, Hafif, Beste Hafız, v:148b)

Örölmüş hançer-i sertiz çeşm-i yaresi billahi/Dil-i mecruh açılmaz bana amma yaresi billahi. (Gülşeni-Erden, 2005: s.236, Irak, Devrirevan, Beste Hâfız Post; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Devrirevan, Beste Hafız Post, v:226a)

Pertev-i cemalin feleğe verdi zib ü fera-yı nuru mah/ Bu ne çeşmden rehn bu ne hal ü .
haTürk Dili Edebiyatın nıgah..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.280, Nikriz, Usuleş Berefşan, Beste Hâfız, v:32b)

Peşr-i hicrin de bilmem harâb u râhat yüzün/ Düşde görmez hasta-i aşkın ifâkt yüzün
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.479, Uşşak, Devrikebîr, Beste Hâfız v:78a; Nadir Eserler-T5657, Devrikebir, Beste Hafız, Güfte Na'îlî, v:150a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.705, Uşşak, Devrikebir, Beste Hafız, v:35b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Devrikebir, Beste Hafız, Güfte Na'îlî, v:294)

Püster-i hecrinde bilmez hab rahat ne düğün (Hâfız Abdülbaki-Soysal, Arslan, 2014: s.83, Uşşak, Devrikebir, Hâfız, v:31a)

Rahm eyle âb-ı dîde-i gevher-i nisâra gel/ Emvâc-ı bahr-i eşkimi seyr et kenâra gel
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1364, Uzzal, Sakîl, Beste Hâfız, Güfte Zahid, v:299a)

Rakîbe mâil olduk bu dil-i şeydâyı neylersin/ Helâk etdin beni ey âfet-i hercâyî neylersin..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1017, Hüseyini, Devrirevân, Beste Hâfız, Güfte Abdî v:217b)

Rehber-i kuyin olan kible nûma olmuş olur/Gösteren ruyini mirat-ı safa olmuş olur.
(Gülşeni-Erden, 2005: s.194, Horasan (Hüseyini), Hafif, Beste Fakir, v:151a)

Rencide olur ağladığım çün siteminden/ Amma haberi yok dil-i zarın eleminden (Nadir Eserler TY5525, Eviç, Evsat, Beste Hafız, v:201b; Çıpan, 2010: s.157, Evc, Evsat, Hâfız, (Ruhi), v:23a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Evsat, Hâfız, v:37 b)

Rencûr-i hâr-ı bülbül hem derd-nâk gonca /Hem kayd-ı sayd-ı bend dâm-ı şibâk-i gonca
(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.644, Beyati, Semâi, Nakş Hâfız v:115b)

Ruhsarda ol zülf-ü perişanı niçün ettin/ Bir lahzada bin fitne nümayan niçin ettin
(Ebubekir Çavuş Yazması, Rehavi, Remel, Beste, Hâfız, v:10b)

Rûşen olmaz şâm-ı bahtım mihr-i vuslat neylesin /Tâliim tâli' değil ol mâh-ı talat neylesin.(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.556, Beyati, Beste Hâfız, Çenber, v:97b)

Sahbâ-yı muhabbet kadeh-i câna döküldü /Hûn oldu gelip çeşmime dâmâna döküldü. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1667, Evc, Remel, Beste Hâfız, v:379a)

Sâkıyâ sâgar-ı şevki bu ciğer hûna sun/ Âh kurbânın olam sâgarı meftûnuna sun (Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Muhammes, Beste Post, v:161a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1016, Hüseyini, Muhammes, Beste Hâfız, V:217b; Gülşeni- Erden, 2005: s. Hüseyini, Muhammes, Hâfız Post, vr.?.; (Çıpan, 2010: s.165, Hüseyini, Muhammes, Hâfız, V:25a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Muhammes, v:104a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Muhammes, Beste Hafız, v:151a)

Saki bir iki cam ile gel defa gam eyle/ Bezm-i ehini hemhal-i Feridun cem eyle (Nadir Eserler-T3608, Acem, Evfer, Beste Hafız Post, v:73b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Nikriz, Semai, Beste Hafız Post, v:106; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Nihavend, Semai, Beste Hafız Post, v:32a)

Sana dil vireli bir dem/Şad olmadı mahzun gönlüm (Hâfız Post-Doğrusöz, 1993: s.332, Bestenigar, Usuleş Devri Revan, Bestei Hakir Hâfız, v:145a; Özalp, 2000: s.387) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Şarkı, Hâfız, v:28 a)

Sen verir misin âriyet bu cânı mahzûnı bana/ Senden ayrılmak hemen ölmekdir ey hûnî bana (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.433, Neva, Çenber, Beste Hâfız, V:69b; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Çenber, Beste Hâfız, v:22a)

Serde sînede dilde ciğerde dâğ olsun/ O şûra yerleri koy-kim o reşk-i lâle dâğ olsun (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1469, Irak, Hafif, Beste Hâfız, Güfte Feyzî, v:324b)

Ser-mest-i câm-ı aşkem bî-bâde vü piyâle/ Güfitem zi-men çi hâhî güftâ ki sûz u nâle (Nadir Eserler TY5525, Hüseyini, Semai, Beste Hafız, v:168b; Ebubekir Çavuş, Hüseyini, Semai, Beste Hâfız, v:188a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1266, Kürdi, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Baba Nevayî, v:270a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Hâfız, v:112b; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:146b)

Sevdâ-yı tîg-ı gamzenle sîne çâkenem/ Öldür beni ki teşne-i zevk-i helâkinem (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.554, Beyati, Hafif, Beste Hâfız, v:97a)

Sevdiğim nev-restedir hüsnü tamâm/ Aldı gönlüm beni mecnûn eyledi..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: 1628, Bestenigar, Devrirevân, Şarkı Hâfız, v:368a)

Sevmiş dil ü cânım seni cânâ haberim yok/Etdin beni dîvâne vü şeydâ haberim yok. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1040, Hüseyini, Beste Hâfız, Remel, v:220b)

Sinem hedef ettim yine bir kaşı kemane/Müjganı yeter yeter pute-i cane (Gülşeni- Erden, 2005: s.212, Horasan (Hüseyini), Semai, Fakir, v:168b)

Siyeh-mest cünûn etdi dilim cism-i nezârim o /Siyeh hâl siyeh gîsû siyeh çeşm siyeh ebrû..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1713, Evc, Semâi, Nakş Hâfız, v:387b)

Sorsa ehli gamın ânâmı dili canından/ Bil heman ol sanemin kaddi hıramandan (Milli Kütüphane nr. A4298,Çenber Beste Hafız, v:148b)

Sorma gel hâlim benim kim yârdan ayrılmışım/ Bir yüzü gül-gonça leb-i dil-dârdan ayrılmışım..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1673, Evc, Çenber, Beste Hâfız, v:379b; (Gülşeni-Erden, 2005: s.249, Evc, Çenber, Hâfız Post; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.736, Çenber, Beste Hafız Post, v:263b)

Söyledib, aberi yanında beni hamuş etme /Düşmez evrakına ağyar sözün guş etme (Ebubekir Çavuş, Semai, Hüseyini, Beste Hâfız, v:228b)

Sûz-i heman hüsnüdedir yârin mekânın kim bilir/ Gevherinde âb u tâb olsunda kânın kim bilir (Nadir Eserler TY5525, Segah, Çenber, Beste Hafız, v:221b)

Şâd edersin diye geldim beni gamm-kîn etdin/Mihr idi senden ümîdim bana sen kîn etdin..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.935, Saba, Çenber, Beste Hâfız, v:194b)

Şecer-i tür pay-malindir salın ey nahl-i bağ-ı işve salın/ Sidre hemsaye-i nihâlidir .salın nahl-i bağ-ı işve salın (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.260, Rast, Usuleş Düyek, Şarki Hâfız, v:27a)

Şüküfte ca-be-ca gül-şende sanemin lale vü güldür/ Değildir gerdeninde zülf yüzde .hal-i müşk-asa (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.321, Isfahan, Beste Hâfız, Usuleş Nimdevir, v:43a; Nadir Eserler-TY3608, Isfahan, Nimdevir, Beste Hafız, v:120a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Isfahan, Nimdevir, Beste Hafız, v:244)

Temennâmız ne nûş-i meyde ne sâgarda kalmışdır /Netîce arzû bir bî-bedel-i dilberde kalmışdır..(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1020, Hüseyini, Fethidarb, Beste Hâfız Post, v:218a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.705, Darbıfeth, Beste Hafız, v:76a; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Darbıfeth, Beste Hafız Post, v:221)

Tesir nerm gelir hân hep böyle gâm-ı fersân mıdır/ İyz-i peri dolardun ol yohsa müstesnâ mıdır (Nadir Eserler TY5525, Hisar, Beste Hafız, v:219a)

Tîr-i müje-i yâr bizi yaralamışdır /Şimşîr-i cefâsına bizi paralamışdır (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1425, Muhayyer, Semâi, Nakş Hâfız, v:313b)

Tirini ol kaşı ya sine-i süzanda bulur/Lezzet-i zahmını ama dil-i anın canında bulur (Gülşeni- Erden, 2005: s.115, Mahur, Semai, Nakş Fakir, Güfte Sami, v:36a)

Uçar sevda ki nakd-ı niyaze bakmazlar/Meta-ı kale fûrûşan naze bakmazlar (Gülşeni- Erden, 2005: s.121, Uşşak, Muhammes, Beste Hâfız Post; Nadir Eserler-TY3608, Uşşak, Muhammes, Beste Hafız, Güfte Na'îlî, v:107a; Nadir Eserler-T5644, Muhammes, Beste Hafız, v:61a; Muhammes, Beste Hafız, v:156a)

Unutdun zahm-ı gamzen mübtelâsın/ Güzeller böyle mi gözler gedâsın (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.396, Mahur, Semâi, Nakş Hâfız, Güfte Kelim, v:62a; Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 Nolu Yazma, Semai, Beste Hâfız, v:20a; Nadir Eserler-TY3608, Mahur, Semai, Beste Hafız, Güfte Kelim, v:79a; Nadir Eserler-T5634, Semai, Beste Hafız, v:45a)

Vakt-i subh oldu pür olsun kûşe-i meyhâne/Âftâb-âsâ tulûğ etsin yine peymâneler (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1411, Muhayyer, Çenber, Beste Hâfız, v:310b; Koyunoğlu 12970 nolu Güfte Mecmuası, Muhayyer, Çenber, Hâfız Post, v:127a; Hanende Mecmuası, Muhayyer, Çenber, Beste Hafız Post; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Muhayyer, Çenber, Beste Hafız, 273b; Milli Kütüphane- A4298, Muhayyer, Çenber, Beste Hafız, v:121b; Milli Kütüphane- 06MilYzFb-150, Muhayyer, Çenber, Beste Hafız Post, v:179b)

Vuslata mani olan cennet siya hamdır benim/ Gün yüzün göstemiye heb dud-i ihmudur benim (İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Maye, Semai, Hâfız, v:29)

Yağmaya virin aslımı derd-i nigeindir/ Divane kılan gönlümü zülf-ü siyahındır (Nadir Eserler-T5639, Bayati, Semai, Hafız Post, v:31a)

Yakdı kül etdi şem'-ı ruhun hân mânımız/ Bir pîre-henle kaldı fez gibi cânımız... (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1188, Buselik Aşiran, Evfer, Beste Hâfız, v:254a)

Yakıp vücûdumu pervâne-veş tebâh edersin /O şem-i havsala-sûzı görünce âh edersin..(Nadir Eserler TY5525, Buselik, Semai, Beste Hafız, v:223b; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1598, Segah, Semâi, Nakş Hâfız, v:356b; Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Semai, Beste Hâfız v:12b; Çıpan, 2010: s.219, Segah, Semai, (Hâfız Post, Na'îlî), v:38b)

Yamandır hicrile hâlim bana yâr olmadın gitdin /Ne meşrebsin be hey zâlim bana yâr olmadın gitdin (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.447, Neva, Evfer, Şarkî[-i] Hâfız, Güfte Nabî v:71a; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.707, Neva, Evfer, Beste Hafız, v:3b)

Yara derdim diyemem bezm-i şarab olmayacak/ Cürmüm ikrar edemem mest ü harab olmayacak (Nadir Eserler-TY3608, Bayati, Evfer, Beste Hafız, Güfte Nami, v:81b)

Yâri cûbân olalım firkat-i yâ Hû diyerek /Edelim tay-yi beyâbân bir içim su diyerek (Nadir Eserler TY5525, Arazbar, Çenber, Beste Hafız, v:190a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.814, Arazbar, Çenber, Beste Hâfız, Güfte Na'ilî, v:162b; Nadir Eserler-T5644, Beste Hafız, v:93b; Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, Arazbar, Çenber, Beste Hafız, v:418)

Yâri görünce kaldı gönül arz-ı hâlden /El değmedi şikâyete şükr-i visalden...(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.563, Beyati, Türk-i Darb, Beste Hâfız, v:98b)

Yazanlar nakş-ı hüsnün gamzesi şimşire yazsınlar/ O şimşir üzere kanımdan kaza-ı teşire yazsınlar (Nadir Eserler-3608, Nikriz, Semai, Beste Hafız, v:54a)

Yazmış bir hikmet-i ezel safha-i güle /Bülbül de-mâ-dem ağlaya her bâr gül güle.. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1310, Hicaz, Sakıl, Beste Hâfız, v:287a)

Yekta güherim meclis-i rüdan-ı sad-femdir/ Mihr-i tarabım meygede beytü'l şerefimdir (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.290, Nikriz, Usuleş Semai, Nakş Hâfız, v:35a; Nadir Eserler-3608, Nikriz, Semai, Beste Hafız, Güfte Nabi Efendi, v:54a; Nadir Eserler-T5644, Semai, Beste Hafız, v:24a)

Yıkarsın hatırımı her dem sebebsiz bi-mürüvvetsin/ Kararın yok zemin-i dilde hercayitabi'atsın (Çıpan, 2010: s.167, Hüseyini, Nim Devir, Hâfız, v:25b)

Yine çûn hâtırım yâr etdi muğber /Garîb gönlüm acib sevdâya düşdü...(Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1139, Horasan, Evfer, Şarkı Hâfız, v:241a) Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Evfer, Hâfız, Şarkı, v:57b)

Zülfüne dil vermeyen hatır-ı perişan olmadı/ Payine yüz sürmeyen hak ile yeksan olmadı (Gülşeni- Erden, 2005: s.109, Isfahan, Muhammes, Beste Hâfız)

Zennârımı seyr eyleyen efsûs desinler/ Puthâneye düşdü gör o sâlûs desinler (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.236, Rehavi, Usuleş Semai, Nakş Hâfız, v:22a)

3.5.3. Hâfız Post'un Dînî Mûsikî Besteleri

Hâfız Post hakkındaki araştırmaların pek çoğunda dînî mûsikî türlerinden oldukça fazla beste yaptığı yönünde bilgi elde edilmektedir. Fakat yazmış olduğu güfte mecmuâlarında bu dînî eserlere yer vermemesi; güfte mecmuâsı yazımında ana tema farkı gözetildiğinin yâni dînî eserlerin fasıl mecmuâlarına yazılmamasının bir gelenek hâline getirilmiş olduğunu göstermektedir. Elimizdeki mevcut bestelerin büyük çoğunluğu, ilâhîlerin bulunduğu ilâhî mecmuâlarından elde edilmiştir. Hâfız Post'un mensûbu olduğunu düşündüğümüz halvetî dergâhlarında mûsikînin desteklenmesi, onun dînî alanda besteler

vermesi yönünde de etkili olmalıdır. İbâdetin yanı sıra Türk Mûsikîsi'nde önemli bir eğitim kurumu olan dergâhların pek çok bestekârın yetişmesinde önemli rol oynadığı (Kaçar, 2013:66) ve bu bestekârları dînî formlarda eserler vermeleri için teşvik ettiği olası bir durumdur. Bu listede yer alan bir kısım bestenin notaları TRT arşivlerinde karşımıza çıkan eserlere âittir. İlgili yerlerde TRT kayıt numaraları verilmiştir. Eserlerin listesi aşağıda sıralanmıştır.

Bir nazar kıl halime asan ola cümle sebil/ El-meded ey fahr-i alem şah-ı sultan rusul (Müstakimzade, "Mecmua-i İlahiyyat", Hisar, Hâfız Post, Şeyh İbrahim Sünbüli, v:87a)

Bulursa vech-i cananı bu cism ü canı neylerler/Görünse şemsin envarı meh-i tabanı neylerler. (Müstakimzade, "Mecmua-i İlahiyyat", Muhayyer Buselik, Hâfız Post Efendi, v:105b)

Çün sana gönlüm müptelâ düştü / Derdi gam bana hay meded aşına düştü (Güftesi Niyazi Mısri'ye ait olan eser Müstakimzade'nin Mecmua-i İlahiyyat adlı eserinde gülizar makamında kayıt edilmiştir, fakat notaya alındığı zaman Hüseyini makamında da notaya alındığı TRT kayıtlarında görülmüştür. (bkz. Ek-4)

Ey kerim Allah ey gani sultan/ derdliyiz senden umarız derman (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Segah, Beste Hafız Post (Güfte Niyazi Mısri) v:119a)

Gönül biganelere aşınadır ya Rasülallah/ Der-i devlet meabından cüdadır ya Rasülallah (Müstakimzade, "Mecmua-i İlahiyyat", Arazbar, Hâfız Post, Mustafa Halife Ma'den, v:57a)

Gönül biganelerle aşınadır ya Rasülallah/ Der-i devlet meabından cüdadır ya Rasülallah (Mecmua-i İlahiyyat-Sağman, 2001: s.287, Arazbar, Hâfız Post, Mustafa Halife-i Maden, vr.57a) Süleymaniye Kütüphanesi "Güfteler Mecmuası "Sütlüce Dergahı" nr.132, Arazbar, Beste Hâfız Post, v:20b; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.637, Beste Hafız Post, Güfte Na'îli, v:95b; (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Arazbar, Beste Hafız Post, v:51b)

Hak'dan özge nesne yokdur gayrıdan ümmîdi kes / Aç gözün merdane bak Allah bes baki heves (Güftesi "Aziz Mahmud Hüdayi'ye" ait olan bu eser, Hüseyini Makamında ve Nim evsat usülünde notaya alınmıştır.)

Kudümün rahmet-i zevk u safadır ya Rasülallah / Zuhurun derd-i uşşaka devadır ya Rasülallah (Müstakimzade, "Mecmua-i İlahiyyat", Acem Uşşak, Hâfız Post, Hüdayi, v:49 a) (Bu eserin notası mevcuttur, Bknz, Ek-15)

Padişaha aşkını hem-hane kıl/ Masiva-yı aşkını bigane kıl (Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214, Beste Hafız, (Güfte Niyazi Mısri); (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Bayati, Beste Hafız Post, v:45a)

Sen seni bilmektir ancak Pîr'e ülfetten garaz / Noktayı fehm eylemektir ilm-ü irfândan garaz. (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.637, Beste Hafız Post, Güfte Niyazi Mısri, v:83b) (İlahi)

Tende canım canda cananımdır Allah hü diyen/Dilde sırrım sırda sübhanımdır Allah hü diyen. (Mecmüa-i İlahiyyat-Sağman, 2001: s.267, Acem Uşşak, Hâfız Post, Niyazi Mısri) Vakt-i seherde açıla perde / Düşdüğün yerde derman sendedir (Güftesi Kul Himmet'a ait olan eser, Neva makamında, Sofyan usulünde notaya alınmıştır)

Vücutun derr na-yab senadır ya Resulallah/ An-çün nam-ı pak Mustafa'dır ya Resulallah (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.637, Nutk-u Şerif, Güfte Fasuhi Efendi, Beste Hafız Post, v:77b)(ilahi) (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Arazbar, Beste Hafız Post, v:51b)

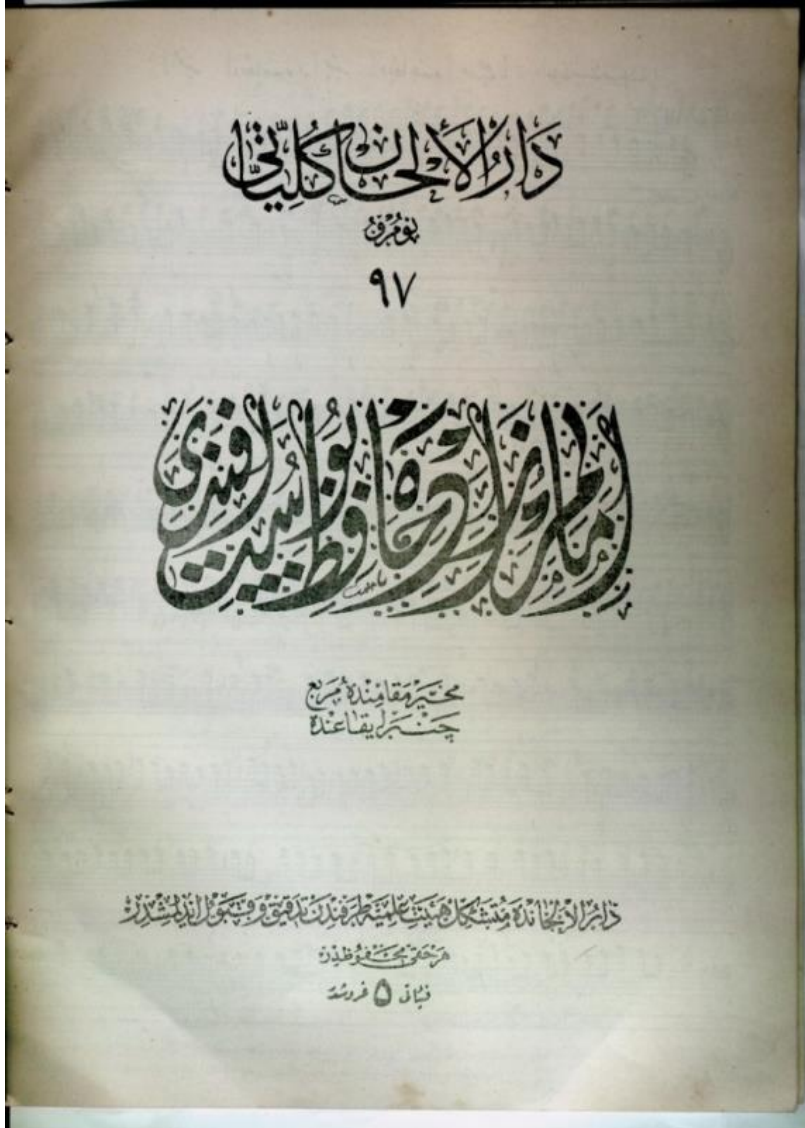
Zerre-ü mehrinle olsun hane-i dil düşna/ El Kerim ey nur-u âlim padişahı enbiya (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.637, Beste Hafız Post, Güfte Reşid, v:72b)(ilahi); (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.650, Bayati, Beste Hafız Post, v:45b)

Bu eserlerden üç tanesinin notası gelmiş olduğu anlaşılmaktadır.

3.5.4. Hâfız Post'un Günümüze Gelen Besteleri

Hâfız Post'un bestelerinin nota kullanılarak yazılması, 1917'de kurulmuş olan Dârülelhan⁴⁹ ile mümkün olmuştur. Dârülelhan içinde "Alaturka Mûsikî Tasnif ve Tesbit Heyeti" mevcut idi. 1924 yılından başlayan "Dârülelhan Külliyyâtı" yayınları, 1926'da lağv edilen Dârülelhan'ın yerini alan İstanbul Konservatuvarı tarafından devam ettirildi. Hâfız Post'a âit bir bestenin ilk defâ günümüz notaları ile basımı da tespit edildiği kadarıyla bu yayınların 97 no'lu nüshâsında karşımıza çıkmaktadır. "Vakt-i subh oldu pür olsun kûşe-i meyhâneler/Âftâb-âsâ tulûe etsin yine peymâneler" adlı eserin ilk defa nota baskısı yapılmış ve mûsikîşinâslara sunulmuştur. Bazı kaynaklarda bu eserin Nâne Ahmed Efendi'ye de atfedildiği olmuştur. Hattâ günümüzde hem Hâfız Post'a hem Nâne Ahmed Efendi'ye âit gösterilen notalar birebir aynıdır. Fakat araştırmalar neticesinde gerek Hâfız Post'un güfte mecmuâsında gerekse "Koyunoğlu 12970 no'lu" güfte mecmuâsında ve diğer bazı güfte mecmuâlarında bu eserin bestesinin Hâfız Post'a âit olduğu bilgisi doğrulanmaktadır.

⁴⁹ Darülelhan tâlimatnamesi Sultan V. Mehmet Reşad'ın irade-i seniyesi ile 01 Ocak 1917 tarihinde Takvim-i Vekayi gazetesinde yayınlanmıştır. Okulun kurulması dört kişilik bir mûsikî encümeni tarafından gerçekleştirilmiştir. Okul 1924 ve 1926 yılları arasında Darülelhan Mecmuası adında bir de dergi çıkartmıştır (Özden, 2013, s.20).

Resim-1 Darülelhan Külliyyatı numara 97

Resim-2 “Vakt-i subh oldu pür olsun kûşe-i meyhâneler” adlı eserin “Darüelhan Külliyyatındaki” notası.

TRT kayıtlarında da bazen eserin bestecisi olarak Nâne Ahmed Çelebi'nin adı geçmektedir. Hâfız Post Güfte Mecmuası'nda da eser “beste-i Nâne” olarak kayıt edilmiştir. Fakat ulaşabildiğimiz diğer en eski güfte mecmuâları ve nota kayıtlarında açıkça eserin adı Hâfız Post ile yâd edilmiş ve bestenin onun tarafından yapıldığı açıkça ifade edilmiştir. Hâfız Post'un sıkça meşke ettiği eserlerden birisi olması veya gören kişinin doğrudan onun güfte mecmuâsından aldığını belli etmek için Post'un adını kullanmasından dolayı, eser daha sonra Hâfız Post'a atfedilmiş olabilir. Dârüelhan Külliyyâtı ve TRT'nin kayıtları karşılaştırıldığında notasyondaki farklılıklara rağmen iki kayıtta da eserin makamı “Muhayyer” usûlü ise “Çenber” olarak geçmiştir. Eserlerin notaya alındıkları zamanlar arasındaki farkların yanı sıra kimlerden notaya alındığı da notasyondaki önemli farklılıklara yol açmaktadır. TRT'de Osmanlıca yapılmış eser notasyonlarında aynı eser olsa dâhi bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Meşk sistemi ile ustadan çırağa geçmiş olan eserlerde bu tip farklılıklar doğal olmaktadır. Notaya alınırken ortaya çıkan farkların yanında bazen farklı isimlere atfedilmesi, makam veya usûllerin farklı şekilde kayıt altına alınması gibi bazı sorunlar da sık karşılaşılan sorunlardandır. (Bkn. EK-1)

Bu eser dışında, bestecisi Hâfız Post olarak verilmiş olan eserler; Kudümün rahmeti zevki safadır” adlı güftesi Aziz Mahmut Hüdâî’ye ait olan ilahi bazı kaynaklarda Hâfız Post’a atfedilmektedir. “Cânâ kamer-tâl’atın heman dırahşan görünür” adlı eserde Hâfız Post’a atfedilmektedir. (Bknz, Ek-2)

Günümüzde okunan “Ey Kerim Allah” isimli Evc ilâhî de yine Hâfız’a atfedilmektedir. Günümüzde okunan “Çün sana gönlüm mübtela düştü” adlı ilâhînin hem Hüseyinî hem de Gülizar makamındaki hâli Hâfız Post’a atfedilmektedir. Gülizar makamının Hüseyinî makamına olan yakınlığından dolayı bazen Hüseyinî bazen de Gülizar diye adlandırılması da eserin farklı iki şekilde nitelendirilmesine yol açmış olabilir. Zaten verilmiş olan iki ayrı nota arasında çok ciddî bir fark görülmemektedir. Kalışlar ve inici seyri iki eserde de aynı şekilde görülmektedir. Ulaşılabilen en eski kayıtlarda ise eserin “Gülizar” makamında olduğu görülmüştür. (Bknz, Ek-3)

Eser ilk notaya alındığında “Nim Sofyan” (2/4) usûlünde olduğu görünmektedir. Daha sonra kayıtlar da Sofyan (4/4) usûlde olması, ilk kayıtlarla olan en bâriz fark olarak göze çarpmaktadır. Birinci ve ikinci ölçüde eser Muhayyer sesinden aşağı doğru inici bir tavır gösterirken, günümüz notalarında Gülizar olarak kayıtlı hâlinde eser Dik Segâh’dan aşağı yöne bir seyir göstermiştir. Bunun yanında Eviç ve Gerdaniye perdeleri birinci ve ikinci ölçüde sekizlikler halinde gösterilmiş, fakat günümüzdeki hâlinde yedeni olan Hüseyinî perdesine giderken; Eviç 16’lık değerde, Hüseyinî 4’lük değerde kullanılmıştır. Eserin önceki ve sonraki hâli üçüncü ölçüden sonra birbirine çok benzer bir seyir göstermiştir. Fakat eski hâlinde göze çarpan, son iki ölçüde eserin çıkıcı bir yapı ile Dügâh ve Hüseyinî’de kaldığıdır, fakat günümüz notasındaki hâlinde inici bir seyir göstererek Dügâh perdesinde karar verdiği görünmektedir. (Bknz, Ek-4)

“Çektim el ümmid-i vasl-ı yârdan şimden gerû” adlı eser de nota arşivlerinde “Hâfız Post” bestesi olarak geçmektedir.

“*Haktan özge nesne yoktur*”; “gayrıdan ümmidi kes, aç gözün merdane bak, Allah bes, bâki heves” güfteli Aziz Mahmud Hüdâyî’ye ait olan bu eserin bestecisi; yine kaynaklarda Hâfız Post olarak geçmiştir. Hâfız Post’un, Osmanlı İmparatorluğu’nun en önemli mutasavvıflarından olan Aziz Mahmud Hüdâyî’yi (ö.1628) yaşadığı dönemde ancak çocuk yaşlarda görme şansı olup, ondan etkilenmiş olması muhtemel bir durumdur. Hocası da halvetî bir şâir Nâilî olan Hâfız, büyük bir ihtimâlle hocası vâsıtası ile bu öğretiyi öğrenip halvetî şâirlerin, özellikle de hocası Na’îlî’nin eserlerini bestelemiştir. (Bknz, Ek-5)

Kürdî makamında bestelenmiş olan “*O gamzeki ola ta narı ebruvan kürdi*” adlı eserin yine bestecisi Hâfız Post olarak geçmiştir. “Meh-i nev gibi bir kâş-ı keman mihr-i münîrim var” adlı eser de yine Hâfız Post’a atfedilen eserlerdendir. Bu eserin güfte yazarı, kayıtlarda Mehmed Kâmil Çelebi olarak geçmiştir. Hâfız Post’un yaşadığı dönemdeki güfte yazarları içerisinde Mehmed Kâmil Çelebi adı kaynaklarda geçmemektedir. Bu zâtın kim olduğuna dâir bir bilgiye ulaşılamamıştır. Sâdece BOA’da 13057 gömlek no’lu belgede Üsküdar’da Ahmed Çelebi mahallesinde Hazreti Hüdâyî Efendi türbedârı ve “es-Seyyid Mehmed Kâmil Efendi” adlı bir şahsın varlığına ulaşılmıştır. Aziz Mahmud Hüdâyî⁵⁰’nin türbedârı olan bu kişi ile olan münâsebet sonucu Hâfız Post, bu eseri bestelemiş olabilir. “Vakt-i seherde açıla perde” adlı ilâhî de yine bestecisi Hâfız Post olarak kayıtlara geçmiştir. (Bkn, Ek-6) Bu eserin güfte yazarı da Kul Himmet⁵¹’dir. Güfte mecmuâsında Karacoğlan güftesine de yer vermiş olan Hâfız’ın Kul Himmet gibi Türk Halk Müziği’nin önemli isimlerinden birinin şiirini bestelemiş olması; sadece Dîvan Edebiyatı’na değil aynı zamanda dönemin halk müziği ve şiirine de hâkim olduğu ve halk müziği formlarını bilip buna göre besteler yaptığı sonucunu işâret etmektedir.

Diğer bir tartışmalı eser de “Biz alûde-i sagâr-ı bâdeyiz” adlı eserdir. Güftesi Veysî’ye âit olan bu eser, bazı kayıtlarda İtrî’ye atfedilmektedir. (Bknz, Ek-7) Fakat gerek Hâfız Post Güfte Mecmuâsı’nda gerekse “Koyunoğlu 13215 no’lu” güfte mecmuâsı ve Topkapı Sarayı Müzesi Kitaplığı, Revan, 1725 no’lu yazmada; eserin bestecisi Hâfız Post gösterilmiştir. Eser, TRT’nin ilk kayıtlarında da hem Hâfız Post’a (TRT Df. 290, 297) hem İtrî’ye (TRT Df. 398, 61) âit gösterilmiştir. Sonra yapılan düzeltmelerle eserin bestecisi Hâfız Post olarak değiştirilmiştir. Bu eser Hâfız Post mecmuâsında Rast makamında kaleme alınmışken, “Koyunoğlu 13215 no’lu” eserde Rehâvî makamında kayıt edilmiştir. (Bknz, Ek-8) Rast makamı ile Rehâvî makamı birbirine çok yakın makamlar olduklarından bu tip bir karışıklık olması da muhtemeldir.

Hem Hâfız Post hem de İtrî’ye kayıt edilmiş bu eserde, notasyon açısından neredeyse hiçbir farklılık olmadığı görünmektedir. Eser Hâfız Post’a âit olup büyük bir ihtimâlle öğrencisi İtrî tarafında da okunduğu için ona atfedilmiştir.

⁵⁰ Aziz Mahmud Hüdâyî d. 1541, Şereflikoçhisar, ö. 1628, Üsküdar, Anadolu’da yetişen büyük velilerden olup olup, Halvet’îyye Sufî İslâm Tarikât’ının bir alt sınıfına ait olan Bayram’îyye Tarikât’ının devamı niteliğinde bulunan Celvet’îyye (Celvetî) Tarikât’ının kurucusu ve şair.

⁵¹ Kul Himmet, 16 yüzyılda yaşamış, Alevî-Bektâşî edebiyâtında yedi ulu ozandan biri olarak nitelendirilen bir halk ozanı.

“Gelse o şuh meclise” adlı eser ise bütün kaynak ve kayıtlarda bestecisi Hâfız Post olarak gösterilmiştir. Sadece dönemsel olarak notalarda ufak farklılıklar görünmektedir. Bu eser çeşitli Hamparsum müzik yazısı ve batı müzik yazısı ile çeşitli zamanlarda kayıt altına alınmıştır. Hamparsum Limoncuyan tarafından geliştirilmiş olan Hamparsum yazısı, Osmanlı’dan Cumhuriyet Dönemi’ne kadar olan süreçte uzun yıllar müzik yazısı olarak kullanılmıştır. Batı notası yaygın olarak kullanılmadan önce çoğu eser öncelikle Hamparsum kullanılarak yazıya geçirilmiştir. Atatürk Ktp. nr. 41199 no’lu Hamparsum Nota Defterinde Hâfız Post’un eserleri de bu şekilde notaya alınmışlardır. Bu eserde bestekâr “Postnişin Hâfız Efendi” olarak geçmiştir. Genellikle Hâfız, Hâfız Post gibi isimlerle anılan Hâfız Post’a ilk defâ “postnişin” denilmesi bu defterde karşımıza çıkmıştır. (Bknz, Ek-9) Eser daha sonraki dönemlerde tekrar notaya alındığında aralarında fark olduğu görülmektedir. (Bknz, Ek-9, Ek-10, Ek-11, Ek-12)

TRT’de kayıtlarında yine “Hâfız Post” dışında başka bir bestekâra atfedilen eser, “Dile maye-i safadır hatt-ı ruy-i yar derler” adlı eserdir. Bu eser TRT df. 171’ de 134 numaralı eserin bestecisi olarak “Hâfız Yusuf” kayıt edilmiştir. Bunun yanında TRT Df. 174, 188 numarada ise bestecisi Hâfız Post olarak gösterilmiştir. (Bknz, Ek-13) Fakat eserin bestekârı; Hâfız Post Güfte Mecmuâsında, “Koyunoğlu 12970 no’lu” güfte mecmuâsı, “Koyunoğlu 13215 no’lu” güfte mecmuâsında, TSMK Revan 1725 no’lu mecmuâda Hâfız Post olarak kayıt edilmiştir. Bu durumda eserin Hâfız Post’âit olduğuna dâir bir şüphe kalmamaktadır.

Yine TRT Külliyyâtı’nda “df. 176, 115 no’lu” eser olarak kayıt edilen “Bahar geldi dahi seyr-i gülşen eylemedik” adlı eserin bestecisi Hâfız Post olarak gösterilmiş ve notaya alınmıştır. (Bknz, Ek-14)

Hâfız Post’un günümüze ulaşan eserlerinin notalarına baktığımız zaman makam ve usûl yapılarında çok ciddî değişimler göze çarpmamakla birlikte bu eserlerin nota yapılarının değiştiği de gözlemlenmektedir. Bunun nedeni Türk Müziği’nin öğretimindeki temel yapı olan “Meşk” dir. Meşk, Osmanlı mûsikî dünyasının hat sanatından ödünç aldığı yazı örneği, yazı alıştırması ya da yazı karalaması anlamına gelen bir terimdir. Kullanım alanı zamanla sâdece bazı sanat ve hünelerinin öğreniminde yoğunlaşan meşk sözcüğü, Osmanlı’nın son iki yüzyılında sadece güzel yazı ve müzik öğrenimine inhisâr ettirilmiştir.” (Behar, 2012:15) Meşk yöntemi; hoca ile öğrencinin, eserleri sürekli olarak karşılıklı tekrarlanması ve öğrencinin eseri ezberlemesine dayanan bir sistemdir. Bu sistem; gerek üslûp gerekse eserlerin nota yapılarında bazı kayıpların meydana gelmesinin önünü açabilmektedir. Şöyle ki “ister 17., ister 19. yüzyıla âit olsun her eser,

bir sonraki kuşağa iletiildiği zaman mutlaka o aktarıldığı günün zevk ve tercihlerine uyarak öğrenciye aktarılmak zorundadır. Yüzyıllar boyunca meşk yoluyla ağızdan kulağa, üstaddan talebeye, bir sonraki kuşağa iletilen eserler her iletildiklerinde ister istemez iletildikleri günün zevk ve tercihlerine az ya da çok uymak durumundadırlar. Eserin her icrâ ve intikal anında oluşan az ya da çok farklı versiyonu; otomatik olarak o anın, o dönemin genel geçer icrâ üslûplarıyla uyum hâlinindedir.” (Behar, 2012:170) Eserlerin bu tip farklılıklara sahip olabileceğine Cem Behar’da “Aşk olmadan meşk olmaz” kitabında değinmiş ve bazı örnekler sunmuştur. On dokuzuncu yüzyıla kadar nota yayımcılığı ve nota mecmuaları konusunda Ali Ufkî Bey⁵² ve Dimitri Kantemiroğlu’nun⁵³ telif ettikleri iki mecmuâ dışında elimize ulaşan bir eser yoktur. Zaman zaman Osmanlı İmparatorluğu’na gelmiş olan yabancı devlet adamları⁵⁴ tarafından Türk Mûsikîsi örnekleri derlenmeye çalışılmışsa da bu örnekler dönem mûsikîsi anlamında bir fikir edinmemiz için yeterli değildir. Ali Ufkî Bey’in mecmuâsında Hâfız Post’a ait bir Farsça eser mevcut iken ve Dimitri Kantemiroğlu’nun edvârında Hâfız Post’a ait bir eser bulunmamaktadır. Kantemiroğlu’nun edvârında sâdece Nühüft makamından söz ederken Tanbûrî Mehmed Çelebi’ye göre “Teşrîh-i Nühüft” târiifi veriyor. Adı geçen kişinin Hâfız Post olma ihtimâli düşünülebilir. Kantemiroğlu’nun edvârında sâdece güftesi olmayan eserlerin notaya alındığı düşünülürse; Hâfız Post’u tanıdığı veya bildiği fakat Hâfız Post’un sözsüz türlerde eser vermediği için kendi edvârına sâdece teorik açıdan aldığı düşünülebilir. Elimizdeki Hâfız Post’a ait Osmanlı Dönemi’nde derlenmiş olan notaların kaynağı konusunda yararlanılan gerek Dârülelhan Külliyyâtı gerekse TRT arşivleri tarafından bu eserlerin kimden dinlenip alındığına dâir bir bilgi verilmemiştir. Batı notasından önce en yaygın müzik yazısı türü olan “Hamparsum⁵⁵” yazısında bazı eserlerin notaya alınıp günümüze gelmesi olası bir durumdur. Bunun yanında çoğunlukla meşk sistemi ile eserlerin ustadan çırağa aktarılması daha olağan bir durumdur.

⁵² Ali Ufkî Bey (1610-1685) Leh asıllı, Kırım Hanlığı ordusu tarafından bir savaşta esir alınmış ve İstanbul’a gönderilmiştir. Asıl adı “Wojciech Bobowski” Enderunda eğitim görmüş ve sarayda çeşitli kademelerde çalışmıştır. Osmanlı’nın en önemli musikişinaslarından olup, “Haza-i Mecmuai Saz ü Söz” adlı nota mecmuasını yazmış aynı zamanda santur icrası ile ilgilenmiştir.

⁵³ Dimitri Kantemiroğlu (1673 – 1723) Osmanlı Devletine bağlı Boğdan eyaletinin beyi Rumen asıllı tarihçi yazar ve musikişinas. “Kitab-ı İlmü’l musiki ala vechi’l-hurufat” adlı eserinde kendi müzik yazısı ile 349 eseri notaya alırken aynı zamanda nazeri bilgiler vermiştir.

⁵⁴ Aksoy, B. (2003). Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki, İstanbul: Pan Yayıncılık

⁵⁵ Hamparsum Limoncuyan (1768-1839) Osmanlı döneminde yaşamış, bestekar, tambur icracısı ve musiki hocası. Aynı zamanda kendi adı ile anılmış bir müzik yazısı icat etmiştir.

Müzik yazısı geleneğinin çok yaygın olmadığı ve mûsikî eğitiminde geleneksel “meşk” yöntemi ile öğretimine yüzyıllarca devam etmiş olan Türk Mûsikîsi; gerek üslûp gerekse notasyon açısından eserlerde bazı kayıplar yaşamıştır. Hâfız Post’un güfte mecmuâsı; döneminin en azından lâdînî mûsikîsini anlamak için çok önemli bir kaynak olarak karşımızdadır. Hem kendi besteleri hem de önemli mûsikîşinas ve şâirlerin eserlerinin bulunduğu bu güfte mecmuâsında ne kendine âit ne de diğer güfte yazarlarının dînî eserleri bulunmamaktadır. Bu durum özellikle elimizde notası olan ilâhî türü dînî bestelerinin başka kaynaklardan teyit edilmesi durumunu ortaya çıkarmıştır. Günümüze gelen eserlerin tam listesi aşağıda daha açık bir şekilde verilmiştir:

Kudûmun Rahmet-i Zevk u Safâdır

Cânâ Kamer-Tâl'atın Heman Dırahşan Görünür

Meh-ı Nev Gibi Bir Kâş-ı Keman Mihr-i Münîrim Var

Çektim El Ümmîd-I Vasl-i Yârdan Şimden Gerû

Çün Sana Gönlüm Müptelâ Düştü

Hak'dan Özge Nesne Yokdur Gayrıdan Ümmîdi Kes

Gamze ki ola tâ nâr-ı ebruvan kürdî

Dil Verdim Ol Perîye Nihân Gördüğüm Gün

Vakt-I Seherde Açıla Perde

Bağda mey içilip nâleler eyler neyler (Eser bazı kayıtlarda Cumhuriyet dönemindeki bazı kayıtlarda “Beste Şeyda” geçsede, Hekimbaşıdan, Nuri Şeyda'nın İkdâm gazetesindeki listesine kadar Bestecisi Hafız Post olarak gösterilmiş)

Biz Âlûde-i Sâgar-ı Bâdeyiz

Gelse o Şûh Meclise Nâz ü Tegafül Eylese

Dile Mâye-i Safâdır Hatt-ı Rûy-ı Yâr Derler

Bahar Geldi Dahi Seyr-ı Gülşen Eylemedik

Bu eserlerin notaları elimizde mevcuttur. Meşk sistemi ve bazı nota defterleri vâsıtası ile günümüze gelmiş bu eserlerin gerek müzikal yapısında gerekse de yaratıcıları hakkında bazı değişik bilgiler bulunsa da bu eserlerin varlığı hem dönem mûsikîsi hem de Hâfız Post'un bu mûsikîdeki yeri ve önemini anlamamız noktasında çok önemli bir yere sâhiptir. Eserlerin bazıları başka bestekârlara atfedilse de kaynakların çoğunda eserlerin Hâfız Post'a âit olduğu tespit edilmiştir. Günümüze ulaşan bu eserler dışında Hafız Post'un bazı eserleri ise yaşadığı dönemde notaya alınıp kayıt edilmiştir. Çalışmamızda XVII. yüzyılın batı notası ile yazılmış yegâne eseri olan Ali Ufkî Bey'in “Mecmuâ-i Sâz

ü Söz” adlı eserinde ilk defa Hafız Post’a âit iki beste tespit edilmiştir.⁵⁶ Tespit edilen eserler; Beste-i Mehemmed Hafız İmam adına kayıt edilmiş olan eser Mâh-ı ruhsâr-ı tû âyine-i maksûd-ı men est/ Dâne-i hâl-i tû ne zi-ahter-i mesûd-ı men est. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1182, Buselik Aşîran, Evfer, Savt-ı Hâfız V:253a) adlı eserdir. Bu eserin Hekimbaşı Mecmuâsı’nda bestecisi “Hâfız” olarak geçmektedir. Eser, Ali Ufkî tarafından Bayatî-Kürdî makamında kayıt edilmişken, Hekimbaşı tarafından Bûselik-Aşîran olarak kayıt edilmiştir. İki mecmuâda da eserin usûlü Evfer olarak verilmiştir. Diğer eser ise “Kasdın eğerçi cân u dilin birisi nedir/ İki de fedâ yoluna birisi nedir”. (Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1244, Kürdi, Hafif, Beste Hâfız, v:265a) Eser yine makamsal açıdan farklılık gösterip Ali Ufkî’de Hüseyinî görülürken, Hekimbaşı’nda Kürdî makamındadır. Usûller iki yazmada da Hafif olarak geçmiştir. Makamlardaki farklılıkların nedeni bestecinin eseri yeniden bestelemesi olabilir veya eser, meşk yolu ile aktarılırken değişmiş olabilir. Bu iki eserin tespiti ile Hâfız Post’a âit, yaşadığı dönemden iki eserin daha notası tespit edilmiştir. (Bknz, Ek-18, 19)

⁵⁶ Konu ile ilgili olarak Rast Müzikoloji Dergisinde bir makale yayımlanmıştır, “Söylemez, M. Cilt III, Sayı 2, (2015) s.920-929”

MURABBA
Hüseyini Hafif

Kaş dın i ki ki cân ü di lin bi ri si ne dir

i ki si de fe dâ yo lu na bi ri si ne dir

Sen den bu i ki mat hî bu muz var dir ey i ki gö züm züm

Büs u le bin du rur bi ri si bi ri si ne dir

Kaşdın iki ki cân ü dilin birisi nedir
İkisi de fedâ yoluna birisi nedir
Senden bu iki matlubumuz vardır ey iki gözüüm
Büs-u lebin durur birisi biri sinedir

Resim-3 Eserin günümüz notasına çevrimi,

MURABBA BEYÂTİ KÜRDİ

Beste-i Mehemmed Hâfız İmâm

Uşuleş Evfer

Mâ hu ruh sâ ru tu â yi ne i mak şû dı men est
Dâ ne i hâ li be ro ah te ri mes ü dı men est

hey hâ num hey câ num hey mi rim be li dost

Şebki bi lâ li tû mey mey ke şem ez sağ rı

çeşm hey hâ num ey câ num hey mi rim be li dost

Ci ğe ri pâ re ke bâ bı nemek a lu dı men est

hey hâ num hey câ num hey mi rim be li dost

Resim-3 Eserin günümüz notasına çevrimi

3.6. Hafız Post'un Güfte Mecmuaları

Bu başlık altında, Hâfız Post'un yazdığı güfte mecmuâları ele alınmıştır. Yazdığı üç güfte mecmuâsından ikisi; "Tam Güfte Mecmuâsı"⁵⁷ olarak tanımlanmaktadır. Hâfız Post'un bu iki güfte mecmuâsı; "Türkçe Güfte Mecmuâları" adına bir ekolün başlangıcı sayılabilir. Çünkü Hâfız Post'an sonra yaşamış olan öğrencileri veya öğrencilerinin

⁵⁷ Recep Uslu, Türk Müziği Eğitim Tarihinde Güfte Mecmuâları ve İncelenme Esasları Üzerine Tespitler. Ankara, 2001, s.160

öğrencilerine baktığımız zaman Hâfız Post'un kullanmış olduğu kalıpların ve Hâfız post'un güfte mecmuâlarındaki isimlerin baskınlığı göze çarpmaktadır. Recep Uslu; “Çerşeb Mustafa Ağa'nın (ö.1714-15), Ebubekir Ağa'nın (ö.1759), Hekimbaşı Abdülaziz ve Sâdullah Efendi gibi mecmuâsı olan isimlerin, İtrî'nin öğrencisi olabileceğini söylemiştir. (Uslu, 2015:314-315) Bu durum, Hâfız Post'un bir ekol teşkil edebileceği fikrimizi desteklemektedir. Zâten bu güfte mecmuâlarında hatrı sayılır sayıda Hâfız Post bestesi mevcuttur.

İÜ T9857 No'lu Güfte Mecmuâsı:

Hâfız Post'un güfte mecmuâlarına baktığımızda; İstanbul Üniversitesi'ndeki 9857 no'lu mecmuânın, eserleri kaydetme özelliği yanında bir öncü çalışma olarak yapıldığı düşünülmektedir. İÜ Nâdir Eserler Kütüphânesi 9857 numaralı yazmanın Hâfız Post'a âit olduğunu ilk defâ Harun Korkmaz, hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde belirtmiş fakat gerekçelerini açıklamamıştır (Korkmaz, 2015: 97). Bu konu hakkında daha geniş bilgi; “Güfte Mecmuâları” başlığı altında verilecektir. Bu tespit için önce eserin yazım tarihi üzerindeki tahminlerimizi ifâde edelim: Öncelikle belirtilmesi gereken husus; Topkapı Sarayı'ndaki R1724 no'lu güfte mecmuâsında, adının yanında zaman zaman tanıdığı kişilere (Nâilî, Mezâkî, Neşâtî) düşürmüş olduğu merhum ibâresinin, bu mecmuâda mevcut olmamasıdır. Bu mecmuâda İzzetî (1664-65), Tıflî, (ö.1659)⁵⁸, Nedim (ö.1670) için merhum ifadeleri kullanılmışken; varak numarası 64a'da bulunan “Mey mezhebi rindide” adlı Nâilî eserinde kırmızı kalemle “mer” yazılmıştır ki bu “merhum” anlamında kullanılmış olabilir. Nâilî'ye ait bu şiir; Revan 1724'de “Nâilî merhum” olarak kayıt edilmiştir. Nâilî'nin 1666 yılında vefât ettiği düşünülürse; bu şiir, vefât tarihi civârında bestelenmiş olabilir. Bu yazmada aynı zamanda “Müneccimbaşı” adlı iki şiir de Hâfız Post tarafından bestelenmiştir. “Müneccimbaşı”, büyük ihtimâlle Münecimbaşı Şeyh Ahmed Dede Efendi'dir. Bestelenen şiirlerden “Yine sahn-ı çemen reşk-i cinân olduğu çağlardır” şiirin Şeyh Ahmed Efendi'ye âit olduğu, Nihal Atsız tarafından yazılan “Müneccimbaşı Şeyh Ahmed Ahmed Dede Efendi⁵⁹” adlı kitapda belirtilmiştir. (Atsız, 1940:6) Ahmet Efendi'nin, 1665⁶⁰ yılında Münecimbaşı görevine getirilmiş olması ve

⁵⁸ Tıflî kulunu eyleye ukbâda hudâ
maksûre-nişîn-i huld u mağfur-ı ebed
tarih-i vefâtını demiş mâder-i dehr

gehvâre-i rahat ola Tıflî'ye lahdb (1070) İpek, Nâilî Dîvânı (1990:341)

⁵⁹ Nihal Atsız, “Müneccimbaşı, Şeyh Ahmed Dede Efendi, Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1940

⁶⁰ Musa Yıldız, İslâm Araştırmaları Dergisi, Sayı 4, 2000, s.43-68

Nâilî'nin 1666, Nedim'in ise 1670 yılında vefât etmesinden dolayı TY9857 adlı yazma; büyük ihtimâlle 1666 ile 1670 yılları arasında yazılmış olmalıdır. Neşâtî'nin 1081 (1670) yılında Edirne Mevlevîhânesi şeyhliğine tâyin edildiği yıl, bu îtibarla önemlidir. TY9857'de “Şeyh Mevlevî Neşâtî” eserlerinin kayıt edilmesi, tarihlendirmemizdeki önemli bir diğer bulgudur. Nâilî öldükten sonra da yaşarken yapmış olduğu besteleri çoğunlukla bu mecmuâya kayıt ettiği için, daha sonra yanlarına “merhum” ifadesini koymamış olabilir. Bu ilk yazmanın amacı; eğitim dışında özellikle Hâfız Post'un dönemi içerisinde yaşamış olan bestecilerin eserlerini toplamak ve ayrıca ölmüş olanların da eserlerinin unutulmasını engellemek olabilir. Bu fikrimizi güçlendiren bir diğer ibâre de “Buhûrîzâde Mustafa Efendi'nin” mahlası olan Itrî'dir. Bu eserde “Buhûrî” ve “Buhûrîzâde” mahlaslarının anılmasına karşın “Itrî” mahlası hiç anılmamıştır. Recep Uslu, “Buhûrîzâde Mustafa Itrî Panaroması: Bir Klâsik Müzik Ustası” adlı kitabında; bu mahlasın Buhûrîzâde tarafından 1665-1667 yılları arasında alınabileceğini söylemiştir. (Uslu, 2015:126) Bunun nedenini ise Nâbî'nin Itrî'ye yazdığı bir muammâ olarak vermiştir. Bu durum da bu mecmuâda Itrî mahlasının olmadığını açıklamaktadır. Diğer mecmuânın Itrî'ye hediye edildiği ve Itrî mahlasının çoğunlukla bu olaydan sonra eklendiği düşünülürse; bu mecmuânın 1666 ile 1670 arasında ölen şâir ve bestekârların eserlerini bir araya toplamak ve varolan eserlerin de unutulmasını engellemek amacıyla yazıldığı düşünülebilir. Bunun yanında bu mecmuânın bir güfte mecmuâsı inşâ edilirken bir ön çalışma olabilme ihtimâli de vardır. Çünkü mecmuânın fihrist kısmı ve ilk birkaç varağı boş bırakılmıştır. Bunun yanında sonraki güfte mecmuâlarında da kullanılacak olan Kâr, Nakş, Beste gibi bir sıralamanın yer almaması, bu güfte mecmuâsının hem “Türkçe Güfte Mecmuâsı” yapısının ön çalışması hem de dönemi içerisinde çoğunlukla Hâfız Post'un civârındaki bestekârların eserlerinin bir araya getirilmesi anlamında önemi vardır.

Bu mecmuâda yer alan bestekârlar; Âmâ İbrâhim, Âmâ Neyzen İbrâhim, Acemler, Âmâ Kadri, Baba Nevâî, Buhûrîzâde, Cevher, Derviş Ali, Derviş Eyyûbî, Derviş Mehmed, Derviş Ömer, Derviş Sadâyî, Derviş Yusuf, Diyarbekirî Yahyâ, Durmuş, Edibîzâde Tâbi, Gebze Şeyhi Habibzâde Abdullah, Hâfız Kömür, Hâfız Post, Hakir Hâfız, Beste-i Hakir, Beste-i Fakir, Hâfız Yusuf, Halil Efendi, Hatip Küçük İmam Çelebi, Hazînedar Ahmed, İmam Karındaşı, İmam-ı Silahdâr-ı Şehriyâsı Müezzîn Abdullah Çelebi, Koca Osman, Küçük İmam, Mahmud Efendizâde, Muharrem, Müezzîn Abdullah Çelebi, Müezzîn Mustafa, Na'lça, Na'lî Çelebi, Na'lî, Na'than Abdi, Nane Ahmed, Nasuhsâzade Ömer Bey, Nasuhsâzade, Nazım Çelebi, Ömri, Receb, Rüşfi, Buhuri, Selaniki Ahmed,

Selaniki, Sengizade Receb, Serhanendegan Mustafa Çelebi, Surnazen Ahmed, Sütçüzade İsa, Sütçüzade, Mehter Ahmed, Şerif, Serhanendegan-ı Şehriyari, Şeştari Ağa, Şeştari Murad Ağa, Tanburi Hasan, Taşçızade Receb, Vehbi Damcı, Zeki Halil Efendi, dir.

Yer alan şairler ise; Akli, Ali, Andelib, Arif, Aşki, Atayi, Azmizade Haleti, Bahayi, Baki, Bani, Behçeti, Bezmi, Cemi, Cevheri, Cevri, Cezmi, Derviş Danyal, Derviş Meyyal, Dürri, Enveri, Faizi, Fasihi Fehim, Fenni, Fevzi, Feyzi, Fuzuli, Güfti, Hâce Hâfız, Hakani, Haleti Handan Efendi, Hayali Sabık, Hayli, Hayli, Hayreti, İsmeti, İzzeti merhum, Kadri, Kasım Şah, Kemalpaşazade, Kırımı, Lemi, Mantiki, Mesti, Meşrebi, Meyyal, Mezaki, Mühürdar Adullah Necati, Müneccimbaşı, Nabi, Naci Mevlevi Şeyhi, Na'ilî, Nami, Nasib Edirnevi, Nayi, Nazım, Nedim Merhum, Nefi, Nesimi, Nesiri, Nevi, Nevizade, Yümni, Unizade Tab'i, Nakib Kudsizade, Örfi, Parsa, Piri, Raci, Ragıp, Rahmi, Rezmi Tatar Han, Rıfati, Rızai, Riyazi, Ruhi, Rüşdi, Sabri, Sadayi, Sahhaf Enveri, Saib, Sırrı, Solakzade, Suni, Suzi, Süleyman Şef'i merhum, Şehdi, Şehri, Şermi, Şeyh Arzi Şeyh Mevlevi Arzi, Şeyh Mevlevi Neşati, Şeyhi, Tarzi, Tıfli merhum, Ulvi, Uzleti, Vadi, Vecdi Merhum, Vecdi, Vecihi merhum, Vecihi, Veysi, Yahya Efendi, Yemeni,, Yentur Halife,, Yetimi Eşmizade, Yüsri, Zat-i Kadim, Zihni'dir.

TSMK Revan 1724 No'lu Güfte Mecmuâsı

Bu mecmuâ ise; yine Hâfız Post tarafından kaleme alınmıştır. Bu yazmanın farkı; daha sonra öğrencisi olan İtrî'ye verilmesi ve onun tarafından ekler yapılmasıdır. Hemen bütün otoriteler, sonradan yapılan eklerin İtrî tarafından yapıldığı konusunda hemfikirlerdir. Bu mecmuâ; “Topkapı Sarayı, Revan Köşkü 1724” olarak kayıtlıdır. Bu yazmada, sonraki Türkçe güfte mecmuâlarında da görülecek olan kâr, nakş ve beste sıralaması ile eserler verilmiş ve Klâsik Türk Mûsikîsi'nin temel taşları olan Hoca Abdülkâdir Merâgî ve Hoca Abdülali'nin eserlerine de yer verilmesiyle eserin bir araya getiricilik yanında öğreticilik tarafı da pekiştirilmiştir. Bu güfte mecmuâsının yazım tarihi konusunda ise yine şairlerin düşmüş olduğu “merhum” ifâdeleri başlangıçta önem taşıyabilir. Mecmuâda “Surî Şehid Süleyman Paşa (ö.1687)”, “Neşâtî Merhum (ö.1674)”, “Nâilî Merhum” (ö.1666) “Mezâkî Merhum (ö.1676)”, “Merhum Hacı Murad (ö.?)”, “İsmetî Merhum (ö.1665)” gibi ifâdeler kullanılmıştır. Bu durum; bu güfte mecmuâsının bir müddet içinde, zamâna yayılarak yazılmış olabileceğini göstermektedir. Örneğin T9857 no'lu yazmada; Neşâtî ve Süleyman Paşa için “merhum” ifâdeleri hiç yokken bu yazmada mevcuttur ve böylece

yazmanın Mezâkî'nin ölümünden birkaç yıl sonra yâni 1677-78 ile 1687 yılları arasında eklemeler yaparak yazıldığı düşünülebilir. Her iki yazmadaki boş yerler, bu eklemeler için bırakılmış olabilir. Bu eserde yer alan bestekârlar; Hoca Abdülali, Abdî, Aldülkâdir Merâgî, Acemler, Andelib, Âmâ İbrâhim Çelebi, Ama Kadrî, Ayntabî Mehmed, Baba Nevâî, Buhûrîzâde (İtrî), Buhûrî, Câmi Murad, Derviş Ali, Derviş Eyyübi, Derviş Yusuf, Diyarbekiri Yusuf, Diyarbekiri Yahya, Habibzade, Hacı Murad, Hâfız Kumral, Hâfız Post (Fakir, Hakir, Hakir Hâfız), Hâfız Kumral, Halil Kadi, Hammamcızade, Gaytani Mehmed Beg, İbrahim Çelebi, İmam Karındaşı, Küçük İmam, Kadri Ama, Kara Mehmed, Koca Osman, Mahmud Paşa Hatibi Küçük İmam, Mahmud Efendizade, Mera, Muharrem, Mehmed Ali, Nabi, Nalçe Mehmed Efendi, Na'lı, Nane Ahmed, Nasuhpaşazade Ömer Beg, Nazım, Osman Paşa, Receb (Çömlekcizade Receb Çelebi), Seyyid Han, Şah Kasım, Sarı Baki, Selaniki Ahmed Çelebi, Surnazen Ahmed, Sütçizade, Şerif, Şeştari Seyyid Han, Şeştari Murad Han, Taşçızade Recep, Tatar Abdurrahman, Tayyar, Turmuş Ağa, Zakir, Zeki olarak tespit edilmiştir.

Şairler ise; Abdi, Ahi, Akli, Ali, İsakzade Arif Çelebi, Arif Efendi, Arzi, Aşki, Atayi, Azeri, Azmi, Bahai, Bahri, Baki, Behçeti, Bezmi, Biraderzade Uzunizade, Bürnaz Şeyhi, Cami Murad, Cem, Cevri, Cezmi, Daniş, Dürri Çelebi, Edibizade Tab'i, Enveri, Fasihi, Fayizi, Fehim, Fehmi, Fenni, Fethi-i Edirnevi, Feyzi, Fuzuli, Gafuri, Güfti, Hâfız Şirazi, Hakani, Haleti, Handan Efendi, Haşimizade Yetimi, Hayli, Hayli Kadim, Hayali, İsakzade Arif Çelebi, İsmeti, İzzeti, İzzi, Kadri, Katip Küçük Karine, Kudsizade, Küçük Yazıcı, Mahvi, Meyyal, Mevlana, Merhum Hacı Murad, Mesti, Meşrebi, Mezaki, Müneccimbaşı Efendi, Nabi, Na'ılî, Nasibi Kadi, Nazım, Nedim-i Kadim, Nef'i, Nev'i, Neşati, Nehci, Nisari, Ömri, Piri, Pindari, Ragıp Güğümbaşı, Rahmi, Rasati, Receb, Remzi Korkakzade, Rızai, Rifati, Riyazi, Ruhi, Rüşdi, Sabık Nazım, Sabri, Seyri, Sirri, Sun'i Suri Şehid Süleyman Paşa, Suzi, Süruri, Şaib, Şefi'i, Şehdi, Şermi, Şehri, Şeyh Arzi, Şeyh Attar, Şeyhi, Şeyhülislam Yahya Efendi, Şiri, Şükri, Tahir, Talib, Tarzi, Tatar Han, Tayyar, Tıfli, Ulvi, Uzleti, Vadi, Vecdi, Vecihi, Vechi, Veysi, Yahya Kadim, Zihni. Hâfız Post'un günümüze ulaşmış olan önemli bu iki eseri sâdece Hâfız'ın sanatı hakkında değil, aynı zamanda yaşadığı yüzyıldaki mûsikî ve şiir geleneği hakkında da çok fazla bilgi vermektedir. Bugün adları unutulmuş, eserleri günümüze kadar ulaşmamış olan şâir ve bestekârların hem kendilerinin hem de eserlerinin varlıklarını en azından bu iki mecmuâ sâyesinde öğrenmiş oluyoruz. Bu yazmalar, "Türkçe Güfte Mecmuâları" yönünde öncü iki çalışma ve ana yapı olarak sonraki kuşaklara doğrudan yol gösterici olmuşlardır. Bu anlamda Hâfız Post'un öğrencileri ve öğrencilerinin öğrencileri, bu

yazmaları büyük ihtimâlle gördüklerinden, yazmaların hem şekil ve yapılarından hem de içindeki güfte ve bestelerden faydalanarak kendi mecmuâlarını oluşturmuşlardır.

Murat Bardakçı Nüşhâsı

Bu nüshâya dâir bilgileri, Murat Bardakçı'nın "Antik Dekor Dergisi"nde yazmış olduğu makâlesinden öğreniyoruz. "21'e 14 santim ebatlarındaki mecmuâ, tamâmı altın çerçevesi 204 varaktan ibârettir. 2b'deki fihrist sayfasının yanısıra her makâmın giriş kısmının yer aldığı 28 adet sayfa tezhiplidir ve herbiri birbirinden farklı olan tezhipler, mecmuânın yazıldığı devre âittir. Diğer güfte mecmuâlarında riâyet edilen kurala bu mecmuâda da uyulmuş; her makamdan sonra ileride yeni bestelenecek olan eserlerin kaydedilmesi için boş sayfalar bırakılmıştır. Hâfız Post'un talebesinden olan Itrî'nin yazmış olduğu güfteler bu sayfalardadır." (Bardakçı, 2010, s.120, sy.90-93) Bu yazmanın yayınlanmış olan 168b varağında, Bestekâr Küçük İmam'ın yanına düşülen "merhum" ifâdesi diğer iki yazmada olmadığı için dikkati çekmektedir.

3.6.1. Hafız Post'un Güfte Mecmualarındaki Repertuvar

Bu liste; Hâfız Post'un iki güfte mecmuâsındaki eserlerin toplamıdır. Bazı eserler yazmalardaki tahrîbâtlardan dolayı okunamamıştır. Hâfız Post'a âit eserler, ilgili kısımda verildiği için bu listeye dâhil edilmemiştir.

Âmâ İbrâhim Çelebi ö.1690, Geçdi eyyâm-ı safâmız rûz u şeb hicrânile /Eglenür şûrîde dil şâm u seher efgânile (Revan 1724, İbrahim Çelebi, Saba, Devrirevan, v:34b)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Yine ol gamze-i pür-hışm dâl-i hançerdür /Dirîgâ kahramân bir nâtüvâne dâl-i hançerdür(Revan 1724, Âmâ İbrahim Çelebi, Makam Beste, Devrirevan, v:34b)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Dilâ çîn-i cebînin zülf-i pür-tâbı unutturdu / Hücûm-ı mevc-i hayret bîm-i girdâbı unutturdu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Âmâ İbrahim Güfte Na'îlî, Uşşak, Nimdevir, v:56b;Revan 1724, Beste Âmâ İbrahim, Güfte Baki (Eser Baki divanında mevcut değil), Uşşak, Beste, Nimdevir, v:68b)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Diller doyar mı bakmağa ol mâh-pâreye / Ruhsat da virse gamzeleri ger nezzâreye (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Âmâ

İbrahim, Güfte Şeyh Mevlevi Neşati, Semâî, v:14a; Beste Âmâ İbrahim, Güfte Neşati, Hüseyini, Beste, Semâî, v:51a)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Erişdi mevsim gel seyr-i gülistan ede gör/ Geçirme fırsatı gey ıyş-u cavidan ede gör (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Nazire-i Âmâ Neyzen İbrahim, Zincir, v:41b)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Gülistan-ı bezm-i sagar bir gül-i bi-hardır/ Mutrib ateşde bir andelib zardır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Âmâ İbrahim, Acemaşiran, Devrikebir, v:85b)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Letafet ancak o nev hatt-ı izara kalmışdır /Beli safa-yı gül evvel bahara kalmışdır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Âmâ İbrahim, Zincir, v:23a)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Hemîşe def'î gama vasl-ı yârdır bâ'is / Neşâta yine bir şive-kârdır bâ'is (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Âmâ İbrahim, Zincir, v:17a; Revan 1724, Âmâ İbrahim, Muhayyer, Beste, Zencir, v:58b)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,O nahl-i nâzük eller verd-i handânını devşürmiş / Dil olmuş hâre râzî dâmânını devşürmüş (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Âmâ İbrahim, Güfte Na'ilî, Çenber, v:16a; Revan 1724, Beste Âmâ İbrahim, Güfte Na'ilî Merhum, Nevâ, Beste, Çenber, v:64a)

Âmâ İbrahim Çelebi ö.1690 ?,O şâhın bezmine din gelmesün agyâra yer yokdur /Gönül bâğ-ı İremdür gülşeninde hâra yer yokdur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Âmâ İbrahim, Güfte Ruhi, Evfer, v:23a, Revan 1724, Beste Âmâ İbrahim, Güfte Ruhi, Nevâ, Beste, Evfer, v:64a)

A'ma İbrahim Çelebi ö.1690 ?,Ruhsâre'li cânâne ol dem ki nigâh itdim /Hâl-i dil-i nâşâd ser-cümle tebâh itdim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Neyzen, Güfte Feyzi, Bayati, v:63a; Revan 1724, Beste Ama İbrahim, Güfte Feyzi, Bayati, Evfer, v:75b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Kurbân olayım gamzene bir kez nazar eyle/ Öldürdi tegâfûl bizi def'-i keder eyle (Revan 1724, Beste Kadri, (Hekimbaşından) Acem, Muhammes, v:89a)(Eser Nadir Eserler-TY5645'de Beste Hafız olarak kayıt edilmiş, meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Felek âd-u hergiz âbâd olmasın/ Yarimden ayırdı bi vefa felek (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Evfer, v:43a; Revan 1724, Kadri, Hüseyini, Beste/Şarkı, Evfer, v:47b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Âşıkların hemişe niyazından incinir/ Ol nazenin-i işve ki nazından incinir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Na'ilî, Fer', v:15b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Belâ-yı aşka düşdün aşk-ı mihnet-kârı gördün mi / Beni âzâr iderdin sevdüğüm âzârı gördün mi (Revan 1724, A'ma Kadri, Güfte Şehri, Aşiran, Beste, Çenber, v: 109b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Buluşup yâra mey-i rûh-fezâyı görelüm/ Varalım meykedeye câm-ı safâyı görelüm (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Riyazi, Semâi, v:82b; Revan 1724, Acemaşiran, Semâi, v:93b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Çemende sünbüli zülf-i nigâra benzettim / Nesîm-i subhî dil-i bî-karâra (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste, Ama Kadri, Güfte Ali, Uşşak, Zincir, v:56a; Revan 1724, Kadri, Uşşak, Beste, Çenber, v:69b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Demdür ki nagme-senc ola dil şevk-i yârdan/ Bülbül terennüm eyleye lutf-ı bahârdan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Rızayi, Acemaşiran, Sakil, v:85a; Revan 1724, Beste Acemaşiran ,Sakil ,v:94b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Dil girye vü âh eyler bir nîm-nigâh ister / Ol şûh ise 'âşıktan ne girye ne âh (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Cevri, Semâi, v:135a; Revan 1724, Beste A'ma Kadri, Güfte Cevri, Bestenigâr, Beste, Semâi, v:146b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Dil kûşe-i fırkâ Türk Dili Edebiyatı visâlin taleb eyler/ Izhâr-ı taleb itmege ammâ edeb eyler (Beste Kadri, Acem, Fer, v:89a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Dûr itdi beni ayırup âhir o melekden / Kan aglar isem n'ola şafak gibi felekten (Revan 1724Kadrî, Mahur, Beste, Fer, v:20b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Esîrân-ı neşâta bâde-i gülfâm virsünler / Bize hûn-ı cigerle pür bir ikki câm virsünler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kadri, Güfte Feyzi, Çenber, v:16a; Revan 1724Beste Kadrî, Güfte Feyzi, Nevâ, Beste, Çenber, v:63a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Ey gamzeleri sîne-i sad-pâre-nevâz / Eyle nigh ey gazâl-i âvâre-nevâz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Feyzi, Semâi, v:130a; Revan 1724, Beste A'ma Kadri, Güfte Feyzi, Segâh, Beste, Semâi, v:14b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Ey şûh-ı cefâ-pîşe niçün câna kıyarsın/ Kâfirdür o hâlün ki sen îmâna kıyarsın (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Mesti, Acem, Darbîfetih, v:76a; Revan 1724, Ama Kadri, Güfte Mesti, Acem, Darbîfetih, v:88b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Gel semt-i dile nâz ile geşt ü güzer eyle / Ben haste dilin hâline bir kez nazâr eyle (A'ma Kadrî, Güfte Feyzi, Irâk, Beste, Semâi, v:126b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Gelmez yanıma eylediğim zârı ne bilsün / Bakmaz yüzüme dîde-i hûnbârı ne bilsün (Kadrî A'mâ, Çargah, Bilinmiyor, Semâi, v:40a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Hâm-ı kaddı dâ'ire-i rûh-ı revândur kemerün / Târ-ı pîçîdeleri rişte-i cândur kemerün (Kadrî, Kürdî, Beste, Semâi, v:100b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Henüz gelmedi bir şûh dehre nâz idecek/ Murâdım üzre güzel görmedim niyâz idecek (Kadri, Hekimbaşımdan), Pençgâh, v:12a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Herkese mihr ü vefâ 'uşşâka nâz itmek neden / Gayre ihsân ehl-i dilden ihtirâz itmek neden (Beste A'ma Kadri, Bestenigâr, Beste, Devrîrevan, v:144b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, İrişdi mevsim-i gül seyr-i gülsitân ide gör / Geçirme fırsatı gel 'ayş-ı (Kadrî, Uşşak, Beste, Berefşân, v:70a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Kaşın kemânı haste dili zâr idüp gider / Gamzen hadengi cânımıza kâr idüp gider (Revan 1724, Beste A'ma Kadri, Bestenigar, Beste, Hafif, v:144b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Kailmiyiz baharda meydan ferağına/ Ba-illah sakiya düşeriz hep ayağına (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kadri, Güfte Hakani, Fer', v:17a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Kimdir sana bülbül gibi feryad-ı figan et/ Pervane gibi aşkını var dilde nihan et (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Edibizade Tab'i, Uzzal, Evfer, v:137a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Nev-bahâr oldu yine bâd-ı bahârı severiz / Gözü âhûlar ile sayd u şikârı severiz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Semâi, v:29a; Beste A'ma Kadri, Mahur, Beste, Semâi, v:22a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Nice bir gûşede hamûş olalım /Beri gel sâkî bâde-nûş olalım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kadri, Nimsakil, v:17a; Revan 1724, Muhayyer, Nimsakil, v:53b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Ruhlerin seyr idelim berg-i gül-i ter yerine/ Câm-ı la'lin çekelim bâde-i ahmer yerine (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Semâi, Revan 1724, Ama Kadri Efendi, Acemaşiran, Semâi, v:93b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Sakın o hançer-i hûnî meyân-ile biledür / Girişme gamze ile işveân-ile biledür(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kadri, Güfte Riyazi, Semâi, v:130a; Revan 1724, Beste A'ma Kadri, Güfte Riyazi, Segâh, Beste, Semâi, v:143b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Semend-i nâza o meh-veş süvâr olur giderek / Kemend-i zülfine diller şikâr olur giderek (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Semâi, v:50a; Revan 1724 Beste Kadri, Muhayyer, Beste, Fer', v:53b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Seni bir şûh-i cihân dirler-idi gerçek imiş/ Ahd ü peymânı yalan dirler-idi gerçek imiş (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Semâi, v:5b; Revan 1724, Beste Kadri A'ma, Semâi, Nihavend, v:85b) (Nadir Eserler-TY3608, ve Nadir Eserler-T5644'de Eser Hafız olarak geçmiş, Hafız Post'un meşk ettiği eserlerden olmalıdır.)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Sevdi bu gönül seni yaman eylemedi / Hey belî hey dost belî cânım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, v:53a; Revan 1724, Semâi, Beste (A'ma) Kadri, Güfte Sururi, Nevâ, Beste, Semâi, v: 67b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Şîve-i refâtârını serv-i çemende görmedik / Bu ser-âmed kâmeti biz nârvende görmedik (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Yahya Efendi, Semâi, v:82a; Revan 1724, Acemâşîrân, Beste, Semâi, v:93b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Tâ mu'anber kâkülün hûrşîde salmışdır kemend / Bağlamışdır boy-numa zencîr-i zülfün bend (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Sururi, Saba, Devrikebir, v:36a; Revan 1724, Kadri, Saba, Beste, Devrikebir, v: 33b)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Yetişür sana sakın âh-ı dil-i nâlânım / Dil-i sevdâ-zededen kaçma benim sultân (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Haleti, Şehnaz, Devrirevan, v:141a)

A'ma Kadri ö.1650 ?, Yoluna cân vireyim hâk-ile yeksân olayım / Ben senün o çeşm-i bîmârına kurbân olayım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kadri, Semâi, v:139b; Revan 1724, Beste A'ma Kadri, Uzzal, Beste, Semâi, v:153b)

A'ma Kadri- ö.1650 Yolda gördüm yâri ser-mest-i humân olmuş gelür/ Tâb-ı meyle hânumânsûz-ı cihân olmuş gelür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Ama Kadri, Güfte Riyazi, Evfer, Revan 1724, Kürdi, Semâi, v:98a) [Başlıksız] (Hafız

Post-Revân'da yazı İtri'nin) (Eser Süleymaniye Kütüphanesi 214 nolu yazmada bestecisi Hafız Post olarak gösterilmiş)

A'ma Kadri ö.1650.. ..bizi yarelemiştir / Şemşir cefasına ... parelemiştir(Revân 1724, Kadri, Küçeksünbüle, Bilinmiyor, Semâ'î, v: 59 b) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)

A'ma ö.?, Ayagından bu bezmün el çeküp dūr olmamız yegdür/ Bizüm mest olmadan bu meyle mahmûr olmamız yegdür(Revân 1724, Beste A'ma, Bayati, Devrikebir, v:76b)

A'ma, Yanılmaz çünkü gördük eşk-i çeşm-i terden el çekdik / Nisâr olsun ko pâ-y-i yâre ol gevhlerden el çekdik(Revân 1724, Beste A'ma, Güfte Rüşdi, Eviç, Beste, Evfer, v:130a)

Abdi ö.1695?, Gül yüzün vâsfinda bülbül kılsa elham-ı dürüst/ Bağda bir goncanın kalmaz giriban-ı dürüst (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Abdi, Güfte Baki, Hafif, v:15b)

Abdullah Çelebi, ö.?, Adem sayılmaz oldu kapıda gedaların/ Yok mu hesabı padişahım mübtelaların (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste İmam-ı Silahtar-ı Şehriyarı Müezzîn Abdullah Çelebi, Sakil, v:66b)

Abdullah Çelebi, ö.?, Beni kim sever demiş-sin ne müttehem ne cevrdür bu/ Seni sevmeyenin var mı meger ey büt-i cefâ-cû (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Müezzîn Abdullah Çelebi, Güfte Ruhi, Çenber, v:21b; Revân 1724, Beste Abdullah Çelebi, Muhayyer, Şarkı, v:54a)

Abdullah Çelebi, ö.?, Görmedik alemde vefa hubdan/ Çekdim elim damen-i mahubdan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Abdullah Çelebi, Güfte Yumni, v:44b)

Acemler ö.?, Aşkın benim işim elime salmayacaktır / Ta derdin a canım ecel ...almayacaktır(Revân 1724, Beste (Acemler) , Irak, Nakş, Evfer, v:116b)

Acemler ö.?, Azine be-bazar şodem vakt-i salat /Seyyid puserî didem çun kand-i nebat (Revân 1724, Acemler, Bayati, Semâi, v:80a)

Acemler ö.?, Bazem dil gamdide azurde ferh şodem/ Mecmua-i zibayı mülk-i ferah abadem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri yok Hekimbaşında Acemler olarak geçmiş, Semâi, v:37b)

Acemler ö.?, Biyâ-u nergis-i mahmur-ı cânan / Nefs der sine mîgalated çu mestan(Revan 1724, Beste Acemler , Şehnaz, Evfer, v:154b)

Acemler ö.?, Bülbül be-gülistan-ı to ber mîrized/ yarem canem mirim Aşık be-ser-i zülf-i to zer mîrized (Revan 1724, Beste Acemler , Buselik, Beste, Semâi, v:106b)

Acemler ö.?, Çi hoceste subhdem mî guzeran ey yarim ey canım hey nazenin/Gül nev resem haberi resed terennüm ...Hane-i sani(Revan 1724, Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semâi, v:49b)

Acemler ö.?, Çi hoşest an-der çeşmet ...yârem / Ki-mehi be-naz kerden miderem(Revan 1724, Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semâi, v:49b)

Acemler ö.?, Dide eger be-gayr-ı to ba dige rem nazar koned / Meyl-i kuşâne der an zaman der nazar-ı to dide(Revan 1724, Beste Acemler , Pençgâh, Nakş, Semâi, v:11b)

Acemler ö.?, Didem sanemi firişte nikru şan yar yar yar / Kah zâri didar ebru-yı çu mahi â çu mâki sünbül(Revan 1724, (Beste Acemler) , Hüseyini, Beste, Semâi, v:49b)

Acemler ö.?, Ey bad-ı saba subh-ı seher ber hayran .. / Avaz ra be,guş-i yarem ber sa (Revan 1724, Beste Acemler, Semâi, v:49b)

Acemler ö.?, , Ey dilber-i naz pervere / Lal ü tü şarab guşerem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Acemler, Semâi, v:14b; Revan 1724, Beste Acemler, Hüseyini, Beste, Semâi, v:49b)

Acemler ö.?, , Ey hasıl-ı ömrüm dil-i gamkinemi şad et/ Öldür beni şol gaöze-i fettanile öldür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Acemler, Sengin Semâi, Şarkı, v:66a)

Acemler ö.?, , Göz göz oldı cism-i zârım nâvek-i dil-dârdan / Cümle-i çeşm oldum ammâ toymadım dil-dârdan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Acemler, Semâî, v:68a; Revan 1724, Beste ve Güfte bilgileri verilmemiş, Bayati, Semâî, v:79b)

Acemler ö.?, , Gül didem u gül didem u gülha didem / Gülzar-ı meyan serv تنها dîdem (Revan 1724, Beste Acemler , Makam , Beste, Semâî, v:35b)

Acemler ö.?, , Hemser çi purez zikes nebînem her geş / Kurban cihan meh gül-u zikes kurban cihan meh (Revan 1724, Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semâî, v:49b)

Acemler ö.?, , Her şeb konem endişe-i ta dil to ber girem / Çun subh şeved ruşen mihr- i to zi ser girem (Revan 1724, Beste Acemler, Hüseyini, Beste, Semâî, v:49b)

Acemler ö.?, , Ma kuca şâdî eyyam kuca vasl-ı serv-i gülendam kuca âter laber canımen-u(Revan 1724, Beste Acemler, Acem, Semâî, v:89a)

Acemler ö.?, , Men zer gülümen ki dil-i nalanî/ Gül pere pere badeş feşânî (Revan 1724, Beste Acemler, Bayati, Semâî, v:80a)

Acemler ö.?, , Merâ der dil-i gam-ı canane-i mast / Derun-ı sine em buthâne-i mast (Revan 1724, Beste Acemler, Pençgâh, Beste, Evfer Savt, v:13a)

Acemler ö.?, , Müştak-ı leb-i şeker furûşem / Men âşık rind bâde nûşem (Revan 1724, Beste Acemler, Nikriz, v:17b)

Acemler ö.?, , Saki sade mey sade/ Doldur içine bade (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Acemler, Semâî, v:68a; Revan 1724, Bayati, Semâî, v:79b)

Acemler ö.?, , Sevdigim nevrestedir hüsni tamâm / Aldı gönlüm beni mecnûn eyledi (Revan 1724, Beste Acemler, Bestenigar, Şarkı, Devrirevan, v:145a)

Acemler ö.?, , Şeb hunun-ı dil dimağem ra purkerde bud / Ba hayal-i o muradest diger ...kerde bud (Revan 1724, Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semâî, v:49b)

Acemler ö.?, , Şems tâ âşık ber vey müslümânî şode (Revan 1724, Beste Acemler , Makam, Beste, Semâi, v:35b)

Acemler ö.?, , Şeved eger puser yari mîhast yareş mîşuy yane / Ez be-men hod dil mireved yareş mîşuy yâne(Revan 1724, Beste Acemler, Beste, Semâi, v:49b)

Acemler ö.?, , Tâ çend zevîde eşk-i encüm rîzem / Leb bendem usad terennüm rîzem (Revan 1724, Beste Acemler , Irak, Beste, Semâi, v:125b)

Acemler ö.?, , Ta nakş mi ...felek kes ra nedaniştik /nedarem pur mî ferzendadem ya melek(Revan 1724, Beste Acemler, Hüseyini, Beste, Sofyan, v:41b)

Acemler ö.?, , To baharest dil-i hüsrev iran şadest / Fasl-ı meyhorden gülgeşt-i safî abadest(Revan 1724, Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semâi, v:49b)

Acemler ö.?, , Tura her ki mîbînem dilem hoşhal mîkerded / Çu razan guyem zebanem lal mikerded (Revan 1724, Beste Acemler, Çargah, Beste, Semâi, v:39b)

Acemler ö.?, , Ya'kûbam u beytü'l-hazeni ben bilürem / Yûsuf gül-pîrezeni ben bilürem (Revan 1724, Beste Acemler , Hüseyini, Beste, Semâi, v:50 b)

Acemler ö.?, , Yad-ı to konem dilem biyâ-ayed nam-ı to berem zeban-ı biya-ayad (Revan 1724, Beste Acemler, Bayati, Evfer, Nakş, v:74b)

Acemler ö.?, , Yar-ı ma kî-rahm pârî budest/Aşk-ı ma u sahtkârî budest (Revan 1724, Beste Acemler , Hicaz, Beste, Evfer, v:158a)

Acemler ö.?, , Yine çûn hâtırım yâr etdi muğber /Garîb gönlüm acib sevdâya düşdü (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Acemler,Evfer, v:48b)

Acemler ö.?, Yakubum ve beytül men bilirim/ Ol Yusuf-ı gül pîrezeni men biilirim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte bilgileri verilmemiş, Hekimbaşından Acemler, v:64b)

Ali Paşa ö.1700? Çeşm-i siyehet maye-i sergerdanî hey canım Ah ez men biçare çi ro gerdanî hey canım (Revan 1724, Beste Ali Paşa ,Kürdi ,Semâi ,v:99b)

Amel-i Kıyamet Suy-ikıyamet resid /Müjde şehidan,ı aşk-ı alemkıyamet resid (Revan 1724, Amel-i Kıyamet, Hüseyini, v:40b)

Andelib ö.1625, Ayru düşdüm dil-berimden bulmadım bir dem amân / Ey felek bir çâre kılmazsın bana hâlim yaman (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte Andelib, Düyek, v:104b; Revan 1724, Beste Andelib, Aşiran, Beste, Sofyan, v:112b)

Andelib ö.1625, Hüsn kim gâliye vü gâzeden imdâd ister/ İstemez dil anı bir hüsn ‘azâdâd ister (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Andelib, Güfte Yahya Efendi, Evfer, v:24b; Revan 1724, Beste Andelib, Güfte Yahya Efendi, Nevâ, Beste, Evfer, v:63a)

Ayntâbî Mehmed ö.1700?, Ter dilli ...Tene nî ...Ta nen .../ Ten serv-i men-u resâye-i sünbül semen mî (Revan 1724, Beste Ayntâbî Mehmed , Evç, v:128a)

Ayntâbî Mehmed ö.1700?, Arız est in gül veya lale-i hamrast in/ Ya şu’a-i şems ya ayine-i dil rast in (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste, Güfte ve Usül bilgileri boş bırakılmış, eser Hekimbaşında “Nakş-ı Ayntabi Mehmed Ağa” olarak geçmiş, v:48b)

Baba Nevâî ö.1690,ez meyhane-i ma/ Ki ey rind-i harabatiyy-u divane-i ma / Ber hayr ki purkunîm peyman zî-mey(Revan 1724, Beste Baba Nevâî, Hüseyini, Beste, Semâi, v:49b)

Baba Nevâî ö.1690, Aşk âmed-u sabrem be-dil cam-ı Yusufest / Der bağ,ımîrem gül âram-ı Yusufest(Revan 1724, Beste Baba Nevâî, Güfte Tali, Kürdi, Beste, Semâi, v:99b)

Baba Nevâî ö.1690, Boy çeküp nâz-ile reftârına kurbân olayım / Yüz tebessüm bile güftârına kurbân olayım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâî, Semâi, v:64b; Revan 1724, Beste Baba Nevâî, Hüseyini, Beste, Semâi, v:50b)

Baba Nevâi ö.1690, Bu ne leb durur ne agız ne belâ gülüş durur bu / Dürr-i terdür ol dizilmiş kimi dürki diş durur bu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Devrikebir, v:117a; Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Irak, Beste, Düyek, v:120b)

Baba Nevâi ö.1690, Câm içre mey ki dâyire salmış habâb ana / Âyînedir ki 'aks salar âfitâb ana (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Güfte Fuzuli, Uşşak, Sakil, v:56b; Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Güfte Fuzuli, Uşşak, Beste, Sakil, v:70a)

Baba Nevâi ö.1690, Dedim hüsnün beratında nedir zülf-ü siyeh eğri/ Dedi bu rumdur bunda olur tuğra-yı şah eğri (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Güfte Necati, Şehnaz, Evfer, v:141a)

Baba Nevâi ö.1690, Dil dehânından şifâ umar devâdur var-ise / Mûmiyânın sarmak ister mûmuyâdur var-ise (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Güfte Yahya Efendi, Uzzal, Evfer, v:137a; Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Güfte Yahya Efendi, Uzzal, Beste, Evfer, v:150b)

Baba Nevâi ö.1690, Fitne-tarz-ı nakşına meftûn û hayrân sen nesin / İşve-tavr-ı gamzene sad çâk-i kurbân sen nesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Güfte Neşati, Devrihindi, v:57b; Revan 1724, Baba Nevâi, Uşşak, Beste, Devrihindi, v:70a)

Baba Nevâi ö.1690, Gül yüzlülerin şevkine gel nûş idelim mey / Iyş eyleyelim yâr ile şimdi demidir hey (Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Nevâ, Beste, Semâi, v:67b)

Baba Nevâi ö.1690, Hâm-ı kaddı dâ'ire-i rûh-ı revândur kemerün / Târ-ı pîçîdeleri rişte-i cândur kemerün (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Semâi, v:95a) (Eser Revan 1724'de Ama Kadri adına da kayıt edilmiş)

Baba Nevâi ö.1690, Ruh-ı revnak-ı kamer be-şikest / Leb-i to ıymet-i şeker /DeTürk Dili Edebiyatire (Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Saba, Beste, Düyek, v:31b)

Baba Nevâi ö.1690, Ne açıldık fezâ-yı gülşene gül-pîreherlerle/ Ne salındık murâd üzre serv-i semenlerle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Nişabur, Nimdevir, v:13a; Revan 1724, Pencgah, Nimdevir, v:10b)

Baba Nevâi ö.1690, Sad kavlı be-yek zemzeme beli mükonem imşeb /Mesti ne mand mükonem imşeb (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Semâi, v:5b; Revan 1724, Baba Nevâi, Nihavend, Semâi, v:85b)

Baba Nevâi ö.1690, Saki be-nur-ı bade ber efruz cam-ı ma / Mutrıb be-gu ki kâr-ı cihan şod ekam-ı ma (Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Güfte Hafız Şirazi, Kürdi, Beste, Türkidarb, v:96b)

Baba Nevâi ö.1690, Sünbül sünbül siyeh canım ber semen ber semen / Leşker leşker-i hoten ... (Revan 1724, Tasnif Baba Nevâi, Kürdi, Nakş, Nim Sakil, v:96b)

Baba Nevâi ö.1690, Temam-ı alem be-to dade end تنها / Ciger tamam alem zi to rîş çun nekâşed (Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Hisar, v:166b)

Baba Nevâi ö.1690, Temaşa-yı cemalin Hürrem etsin kalb-i uşşakı/ Libas-ı surhle cana cemalim gir gül-i evrakı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Evfer, v:126a)

Baba Nevâi ö.1690, Yetişür sana sakın âh-ı dil-i nâlânım / Dil-i sevdâ-zededen kaçma benim sultân (Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Şehnaz, Beste, Devrirevan, v:155a)

Baba Nevâi ö.1690, Koy sinelere lale-i ruyundan dağ/ Yak kalb-i uşşakda bir taze چراغ (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Semâi, v:53a)

Baba Nevâi ö.1690, Ser-geşte-i kâkül-i perîşânın olım / Kurbân-ı dü zülf-i ‘anber-efşânın olım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Baba Nevâi, Semâi, v:64b; Revan 1724, Beste Baba Nevâi, Hüseyini, Beste, Semâi, v:50b)

Bilinmeyen,be-revim ezin vilayetto to dest-i meva be-har-u men damen-i to
(Revan 1724, Beste ...,Hüseyini ,Semâi ,v:49b)

Bilinmeyen,akl-ı merâ şeydâ mekun Gamze zi .zi .can ma mekun (Revan 1724,
Beste, Semâi ,v:36 a)

Bilinmeyen, Cevr u cefa diger ... Gofti sitem-i firak sehlest (Revan 1724, Hüseyini ,
Nakş, Evfer ,v:42 a)

Bilinmeyen,t der meykede çun mîkeş meger yek bâş /Ham-ı irfan der kuşed farig zi
nam-u tenk baş (Revan 1724, Hüseyini , Savt, Devrirevan ,v:41b)

Bilinmeyen, Dest u ya çend zeni arz şehidane/ Yek zeban sabır kun ey kuşte ki (Revan
1724, Nevâ, v:67 b) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, (Şehr-i hüsnün âlem-ârâ dilberi, Hekimbaşından)(Hüsrev'in gencîne-i bâ
dâveri, Hekimbaşından) Yâr ile seyr eyler iken gülşeni İtdüğimiz zevk u safâlar
hanı(Revan 1724,,Hisar ,Şarkı, Sofyan ,v:16b)

Bilinmeyen, Â aşk amed u dil zi dest-i ma bürd /Bend-i sani A tedbir-i zi akl-ı mübtela
bürd (Revan 1724, Çargah ,Türkidarp ,v:37b)

Bilinmeyen, Afet-i sad-u dermânî ateş sad harmeni /Sâde levhi beyn ki guyed rahat-ı
canmenî ten ten..(Revan 1724, Beste Muhammes ,Mahur, v:19a)

Bilinmeyen, Ağla hey gözlerim ağla/ Ağla gel ciğerim dağla (Revan 1724, Saba, Semâi,
v:36a) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, An ki ruhsarı tura reng-i gül-ü-nesrin dad/ Sabr devam tevaned be-men
miskin dad (Revan 1724, Nevâ, v:64b) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Aklım tağılır zülfü siyahkarine baksam/ Bezm-i danur.....baksam
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazm, Semâi, v:58a)

Bilinmeyen, Bâzem bestened huy-ı tunnar (?)/Kerdet serv-u naz-u fitne ağaz(Revan 1724, Mahur, v:22a)

Bilinmeyen, Benim ol vadi-i mihneTürk Dili Edebiyatı kim olmuş mecnun/ Kuy-i Leyla'ya bulunmaz bir rah nümün (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri yok, Şarkı, Düyek, v:42b)

Bilinmeyen, Bu ne kaşdır bu ne gözdür bu cādû /Bu ne genci ne yağmacı yagıdır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Nişabur; Şarkı, v:13a; Hisar, Şarkı, v:168b)

Bilinmeyen, Çıra mecnun ne-başem ger gam-ı /Leyla çi-kem-dârem Nedâred hiç kes mihriban yarî ki mendârem (Revan 1724, Nikriz, Nakş, Evfer ,v:16a)

Bilinmeyen, Der gülşen ki zenem piyale canım hey piyale-i yar /Üfted be-serem heva-yı nale-i yar Lazime (Revan 1724, Segâh, Nakş, Evfer ,v:137b)

Bilinmeyen, Gerçi kim uşşâka hûbânındâdîsidür /Sen mürüvvet lal şehâ dâdî ki dâdîsidür(Revan 1724, Muhayyer, v:58b)

Bilinmeyen, Pur şîde buti beste meyan ber zede daman (Revan 1724, Muhayyer, Semâi, v:56b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, Serv-u naz ber ser zenem gül ber serem dağ cunun kereded Müslim(?) vay eger ber kef nehem mî sa.....em girdab-ı hun kereded (Revan 1724, Mahur, v:19a)

Bilinmeyen, 'Aşk ile cigerleri kebâb eyleyelim/Hûnâbe-i çeşmimiz şarâb eyleyelim (Revan 1724, (Irak), Semâi v:126b)

Bilinmeyen, Ah minel-fettahhalatuh /Hark ka ...el-hararatuh (Revan 1724, Hüseyini ,v:19 a)

Bilinmeyen, Andelib-i nev giftarem çemen kem kerdeem / Çun esir-i gurbetem rah-ı vatan kem kerde em (Revan 1724, Beste Nakş ,Hüseyini, Evfer ,v:41b)

Bilinmeyen, Arafat-ı aşk bazan başed/ yarem vay Be-taraf-ı ka'be zenîded her işvebaz nerevem ki âr bâşed (Revan 1724, Hüseyini , Nakş, Evsad ,v:42a)

Bilinmeyen, Âşıkın aşk odına bağı kebâb olmak gerek /Gözden akan kanlı yaş ana şarâb olmak gerek(Revan 1724, Eviç, v:130b)

Bilinmeyen, Ba cam-ı lebet çunanki mestane şodem /Ez fikr-i hattı vefa-yı to bigane şodem (Revan 1724, Muhayyer ,Semâi ,v:57a)

Bilinmeyen, Bahâr geldi yine deste câm almazam/O gonçeden bu havâlarda kâm almazam (Revan 1724, Hüseyin, v:43b)

Bilinmeyen, Bâzây sâkiya ki heva hâh hidmetem/ Müştak-ı bengeni duaguy devletem (Revan 1724, Mahur , v:23b)

Bilinmeyen, Bâzem dilgâm diye ez-ruy-ı ferahşâdem /Mecmua zîbây Milk-i ferah âbâdem (Revan 1724, Saba, Semâi ,v:36a)

Bilinmeyen, Bağ-ı vuslatdan ümid-i meyve-i kam eyleriz/ Hiç olsun mu hemen endişe-i ham eyleriz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte bilgileri verilmemiş, Evsat, v:57a)

Bilinmeyen, Be-der çeşm-i nîm mestî / kafir-u ya butperestî /Fazl-ı manem şikesti/ To çi şirinî çi şivinî (Revan 1724, Bestenigar, Nakş, Evfer, v:144b)

Bilinmeyen, Bendekiş bendekiş bendekiş zalim vay Bendekiş padişehi padişehi padişehi(Revan 1724, Kürdi ,Semâi ,v:99b)

Bilinmeyen, Benem ol vâdî-i mihneTürk Dili Edebiyatı kim olmuş/ Mecnûn Kûy-i Leylîye bulunmaz bana bir râh-nümûn (Revan 1724, Hüseyini , Şarkı, Hafif ,v:45b)

Bilinmeyen, Ber harmen-i gül-i ma reside huftu gedast/ Ya'nî ki hor nakş (Revan 1724, Acemaşiran, v:96 a)

Bilinmeyen, Bir dil-berin kûyinde kaldı gönül eglendi /Müşk-i anber bûyinde kaldı gönül eglendi(Revan 1724, Irak , Şarkı, Evfer ,v;120b)

Bilinmeyen, Bir nigâh-ı nîm-mestün dil-berâ şeb-tâb-ı dil /Pertev-i hüsnün nigârâ mihr-i ‘âlem-tâb-ı dil (Revan 1724, Acemaşiran ,Düyek ,v:94b)

Bilinmeyen, Biya ki nağme kuşayan nefis be ney(ni?) bestend Piyale raşişeha,yı mî bestend terennüm (Revan 1724, Uşşak , Nakş, v:69a)

Bilinmeyen, Biya-bigü çi nâmdârî ender çi felek makam dari /Lazime Gel gel beri gel sana ne derin severim dilerim ahi (Revan 1724, Segâh ,Semâi ,v:142b)

Bilinmeyen, Bülbül sıfât .. gülşen kûyini o diyerek Şâyed ki göreferyâde hezârın(Revan 1724, Pençgâh ,Semâi ,v:14b)

Bilinmeyen, Büt-i nev-resim namâza şeb ü rûz râgıb olmuş /Bu ne dîndür Allâh Allâh yine secde vâcib olmuş (Revan 1724, Kürdi ,(Devrikebir Hekimbaşından) ,v:98a)

Bilinmeyen, Cam-ı sitemin ey büt-i tennaz çekilmez/ Bir vuslat için ta bu kadar naz çekilmez (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Fahte, v:15b)

Bilinmeyen, Cennet ruy-i zemin-i bağ,ı Hüseyin abadest /Her ki be-niseste derin ez heme gam azadest(Revan 1724, Hicaz ,Semâi ,v:159b)

Bilinmeyen, Çerhem kestem vay esir-i her maahir-i yar/ Keskerde vay belî yar-i men pas na(?) kira vay ki (Revan 1724, Hicaz , Nakş, Muhamedes ,v:157b)

Bilinmeyen, Çeşm-i siyehet ki mîkoned mest-i mera /Ber la'l-i lebet nemîresed dest-i mera (Revan 1724, Kürdi, Semâi, v:99b)

Bilinmeyen, Çeşm-i siyehin sevmede yârin hazer itdin /Bilmezlik ile kendine ey dil zarar itdin(Revan 1724, Hisar, v:168b)

Bilinmeyen, Çu serd eger be-haramî demî be-gülzârî /Hored zi-hasret-i ruyî to her güli hârî terennüm(Revan 1724, Segâh, v:137b)

Bilinmeyen, Çun illet-i bimarî ma mîdanî dilay vay Derd-i dil-i ma çist çira mîdânî dilay vay(Revan 1724, Uşşak, v:73b)

Bilinmeyen, Dembedem dîdelerim eşk-i firâvân bürüdi /Bu merdümi gark eyledi ‘ummân bürüdi(Revan 1724, Semâi, v:36b)

Bilinmeyen, Dembedem eyledikçe âh şu’le-i dil bülend olur /Havf ideim ki dâmen-i zülfine bir kemend olur(Revan 1724, Acemaşiran ,Sofyan ,v:94b)

Bilinmeyen, Demî ki leşker-i gam saf keşed neharî/ Dilem bale did nasb-i alemdarîterennüm ...(Revan 1724, Nevâ, v:62b)

Bilinmeyen, Der aşk-ı to men bîdil dirinem çikonem /Ger ma ruzi tura ne binem çikonem(Revan 1724, Nevâ, Semâi ,v:66b)

Bilinmeyen, Der dide-i nigâhem be-to el-hak mümkinest /Ruy-ı nazarem ba-to ve çeşmem be-zeminest(Revan 1724, Pençgâh , Nakş, Evsad ,v:9b)

Bilinmeyen, Der guş dilem zezeme-i kôs negenced/ Coz nağme-i nâ çerh-i zen nâ kavs negenced (Revan 1724, Pençgâh, Semâi, v:11b) (Hafız Post-Revan’da yazı İtri’nin)

Bilinmeyen, Der menzil/ Huban necdâ ki bî-vefayîd şuma daim zi-pey cevru/ Cefayîd şuma çizîki ez-u dil netuvan ber kerden?(Revan 1724, Irak, v:125b)

Bilinmeyen, Der.....te-i aşk-ı to dilem buryanest /Vez derd-i gamet hodbîm em giryanest (Revan 1724, Segâh ,v:142b)

Bilinmeyen, Derâguş itmek olmaz hâle-veş ol mâh-ı tâbânı /Ki bîm-i hançerin sad-pâre kıldı verd-i ra’nâyı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Rast, Nim Devir v:7a ikinci mısra 9857’de farklı) ; Revan 1724, Rast, Nimdevir, v:5b)

Bilinmeyen, Derdem derdem tamam-ı ömret derdem va-vay dad /Pervâne şevem ki gerd-i şemat kerden va-vay dad(Revan 1724, Segâh ,Semâi, v:142b)

Bilinmeyen, Derd-i pir-i mugam âmed yarem kadeh der dest /Mest ez mey-i mahmuran ez nergis-i mestet mest (Revan 1724, Eviç , Nakş, Evsad, v:128a)

Bilinmeyen, Dide eger be-gayr-i to bâdigeri nazar kuned /Meyl keşem hemam zeman der nazar-ı to dide ra (Revan 1724, Segâh ,Semâi, v:142b)

Bilinmeyen, Didim hüsnün berâtında nedir zülf-i siyâh egrî 7Didi bu rûmdur bunda olur tuğrâ-i şâh eğri (Revan 1724, Şehnaz ,Evfer, v:155a)

Bilinmeyen, Diger imşebest imşeb-i yar ki yeki seher nedared/ Nazîn an şeb,i yar ki yeki eser nedared(Revan 1724, Uşşak , Nakş, Evfer ,v:69b)

Bilinmeyen, Dil mabed reh mireved /Rah eger bisyar başed baş ...terennüm....(Revan 1724, Nevâ , Nakş, v:62 b)

Bilinmeyen, Dil yâre derdin itmiş feryâd söyleyincen Bir gûne dağı olmuş nâşâd söyleyince(Revan 1724, Hüseyini ,Düyek ,v:45b)

Bilinmeyen, Dilde senin ki âteş-i aşkın eseri var/ Âh eylese kevineyi yakar bir şereri var(Revan 1724, Eviç Hafiz, (Usul Hekimbaşından) v:130b)

Bilinmeyen, Divane çu divane e-bîned hoşş ayed /Lazime Canım yele (Revan 1724, Irak ,Semâi ,V:125 b)

Bilinmeyen, Divane dilem zülf-i perişan ki dâred /Yar yele lele lele le lî tere lele li canım (Revan 1724, Segâh , Nakş, Türkidarb, v:137b)

Bilinmeyen, Durma ey dil böyle âh ü zâr-ile nevrûzda/ Gel açıl seyr-i gül ü gülzâr-ile nevrûzda(Revan 1724, Segâh, v:139b)

Bilinmeyen, Düşer gâhî ‘arak-nâk olsa zülf-i ham-be-ham nâzûk/ Ruh-ı rengîni ammâ gül gibi hem tâze hem nâzûk (Revan 1724, Segâh, v:137b)

Bilinmeyen, Erbâb-ı hüner hemîşe pür-şiven olur /Her hâli safâ-bahş-ı dil-i düşmen olur (Revan 1724, Hisar, v:169b)

Bilinmeyen, Evvel cuşem şode burde hoşem/şirin ey Çun gulaman bende-i halka be-guşem /şirin ey (Revan 1724, Hisar, Semâi ,v:125b)

Bilinmeyen, Ey a dilin âteşin îkâde mi geldin/ Ey seyl-i sirişkim dile imdâde mi geldin (Revan 1724, Hisar, v:162b)

Bilinmeyen, Ey bâd-ı sabâ yolun düşerse Lutf eyle o şive-kâra ugra(Revan 1724, Hisar, Semâi, v:167b) (Usûl, Hekimbaşından)

Bilinmeyen, Ey bend ser-i zülf-i to derya-yı dilem /Vey kand-i lebet şerbet gamha-yı dilem(Revan 1724, Eviç, Semâi ,v:134b)

Bilinmeyen, Ey biyay fitne ser kerdan bala-yı to em (tura'm?)Vey serapa naz kurban sera-pa-yı toem(Revan 1724, Mahur, v:19a)

Bilinmeyen, Ey cenk cu be-klab-i siyah ki mizenî Aman naz ber zede rah ki mîzanî (Revan 1724, Hüseyini, Nakş, Evfer, v:41b)

Bilinmeyen, Ey ey derruyet gül gül-i çak zad/ .Ber yad-ı lebet hulki hun(Revan 1724, Nakş, Evsad ,v:41b)

Bilinmeyen, Ey felek zar ağladırısın/ Yari anda beni bunda(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri verilmemiş, Şarkı, Sofyan, v:126b)

Bilinmeyen, Ey hüsn-i to ber tura zi-çedu çun/meded ey yele le la lî /To rubanet şevem çi hüsn-i efrun/meded ey yele le la lî(BesteKürdi ,..... ,V:99 b)

Bilinmeyen, Ey nefesim der şeb-i be hicran-ı to ah behicran to ah /Reftî ve mera çeşm-i taleb resed rah beli beli beli beli(BesteMuhayyer , Nakş, Evfer ,V:52 b)

Bilinmeyen, Ey taht-ı illâ yâ sahib-mükerrer-illa ya aha aha yarem-yâ aha aha yarem-ya men geda minramen (Revan 1724, Bestenigar, v:144b)

Bilinmeyen, Ez gülşen-i to men kuca revim kuca revim/ Men bülbülem-u men kuca revim kuca revim (Revan 1724, Hisar, v:162b)

Bilinmeyen, Ger bûde gamzi-meyhane resem kâr-ı diger /Be coz ez hidmet-i rindan nekunem kâr-ı diğér (Revan 1724, Uzzal , Nakş, Düyek ,v:150a)

Bilinmeyen, Ger medâd çun hasta-i mübtela-yı firak/ Ki ömr-i men heme be-guzeşt der cefa-yı firak(Revan 1724, Eviç, v:134b)

Bilinmeyen, Ger şeme nazik leb nâzik suhen nazik /Zi fark ta be,kadem hemçu tarh-ı men nazik (Revan 1724, Irak, v:116a)

Bilinmeyen, Gerçi her mestâne aşkın hâk-i rehdür her biri Kuhl-i zîb-efzâ-yı çeşm-i mihr ü mehdür her biri (Revan 1724, (Güftei Neşati) Irak, v:118a)

Bilinmeyen, Gömlegim al eyledin hey zâlim /Kaddimi dâl eyledin hey zâlim(Revan 1724, Şarkı, Evfer, v:34a)

Bilinmeyen, Gönül virdim yine bir gül'izâra/ Günden güne hâlim yaman olmuşdur (Revan 1724, Eviç , Şarkı, Sofyan ,v:131b)

Bilinmeyen, GurbeTürk Dili Edebiyatı garîb şâdmân olmaz imiş /Hiç kimse garîbe mihrîbân olmaz imiş (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri verilmemiş, Semâi, v:139a, Revan 1724, Uzzal , Semâi, v:153b)

Bilinmeyen, Gülistândır, Belgrâd'ın illeri /Ceyhûn olmuş Tuna'da sâhilleri (Revan 1724, Hüseyini , Şarkı, Sofyan, v:47b)

Bilinmeyen, Güzellikde, nâzîklikde terlikde /Kuğusun sevdiğim, kuğusun kuğu (Revan 1724, Eviç, Şarkı, v:131b)

Bilinmeyen, Hâsılı ‘işret-gehî mey bir cûy-bâr-ı cân-fezâ/ Dil-ber nâzûk-hisâle hem-nişîn olsak sezâ (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte bilgileri verilmemiş, Acem, Fahte, v:77b; Revan 1724, Acem, Fahte, v:88b)

Bilinmeyen, Haylî demdür ârzûladım /gel cânım gel gel gel /Mecnûnum Leylim ararım/ gel cânım gel gel gel (Revan 1724, Uşşak ,Semâi, v:73b)

Bilinmeyen, , Her bakışda gamzen döker kanımı/ Meftunum hiç sormazsın halimi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Şarkı, Sofyan, v:16a)

Bilinmeyen, Her zaman mera be-gayet şevk-i didar âvered /Bülbülân râ arzu-yı be-gülzar avared (Revan 1724, Uzzal, v:146b)

Bilinmeyen, Hey hey bî niyâz-a mihnet-i hicran nasib-i men .../Naz perverem sâlim-i men koca hicran koca (Revan 1724, Saba, Nakş, Muhammes, v:31b)

Bilinmeyen, Hey hezar serv ki der hadd-i itidal ber âyed /Be-kâmedet neresed ger hezar sal berâyed(Revan 1724, Rast, Nakş, Evsad ,v:4b)

Bilinmeyen, Hezar şükür ki yâr cânım diğer cemal-i to didem/ Zersaadet cânım bed-în cenat resîdem (Revan 1724, Uzzal, Kâr, Nimsakil, v:146b)

Bilinmeyen, Hub kad hacer hub kad hacer ve aynî nazar ve kad zuhur ketmani ma yehillu ma yehillu (Revan 1724, Saba, Semâi, v:36a)

Bilinmeyen, , Hattın ey taze ru geldinde bir hüsn ü baha kalmaz/ Yüzün olmaz bana cevretmeğe dünya sana kalmaz (Nadir Eserler 9857 nolu yazma, Beste, Güfte ve Usul bilgileri verilmemiş, v:58a)

Bilinmeyen, Iyd amed zi müjde ferahbar âverd ba tal'at-ı yar seyr-i çemen-u lale gülzar âverd der fasl-ı bahar (Revan 1724, Hüseyini, v:49a)

Bilinmeyen, İmşebEndişe-i yar-ı naz ...Ta şodem dil pay ...(Revan 1724, Hüseyini, v:49b)

Bilinmeyen, İn gümanî firâkına alet-tahkik / Hezâ kebedi ehak bi't-temzîk hey hey yar-i men (Revan 1724, Mahur, Nakş, Evfer ,v:19a)

Bilinmeyen, İydi ki nemaned kes lealim mahzun/ Ez çist gamem zi şâdî halk fuzun (Revan 1724, Nevâ, Semâi, v:66 b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, Kârem zi-gamet be-can residehey /Din-i kâr(Revan 1724, Kürdi , Nakş, Evfer ,v:96 b)

Bilinmeyen, Leşker keşid aşk dilemgirift /Ser bî nerem der cihan...(Revan 1724, Hüseyini , Nakş, v:41b)

Bilinmeyen, Ma zi ehl-i âlemem amma zi alem farigem Ez gam şâdî ve nevrüz-u muharrem farigem(Revan 1724, Segâh , Nakş, v:137b)

Bilinmeyen, Mecnûn be minî be-ser-u pâ mîmand/ Gamhâne-i dil be kerbela mîmand (Revan 1724, Hicaz, Evfer, v:157b)

Bilinmeyen, Mecnun be,men bî-ser-upa mimand/ Gamhane,i dil meger belha mimand (Revan 1724, Bayati, Semâi, v:79b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, Mecnun sıfaten beray-ı Leyla yar yar can-ı dil / Can der bedenem be-cünbüş âyed yar yar (Revan 1724, Bayati, Nakş, Evfer, v:74b)

Bilinmeyen, Men aşıkam ve aşık didaremDayim be,heva-yı dil giriftarem (Revan 1724, Hüseyini, v:42a)

Bilinmeyen, Men bende-i bendekâr tâlî bâşem /Men âşık bî karar ta key bâşem- lazime Didem ki nemîşevved muradem hasıl-ı ma sinem kebab didem pür âb (Revan 1724, Segâh, Semâi, v:142b)

Bilinmeyen, Men dilhaste her em ber? an nazikmîrîm /Ki ez rişk-i kaba gahî zi-bûyî
pirehen mirim (Revan 1724, Irak, Nakş, Evsad ,v:116b)

Bilinmeyen, Men nemîdunem ki bî to zi-nemekâni çun konem /To ne-bâşider kenârem
şadimani çun konem (Revan 1724, Saba , Nakş, Evfer ,v:32a)

Bilinmeyen, Meşreb-i şûh-ı niyâz zevk-ı vicdân ola gör /Hem nesîm-i nâza evrâk-ı
perîşân ola gör (Revan 1724, Irak ,Fahte ,v:117b)

Bilinmeyen, Miguzeştem ez reh-i çeşmem semer kaş fütad/ Ez ...denkeş kar dil sehlest
eger dadem be-bad (Revan 1724, Hüseyini , Nakş, Evfer ,v:42a)

Bilinmeyen, Mîrenem her nefes ez dest-i firakat feryad /Ah eger nale-i zarem neresand
be-ta bad (Revan 1724, Muhayyer, Nakş, Evfer ,v:52b)

Bilinmeyen, Muâşiran zi, harifî şebabe yad ârid /Hukuk-ı benlen(?) ki muhlisane yad
ârîd (Revan 1724, Pençgâh, v:10b)

Bilinmeyen, Muhabbet der kenar-ı men kuhest ah garibem/ Ki bî-mahbub mî-dordenî
harest ah garibem (Revan 1724, Saba, Nakş, Evfer, v:31b)

Bilinmeyen, Müştak-ı leb-i şeker furûşem /Men âşık rind bâde nûşem (Revan 1724,
Nikriz, v:17b)

Bilinmeyen, N.....dâr-uder can-ı mâ Der...h.. hacr üftedez dermân-ı mâ (Revan
1724, Saba, v:36a)

Bilinmeyen, Nâle-i bîmâra döndi bülbülün âvâzesi /Bir gülü ‘âlem-i acem goncanun
hamyâzesi (Revan 1724, Acemaşiran ,Düyek, v:95a)

Bilinmeyen, Ne heva-yı bağ saz-u ne kenar-ı geşt-i ma ra /To beher kuca ki başî (ba
mestî ?) bûd an bihişt-i ma ra (Revan 1724, Eviç, v:134b)

Bilinmeyen, , Ol dilber dil ferib etdikçe nigah-ı itab/ Olmakda ciğer ateş-i sab ile kebab (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri verilmemiş, Semâi, v:112a)

Bilinmeyen, Ol seng-dile sûz-ı dilimden haber eyle /Ey âh-ı hazînim eser ile eser eyle(Revan 1724, Acemasiran ,Sakil ,v:94b)

Bilinmeyen, Puşt-i hanuman heme ney-u neyistan/ Mader-i to şireş be-deh şireş be bostan (Revan 1724, Nikriz , Beste, Semâi ,v:17b)

Bilinmeyen, Ruhsar-ı to hun ayine suret-u ma'nist /Der subh-ı habîb heme envar-ı tecellist (terennümler) (Revan 1724, Segâh, v:137a)

Bilinmeyen, Rayic olmaz her zaman naksıd-ı temenna böyledir/ Ağlamada ey hâce kim âmid dünya böyledir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Güfte İsmeti, Devrikebiri, v:63b)

Bilinmeyen, Ruzgarî bud yar yar-i men /çerh-i berde yar yar yar halzar-ı men (Beste,Irak ,Devrihindi ,V:116 b)

Bilinmeyen, Sabrî konim ve tâ sitem-i çi mîkoned /Ba in dil-i şikeste gam-ı o çi mîkoned (Revan 1724, Pençgâh , Nakş, v:13a)

Bilinmeyen, Sanmanuz rüsvâyılıktan gam çeker ferzâneyüz / Taşa çalmış şişe-i nâmûsı bir dîvâne[yüz](Revan 1724, Nevâ ,Semâi ,v:67b)

Bilinmeyen, Seni gördüm gönlüm oldu bî-karar /Sencileyin nâzenîn yâr kanda var (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri verilmemiş, Semâi, v:29b; Revan 1724, Semâi, Mahur , Semâi ,v:22a)

Bilinmeyen, Ser baz diger berg-i gül ez gonca nümayan/ Cûn kağıd-i zar dersebz kabâyân(Revan 1724, Saba, v:36a)

Bilinmeyen, Sirişk-i çeşm-i hûnînim o âteşî mevc-i deryâdır /Ki her kim katre-i eşkimde bin düzeh hüveydadır (Revan 1724, Hüseyini ,Darbıfetiğ, v:44a)

Bilinmeyen, Söylemez oldı bana dil-dâre söylen söylesün/ Yâ şikâyet eylerim hünkâre söylen söylesün (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci bilgileri verilmemiş, Devrirevan, v:145b; Revan 1724, Uzzal , Devrirevan ,v:150b)

Bilinmeyen, Sünbül sünbül siyer ber semen ber semen mezen yer Leşker leşker leşker-i hiş yar ber hoten ber hoten (Revan 1724, Buselik , Nakş, Muhammes ,v:102b)

Bilinmeyen, Şeb ameh dilruba nişestem vay ter men var bermen/ A mah nişest-u ma nişestem vay bermen vey bermen (Revan 1724, Uşşak, Semâi, v:72b)

Bilinmeyen, Şebki be,yad-ı yar hemşin budem u bes tire şeb dide u zülf-i yar hod kerdem heves (Revan 1724, Muhayyer , Nakş, Evfer, v:52b)

Bilinmeyen, Şeribtakum bardar emman-nesimü'l-ha ... /Lev en-nebiy ma bate kurban ekhayranek....(Revan 1724, Hüseyini ,Semâi ,v:49 b)

Bilinmeyen, Ta ten ta ten tâ zeni teneş be-kurban bûrî bûrî lebleba men yâr /Dedeganu ah dideganu der det be-cânım mera (Revan 1724, Saba, v:35b)

Bilinmeyen, Taze aşıkam pîş-i dilberî Nist ba minnet-i canan ey ez vefa seri (Revan 1724, Semâi ,v:49b)

Bilinmeyen, Te'âlâ'llâh 'aceb nâzük bedensin /Bu halka benzeme sen yâ nedensin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte bilgileri yok, Acemaşiran, Evfer, v:85a; Revan 1724, Acemaşiran ,Evfer, v:94b)

Bilinmeyen, Tene dir na..... Lebha-yı şekerbareş hey hey şahım (Revan 1724, Kar-ı Şekerriz ,Hüseyini ,Hafif ,v:40b)

Bilinmeyen, Tuhfe-i nera hem mekerd hatır-ı efkar /Saye-i gül ber netabed kuşe-i destar (Revan 1724, Hüseyini ,Muhammes, v:42 a)

Bilinmeyen, Uşan (evşan?) dârend-u - fer û şan dârend /Uşanki ser-i zülf-i perişan dârend (Revan 1724, Mahur , Nakş, Devrirevan ,v:19a)

Bilinmeyen, Êşan dared dil-i men uşan dâred / Uşan ki ser-i zülf-i perişan dared(Revan 1724, Segâh ,Semâi ,v:142b)

Bilinmeyen, Ya rab kerem müşkilem asan kerdan /Ender heme kâr(Revan 1724, Irak ,Semâi, v:125b)

Bilinmeyen, Ya yel lel lâ leli... aha yârîmen(?) ânnek dâni â be-tenkî çun dil-i mur Hâne-i sâni(Revan 1724, Saba, Nakş, Türkidarp ,v:31b)

Bilinmeyen, Yalnız cân ü dili çeşmi giriftâr idemez Gamze-i yâr olmasa ol fitne der-kâr idemez(Revan 1724, Irak, v:126b)

Bilinmeyen, Yârem u daim ez gam rîşest/ Der vaslem u mihnetem u hicran pîşest(Revan 1724,, Nakş, Evfer ,v:42a)

Bilinmeyen, Yele le lî yele lele lî ya le lele lî yele le lî yele lele le lî /Ya le lele li Hod ra mera çi aceb canım rüsva-yı (Revan 1724, Buselik , Nakş, Muhammes ,v:102b)

Bilinmeyen, Yele le li.... La yele le lî rûzî be-arat rûzî rûzî /Bearab residem ender hayli goftem zi-ma (Revan 1724, Segâh ,Semâi, v:142b)

Bilinmeyen, Yele lî yela ra nayîmen yele li yela canım canım zibayı men/ Ey meh-i zükkan heme hindu-yi to (Revan 1724, Nevâ, Semâi, v:66b) (Hafiz Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, Yine düşdüm tağlara ben mecnûn gibi aglarım ben /Seyl-i şîrîn çağlarım ben dostum burda garîb kaldım(Revan 1724, Irak , Nakş, Devrirevan ,v:120b)

Bilinmeyen, Yüz görse nesîm-i seher ol dilberde /Eylerdi gül-i şüküfteyi pejmürde (Revan 1724, Rehavi, v:25b)

Bilinmeyen, Zahm-ı teni uşak yârem ne ez gonca nâzest /Çendin dehen ez behr yârem ey to bâzest (Revan 1724, Kar-ı büyük murassa, Çargah , Sakil, v:37b)

Bilinmeyen, Zemen-i hengam eger ser çemen na /Mekunî li-sebet bemen zağ-u rugen ra (Revan 1724, Hüseyini , Nakş, Evsad, v:42a)

Bilinmeyen, Zer-ger piserî kerdest deraguşem kerd/ Destem bi-girift-u halka der kuşem kerd (Revan 1724, Bestenigar ,Semâi, v:146b)

Bilinmeyen, Zülf-i serkerde be,guş tunem mîguyed terennüm /Perişani men mikuyed terennüm (Revan 1724, Nevâ ,Semâi ,v:66b)

Bilinmeyen, Zülfün o meh ki hâk-ile yeksân idüp gelür ‘Uşşâkı pâyimâl ü perîşân idüp gelür (Revan 1724, Nevâ, v:64b)

Bilinmeyen, , Dâğlarla nev-be-nev bu cism-i zârı seyr idün/ Deşt-i mihnete açılmış lâle-zârı zârı seyr idün (Revan 1724, Acem, Sakil, v:89a)

Bilinmeyen, , La’l-i lebin ki mürdeye sad-cân resân imiş/ Ref’-i revâne meger ki o gonçe dehân imiş (Revan 1724, Nevâ, Sakil, v: 64b) (Hafız Post-Revan’da yazı Itri’nin)

Bilinmeyen, ,ba buy-i ba buy-i güla guy-u lâmekanım canım / Gül gül gül gonçe be-ser şukufte esyab- (Revan 1724, Uzzal, Semâi, v:152b) (Hafız Post-Revan’da yazı Itri’nin)

Bilinmeyen, ,.....şeb hab edarem/aşkamnedarem (Revan 1724, Bayati, Sofyan, v:76b)

Bilinmeyen, , Âmed be-pur be-purseş men der revem zi dûnet/ Sabrî ki men ki men ne daştem ve anhemt (Revan 1724, Acem, Fer’, v: 86b)

Bilinmeyen, , Bir dem olmadı gözüm kanlı yaşımdan/ Göremem yâri kime ağlayayım ahvâli (Revan 1724, Hüseyini, Semâi, v:51 a) (Hafız Post-Revan’da yazı Itri’nin)

Bilinmeyen, , Bir elâ gözlünün derdine düşdüm / Yârdan mı geçeyim serden mi bilmem
(Revan 1724, Acem, Şarkı, v:90b)

Bilinmeyen, , Biya Der dest u manend/ Destet be-bendem (Revan 1724, Bayati,
Semâi, v:79b)

Bilinmeyen, , Bûs itmege her demde fikrim leb-i la'lindir / Bezm-i gam-ı hicrinde (Revan
1724, Segâh,, v:139a) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, , Câm aldık ele gül gibi handanlığımız var/ Bülbül gibi şevkile gazel-
hvânlığımız var (Revan 1724, Acem, Evfer, v:88b)

Bilinmeyen, , Çeşm-i siyehet ki mîkoned mest-i mera/ Ber la'l-i lebet nemîresed dest-i
mera (Revan 1724, Kürdi, Semâi, v:99b)

Bilinmeyen,sultânım / Tıfl-ı dili ben mekteb-i 'irfâna gönderdim
(Revan 1724, Acem, Çenber, v:88b)

Bilinmeyen, , Dil şîşe-u çeşman-ı to kuşe berendeş Mestened mebâdâ ki be-şûhî
şîkenendeş(Revan 1724, Saba , Nakş ,Fer ,v:31b)

Bilinmeyen, , Dirîg itme nazar nezzârelerden/ Çevirme gül yüzün bîçârelerden (Revan
1724, Bayati, Şarkı, 77b)

Bilinmeyen, , Eflâk sedd-i râh idügin gûş idermiyüz /Deryâ-yı âteş-i dili hes-gûş
idermiyüz (Revan 1724, Hüseyini, Türkidarp ,v:45b)

Bilinmeyen, Eşref ki nişan-ı cennet-i ridvanest/ Nemâyed... (Revan 1724, Bayati, Semâi,
v:79b)

Bilinmeyen, Evvel cuşem şode burde hoşem/şirin ey (Revan 1724, Irak, Semâi, v:121a)

Bilinmeyen, Evvel çu resi nazar be-çeşman şiken (Revan 1724, Semâi, Pençgâh Nakş,
v:11b (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin; Hanende, s. 73, Abdülkadir adına)

Bilinmeyen, Ey gonçe-i neviresîde-i gülşen-i râz/ Vey rıkka'-i mâ-hasel-i bâğ-ı niyâz
(Revan 1724, Bayati, Evfer, v:7b)

Bilinmeyen, Ey hun yezân kâse çeşmem/Vay be-sâzem der meyan hayet(Revan
1724, Saba , Nakş, Sofyan ,v:31b)

Bilinmeyen, Ez bâdye nale-i dedeva mî ayed yarî....nedanem ez kuca mî ayed/mevlam
(Revan 1724, Hüseyini ,Semâi ,v:49 b)

Bilinmeyen, Gerdûn meger âsûde midir kendi kederden cânım/ Devrân ana da mührünü
pür-nîşter eyler cânım (Revan 1724, Acem, v:86b)

Bilinmeyen, Gülsitân-ı bezme sâgar bir gül-i bî-hârdur (mey)/ Mutrıb-i âteş-i dem bir
'andelîb-i zârdur mey (Revan 1724, Acemaşiran , Devrikebir, v:94 b) (Hafız Post-
Revan'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Hey hey â çeşm-i mest/ Nemitevan be-cefa kat' dust dâri... (Revan 1724,
Kâr-ı murassa, Pençgâh ,Hafif, v:9a)

Bilinmeyen, Hîzed be-cilve âb der serv u çemen tıraz ra /A-u heva ziyade kun ...ba gonçe
niyaz ra (Revan 1724, Hüseyini ,Sakil, v:41a)

Bilinmeyen, Her kanlı yaşına dide-i terden zuhur eder/ Bir çeşmedir ki dağ-ı
ciğerdenzuhur eder (Nadir Eserler 9857 nolu yazma, Beste, Güfte ve Usul bilgileri
verilmemiş, v:58a)

Bilinmeyen, Hoş nemayed subh-dem be-revide-i humana gül / Hasse der vakt ki başed
der çemn bisyar gül (Revan 1724, Hicaz, Nakş, Devrirevân, v:157b) (Hafız Post-
Revan'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Huban ki kerd leb-i hatt-ı mişkin keşide end/ Hat ber hayat-ı aşık teskin
keşide end (Revan 1724, Irak, v:116b) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Hüseyin üns kabri hüseyin ziya ve aynî /Ve Aynî ilahi ba'den hal u beynehu
ve beynî (Revan 1724, Nihavend, v:84b)

Bilinmeyen, İçin câm-ı mey açıldı gül-i bâg-ı tareb [şimdi]/ Nola gülsen açılısak biz dahi ey gonçe-leb şimdi (Revan 1724, Bayati, v:76b)

Bilinmeyen, İnçünün bî-rahm sengin dil ki canan menest/ Ki dil-i u sûzed ez dağı ki ber can-ı menest (Revan 1724, Irak, v:116b) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Kayd-ı dünyâda olan fârig u âzâd olmaz/ Geçer eyyâmı anın mihnetile şâd olmaz (Revan 1724, Aşiran, v:109b) (Hafız Post-Revanda yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Nazîm be-çeşm-i hod aha aha canım aha aha mîrim/ Ki cemal-i to dîdemest (Revan 1724, Acem, Muhammes, v:86b)

Bilinmeyen, Ne nigâh-ı nâz-âlûd ne bir âşinâlık itdin/ Nedür ey dilîr-i bed-hûnrîz itdin cefâlık itdin (Revan 1724, Bayati, Semâi, v:79b)

Bilinmeyen, Ne râzım açmaga mahrem ne bir gam-hvâr hemdem var (Revan 1724, Bayati, Çenber, v:75b)

Bilinmeyen, Sababe tehrit-i pir mi-furuş /Ki mevsim-i harab nemiç naznuş (Revan 1724, Bayati, v:79b)

Bilinmeyen, Seyr-i bağ etmekte yârin çeküb seyrana/ Düşdün divana gönül nar-ı gam hicrana (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Acem, Evfer, v:77b)

Bilinmeyen, Sanma ol gül-çehre hüsnine magrûrdur / Serv-i nâzım bâde-i dûşîneden (Revan 1724, Segâh, v:139a) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Sebze-zâr-ı gamla yer yer hûn-ı eşkim lâledür/ Katre katre gözlerimin yaşı anda jâledür (Revan 1724, Kürdi, Düyek, v:98a) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)

Bilinmeyen, Sevdim bir çeşm-i mestânı /Terk eyledim hânümânı (Revan 1724, Nevâ , Şarkı, Varsağı ,v:65a)(Ali Ufki'de Varsağı)

Bilinmeyen, Subh dem ki ez gerdeş kerden ...darem .../ Vez suz-i firak-ı cigerdarem
(Revan 1724, Bayati, Nakş Evfer, v:74 b)

Bilinmeyen, Ya nesimes-subh ya nefaset-tatyib/ Ve ihtemele iz kel-hayat ilâl-cîb
(Revan 1724, Irak, v:116b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, Yakdın firakın ateşine ey peri beni/ Yazık değilmi muntazır-ı vask iken ola
(Nadir Eserler 9857 nolu yazma, Beste, Güfte ve Usul bilgileri boş bırakılmış, v:58a)

Bilinmeyen, Yâri görünce kaldı gönül 'arz-ı hâlden/ El degmedi şikâyete şükr-i visalden
(Revan 1724, Bayati, Türkidarb, v:76a)

Bilinmeyen, Ziyâd olur muhabbet ol rûh-ı gül-fâmı gördükçe/ O mest-i bâdedür kim
keyfi artar câmı gördükçe (Revan 1724, Bayati, Evfer, v:76a)

Bilinmeyen, Zünnar perest zülf-i anber buyeş /Mihrabnişin kuşe,i berdiş (Revan 1724,
Buselik , Nakş, v:102b)

Bilinmeyen, Uyumaz kimseyi sensiz benim feryâd u efgânım Koyup gitme beni 'aklım
gibi ey mâh-ı tâbânım (Revan 1724, GüfteYahya Kadim ,Irak ,Çember ,v:120b)

Bilinmeyen, İşıtdim bir nihâl-i servin olmuşsın hevâdârı/ Dile dâğ-ı gam urmuşsun bu bir
lâle-ruhsârı (Revan 1724, Aşiran, v:110a) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, Ni? tura canım ruy-ı peri netuvankerd (Revan 1724, Irak, Kar, v:116a)
(Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Bilinmeyen, Şebnem.....yaneler.....Sabrla.....çare nedir (Revan 1724, Hüseyini
,Devrirevan ,v:44b)

Bilinmeyen, Mest çun be-kûşayedeş an çeşm-i hab âlude ra / Her taraf ber hem zened
sad (Revan 1724, Evic, Nakş, Muhammes, v:128a)

Bilinmeyen, Yine bir zülf-ü zincire giriftar olmamız dardır/ Kimi başdan nide bir aşık zar olmamız vardır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte bilgileri yok, v:98b)

Bilinmeyen, Der dim dîta dîm dire lâ der der ten/ Dere diller ler der ten nen nadere dillî nî (Revan 1724, Irak, Kar, v:116a) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Cevher ö.?, Nice doyunca görem sen gibi nâzik bedeni/ Kendi kirpiğim olupdur bana gözüm dikenini (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Cevher, Güfte Kemal Paşazade, Semâi, v:62a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ey reşk-i perî hüsn-i hüdâdâd senindir Vey gonce-dehen bülbül-i nâşâd senindir (Revan 1724, Beste Recep, Güfte Râgıb Gügümbaşı, Evc, Evfer, v:129b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Eyledi müjde-i gül bülbülü şâd ü /Hürrem Gonçenin gönli açıldı güle düşdi şebnem (Revan 1724, Beste Recep, Güfte Bâkî, Evc, Semâi, v:135b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Etme naz gamm-ı aşkın kadir nurdan/ Başıma sevda-ı zülfün tacdir semurdan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte kısımları boş bırakılmış, Fer', v:623b) (Eser iki defa verilmiş 62b varağındaki halinde sadece usul belirtilmiş)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Handan-ı leb-i to be-berk-i gül mimand / Der şad-i an becam-ı mül-i mimand (Revan 1724, Beste Recep, Bayati, Semâi, v:79b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin) (Eser Nadir Eserler-İbnülemin 3446 nolu yazmada Hafız Post olarak kayıt edilmiş, meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Mamure-i aşkıdır şimdi dil-i viranım/ Fikr-i ruh-ı zülfündür pes şem-i şebistanım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste, Güfte, Usul bilgileri boş bırakılmış, Hekimbaşında Beste Recep, v:42b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Mest oldı yine gönlüm sevdâ-yı muhabbetle/ Âşüfte-dimâg oldum gavgâ-yı muhabbetle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste

Receb, Güfte Cevri, v:103b; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Cevrî, Airn, Berefn, v:109b)

mlekcizade, Receb .1691, Mest-i Cemem ky-ı dil-ber cilve-gâhımdır benim/ Zülf  hlı bend-i py-ı seng-rhımdır benim (Revan 1724, Beste Recep, Güfte-i Drr, Hüseyni, Devrkebr, v:44b)

mlekcizade, Receb .1691, Meyl idenler emine ol dilberin bmr olur Sanma ey dil bu cihân içre ana timhar olur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Zarbeyn Devrikebiri Muhammes, v:125b; Revan 1724, Beste Recep, Segâh, Zarbeyn Devrikebîr Muhammes, v:138b)

mlekcizade, Receb .1691, Ne ry-i dil ne dilty ne vaz'-ı dilrbydr /Benüm senden murdım bir nigâh-ı ainydr (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Güfte Feyzi, Saba, Evfer; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Feyzî Saba, Evfer, v:34a)

mlekcizade, Receb .1691, Nev-bahâr oldu gzellendi cihân gyetiyle/ Nahl-i gül gibi salın sen de yeni hil'atile (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Nihavend, Evfer, v:152a; Revan 1724, Receb, Nihavend, Evfer, v:84b)

mlekcizade, Receb .1691, Ol ki zahm-ı goncayı pr-jaleden fark eylemez/ Gona-i gülzar-ı akım laleden fark eylemez (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Güfte Vecihi, Acem, enber, v:76b)

mlekcizade, Receb .1691, Ol Şeh ki olur lutf-ınihndan mahzz/ Kıldı beni bs-i leb-i cndan mahzz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Remel, v:20a; Revan 1724, Beste Recep Çelebi, Rehavi, Remel, v:24b)

mlekcizade, Receb .1691, öpsem seni toyunca toyunca seni öpsem h cânım öpsem dimesen öpsem öpsem dimesen psem (Revan 1724, Beste Recep, Rehavi, Nazre, Semâi, v:28b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Âşık neşât-ı câm-ı visâlin hayâl ider /Sevdâ-yı derd-ı aşk ile fikr-i muhâl ider (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Sırri, Acem, Sakil, v:76b; Revan 1724, Beste Receb, Güfte Sırri, Acem, Sakil, v:88b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Biz aşk-ı gammile şâdgâmız/ Cândan şeh-i aşka hoş-gulâmız (Revan 1724, Beste Recep, Hüseyini, Semâi, v:51a) (Okunamayan kısımlar Hekimbaşı'ndan tamamlandı)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Aşıka hüsnün şehâ çâk-ı girîbân etdirir/ Gonçe-veş açsa dehânın mürği nâlân etdirir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Receb, Mahur, Çenber, v:27a; Revan 1724, Beste Recep, Mahur, Çenber, v:20b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Aşk elinden âşıkı câm-ile sahbâ söyledür /Tûtî-yi şekerîni ol la'li zîbâ söyledür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Rahmi, Nikriz, Muhammes, v:21a; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Rahmi, Nikriz, Muhammes, v:16b) (aynı güfte Ali Ufki, Mecmua-i Saz u söz, MSS, nr. 292-1, Nikriz, Murabba, Düyek)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Aşkı setr itmekde müşkil âşikâr itmekde güç /Neylesün bî-çâre dil sabru karâr itmekde güç (Revan 1724, Beste Recep, Bestenigar, Muhammes, v:144b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Aşkun dil-i 'âşıkda perî-hâna cândur /Mihrün senün ey rûh-ı revân cânda nihândur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Evfer, v:145; Revan 1724, Beste Recep, Uzzal, Evfer, v:150b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Âteş-i aşk-ile bir cigeri biryânım ben/ Acıyup ağlamalı 'âşık-ı giryânım ben (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Muhayyer, Devrihindi, v:50a; Revan 1724, Beste Recep, Muhayyer, Devrihindî, v:53b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Bana cevri etmek için mest-i nazım/ Tegafül eyleme hal-i dilimden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Vecihi, Evfer, v:43a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Bana rahm ederdi eğer bilseydi o mehlika nekranımı/ Nazar eylerdi vefayla işideydi kereh u figanımı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Acemaşiran, Hezzec, v:85b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ben bir nigâhına kâ'ilem ey sanem senin/ Bir gamze şîve sen de idersen kerem senin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Evfer, v:152b; Revan 1724, Receb, Sakil, Nihavend, v:84b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ben hayâl-ı dil-ber dem-sâz itdüm kendüme/Kendü gönlüm mûnis ü hem-sâz itdüm kendüme (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Havi, v:98a; Revan 1724, Beste Receb, Bûselfik, Hâvî, v:103b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Beni zülfünle kaddin öldürürse derd ü gamlarla/ Mezârım hep müzeyyen ola 'Abbâsî 'alemlerle (Revan 1724, Beste Receb, Saba, Devr-i Hindî, v:34a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Bir âh-ile ol gonce-feme hâlin 'ayân it Bülbül gibi gülşende gönül meşk-i figân it (Revan 1724, Beste Receb, Irâk, Evfer, v:120b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Bir gûne zevk-yâb-ı gam-ı firkat olmuşuz /Kim yâre hasretiz dimege hasret olmuşuz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Nabi, v:126b; Revan 1724, Beste Receb, Güfte Nâbî, Segâh, Sakîl, v:138b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Bir nev-civandan eski gamım tazelenmede/ Sırr-ı nihanı gönlümün agazelenmede (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Na'lî, Fer', v:57a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Bu demde bülbül-i şûrîde efgân eylemez neyler /Çemende gonçeler çâk giribân eylemez neyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Nasibi Edirnevi, Nimdevir, v:125a; Revan 1724, Beste Receb, Güfte Edirnevî, Segâh, Nîmdevir, v:138b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Bulmasun sensiz tarak kî âh ü efgânım meded/ Mübtelâyı derd ü hicrân itme sultânım meded (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma,

Beste Receb, Gfte Na'ili, Çenber, v:41b; Revan 1724, Beste Receb, Gfte Nâ'ili, Hseyini, enber, v:45a)

mlekcizade, Receb .1691, Bs eylemedir dehânını [niyyetimiz]Gencne-i gaybdan gelr ksметimiz (Revan 1724, Beste Receb, Gfte Nâb, Hseyini, Evfer,v:45a)

mlekcizade, Receb .1691, Burc-u akreb zlfn olmuş mah-ı tebandan ıkar/ şu'leler salmış cihana afıtab andan ıkar (Revan 1724, Beste Receb, Gfte Naim, Muhammes, v:98a)

mlekcizade, Receb .1691, Cn teşnesi dil bendesi lertznı 'Alnin /Oldum vlih v hayrnı zebnı 'Alnin (Nadir Eserler Ktphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Gfte Atayi, Semi, v:82a; Revan 1724, Beste Receb, Gfte 'Aty, Acemşrn, Semâi, v:93b)

mlekcizade, Receb .1691, Cn virür ftheadeler ser-tz-i müjgân üstine /Atma tr-i gamzeni kan eyleme kan üstine(Revan 1724, Beste Receb, Evc, enber, v:130a)

mlekcizade, Receb .1691, Cânâ salınup nâz ile gülzâra mı geldin /By-i heves-i zülf-i siyehkre mi geldin (Revan 1724, Beste Receb, Rehavi, Sakîl, v:25a)

mlekcizade, Receb .1691, Cihnda her kime sorsam seni hep b-vefâ dirler /Neler eyler sana sabr it o şh-ı pür-cefâ dirler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Reeb, Güfte şermi, Evfer, v:98a; Revan 1724, Beste Receb, Güfte şerm, Bûselîk, Evfer, v:103b)

mlekcizade, Receb .1691, Cism-i z'if  zrnı görüp yr bilmedi /Geçdi handeng-i gamze-i dil-dz ilmedi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Ruhi, (Bu nüshada güfte için Ruhi yazılmış fakat sonraki nüshada "Baki" yazılmış, Baki Divanına bakılarak güftenin "Baki" tarafından yazıldığı tespit edilmiştir.) Mahur, Sakil, v:27a; Revan 1724 Beste Receb, Güfte Bâkî, Mahur, Sakîl, v:20b)

mlekcizade, Receb .1691, emenler sebz  hurrem mevsim-i gül-geşt-i bâğ oldu/ Dile zr-i otag-ı nahl-i gül cy-ı ferg oldu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma,

Beste Receb, Güfte Vecihi Merhum, ;Revan 1724, Beste Receb, Güfte Vecihi, Acem, Sakil, v:88b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Çeşm-i siyehin mest-i mey-i nâz olacaktır/ Bildim anı kim hüsn ile mümtâz olacaktır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:34b; Revan 1724, Beste Recep, Rehavi, Semâi, v:28a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dâyim senün ki hüsnüne kâkül nikâb olur /Bâd-ı sabâ açarsa anı âfîtab olur (Revan 1724, Beste Recep, Kürdî, Sakîl, v:97b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dehânın gonça-i raêâ ruhun bâğ-ı melâhatdır/ Şikâbın gerçi âfetdür kadin ammâ kıyâmetdür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Rseceb, Nimdevir, v:152a; Beste Receb, Nihavend, Nimdevir, v:84 b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Derdim esîr-i zülf-i siyeh-târ olan bilür/ Bend-i kemend-i 'aşka giriftâr olan bilür. (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Güfte Muri Süleyman Paşa, Uşşah, Fer' v:56b; Revan 1724, Beste Recep, Güfte-i Sûrî Şehîd Süleymân Pâşa, Uşşak, Fer', v:69b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dest-i sitemle yıkma dilün tîre hânesin /Dagıtma şâhbâz-ı gamın âşiyânesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857, nolu yazma, Beste Receb, Güfte Nabi, Uşşak, Sakil, v:56b; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Nabi, Uşşak, Sakîl, v:70a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dil haste vü zâr oldı senün tâb-ı tebünle /Bir şerbet-i sâfi sun o bîmâra lebünle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Feyzi, Semâi, v:101a; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Feyzî, Bûselik, Semâ'î, v:107b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dil-ber olıcak aşkına eyleye çâre/ Etmez, bana bir kerre vefâ bu ne sitâre (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Acem, Sakil, Revan 1724, Beste Receb, Acem, v:88b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dil derd-i aşk-ı yâr ile bezm-i belâdadır /Kad çeng ü nâle-ney cigerim hûn-ı bâdedir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Receb,

Güfte Baki, Mahur, Havi, v:27a; Revan 1724, Beste Recep, Güfte-i Bâkî, Mahur, Hâvi, v:20b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dildâr olunca sencileyin dil-rübâ gerek/ Âşık olunca bencileyin mübtelâ gerek (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Sakil, v:16a; Revan1724 Beste Recep, Nevâ, Sakîl, v:63a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dilde mihr-i lebin ammâ ki ol bende midir /Sûz-ı aşkın eseri sende midir bende midir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:34b; Revan 1724, Beste Recep, Rehavi, Semâi, v:28a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dile seng-i cefâ-yı dil-rübâlardan güzer gelmez / Ne hoşâyînedir kim inkisârdan zarar gelmez (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Dürri, Rehavi, Çenber, v:30a; Beste Recep Çelebi, Güfte Dürri Çelebi, Rehavi, Çenber, v:25)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dil-i gam-ülfetin bir kerre mesrûr olduğun görsem /Gam-ı hicrin gönülden dâr u mehcûr olduğun görsem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Nasibi Edirnevi, Uşşak, Nîmdevir, v:56b; Revan 1724, Beste Recep, Güfte-i Nasîbî Kâdî, Uşşak, Nîmdevir, v:69b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dil-i mahzûnum ile ‘aklım u fikrim sende /Hasta cânım yalanız kaldı dirîgâ tende (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:101a; Revan 1724, Beste Recep, Bûselik , Semâi, v:107b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Diller harâb oldu gam-ı aşk-ı yârdan /Asûde olmadık sitem-i rûzigârdan (Revan 1724, Beste Recep, Güfte-i Enverî, Hüseyini, Sakîl, v:44b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Diller ahım-ı esir zülf-ü sebukun oldu gam bilmez/ Asudeler deşt-i gamda mecnun oldu gam bilmez (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Receb, Güfte Vecihi, Acem, Çenber, v:76b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dise ey rûh-i musavver kafes-i tende misin Yoksa bir vuslat için dâmen-i dil-berde misin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste

Reeb, Güfte Enveri, Rehavi, Bereşan, v:30a; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Enverî, Rehavi, Bereşân, v:25a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dün sâye saldı başıma bir serv-i serv-bülendim/ Kim kaddi dil-rübâ idi reftârı dil-pesend (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Güfte Fuzuli, Fer', Müseddes Şarkı, v:44b; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Fuzûli, Hüseyini, Müseddes, v:47b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Dünyâyı tolandım ser-i kûyun hevesiyle/ Gel sevdüğüm aglatma beni başun-içün gel (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Evfer, Şarkı, v:43a; Revan 1724, Beste Recep, Hüseyini, Evfer, v:47b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Efsûs o nâtüvâne ki hâli harâb ola /Kârı belâ-yı aşk-ile hep ızdırâb ola (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Güfte Feyzi, Şehnaz, Sakil, v:141a; Revan 1724, Beste Recep, Şehnaz, Sakîl, v:155a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Elim irmez benim ol zülf-i 'abîr-efşâne/ Pârelersem yeridir kendimi hem-çün nişâne (Revan 1724, Beste Recep, Rehavi, Devrirevân, v:26a)(Eser Nadir Eserler-T5657'de Hafız Post'a ait gösterilmiş, meşk etmiş olduğu eserlerden olmalıdır)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Etme nâz gamm-ı aşkın kabâdır nûrdan, Hekimbaşından (Revan 1724, Beste Recep, Bayati, Düyek, v:76a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ey hayalet ıstırab-ı ma es rahat gusterest Yad-ı la'let afiyet suz-ı mizac-ı kevserest (Revan 1724, Beste Recep, Rast, Savt, Devrirevân, v:4b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ey meh benimle dostlarım düşmen eyledin / Düşmen hem eylemez bu işi kim sen eyledin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep (Hekimbaşından)Güfte Fuzuli, Sakil, v:24b;Revan 1724, Güfte Fuzûlî, Nevâ, Sakîl, v:63a) (Eser Nadir Eserler-T5644'de Beste Hafız olarak geçmiş meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Feryâd feryâd ey peri-zad (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:64a; Revan 1724, Beste Receb, Hüseyini, Semâi, v:50b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gamze-i şûhunla cân vermeyi naz eyle / Dostum nâzında hüsnün gibi mümtaz eyle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Receb, Güfte Vecihi, Evfer, v:24b; Revan 1724, Beste Receb, Nevâ, Evfer, v:64a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gel ey dil-i gevher pend-i mânî zîb-i gûş eyle/ Harâb et şâhid-i akli bu günden bâde nûş eyle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Zihni, Saba, Çenber, v:36b; Revan 1724, Beste Receb, Güfte Zihnî, Saba, Çenber, v:33b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gelme ey rûh-ı revân cânıma bin cân eyle Lebini ağzıma vir derdime dermân eyle (Revan 1724, Beste Receb, Hüseyini, Devrirevan, v:45b) (Usûl bilgisi Hekimbaşı'ndan)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gider nev-reste dil-berlerle seyr-i bâğa cânânım/ Bir iki gonçasız kopmaz yerinden verd-i handânım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Ali, Rehavi, Çenber, v:30a; Revan 1724, Beste Receb Çelebi, Güfte Ali, Rehavi, Çenber, v:25a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gönümdeki aşkın gibi cehdimiz var/ Her lahza safa kesb edecek hâlimiz var (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Remel, Beste Receb, v:20a; Revan 1724, Beste Receb Çelebi, Rehavi, Remel, v:24b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gönül mecnûn-ı aşk olmuş gezer dîvânedür şimdi /Seninle âşinâ olmuş bana bîgânedir şimdi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Ali, Sakil, v:103b; Revan 1724, Beste Receb, Güfte-i 'Ulvî, Aşîrân, Sakîl, v:109b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gönül mest-i müdâm ol nergis-i bîmârı gördün mi /Müsâ'id kâm cûya devlet-i bîdârı gördün mi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Devrirevan, v:92b; Beste Receb, Kürdî, Devrirevân, v:97b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Görelî ‘ârızını dîde-i hân-efşânım/ Künc-i mihne Türk Dili Edebiyatı irişdi felege efgânım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:68a; Revan 1724, Beste Receb, Bayati, Semâi, v:80b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Görünmez nice demdür çeşm-i mekkârım ne ‘âlemde/ Gönül derd ü elemde bilmezem yârim ne alemde (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Uzzal, Çenber, v:137a; Revan 1724, Beste Receb, Uzzal, Çenber, v:150b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gülşen-i gamda sirişkim bâde-i Cemdir bana/ Nâle-i derd-i derûnum yâr-ı hemdemdür bana (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Acem, Devrikebir, v:77b; Revan 1724, Receb, Acem, Devrikebir, v:88b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Gülşenin revnâk-ı hüsni gül-i handân-iledür /Bülbül-i hasta-dilün kârı da efgâniledür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Enveri, Hicaz, Çenber, v:144a; Revan 1724, Beste Receb, Hicaz, Çenber, v:157b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Halka-i zülf-i siyâhı fark olunmaz dâmdan /Çok esîri var gürûh-ı ‘âşk-ı nâ-kâmdan (Revan 1724, Beste Receb, Evc, Çenber, v:130a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Hazâna irmesün bâğ-ı cemâlün ber-devâm olsun /O gülşenden rakîb bir gül alursa ger harâm olsun (Revan 1724, Receb, Acemâşîrân, Çenber, v:94)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Helâk itdi beni hicrin gam-ile sîne-çâkim ben /Hücûm-ı tîr-i gamzenden hele bî-vehm ü bâkim ben (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Enveri, Çenber, v:126b; Revan 1724, Receb, Güfte Enveri, Segâh, Çenber, v:139a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Helâk olmada sînem dâğ-ı gamdan bî-nasîb itmeme/ Metâ’-ı zahm-ı aşkı dest-i fersûde tabîb itmeme (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb Güfte, Vecihi, Nimdevir, v:41b; Revan 1724, Beste Receb, Vecihi, Hüseyini, Nimdevir, v:45a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Her gonçe fem ki sencileyin şîve-kâr ola/ Mümkin mü ehl-i aşka sükûn u karâr ola (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Muhayyer, Sakil v:50a; Revan 1724, Beste Receb, Güfte-i Fennî, Muhayyer, Sakîl, v:53b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Her kâküle sad-pâre gönül şânelik eyler/Her silsile-i turraya dîvânelik eyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Güfte Fehim, Remal, v:57a; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Fehîm, Uşşak, Sakîl, v:70a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Heves-i bâg-ı cemâlin dile bir bag oldu /Bu giriftâra nazar eyleyicek çağ oldu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, 25b; Revan 1724, Beste Recep, Nikriz, Semâi, v:18a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Hicrinle nice nâle kılâm cânım esirge/ İrişdi göge âh-ile efgânım esirge (Revan 1724, Beste Recep, Aşîrân, Semâi, v:114b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Hun-abe ü çeşm-i dil-i hasret yenilendi/ Bezm ü gamm-ı cam u cem-i işret yenilendi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:121a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, İlm-i irfan benim ol zülf-ü ab/ Parelerim iridir kend u sende (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Devrirevan, v:30a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, İrdi bahâr mevsim-i seyr-i kenârdur/ Hemdem kişiye câm-ile bir gül'zârdur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Uşşak, Sakil, v:56b; Revan 1724, Beste Recep, Uşşak, Sakîl, v:69b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Kanı ben bî-nevânı nâle-perdâz itdüğün demler/ Ben âgâz-ı niyâz itdükçe sen nâz itdüğün demler (Revan 1724, Beste Recep, Hüseyini, Devrirevân, v:45a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Kaçan kim nazile reftar ederler serv-i kametler/ Kopar aşıkların başına ol demde kıyametler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Evfer, v:92b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Kon açılalım bilsun her razımı cananım/ Kon çak edeyim
ersin damane giribanım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857, nolu yazma, Beste Receb,
Uşşak, Berefşan, v:56b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, La'l-i meygûnun şehâ keyfiyyeti cânımdadır/ Hem
hayâlin bir nefes hâlî değil yanımdadır (Revan 1724, Beste Recep, Evc, Çenber, v:129b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, La'lin ümîdin eylemişin bağı kan olur/ Sevdâ-yı hâlin
'âşika dâğ-ı nihân olur (Revan 1724, Beste Recep, Saba, Sakîl, v:33b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Mecrûh gönül isteriken yâre sarılmak/ Mümkün değil ol
dilber-i gaddâra sarılmak (Revan 1724, Receb, Arazbar, Sakil, v:81b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ne dem ki gama eşkimi şerâb iderim /O bezme mâ-hazarî
bağrımı kebâb iderim (Revan 1724, Beste Recep, Güfte Fennî, Muhayyer, Semâ'î, v:57b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Nedir bu tarz-ı taravet nedir bu garralık/ Nedir bu tarz-ı
nümâyiş nedir bu ra'nalık (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb,
Semâi, v:121a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ne mümkündür tolaşmak zülf-i yâra şânedden sonra /Lebin
öpmek nice me'mûl olur peymânedden sonra (Revan 1724, Beste Recep, Bestenigar,
Evfer, v:144b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ney gibi inlersin ey dil mübtelâlık var gibi/ Bir şeker-leb
şûh dil-berden cüdâlık var gibi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste
Receb, Güfte Riyazi, Semâi, v:62a (9857'de eser iki defa verilmiş, 76a varağında besteci
adı belirtilmemişken güfte yazarı yine Riyazi olarak verilmiştir; eser Acem makamında
Çenber üsulünde verilmiş); Revan 1724, Receb, Güfte Riyazi, Acem, Çenber, v:88b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Nihyaz edip gel ey dil o yâre yalvaralım/ Bu cevri terk ede
şayet nigara yalvarırım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci
bilgileri verilmemiş, Hekimbaşı mecmuasından tamamlandı, Muhammes, v:103a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, O şah-ı melek naz-ı uşakını dil hasta eyler hep/ Zücac
dillerin senin cefa işkeste eyler hep (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste
Receb, Güfte Tahir, Acem, Çenber, v:76b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, O şûh işveye mestâne keşfi-râz ideriz /Ayagina düşeriz yalvarup niyâz ideriz (Revan 1724, Beste Recep, Güfte Hayrî, Uşşak, Semâî, v:73b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, O şûh meclis-i rindâna gelse nâz iderek/ Dil-i fütâde düşer pâyine niyâz iderek (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Semâî, v:138a; Revan 1724, Beste Recep, Hicaz, Semâî, v:159b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ol dil-rübâyı bezmimize mahrem isteriz /Biz lutfunu o mâh-veşin her dem isteriz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Havi, v:20a; Revan 1724, Beste Recep, Beste Recep, Güfte Arif, Rehavi, Hâvî, v:25b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ol dilber-i fettan acaba kayde gidüpdür/ Ol mühr ü rahşan acaba kayde gidipdür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Semâî, v:138a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Olmasun dil-dadeler alemde yarab yarsız/ Hiç olur mu bülbül-i şüride dil güzarsız (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci adı verilmemiş, Devrirevan, v:103a; Revan 1724, Beste Recep, Çenber, v:57b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Olmuşam bir pâdişâhın ben gulâmı şimdiden /Benleri uğrı anın zülfî harâmî şimdiden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Revan 1724, Beste Recep, Aşirân, Devrirevân, v:109b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Ruhlerin can-ı seng gülzar-ı şeklern gödterir/ Halka halka ol zülüfler mar şeklen gösterir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Çenber, v:126a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Sâkî bir iki câm-ile gel def'i gam eyle/ Bezm ehlini hem-hâl-ı Ferîdûn u Cem eyle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Revan 1724, Beste Recep, Güfte Nabi, Acem, Sakil, v:77a; Revan 1724, Beste Recep, Acem, Sakil, v:88b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Salını salını serv-i hırâmânım safâ geldin Terâvet gülşeninde verd-i handhanım safha geldin (Revan 1724, Beste Recep, Evc, Devrirevân, v:129b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Seyr-i cemâl-i tannâza ‘âşıkım/ Tarz-ı nigâh-ı çeşm-i füsûn-sâza ‘âşıkım (Revan 1724, Beste Recep, Uşşak, Sakil, v:70a (Bestekar bilgisi Hekimbaşından)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Sünbül sünbül-i siyeh ber semen ber semen ber semen Leşker leşker-i habeş berhoten berhoten berhoten (Revan 1724, Beste Recep, Uzzal, Muhammes, v:146b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Söylen o yâre benim çeşmimi pür-ab etmesin/ Söyle verip alemi meşk ile girdap etmesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Semâi, v:121b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Şu gelen nâz ile ol serv-i hırâmân ancak/Şu gelen şive ile ol gül-i handân ancak (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Semâi, v:14b; Revan 1724, Beste Recep, Hüseyini, Semâi, v:51a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Tâb-ı rûyin biz ham-ı zülf-i dütâdan bilürüz/ Biz ol ihsânı yine bâd-ı sabâdan bilürüz(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Recep, Güfte Seyri, Muhammes, v:19b; Revan 1724, Beste Recep, Güfte-i Seyrî, Rehavi, Muhammes, v:25a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Tâ kim gam-ı zülfün dil-i gam-pervere düşdi Hoş-bûyimiş ol ‘ûd ki bu micmere düşdi (Revan 1724, Beste Recep, Pençgâh, Sakîl, v:13b) (Hekimbaşında, Nişabur)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Tök içelim bilsün her râzımı cânânım Tök çâk ideyim insün dâmân girîbânım (Revan 1724, Beste Recep, Uşşak, Berefşân, v:69b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Vasfın işiden hüsnünü bir görmemek olmaz/ Kim görse cemâlin sana dil virmemek olmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste

Receb, Rehavi, Fahte, v:30a; Revan 1724, Beste Receb Çelebi, Rehavi, Fahte, v:25a)
(Eser Nadir Eseler Ktp, TY5645'de beste Hafız olarak geçmiş, meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Yakdım dili âteşlere bâb-ı nazarımdan Bir tek gül-i ruhsarına dâgım eserimden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Güfte Na'ilî, Acem, Semâi, v:82a; Revan 1724, Beste Recep, Güfte Nâ'ilî, Acemâşîrân, Semâi, v:93b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Yek-dem be-men suhtehun ne-nişinî / Ba men zi bed âmûzî-i düşmen ne-nişinî (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste (Receb Hekimbaşından) Semâi, v:20b; Revan 1724, Pençgâh, Semâi, v:14b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Yıldızı düşkün garîb ü 'âşık-ı âvâreyim/ Gün gibi deryâ-yı aşkında gezer bî-çâreyim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma Beste Receb, Acem, Devrirevan, v:79a; Revan 1724, Receb, Şarkı, Acem, Devrirevan, v:90b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Yüreğim pâreledi nâveki mihnet kat kat /Cigerim yâreledi tîgğu muhabbet kat kat (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:34a; Revan 1724, Beste Receb, Rehavi, Semâi, v:28a)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, Zahm-ı sinânı sînede olmadı vasla çâremiz / Merhemile onulmadı işledi gitdi yâremiz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Semâi, v:135a; Revan 1724, Beste Recep, Bestenigâr, Semâi, v:146b)

Çömlekcizade, Receb ö.1691, , ö.1700? Neyleyeyim nicedeyim olamam bir ân/ Dardine düşdüm a zâlim bana bir dermân (Revan 1724, Pençgâh, Devrirevan, Şarkı, v:13b)
(Bestekâr bilgisi Hekimbaşından)

Derviş Ali ö.1700?, Bahar irişdi devr-i bâde geldi/ Gül ü lâle mübârek-bâde geldi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Derviş Ali, Saba, Evfer, v:36b; Revan 1724, Beste Derviş Ali, Saba, Devrirevan, v:34a)

Derviş Ali ö.1700?, Bahâr-ı hüsnünün bil kadrın ey meh câvidân sanma/ O gevher deme bir kânda bulunmaz râyegân sanma (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş, Güfte İsmeti, Acem, Evfer, v:76a; Revan 1724, Derviş Ali, Acem, Güfte İsmeti, Evfer, v:87a)

Derviş Ali ö.1700?, Cuşîş-i seyl-i sirişkim nev-bahar olsun da gör/ Dağlarla sahn-ı sinem lale-zar olsunda gör (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Ali, Bayati, Devrikebir, v:63a)

Derviş Ali ö.1700?, Destime pîr-i mugân mey-hânede sâgar sunar/ Bâg-bân gülçînine gûyâ ki verd-i ter sunar (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Ali, Güfte Feyzi, Hisar, Evfer, v:149a; Revan 1724, Beste Derviş Ali, Güfte Feyzi, Hisar , Beste, Evfer ,v:162b)

Derviş Ali ö.1700?, Dil-i nizâra terahhum ider habîbim yok/ Hezâr zahm-nümâyân dile tabîbim yok (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Ali, Güfte Vecihi, Hafif, v:125b; Revan 1724, Beste Derviş Ali , Güfte Vecihi, Segâh , Beste, Hafif ,v:138b)

Derviş Ali ö.1700?, Mest-i nâzım ‘âşîka her dem tegâfûl gösterir /Gamze’i hûn-rîzi kan eyle tecâhül gösterir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Ali, Muhayyer, Çenber, v:50a; Revan 1724, Beste Derviş Ali, Muhayyer , Beste, Çenber, v:53b)

Derviş Ali ö.1700?, Ol şuha bir fütade ki arz-ı meram eder/ Tahrik-i tiğ-i cevriye karın tamam eder (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Ali, Güfte Vecihi, Hafif, v:21b)

Derviş Ali ö.1700?, Oldu bu gönül dolaşalı zülfüne şeyda/ Aram ede mi dil ki ola anda bu sevda (Nadir Eserler 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte bilgileri verilmemiş, Besteci adı Hekimbaşından, Muhammes, v:98a) (Eser, Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.732, v:254’de, “Beste Hafız Post, Güfte Nasuhpaşazade” ve Milli Kütüphane-06MilYzFb-150, v:152a’da “Hafız”, olarak geçmiş)

Derviş Ali ö.1700?, Yine şimdi bir leylî-veşe mecnûn-ı şeydâdır/ Ki tâ dîvâne-veş pâ-
beste-i zülf-i semen-sâdır (Beste Derviş Ali, Eviç, Beste, Evfer, v:130a) (Başlıksız,
Hekimbaşımdan)

Derviş Eyyubi ö.1700?, Gerden-i cânda kemend-i zülf-i cânânım mıdurEyleyen hâlim
perîşân ol perîşânım mıdur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş
Eyyübi, Muhayyer, Çenber, v:50a; Revan 1724, Beste Derviş Eyyubi, Muhayyer, Beste,
Çenber, v:53b)

Derviş ö.?, Hatt-ı ser-sebzenün üstinde ider yer zülfün / Çemen üstinde biten sünbüle
benzer zülfün (Revan 1724, Derviş, Kürdi, Çenber, v:97b)

Derviş Mehmed ö.?, Aha dost mî sakiya meye-i şera ./ terennüm (Revan 1724, Güfte
Derviş Mehmed, Nihavend, Darbıfetih, v:83b)

Derviş Mehmed ö.?, Eyyam-ı iş bezm-i mey-i hoş güvardır/ Birkaç piyale nuş edelim bu
nev-bahardır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Mehmed, Güfte
Baki, Hafif, v:57a)

Derviş Mehmed ö.?, Nuş vardı şifa saz-ı dil ü candır lebin/ Ey tabibim derd mend-i aşka
dermandır lebin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Mehmed,
Güfte Remzi Tatar Han, Muhammes, v:42a)

Derviş Ömer ö.1650, Beni men' eyleme zâhîd yüri cânânımdan /Göz göre ayrılıyım mı
varayım cânımdan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfteci
belirtilmemiş, Nikriz, Muhammes, v:21a; Revan 1724, Beste Derviş Ömer, Nikriz,
Muhammes, v:16b)

Derviş Ömer ö.1650, Subh salup çâh-ı zenehdan nikâb/ Çık ki temâşâyâ çıka âfıtâb
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Ömer, Güfte Fuzuli, Uşşak,
Darbıfetih, v:56a; Revan 1724, Güfte Fuzuli, Uşşak, Darbıfetih, v:69b)

Derviş Ömer ö.1650, Şem'i ruhuna cismimi pervane düşürdüm/ Evrak-ı dili ateş-i süzuna düşürdüm (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Ömer, Devrirevan, v:126b)

Derviş Yusuf ö.1669 Gördüğümce sen gül-i nevrete-i nâzük teni/ 'Aşkım artar vâlih ü dîvâne idersin beni, (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Yusuf, Acem, Devrirevan, v:79a; Revan 1724, Derviş Yusuf, Acem, Devrirevam, v:90b)

Diyarbakri Yahya ö.1690?, Yaşım ki gözde aks-i ârız-ı cânânâ düşmüşdür O sînemdür seher berg-i gül-i handâna düşmüşdür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste diyarbakri Yahya, Acemaşiran, Nimdevir, v:85a; Revan 1724, Beste Diyarbakri Yahya, Acemaşiran, Beste, Nimdevir, v:94b)

Diyarbakri Yahya ö.1690?, Eflak sedde rah edüğün gûşi edermiyiz/ Deryâ-yı âteş-i dili haspûş edermiyiz (Nadir Eserler 9857 nolu yazma, Beste Güfte ve Usûl bilgileri boş bırakılmış, Hasan Sezai Mecmuasından tamamlandı)

Düvazde İmam ö. ? Der mülket velâ-yı Ali serv-u yasemen Surûş-ı Hüseyin amede ve yasemen Hasan (Beste Düvazde İmam, Aşiran, Türkidarp, v:108b)

Gaytânî Mehmed Beg ö. Hayal-i ruy-ı to ger be-guzered be,gülşen-i çeşm /Dilî ez pey nazar amed be-suy-u uz-i çeşm terennüm (Revan 1724, Gaytânî Mehmed Beg, Muhayyer, Sakil , v:51b)

Habibdede-zade ö.1700? Fikr-i dehenin âşık-ı dil-hastaya cândır /Vasf-ı lebin erbâb-ı dile rûh-ı revandır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Habibdedezade Abdullah, Semâi, v:82; Revan 1724, Acemâşîrân, Semâi, v:93b)

Habibdede-zade ö.1700? Yârab ten-i hâkî çü gülsitânem kün / Ez bâd kerem gül-i mura-dım be kuşâ (Revan 1724, Beste Habibzade Merhum, Makam, Beste, Hafif, v:34a)

Habibdede-zade ö.1700? Men ki mahmûr-ı mey-i düşîneyim / Sâkiyâ virgil şarâb-ı neşvedil (Revan 1724, Beste Habibdedezade, Muhayyer, Evfer, v:54a)

Habibdede-zade ö.1700? Oldı bu gönül tolaşalı zülfüne şeydâ / Ârâm ide mi serki ola
anda bu sevdâ (Revan 1724, Beste Habibdedezade, Buselik, Beste, Muhammes, v:103b)

Hace Abdulali ö.1590 Dir ten ten dir dir / İmruz heva heva-yı bağest Mey nuş ki bade
ayağest (Revan 1724, Beste Tasnif-i Hace Abdulali, Evc, v:127b)

Hace Abdulali ö.1590 Hey hey ki şodem nezdiki an meh ko /dilem hun mekerd-mükerrer
(Revan 1724, Tasnif-i Hace Abdül'ali, Pençgâh, Sakil, v:8 b)

Hace Abdülkadir ö.1435, İmşebki ruheş çirağ bezm-i men bud Çeşmem zi-bahar
arizeş ruşen bud (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Mahur ,v:23b)

Hace Abdülkadir ö.1435,serv-i naz/ Be-bay-ıto mara canî selam ... (Hace
Abdülkadir, Nihavend, Devrivan, v:83b)

Hace Abdülkadir ö.1435,(Beste : Tasnif-i Hace Abdulalkadir,
Nevâ, Kar, Hafif, v:61b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Adem çi surahi buved ruh çuyi/ beli dost Kalıb,ı çu ni buved
sadayi derdî (Revan 1724, Beste Tasnif-i Hace , Muhayyer , Semâi , v: 57 a)

Hace Abdülkadir ö.1435, Allah(?) dost beli yar beli can beli mirim (terennüm)(Revan
1724, Beste Tasnif-i Hace , Nikriz , Nakş, Muhammes , v: 15 b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Amed nesimi subhdem tersem ki âzâreş kuned Tahrik-i zülf-i
anbereş ez hab bîdareş kuned (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Rast , Fer , v:4b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Arafat-ı aşk bazan hey serv-i naz Ser-i kuy-i yar ba şodiî
yarem vay (Revan 1724, Beste Tasnif Hace , Nevâ, Nakş, Evsad , v:62b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Âverdem ser be şoden nedâred/ Hey âlude çira şevad be-
derman (Revan 1724, Hace Abdülkadir, Mahur, Semâi, v:20b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Bera-yı ta'ne-i ma in heme çi der cûşend Eri mirlivâ-yı men vay.(Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Nikriz, v:17b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Bî to nefes hoş nezedem hoş ne nişestem Câyi ne nişestem ki ber âteş ne nişestem (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Pençgâh , Nakış ,Semâi , v:11b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Daim dil-i ma nâde Ali mîguyed Can der be-dehim seyenceli mîguyed Her muy ki der.....her gah Muhammed Alilazime dilaram nedâram Zi dilodilaram nedârem (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir, Semâi, v:35b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Det dere diller ler dir tenene nâ dere..Mekeş be-bâzim ey mîr ey mîr âfîtab-u şan cânım (Revan 1724, Beste Tasnif Hace , Saba , Kâr, Hafif , v: 30b)

Hace Abdülkadir ö.1435, De.. lilla..Der dil haste tevânede der âyed baz tevâne der âyed bâz Biya ki der mürde revâne der âyed baz revâne (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Rast, v:4b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Dir ten ten dir dir İmruz heva heva-yı bağest (Revan 1724, Beste Tasnif Hace Abdulkadir ,Evç , Hafif , v:127b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ey bî haber ez giyerî hunîn cigeri çend Baz ayki der pay-i to rîzem guheer mi çend Tene tendir tene tendir tene ne ne ten terennüm (Revan 1724, Hace , Nevâ, v: 62b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ey ki dost dost dost tene nen nâ der nâ mükerrer Ah dere lellâ der nî dere lellâ der der ten nen nâ der (Revan 1724, Beste Tasnif Hace, Rast, Kavli-i muhteşem, Devrirevan, v:3b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ey sünbül to rihte ber ber ber harmen-i gül hey hey yar belî yar-i men yar ...(Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Rast , Nakş, Türkidarb , v:31b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Eya men zâreni vasiyyen vücudî Ve vasılî alâ keydil-hasûdi (Revan 1724, Tasnif-i Hace , Segâh, Düyek, v:136b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ez gerdeş çerh u eser-i kevn mîgirîm Yeleli yelâ cânım yele lâ lâ lâ lâ cânimen Zi dest-i zemâne bîn ki çun mîgirîm (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Rast , Beste, Semâi, v:7b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Giysûyi muberşah kesi.. dil ah dil,i mast / Yar yar hey hey hey deryîş(Revan 1724, Beste Tasnif Hace Abdulkadir , Evç , Kâr-ı giysû ,Türkidarb, v:127 b)(Fasl-ı Evc Hekimbaşında)

Hace Abdülkadir ö.1435, Hatt-ı zimeşk ber meh-i taban keşide Meh ra çu kuy-i berahm çevgan keşide terennüm ...Bend-i sani (Revan 1724, Tasnif-i Hace , Muhayyer, Kâr, Sakil, v:51b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Heyyar ah ki kerd-i gül (gird-i gül?)/ Zi sünbül sayebadared (Revan 1724, Tasnif Abdülkadir, Güfte-i Hace-i Hafız, Acem, Muhammes, v:86 b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Hey çare-i dil dur ez an ruhsare kerden yar müşkilet Dil ki şod biçare o-ra çare kerden yar müşkilet (Revan 1724, Tasnif-i Hace , Hüseyini , Kâr-ı Çare-i Dil, Muhammes, v:40b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Hey ruh-i to lale sıfat ha ...hal-i anberin dila daredRuh-ı to la tere le le la yele lel la hey hey hey hey serv-i naz(Revan 1724, Tasnif-i Hace Abdulkadir , Irak , Nakş, Devri hindi , v:116b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Hubkul-melihil-ma'na halfeş-şumus, Hayal-i şahs'l ..(Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Nevâ , Semâi, v: 66b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Kâr-ı yar custem (Revan 1724, Tasnif-i Hace Abdulkadir , Irak , Muhammes, v:114b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Küme mîkuned huriya ki tenenî ya marifetel fazl ki tere li.. (Revan 1724, Hace Abdülkadir ,Saba ,Semâi, Kar, v:35b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Kûme mîkuned huriya ki tenenî ya marifetel fazl ki tere li...hay han çer-i sitem ber keş ta dek cefa pur kan (Revan 1724, Tasnîf-i Hace Abdülkadir ,Saba, Kar, Semâi , v:35b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Lahza hüve lekaddü'l-kad hadra mîr-i men Derdü za-zâlike zalikel-hadra mîr-i men (Revan 1724, Beste Tasnif Hace, Saba, Nakş, Devrikebir, v: 31b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Lemmâ zahlû bakıytu kel-mebhut / Ved-dem'u alel-hadîd kel-yakût (Revan 1724, Tasnif-i Hace Abdülkadir, Saba, Fahte, Nakş, v:31 b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Meger şemme-i aha canım çi şevved ki ber men bî Nevâ nazar key terennüm (Revan 1724, Tasnif-i Hace , Muhayyer , Kâr, Semâi , v:56b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Meşo (Meşev) ez mih-i yâr ey sîmten bâ kes/gülistân hayâ râ gonçe şev mekes ve men bâ kes /ten nen nen der der ten nen nî ta nâ der nî /det dere deller ler der ten nen nî tâ nâ der nî (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir, Rast, Sakil , v:3b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Saba nesim-i gül-u buy-i yâsemen dad zi diyar-ı men hey hey aha mirim (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir, Pençgâh, Saba, Nesim, Türkidarb , v:8b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Sabrez velî evvel aha aha yarim hareremen dilemez men vatan cûdaTere dillitere dilli (Revan 1724, Tasnif Hace Abdulkadir , Segâh , Sahil, v:136b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Seyr-i gül-i gülşen bî-to hamest /Gonce zi-firak-ı to ber leb-i câmest (Revan 1724, Beste Hace Abdülkadir , Rast, v:4b)(Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Hace Abdülkadir ö.1435, Sünbül siyeh sünbül siyeh sünbül siyeh sünbül siyeh (Revan 1724, Hace, Küçüksünbüle, Semâi, v:59b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Hace Abdülkadir ö.1435, Şaha zi-lutf-i nazarî suy-i ma kunî Derd-i dil şikeste-i ma ra deva kunî (Revan 1724, Tasnif Hace ,Hüseyni , Kavlı-i Hüseyni, Muhammes , v:40b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Şekkered ra şod eger i siyeh mür./ Mekesi niz nehâhem çi kuned sâye ber-ây-ı leb (Revan 1724, Beste Tasnif Hace Abdulkadir, Pençgâh , Kâr Şekerrîz , Hafif , v:12b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Tâ dem dim dim dere delila der tâ tene nî tâ te lel lene tâ derenî Tâ der der teni tel lel leni teni tâ der der tâ nâ dere tel tellene nî tâ derenî(Beste Hace Abdülkadir, Rast , Nur-i huda, Fer , v:3b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ta der ten ten tene nî Gül bî-ruh-i yar hoş nebâşed(Revan 1724, Beste Tasnif Hace, Mahur, Hafif, v:18b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ta na ta na der ten tel ..Der tenterennüm ...canım mükerrre (Revan 1724, Tasnif-i Hace , Buselik , Kavlı-i Deşt-i Erzen, Sakil , v:101b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ta sünbül berçin-i to ber nale kerd şod Hoşdil-i miskin-i to ber nale kerd şod (Beste Hace Abdülkadir , Hüseyni , Nakş, Türkidarb , v: 41b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Tani ten dir dir ten demdirEy şehinşâh-ı Horasan yâ İmâm ibnül-hümmam(Tasnif-i Hace Abdulkadir , Segâh , Şeşagaze, Hafif , v: 136 b)

Hace Abdülkadir ö.1435, Ve âvendem ezel secde berîn ruy-ı ilimra / Meyanhâne Mu'ciz binema ez leb-i la'l çû mesiha (Revan 1724,Beste Hace Abdülkadir , Rast , Beste, Semâi, v:7b)

(Hace Hafız ö.?) Yârem çu kadehest kerd/ Bâzar be-tak şikest kerd (Revan 1724, Hace Hafız, Saba, Semâi, v:36 a)

(Hace Iysi?) Gül-i haymeyi be-sahrazede hayli heves dared /Payi be, gülistanem ah ma destresi dârem (Revan 1724, Hace Iysi? , Muhayyer, Semâi , v:57a)

Hâcî Murâd Merhûm ö.1673 Beni âşüfte vü şeydâ kılan dil /Bana bezm-i gamı me'vây kılan dil (Revan 1724, Beste ve Güfte Hacı Murat, Nevâ, Semâi, v:67b)

Hâcî Murâd ö.1673 Çad şükür huda ki fasl-ı nevrüz resedneşad-u iyş-i perver resid (Revan 1724, Beste Hacı Murad, Semâi, v:92b)

Hâfız Kumral ö.1650? Bimar-ı aşkın oldu gönül hiç bilir misin/ Can cefa ki sabr edemem öldürür müsün (Revan 1724, Beste Hafız Kumral, Güfte Abdi, Düyek, v:38b)

Hâfız Kumral ö.1650? Reng-i gül-i hoş-bû ruh-ı cânânda bulundu / Her dürlü letâfet ki olur anda bulundu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hafız Kumral, Nikriz, Evfer, v:21a; Revan 1724, Beste, Hâfız Kumral, Nikriz, Beste, Evfer, v:16b)

Hâfız Kumral ö.1650? Sinemde serimde dağ-ber-dağ olsun/ Dağ üstü bu ben bela-geşe baş olsun (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hafız Kumral, Güfte Haleti, Bayati, Evfer, v:63a)

Hâfız Kumral ö.1650? Ne burcun mâhısın pertev-perest tal'atın kimdir /Ne bezmin şemèisin pervâne-i bî- tâkatın kimdir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hafız Kumral, Güfte Sabrî, v:15b)

Hâfız Kumral ö.1650? Her asan olmasa gülden dil-i naşadın ey bülbül/ Neler eylerdi hare ah ateş-i zadın ey bülbül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hafız Kumral, Güfte Bahayi, Uşşak, Devrirevan, v:56b) (Eser (Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.707'de Hafız Post olarak kayıt edilmiş meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

Hâfız Kumral ö.1650? Yeter ey felek bu cefâ, yetürmen-i zâra serv-i revânımı/ Meh-i tal'atiyle münevver it dil ü dîde-i nigerânımı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hafız Kumral, Güfte Fuzuli, Hezec, v:38b)

Hafız Yusuf ö.? Bazı ben arz-ı hal aşkıyı canana gönderdim/ Şikayet-i namerd-i rukim der ki sultana gönderdim (Revan 1724, Beste Hafız Yusuf, Acem, Çenber, v:76b)(Eser Nadir Eserler-TY3608, Beste Hafız Yusuf, Acem, Çenber, v:76b)

Halîl Çelebi Kâdî ö.? Aşîka lutf itmegi ol serv kâmet bilmedi / Gitdi hayfâ nidügin tarz-ı
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kadı Halil Efendi, Devrikebir, v:92a,
Revan 1724, Halîl Çelebi Kâdî, Kürdî, Beste, Devr-i Kebîr, v:97b)

Halîl Çelebi Kâdî ö.? Âşıkım cevri eyleme kalb-i hazînimden sakın / İnkisâr-âlûd âh-ı
âteşnimden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Zeki Halil, Güfte Şeyzh
Arzi, Çenber, v:109b; Revan 1724, Beste, Halîl Çelebi Kâdî, Güfte Örfî, Aşîrân, Beste,
Çenber, v:109b)

Halîl Çelebi Kâdî ö.? Gonçeler açılmadı kâm almadık nevrûzdan / Bir güler yüz
görmedik hûrşîd-i alem-i suzdan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste
Halil Efendi, Güfte Riyazi, Devrikebir, v:98a; Revan 1724, Beste Halîl Çelebi Kâdî,
Güfte Riyazi, Bûselîk, Beste, Devrikebîr, v: 103b)

Halîl Çelebi Kâdî ö.? Serâser yandım ey dil âteş-i âh-ı ciger-sûza / Yine nârencî bir
câmeî biçdim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Zeki Halil, Güfte
Yetimi Haşimizade, Sakil, v:117a; Revan 1724, Halîl Kâdî, Güfte Haşimizade Yetimi,
Irâk, Beste, Sakîl, v:117b)

Halîl Çelebi Kâdî ö.? Yeter ey felek bu cefâ, yetürmen-i / zâra serv-i revânımı (Nadir
Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Halil, Güfte Fuzuli, Hezec, v:103b; Revan
1724, Beste Halîl Çelebî Kâdî, Güfte Fuzuli, Aşîrân, Beste, Hezec, v:109b)

Halil Efendi ö.? Ne dem şîmşîr-i gamzeyle o fettân gösterir kendin/ Bütân tasvîr-i Yûsuf
gibi hayrân gösterir kendin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Halil
Efendi, Güfte Vecihi, Bayati, Çenber, v:63b; Revan 1724, Beste Halil Efendi, Bayati,
Çember, v:76 a)

Hammâmcı-zâde ö.? Şebnem gibi dil gonca-i handânına düşdi / Yûsuf gibi cân çâh-ı
zenehdânına düşdi (Revan 1724, Hammâmcı-zâde, Mahur, Beste, Türkîdarb, v:20b)

Hazinedar Ahmed ö.? Agyâr ile ey gonca sen iç bâde-i gül-gûn / Ben nûş idem hûn
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hazinedar Ahmed, Semâi,
Müstezad, v:82b)

Hazinedar Ahmed ö.? Bahs-i ahlak rev ma kes biyar ne-resed / Tura derin (Revan 1724, Beste Hazinedar Ahmed, Beste, Semâi, v:36a)

Hûbyarzâde ö.1690 Kıl sabâ gönüm perîşân olduğın cânâne ‘arz / Sûret-i hâlin bu vîrân mülkin sultana arz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hubyarzade, Güfte Fuzuli, Semâi, v:44a, Revan 1724, Beste Hûbyarzâde, Güfte Fuzuli, Saba, Semâi v:36b)

Itri ö.1712 Akup hûn-ı sirişkim dîdeden seylâb olmuşdur / Bu çeşm-i hûn-feşân (Revan 1724, Itri, Irak, Beste, Semâ’î, V:126 b) (Hekimbaşından Beste-i Itri)

Itri ö.1712 Arakçinin çıkar ey meh-likâ zülfün perîşân it / Ne yüzdendür dil-i dîvânenin kaydın nümâyân (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Çenber, v:98a; Revan 1724, Beste Itri, Bûselîk, Bilinmiyor, Çenber, v:103b)

Itri ö.1712 Dil oldu tâze meftûn bir şûh-ı bî-vefâya/ Kim kasd-ı lütf ederken der-kar olur cefaya (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Semâi, v:34a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Rehavi, Beste, Semâi, v:28a)

Itri ö.1712 Şeha, dembeste-i âşika niyâz u nâz pek müşkil (Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini , Beste, Nimdevir, v:45a)

Itri ö.1712 Âlem açdı [vü] safâ virdi yine revnâk-ı gül / Bâgda goncalar açıldı [vü] açılmadı gönül(Itrî, Irâk, Beste, Hafîf, v:117b)

Itri ö.1712 Atar elmâs-ı peykân-ı müje her dem nihân-ebrû/ Beni mecrûh-ı firkat itme lutf it ey kemân ebrû (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade Güfte Tahir, Rehavi, Çenber, v:30a; Revan 1724, Güfte Tahir, Rehavi, Çenber, v:25a)(Eser Nadir Eseler Ktp, TY5645’de Beste Hafız, Rast, Çenber olarak gösterilmiş bu daha eski kaynaklarda Rehavi makamında olan bir eserin Rast makamında kayıt edilmiş olduğu ikinci eserdir, Eserin Hafız adına kayıt edilmesi meşk’te kullanmış olmasından olabilir)

Itri ö.1712 Bâ'is-i derd-i cünûn-ı câvidândır benleri / İlet-i bed-nâmî-i dîvânegândır benleri (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, v:41b; Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Çenber, v:45a)

Itri ö.1712 Bâde-keş-i câm-ı nâz çeşm-i siyâhın mıdır / Sâkî-i bezm-i füsûn remz-i nigâhın mıdır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Semâi, v: 82b, Beste Buhurizade, Acemaşiran, Beste, Semâi, v:93b)

Itri ö.1712 Bahâr ü bâğ ise maksûd hüsn-i yâri görün / Garaz canân ise kûy-i nigâre varı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Semâi, v:62a; Revan 1724, Beste Itri, Uşşak, Beste, v:73b)

Itri ö.1712 Bahar geldi yine deste cam alınmaz mı/ O goncadan bu hevalarda kam alınmaz mı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Nazire-i Buhurizade, Güfte Nabi, Zincir, v:41b)

Itri ö.1712 Bakmadı bâğa gönül yâr ile yâr olmayıcak / Akmadı cû gibi gülzâra, bahâr (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Hicaz, Fahte, v:144b; Revan 1724, Itri, Güfte Baki, Hicaz, Beste, Fâhte, v:157b)

Itri ö.1712 Bildin mi sen de kendüni ey bî-vefâ nesin / Âşûb-ı dehr-ü fitne-i devr-i zemânesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, (Yazmada Güfte Baki demiş, Revan 1724'de düzeltme yaparak güfte yazarı olarak Baki'yi göstermiştir. Baki Divan'ında eser mevcuttur) Semâi, v:53a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Nevâ, Beste, Semâi, v:67b)

Itri ö.1712 Bir âfet-i âşûb-ı zamânsın, zâlim / Şûriş-fiken-i her dü- cihânsın zâlim (Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Bestenigar, Beste, Fahte, v:144b)

Itri ö.1712 Biz ki dembeste (iken nâle vü efgân ideriz) / Pây-i der-dâmen (iken 'âlemi seyrân ideriz) (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Semâi, v:14b; Revan 1724 Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Semai, v:50b)

Itri ö.1712 Bu fitne ki var gamze-i çeşm-i siyehinde / Bin tîr cefâ olsa n'ola her nighinde
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhuri, Güfte Rüşdü, Acemaşiran,
Remel, v:85a; Revan 1724, Beste Itri, Güfte Rüşdü, Acemâşîrân, Beste, Remel, v:94b)

Itri ö.1712 Câm-ı la'lindür senin âyîne-rûy-i enverin / Adı var câm-ı Cem ü âyîne-i
İskenderin(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Baki,
Hisar, Devrikebir, v:149a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Hisar, Beste,
Devrikebir, v:162b)

Itri ö.1712 Câm-ı şerâb lâl'-i lebin mübtelâsıdır/ Şol bûseler ki andan olur kan bahâsıdır
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Acem,
Sakil, v:76a; Revan 1724, Buhurizade, Güfte Baki, Acem, Sakil, v:88 b)

Itri ö.1712 Cân virme gönül aşka âfet-i cândur / 'Aşk âfet-i cân olduğu meşhûr-ı cihândur
(Revan 1724, Itri, Güfte Fuzuli, Uşşak, Beste, v:73b)

Itri ö.1712 Cevr ü cefâna kâ'il olurdum, velî şehâ / Mahsûs olaydı ol dü cihânda hemân
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Sakil,
v:145b; Revan 1724, Itri, Uzzal, Beste, Sakîl, V:150 b) (Hafız Post-Revan'da yazı
Itri'nin)

Itri ö.1712 Ciger hûnâbesi bezm-i gama sâkî müdâm olsun / Hemîşe meclis âmâde
hemîşe elde câm olsun(Beste Buhurizade, Güfte Durri, Irak, Beste, Çenber, v:120b)

Itri ö.1712 Çeşm-i pür-hûna hayâl-i la'li hem-demdir hele / Gayre hâcet yok gönül hem
câm hem Cem'dir hele (Revan 1724, Beste Buhurizade, Saba, Beste, Bereşşan, v:34a)

Itri ö.1712 Çıkdı şâhından bahârın sünbül-i müşkîn demi / Sabr ider mi zîr-i destârında
yârin perçemi (Revan 1724, Itri, Hüseyini, Bilinmiyor, Çenber, v:45b)

Itri ö.1712 Çün nağme bahş dilkeşt-i yar şevêd / Key dayve et mayil-i didar şevêd (Revan
1724, Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Semâi, v:49b)

Itri ö.1712 Dem-i visâli zuhûr-ı hatt-ı nigâra düşer / Hüdâ verirse eğer ıydımız bahâra düşer (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Gfûte Nabi, Muhammes, v:42a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Muhammes, v:44b)

Itri ö.1712 Der mevc-i perîşanî-i mâ fasıla nist / İmruz be-cemiyet-i ma (Revan 1724, Itri, Segâh, v:143b)

Itri ö.1712 Dîdâr-ı yârı görse gönül bî-karâr olur / Görmezse kârı girye ile âh u zâr (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Gfûte Buhurizade, v:139a; Revan 1724, Itri, Uzzal, Beste, Semâi, v:153b)

Itri ö.1712 Dil hasta vü hem cân ile müştâk-ı girişme/ Ol gamze-i câdû ise ahlâk-ı girişme (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Gfûte Nefi, Acem, Remel, v:77b; Revan 1724, Beste Buhurizade, Gfûte Nefi, Acem, Remel, v:88b)

Itri ö.1712 Dile zülfün gibi bir zill-i himâyet düşmez / Herkese sâye-i şehber-i sa'âdet düşmez (Revan 1724, Beste Buhurizade, Irak, Beste, Hafif, v:120b)

Itri ö.1712 Dili âvâre kılan fikr-i kad-i dil-cûdur / Beni mecnûn iden ol kâkül-i 'anber-bûdur(Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Çenber, v:44b)

Itri ö.1712 Düşelden dil hevâ-yı aşka bî-sabr u şekîb oldu / Hele âvârelikde ber-karâr olmak nasîb oldu (Revan 1724, Beste (Itri Hekimbaşından), Irâk, Beste, Muhammes, v:118a)

Itri ö.1712 Edenler dûr cânândan beni, cânından bulsunlar / Galat dedim, değil cânında, (Revan 1724, Itri, Pençgâh, Beste, Çenber, v:10b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Itri ö.1712 Elim irmez nideyim âh o buy-ı şimşâde / İdeyim minneti yerden göğe dek feryâde(Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Muhammes, v:44b)(Eser Nadir Eserler-TY5645'de Beste Hafız olarak kayıt edilmiş, meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

Itri ö.1712 Esiri aşk çekilmez kenara dilberden / Olursa damen-i dil pare pare dilberden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Semâi, v:29a)

Itri ö.1712 Esirgemek gerek âşık-ı dil-fikârı / ‘Ale'l-husûs bir bî-vefâ ola yârı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte, Baki Efendi, Semâi, v:82b; Beste Buhurizade, Güfte Baki, Acemaşiran, Beste, Semâi, v:93b)

Itri ö.1712 Ey dil sitem-i dehrden âzâd olamazsın / Mâdem sana dil dinilür şâd olamazsın (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Semâi, v:19a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Muhayyer, Beste, Semâi, v:57b)

Itri ö.1712 Ey tîge urup hışm-ile gayre nazar itdin/ Kasdın ben idim sen anı şâhım siper itdin (Revan 1724, Beste (Itri Hekimbaşından) Saba, Remel, v:34 a) (Hafız Post-Revan’da yazı Itri’nin)

Itri ö.1712 Ey ah dilin ateşin ikaza mı geldin/ Ey seyl-i sirişkim dile imdade mi geldin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Hisar, Sakil, v:149a)

Itri ö.1712 Fenâyâ virdi bülbül zâr-ile gülzârı tuymazsın / İşitmezsin hezârın zârın ey gönül zârı tuymazsın(Revan 1724, Beste Buhurizade, Segâh, Beste, Havi, v:138b)

Itri ö.1712 Gâhî geçer ol sîm-beden reh-güzerimden/ Ruhsat mı virür gamzeye, ammâ hazerimden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Ragıb, Semâi, v:68b; Revan 1724, Beste Buhurizade, Bayati, Semâi, v:80b)

Itri ö.1712 Gam-ı hicrinde ey meh dil pür-âteş dîde deryâdır / Bu derd-i cân-güdâza şerbet-i vaslın müdâvâdır (Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Feyzi, Hüseyinî, Beste, Devrirevan, v:44b)

Itri ö.1712 Gamın senin dil-i hûn-geşte mi mekân idinür / Hümây-yı devleti gör kanda âşiyân idinür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Semâi, v:130b; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Segâh, Beste, Semâi v:143b)

Itri ö.1712 Gamınla ülfetimiz var sürûrı neyleyelim / Safâ-yı hâtırımız yok huzûrı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Na’ilî, Hafif, v:23a;

Revan 1724, Beste Itri, Nevâ, Beste, Hafif, v:64b) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)
(Eser Nadir Eseler Ktp, TY5645'de Beste Hafız olarak geçmiş meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

Itri ö.1712 Gamzen dil-i 'âşık gibi mest-i ezeldir / Bu sırr-ı hafî bâde-keş-i aşkâ celîdir
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Semâi, v:151a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Hisar, Beste, Semâi, v:164b)

Itri ö.1712 Gönlüm aldı âl-ile bir gözleri elâ yine/ Gözlerine a'laların cânlar fedâ ala yine
(Revan 1724, (Beste Itri Hekimbaşımdan)Hüseyni, Hafif, v:44a) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)

Itri ö.1712 Gönlüm ol gülizâr ile açılır / Tab'-ı bülbül bahâr ile açılır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Semâi, v:62a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Uşşak, Beste, Semâi, v:73b)

Itri ö.1712 Gönül bir afet-i şuh-ı cihana mübtela oldu/ Rek-i can tar-ı çenk asa figane mübtela oldu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Itri (Hekimbaşımdan), Nimdevir, v:24b)

Itri ö.1712 Gönül bir nev-nihâl-ı tâze şûh-ı bî bedel ister/ Hezârân hânûmânı bâda virmiş bir güzel ister (Revan 1724, Segâh, v:139a) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin; Beste-i İtrî, Güfte Enveri, sonradan ilave edilmiş bu durum bestenin İtrî döneminde yaptığını göstermektedir)

Itri ö.1712 Gönül esîr-i ser-i zülfi yârdır şimdi / Henüz dâma tutulmuş şikârdır (Revan 1724, Itri Segâh, Bilinmiyor, Zencîr, v:139a) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)

Itri ö.1712 Görelden ebrû-yı garrânı garrâ garrâ değildir/ Yanında tâl'atınun âfitâb zerre değildir (Revan 1724, Beste Itri, Güfte Nazım, Acem, Frenkçin, v:89 a)

Itri ö.1712 Görsem o tabîb-i cânı derdim diyemem / Dil-hastanem el-amân derdim diyemem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nazım, Remel, v:20a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Rehavi, Beste, Remel, v:25b)

Itri ö.1712 Gül ruhun kand-i lebin gördükçe ey şûh-i cihân / Nâle eyler mürğ-i dil gûyâ olur tûtî-i cân (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Muhammes, v:20a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Rehavi, Beste, Muhammes, v:25b)

Itri ö.1712 Hasretinle kalmadı tende mecâl/ El-amân ey gonce-dehân el-amân (Revan 1724, Buhurizade, Arazbar, Şarkı, Evfer, v:81b)

Itri ö.1712 Hem sohbet-i dil-dâr ile mesrûr idik evvel / Bir bahtı müsâ'id deyü meşhûr idik evvel (Revan 1724, Itri Pençgâh, Beste, Fer, v:10b)

Itri ö.1712 Hemîşe gûş-i cihânı pür etme nâle ile / Biraz küşâde-dil ol neş'e-i piyâle ile (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Sırrı, Semâi, v:14b; Beste Buhurizade, Güfte Sırrı, Hüseyini, Beste, Semâi, v:51a)

Itri ö.1712 Her gördüğü perîye gönül mübtelâ olur / Ammâ dimez ki sonra görünmez belâ olur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Itri, Güfte Tıflı, Hafif, v:98a; Revan 1724, Itri, Bûselik, Beste, Hafif, v:103b)

Itri ö.1712 Hicr-i lâ'linle demâdem gözyaşı mey-gûn olur /Dîde dilden dil hadeng-i gamzeden pür-hûn olur (Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Hafif, v:44b)

Itri ö.1712 Hûn-ı dili mey gonceyi câm eyledi bülbül/ Bezm-i güli nâlele tamân eyledi bülbül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Semâi, v:53a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Nevâ, Beste, Semai, v: 67b)

Itri ö.1712 Hüsnün ki senin bî meded gâliyedir / Üftâdeligin mertebe-i âliyedir (Revan 1724, Itri, Segâh, Bilinmiyor, Semâi, v:143a) (Revan 1724'de Başlıksız, Bestekar Hekimbaşından)

Itri ö.1712 İtâb-ı la'l-i nâbından gönül pür pîç ü tâb olmaz/ Bilir kim kan-ı ateşden çıkan hançerde ab olmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Bahayi Efendi, Saba, Çenber, v:36b; Revan 1724, Beste Buhurizade, Saba, Beste, Çenber, v34a)

Itri ö.1712 İsterse sevinisin feleğin şu'le-i maî/ Dünyaya yeter sinemizin şu'le-i ahı
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Mesti, Semâi,
v:112a)

Itri ö.1712 Katre katre eşk-i hasret itmede ter dâmenim / Çâk-i çâk itdüm gam-ile subha
dek pîrâhenim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Çenber,
v:24a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Nevâ, Beste, Çenber, v:63a)

Itri ö.1712 Kıssa-i hicr nola etsem hikayet binde bir/ Arz-ı hale düşmezoldu çünkü nevbet
binde bir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Bayati, v:63b)

Itri ö.1712 Lâleler bezm-i çemende câm-ı 'ışret gösterir / Devletinde husrev-i gül 'ıyşe
fursat gösterir (Itri, Muhayyer, Beste, Çenber, v:53b)

Itri ö.1712 Leb-i la'lin hayâl it kûşe-i uzleTürk Dili Edebiyatı pinhân ol / Dilâ hem kân-ı
gevher kıl özün hem gevher-i kân ol (Beste Buhurizade, Çenber Beste Buhurizade, Güfte
Baki, Irak, Beste, Nimdevir, v:120b)

Itri ö.1712 Mest-i aşkız mıtrıb ü sâkî ne nâz eyler bize/ Nâlemiz meclisde kâr-sûz u sâz
eyler bize (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Na'ilî,
Devrikebir, v:98b; Revan 1724, Beste ve Güfte bilgileri verilmemiş, Buselik, Devrikebir,
v:103b)

Itri ö.1712 Meyden lebinde feyz-i meserret ziyadedir/ Keyfiyyeti bir olsa da lezzet
ziyadedir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, (Beste ve Güfteci kısmı boş
bırakılmış, eser Hekimbaşı mecmuasında Itri'ye ait gösterilmiş), Saba, v:36b)

Itri ö.1712 Metâ'-ı derd ki nakd-ı revâna mihnetdür / Harâm ola o dile kâşnâ-yı sohbetdür
(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Sırrı, v:130a;
Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Segâh, Beste, Semâi, v:143b)

Itri ö.1712 Mihr-i ruhunla dilde kimün tâze dâğı var / Tâb-ı çerâğ-ı şems ü kamerden
ferâğı var (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Baki,

Hisar, Muhammes, v:149a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Hisar, Beste, Muhammes, v:162b)

Itri ö.1712 Müşk-sây itdi dimâğ mâri-i gîsûlarına / Nâferîz oldu bu sevdâlarla âhûlarına (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Semâi, v:14b; Revan 1724, Beste Itri, Hüseyini, Semâi, v:51a)

Itri ö.1712 Nakd-ı kadem ez mahzen-i esrar ber amed / Hod be,hod ki hod ber ser ber amed Meyan-ı bend (Revan 1724, Beste Buhuri-zade, Hüseyini, Beste, Semai, v:49b)

Itri ö.1712 Nâm u nişân....(Nâm u nişân kalmadı fasl-ı bahârdan/ Düşdi çemende berg-i dıraht itibardan, Baki Divanından tamamlandı) (Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini , Beste, Muhammes, v:45a)

Itri ö.1712 Ne bülbülüz, ne giriftâr-ı reng ü bû oluruz / Yine bu bâgda gülçîn-i ârzû oluruz (Revan 1724, Beste Buhuri-zade, Rast, Beste, Semai, v:8a)

Itri ö.1712 Ne dem ol şûh idüp geşt-i gülistân gösterür kendin / Çemende gülde bülbül gibi nâlân gösterür kendin (Revan 1724, Itri, Evc, Beste, Devrirevan, v:130a) (Revan 1724'de Başlıksız Bestekar adı Hekimbaşından)

Itri ö.1712 Ne elem sâye gibi kûşe-i dâmânında / Ne dilin bir yeri var zülf-i perîşânında (Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Fayizi ,Segâh, Beste, Evsat, v:138b)

Itri ö.1712 Ne gözde eşk-i demâdem ne dilde zârım olaydı / Safâ-resân-ı dil ü dîde bir nigârim olaydı (Beste Buhurizade, Irak, Beste, Frenkçin, v:117b)

Itri ö.1712 Ne siper-i sipihirden geçmede tîr-i âhımız / İtmedi âh bir eser olmadı râm şâhımız (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Aşki, Semâi, v:64b; Revan 1724 Beste Buhuri, Hüseyini, Beste, Semai, v:50b) Eser Millet Ktp. Ali Emiri Mnz.601, de Beste İmamzade olarak gösterilmiş, meşk etmiş olduğu eserlerden olabilir)

Itri ö.1712 Nev-bahâr oldı dilün kârı cünûn itmekdür / Niyyet-i çâk-i girîbâna derûn itmekdür (Revan 1724, Itri, Irâk, Beste, Bilinmiyor, v:117b)

Itri ö.1712 Nev-ruz erişdi bağa şarab istemez misin/ Şaki bu canı mest ü harab etmez misin (Revan 1724, Buhurizade, Semâi, v:112a)

Itri ö.1712 Nice günlerdir ki dil-tengîz mükedder hâlimiz / Bir tebessüm kıl açılson (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Yahya Efendi, Evsat, v:104b; Revan 1724, Itri, Aşîrân, Beste, Evsat, v:110a)

Itri ö.1712 Nice bir ağlayayım derdile her gah meded/ Ya niçe bir diyeyim ah meded ah meded (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Hayreti, Semâi, v:112a)

Itri ö.1712 Nigâh-ı mesti mi tig-i kazâ mıdır bilmem / Bürehne hançeri kasdı bana mıdır bilmem (Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Muhammes, v:44a)

Itri ö.1712 Nigeh-i sermest-i naz u gamze-i hünhar/ Kemend-i zülf-i dirhem turre-i tarrar-ı aşüfte (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Ali, Semâi, v:121b)

Itri ö.1712 Nühüfte sûzişim eglendi pîç ü tâbımdan / Gamım nihân idi, faş oldı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Zencir, v:23a; Revan 1724, Beste Itri, Güfte Nabi, Nevâ, Zencîr, v:64b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Itri ö.1712 O meclis kim sezâ-yı vasl-ı cânân olduğum yerdir / Benim cânâ-ile ser tâ-kadem cân olduğum yerdir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Mezaki, Çenber, v:126b; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Mezaki, Segâh, Çenber, v:138b)

Itri ö.1712 Ol serv-i hoş-hırâm ki dâmen-keşîdedir / Tûbâ-misâl cilveleri ber-güzîdedir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, v:125a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Segâh, Beste, Sakil, v:139a)

Itri ö.1712 Olalı fetîle-fürûz-ı cân-ı şeb-ârzûda sirâcımız / Bizi vakf-ı dâğ-ı gam eyledi dil-i germ-şûle mizâcımız (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Na'ilî, Devrikebir, v:15b; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Na'ilî, Nevâ, Beste, Devrikebir, v:64a)

Itri ö.1712 Olmasun bir lahza dil aşk-ı dil-ârâdan tehî / Neyleyim ol sâgarı kim ola sahbâden tehi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Sırri, Nimdevir, v:23a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Sırri, Nevâ, Beste, Devri-
Kebir, v:64a)

Itri ö.1712 Öpsem seni toyunca cânım cânım cânım vây toyunca seni öpsem(Beste : Buhurizade, Rehavi, Beste, Semâi, v:28b)

Itri ö.1712 Pây-i yâre düşmeğe ağyârdan nevbet mi var / Sâyesinde nahl-i ümmîdin meger (Revan 1724, Itri, Pençgâh, Beste, Çenber, v:10b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Itri ö.1712 Peyâm-ı lutf kim câna leb-i dil-dârdan geldi /Nesîm-i cân mudur [kim] cânib-i gülzârdan geldi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Nabi, Çenber, v:42a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Çenber, v:45a)

Itri ö.1712 Rakîbe mâyl oldun bu dil-i şeydâyı neylersin / Helâk itdin beni ey âfet-i hercâyî neylersin (Revan 1724, Beste Buhurizade, Hüseyini, Beste, Çenber, v:44b)

Itri ö.1712 Ruhsârın üzre tâze hat-i müşk-bû mıdur / Ceyş-i Habeş'le, milket-i Rûm'a gulû mıdur (Revan 1724, Beste Buhurizade, Makam, Beste, Semâi, v:36b)

Itri ö.1712 Rûşen gerekse hâne-i dil aks-i yârdan / Âyîne gibi sîneni sâf it (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Sakil, v:125b; Revan 1724, Itri, Segâh, v:138b)

Itri ö.1712 Rûyun gibi bir gülşen-i ra'nâ bulunur mu / Yâ dil gibi bir bülbül-i şeydâ bulunur mu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Fahte, v:20a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Rehavi, Beste, Fahte, v:25b)

Itri ö.1712 Sabâ agyârdan pinhân gamım cânâna izhâr it / Habersiz yârimi hâl-i harâbımdan haberdâr it (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857, Beste Buhurizade, Güfte Fuzuli, Saba, Devrirevan, Beste Buhuri, Saba, Beste, Devrirevan, v:33b)

Itri ö.1712 Saba varırsıb zükf-ü dütyaya yüz züreriz/ Yanında hak-reh-i dilrübaya yüz süreriz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Nihavend, Berefşan, v:152a)

Itri ö.1712 Sanman ki mügân zâhide peymâne sunarlar / Bir güldür o kim zümre-i rindâne sunarlar(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Semâi, v:151 a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Fehim, Hisar, Semâi, v:164b)

Itri ö.1712 Senin gibi bana ihsânı çok bir pâdişah olmaz / Benim gibi sana bir bende-î bî-ıştibâh olmaz (Revan 1724, Beste Buhurizade, Irak, Beste, Sakil, v:120b)

Itri ö.1712 Sensiz bu gönül câm-ı ziyâ-güsteri neyler/ Lebrîz-i mey-i hasret olan sâgarı neyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Buhurizade, Bayati, Evfer, v:63a; Revan 1724, Beste Itri, Bayati, Evfer, v:74b)

Itri ö.1712 Serimde dâğ-ı cünûnum bana piyâle yeter / Terâne-sence harîm-i gam içre nâle yeter (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Hafif, Beste Buhurizade, v:20a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Rehavi, Beste, Hafif, v:25b)

Itri ö.1712 Sînem ki tîr-i gamzene bir hoş nişânedir / Peykân-ı cevherine bu gönlüm hızânedir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Revan 1724, Beste Buhurizade, Güfte Baki, Saba, Beste, Semâi, v:36b)

Itri ö.1712 Sipihre dūd-ı dil-i şu'le-bâr degmez mi/ O sakf-ı köhneye hiç bir şerâr degmez mi (Revan 1724, Beste Itri, Arazbar, v:82b)

Itri ö.1712 Söylemez râz-ı leb-i la'lini mübhem ne tutar / Sâdef içre dürr-i nâ-süfteyi bilmem ne tutar(Revan 1724, Beste Buhuri, Rast, Beste, Devrikebir, v:5b)

Itri ö.1712 Şebnem gibi saçılun tök eşk-i firâvânım/ Güller gibi açılun tek gonçe-i handânım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Berefşan, v:57b; Revan 1724, Beste Itri, Bayati, Berefşan, v:75b)

Itri ö.1712 Ta bağem-ı aşk-ı to hem aguş şodîm / Bigane zi-akl-u hod-u hoş şodîm (Revan 1724, Beste Buhurizade, Kürdi, Semâi, v:99b)

Itri ö.1712 Yâre gülşende didim bâde-i hamrâ görelim / Nâz-ile geldi didi ol gül-i ra'nâ görelim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Muhammes, v:92; Revan 1724, Itri, Kürdî, Beste, Muhammes, v:97b)

Itri ö.1712 Zevk-i gam dilde midir dâğda mı tende midir / Neş'e bülbülde midir, gülde midir gülşende midir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Buhurizade, Güfte Na'lî, Semâi, v:121a; Revan 1724, Beste Buhurizade, Evc, Beste, Semâi, v:135b)

Itri ö.1712 Zülf-i cânân zîr-i destârından oldu âşikâr/ Şâm-ı bahtım gün yüziyle eyledi setr-i 'izâr (Revan 1724, Itri, Evc, Beste, Darbeyn, v:130b) (Başlıksız, Hekimbaşımdan)

(İmâm Karındaşı ö.?) Dehân-ı dil sehâbet ma.....yı dilberdür / Hemîşe mâni'-i mihr-i rûy-i dilberdür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Düyek, v:15a; Revan 1724, İmâm Karındaşı, Nevâ, Beste, v:64b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

İmâm Karındaşı ö.? Figânım arttı bülbül-veş gül-i ruhsâr-ı gördümde / Perîşân oldu 'aklım kâkül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste İmam Karındaşı, Güfte Güfti, Devrirevan, v:117a; Revan 1724, Beste İmâm Karındaşı, Güfte Güfti, Irâk, Beste, Devrirevân, v:117b)

İmâm Karındaşı ö.? Getürmem hâtıra gamzen gürîzân olduğum yerdür / Hayâl itsem ser-i zülfün (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste İmam Karındaşı, Güfte İsmeti, Devrirevan, v:98b; Revan 1724, İmâm Karındaşı, Güfte İsmeti, Bûselîk, Beste, Devrirevân, v:103b)

İmâm Karındaşı ö.? Vefa etmek ne lazım dil-rüba ehl-i vefayız biz/ Cefadan gam çeker sanma cefaya aşınayız biz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste İmam Karındaşı, Acem, Devrirevan, v:77a)

İmâm ö.? Âhım nesîme râh-nümâlık mı eylesün / Bâğ-ı edebde gonçe küşâlık mı eylesün((İmâm, Hüseyini, Beste, Sakîl, v:45a)

İmâm ö.? Âşüfte-bend-i silsile-i zülfüne nesîm / Mâ'il nihâl-i kâmetine tab'-ı müstakîm (İmâm, Uzzal, Beste, Muhammes, v:150b) (Hafız Post-Revân'da yazı İtri'nin)

İmâm ö.? Bâde hem nûş itmege bir yâr-ı hem-dem bulmadık / Biz bu devrin sağar-ı mihrinde 'âlem bul((İmâm, Saba, Beste, Devr-i Kebîr, v:33b)

İmâm ö.? Çeşm mahmûrı neden kim hâbdan bîdâr olur/ Fitneği mestâne hvâb-ı gamzeden huşyâr olur((İmâm, Çargah, Beste, Devrirevân, v:38b) (makam-ı nişabur, beste-i Receb, Semâi, Hekimbaşında)

İmam ö.? Dîdâr-ı yârı görmezisem hasret öldürür/ Görsem belâyı gör ki beni hayret öldürür (Revân 1724, Beste İmam, Güfte Arzi, Arazbar Sakil, v:81b) (Hekimbaşında Nişabur, Beste Receb, Semâi)

İmâm ö.? Hûşîd-i cihân-tâb-ı kemâlim seherim yok / Ser-tâbe-kadem hayr-ı du'âyım eserim yok.(Revân 1724, İmâm, Uşşak, Beste, Semâ'i, v:73b)

İmâm ö.? Ne dem mülâhaza-i rûy-i yâr eder çeşmim / Çemen çemen gül-i hasret nisâr eder çeşmim (Revân 1724, İmam (Hekimbaşından), Pençgâh, Beste, Bilinmiyor, v:10b)

İmâm ö.? Oldı eşkim gülşen-ârâ mevsim-i cûlar gibi / Akdı gönlüm bir nihâl-i tâzeye sular gibi (Revân 1724, İmâm, Mahur, Beste, Düyek, v:20b)

Kara Mehmed ö.? Ne oldı çeşm-i füsûn-sâz ü nâzdan fârig/ Ne ben dili idebildüm niyâzdan fârig (Revân 1724, Kara Mehmed, Nihavend, Zencirek, v:84 b)

Kara Mehmed ö.? Rûşen olmaz şâm-ı bahtım mihr-i vuslat neylesün/ Tâli'im tâli' degül ol mâh-ı tal'ât neylesün (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kara

Mehmed, Güfte Rıfati, Bayati, Çenber, v:63a;Revan 1724, Beste Kara Mehmed, Güfte Rıfati, Bayati, Çenber, v:75b)

(Karacaoğlan) Be güzel güzel olmağa/ Sana bir ben gerek bir ben (Revan 1724, Beste Karacaoğlan ,Hisar, v:174b)

Karalar ö.? Sînemde serimde dâg-ber-dâg olsun/ Tâğ üsti bu ben belâ-keşe bâğ olsun (Revan 1724, Beste Karalar, Güfte Haleti, Bayati, Evfer, v:75b)

Koca Osman Çelebi ö.1660, Pür eşk-i çeşmi la'l-i Bedeşân sanur gören / Fikr-i lebinle dîdelerim kân sanur gören(Revan 1724, Beste Osman Çelebi, Muhayyer, Beste, Sakil, v:58b)

Koca Osman Merhum ö.1660 Başım alayım gideyim elinden/ Sağ ol 'ömrüm varı elden ne gelür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Koca Osman, Bayati, Evfer, Şarkı, v:64a; Revan 1724, Beste, Koca Osman Merhum, Bayati, Şarkı, Evfer, v:77 b)

Koca Osman ö.1660, Hümâ-yı evc-i saâdet-i be-dâm-ı mâ, /Eger tura guzeri ber makam-ı ma üfted (Revan 1724, Koca Osman, Bayati, Nakş, Türkidarb, v:74b)

Koca Osman ö.1660, Âşiyân-ı mürğ-i dil zülf-i perîşânındadır/ Kanda olsam ey perî gönlüm senin yanındadır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Koca Osman Güfte Fuzuli, Hafif, v:125a; Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin; Hekimbaşı'nda Bestecisiz, Atrab'da besteci Koca Osman, Pençgâh v:12a)

Koca Osman ö.1660, Dembeste olur dil seni gördükçe gamından / İzhâr-ı neşât itmege başlar eleminden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Koca Osman Güfte Na'îlî, Semâi v:25b; Revan 1724, Beste Koca Osman, Güfte Na'îlî, Nikriz, Beste, Semâi, v:18a)

Koca Osman ö.1660, Dil-ârâ.....bâğ-ı köhnedennihâlimdür /Beni nâlân iden ammâ yine ol kanlu zâlimdür (Revan 1724, Koca Osman Efendi, Acem, v:88 b)

Koca Osman ö.1660, Dilber beni zâr eyledün, zâr eyledün / Niçün böyle bî-vefâsın, pür hatâsın (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Koca Osman, Bayati, Sofyan, Şarkı, v:64a; Revan 1724, Beste Koca Osman, Bayati, Sofyan, v:77b)

Koca Osman ö.1660, Ey şuhteri ki naz ra mîdanî (Revan 1724, Koca Osman, Buselik, Beste, Türkidarb, v:101b)

Koca Osman ö.1660, Güzelsin hüsnüne olma mağrûr / Beni mahzûn idüp agyârı mesrur (Revan 1724, Beste Koca Osman, Rast, Beste, Evfer, v:7b)

Koca Osman ö.1660, Kûyun gibi ehl-i dile bag-ı İrem olmaz / Bağ-ı İrem ol gülşen-i feyze harem olmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Koca Osman, Güfte Kudsizade, Sakil, v:24b; Revan 1724, Beste Koca Osman, Güfte Kudsizade, Nevâ, Beste, Sakil, v:64a)

Koca Osman ö.1660, Ruhsarını zülfünle şeb efruz ettin / Uşşakın perişanın siyeh ruz ettin (Revan 1724, Beste Koca Osman, Küçeksünbüle, Beste, Semâi, v:59b) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Koca Osman ö.1660, Sahn-ı bustan zevkbağ-u sohbet-i yaran hoşest / vakt-i gül hoşâ bâd kez vey vakt-i meyhoran hoşest (Revan 1724, Beste Koca Osman, Uşşak, Kar, Hafif, v:68b)

Koca Osman ö.1660, Yamandır hicrile hâlim / Bana yâr olmadın gittin (Revan 1724, Beste Koca Osman, Bayati, v:76b)

Koca Osman ö.1660, Yeter cevri eyledin ben nâtüvâne / Aman ey çarh-ı zâlim dâd elinden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Koca Osman, Rast, Şarkı, Evfer, v:7a; Revan 1724, Beste Koca Osman, Rast, Beste, Evfer, v:5b)

Koca Osman ö.1660, Yine bir hûba gönül düşdi yüzi gül ruhı al. / Kâmeti ser v beli ince teni pembe-misâl (Revan 1724, Beste Koca Osman, Evc, Beste, Devr-i Revan, v:129b)

Koca Osman ö.1660, Yine tâb-ı câm-ı mülden ruhı gül gül oldu yârın / Hele böyle âb ü tâbın dahı görmedik bahârın (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Koca Osman, Güfte Fasihi, Semâi, v:29a; Revan 1724, Beste Koca Osman, Mahur, Beste, Semâi, v:22a)

(Kûçek ö.?) Ruy-i to şevved mihr-i çutabaneke dede ta / La'l-i toşevvedsubh-ı çu handan (Revan 1724, Kûçek, Kürdî, Beste, Sema'î, v:99b)

(Kûçek ö.?) Eyledi müjde-i gül bülbülü şâd ü hürrem / Gonçenin gönli açıldı güle düşdi şebnem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kûçek, Güfte Bâkî, Semâi, v:121a)

Küçük İmâm ö.1674 Cûy-i eşkim serv-kaddin-çün ko aksun sû-be-sû/ Gülsitân-ı kûyun arayı dolansun kû-be-kû (Revan 1724, Beste Küçük İmâm Ahmet Efendi, Eviç, Evfer, v:130a)

Küçük İmâm ö.1674 Ahım nesim'e rah nûmalık mı eylesin/ Bağda edeble gonca güşalık mı eylesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Na'ilî, Sakil, v:41b)

(Küçük İmâm ö.1674) Aşık vasl-ârzû âsîb-i hier görmesün / Sîne-rîşân hevesi dârû-yı dermân (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Arif, Nişabur, Çenber, v:13a; Revan 1724, (İmâm), Pençgâh, Beste, Çenber, v:13b)

Küçük İmâm ö.1674 Gönül âdâb-ı bezm-i [işreti fagfûrdan görmüşMey-i nâbın shafâsın sâgar-ı billûrdân görmüş (Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Irak, Beste, Devrirevan, v:117b)

Küçük İmâm ö.1674 Acebdir hûblar resm-i kerem-kazanı bilmezler/Bilirler garet-i mülk-i dili ihsanı bilmezler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste küçük İmâm, Güfte Vecihi, Bayati Çenber, v:63b; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Bayati, Çenber, v:76a)

Küçük İmâm ö.1674 Aşk-ile şerhe çekip uryan olalım/ İçelim rezden çak-i giryan olalım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Sahaf Enveri, Çenber, v:42a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Hüseyini, Beste, Çenber, v:44b)

Küçük İmâm ö.1674 Bakamaz rûyine dil zülf-i siyeh olmayıcakTâb-ı hüsne doyamaz perde-i âh olmayıcak (Beste Küçük İmâm, Güfte-i Nâ'îlî , Irak , Beste, Fahte ,v:117b)

Küçük İmâm ö.1674 Bu söz dil nale-i mestane mi çeksin / Bülbül çekecek baride pervane mi çeksin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Nabi, Evfer, v:16a)

Küçük İmâm ö.1674 Çeşm-i siyehin cân ü dile gamzeler eyler/ Her gamzesi dil mülkini zîr ü zeber eyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Sakil, v:117a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Irak, Beste, Sakil, v:117b)

Küçük İmâm ö.1674 Çeşmin cihânı kırmada şemşîri kîn ile/ Magrûr iki saf-ı sipehdür mekîn (kemin?) ile (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Küçük İmâm, Güfte Nami, Sakil, v:19b; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte-i Recep, Rehavi, Beste, Sakil, v:25a)

Küçük İmâm ö.1674 Çeşmi mahmuru nedem kim habdan bidar olur/ Fitne-i mestane havf-i gamzeden heşya olur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Cevri, Devrirevan, v:38b)

Küçük İmâm ö.1674 Dil-dâra gönül kendüni hem-râz idemezsinBî-çâresin ol rütbeyi ihrâz idemezsin (Beste Küçük İmâm, Hüseyini, Beste, Muhammes, v:44 a) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Küçük İmâm ö.1674 Dil giriftar-ı bela dilber-i hevayı neylesin/ Damda düşmez yerlere konmaz hümayı neylesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Baki, Semâî, v:53a)

Küçük İmâm ö.1674 Dil senin mahzûn-ı hicrindür ne var şâd etsene / Pâdişâhım hâne-i vîrânın âbâd etsene (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm,

Güfte Hayli, Muhayyer, Çenber, v:50a; Revan 1724, Beste İmâm, Güfte Hayli, Muhayyer, Beste, Çenber, v:53b)

Küçük İmâm ö.1674 Egerçi bülbülün nâlişleri gül cânibindendür/ Gülün ammâ safâ-yı hüsnî bülbül cânibindendür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Ruhi, Nevâ, Nimdevir, v:23a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Rûhî, Nevâ, Beste, Nimdevir, v:64a)

Küçük İmâm ö.1674 Et cilve ki hayrânın ola ey kad-i bâlâ / Tâ kâmet-i tûbâ/ Gel gülşene tâ-kim ola her bir gül-i ra'nâ Bir bülbül-i şeydâ (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Hayli, Semâi, v:34b; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Haylî, Rehavi, Semâi ,v:28a)

Küçük İmâm ö.1674 Ey mâh-pâre şem'i şebistânım olmadın/Meclis-firûz-ı külbe-i ahsânım olmadın (Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte-i 'Ârif Çelebi, Hüseyini, Beste, Sakil, v:45a)

Küçük İmâm ö.1674 Ey meh bu revîş pâkî-i iz'ânına düşmez/ Nâdânîla ülfet senin irfânına düşmez (Revan 1724, Beste Küçük İmâm ,Muhayyer , Beste, Sakil ,v:58b)

Küçük İmâm ö.1674 Gâhî gönül firâkın ile derd-nâk olur/Gâhî hevâ-yı vaslın ile sîne çâk olur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Sahaf Enveri, Sakil, v:41b;Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte-i Sahhâf Enverî, Hüseyini, Beste, Sakil, v:45a)

Küçük İmâm ö.1674 Gamze-i dilber değıldür dilde hemrâzım budur/ Resm-i dâg-ı aşk sanemün kolda şehbâzım budur (Revan 1724, Beste Küçük İmâm , Güfte Şükrî, Eviç , Beste, Çember ,v:129b)

Küçük İmâm ö.1674 Gönlümi vîrân idüp a'dâyı dil-şâd eyleme/Ey şeh-i hüsn ü bahâ dâd eyle bîdâd eylem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte İsmeti, Çenber, v: 16a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte İsmetî, Nevâ, Beste, Çenber, v:63a)

Küçük İmâm ö.1674 Gül-gûn yüzi (hadii) berg-i gül-i ter değil midir /Mevzûn kaddi nahl-i sanevber değil midir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Sakil, v:16a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Nevâ, Beste, Sakil, v:63a)

Küçük İmâm ö.1674 Gül-i ruhsârına bay ü gedâ mecnûn-ı şeydâdırSenin meftûnun olmak matlab-ı a'lâ vü ednâdır (Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte-i Remzî Korkakzade, Eviç, Beste, Nimdevir, v:130a)

Küçük İmâm ö.1674 Hat göründi dirse eller 'ârız-ı dildârda/ İ'timâd itmeme, çemen bitmez miyân-ı nârda (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Hayli, Evfer, v:117a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Haylî, Irak, Beste, Evfer, v:117b)

Küçük İmâm ö.1674 Hurşid-i cihan-tab kemalim seherim yok/ Ser ta be-kadem hayyiz-i duayım eserim yok (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Şehri, Semâi, v:62b)

(Küçük İmâm ö.1674) İmşeb heves-i dil-i hazinim begirift/ Endişe-i yar-i nazenim begirift (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Semâi, v:50b)

(Küçük İmâm ö.1674) İrişdi bahar oldu yine hemdem-i nevrûz / Şâd itse n'ola dilleri câm-ı çem-i nevrûz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Nabi, Muhayyer, Sakil, Revan 1724, Beste İmâm, Güfte Nabi, Muhayyer, Beste, Sakil, v:53b)

Küçük İmâm ö.1674 İtdi her bir gonçeyi bir nâfe feyz-i rûy-i dost/ Var-ise [vuslat] ümmîdi sünbül-i gîsûsı dost (Revan 1724, Küçük İmâm, Saba, Devrirevan, v:34a)

Küçük İmâm ö.1674 Kays ü ferhâdın ne kûh u ne beyâbânı bilür/ Vâdî-i aşkın gönül bir râh-ı âsânın bilür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Arif, Devrikebir, v:125a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Ârif Çelebi, Segâh, Beste, Devrikebir, v:138b)

Küçük İmâm ö.1674 Kim der ki sana her gama âmâde ol gönül/Nâz eyle bahta gussadan âzâde ol gönül (Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte-i Şeyh Neşâtî, Eviç, Beste, Sakil, v:129b)

Küçük İmâm ö.1674 Küşâde oldu gönül bezme yâr gelmek-ileAçıldı gonçe-i gülşen bahâr gelmek-ile (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Nisari, Zincir, v:16a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Nisârî, Nevâ, Beste, Zincir, v:63a)

(Küçük İmam ö.1674) Her tâze dâğı gonçe-i handân sanur gören/ Ol nahl-i nâzı serv-i gülistân sanur gören (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Küçük İmâm, Sakil, v:24b; Revan 1724 Beste ve Güftecisi belirtilmemiş, Nevâ, Sakil, v:64b) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin;)

Küçük İmâm ö.1674 Meylim benim ol gözleri mekkâremi olsun / Yâ ol saçı müşkîn-i siyeh-kâre mi olsun (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Hatipzade Küçük İmam Çelebi, Semâi, v:121b; Revan 1724, Beste Mahmûd Pâşâ Hatîbî Küçük İmâm, Evc, Beste, Semâi, v:135b)

Küçük İmâm ö.1674 Mevsim gül olsa elbet eyler efgan andelib/ Can bağışlar merde uşşaka hoş elhan andelib (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Çargah, Devrirevan, v:38a)

Küçük İmâm ö.1674 Muhabbet ehli kaçan kûyine figâne gider/ Sipihre âteş-i dilden nice zebâne gider (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmam, Sahaf Enveri, Semâi, v:130a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm , Güfte Sahâf Enverî, Segâh , Beste, Semâi, v:143b)

Küçük İmâm ö.1674 Mümkün mü câm-ı aşkıla mestâne olmayam / Kâbil midür görem seni dîvâne olmayam (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmam, Acemaşiran, Sakil, Revan 1724, İmâm, Güfte Sabri, Acemâşîrân, Beste, Sakil, v:94b)

Küçük İmâm ö.1674 Nedür bu handeler bu işveler bu nâz u istignâNedür bu işvelerle cilverler bu kâmet-i bâlâ (Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Bâkî, Nevâ , Beste, Semâi, v:67b)

Küçük İmâm ö.1674 Niçün sûz-i derûnun ‘âşık-ı bî-dil nihân eyler/ Anı bâd-ı nesîm-i subh-ı vuslat çok ‘ayân eyler (Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte ‘Azmi, Hüseyini, Beste, Nimdevir, v:44b)

Küçük İmâm ö.1674 O çeşm-i fitne’i sehâr yâre neyleyeyim/ Meded o gamze-i hançergüzâre neyleyeyim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Semâi, v:121a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Eviç, Beste, Semâi, v:135b)

Küçük İmâm ö.1674 O kaşı yaya sabâ bir iki nişânımı söyle/ Cigerde tîr-i gamı tende üstühânımı söyle (Nadir Eserler 9857, Beste Küçük İmâm, Güfte Nehci, Saba, Düyek, v:36a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Nehcî, Saba, Beste, Düyek, v:33b)

Küçük İmâm ö.1674 O şûhun çeşm-i mestin seyr iden mestâne olmaz mıSer-i zülfin gören mecnûn-veş dîvâne olmaz mı (Beste Küçük İmâm, Güfte Fethi Edirnevi, Eviç, Beste, Nimdevir, v:130a)

Küçük İmâm ö.1674 Olmadı dil-i belâ-keş gümüşde tâb / Zahm-ı diline recâyıla merhem-yâb (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Haleti, Semâi, v:108a; Revan 1724, Beste İmâm, Aşirân, Beste, Semâi, v:114b)

Küçük İmâm ö.1674 Olur mu câne dimağ âşinâ şemîm-i /murâd Eser mi gülşen-i âmâlîme nesîm-i murâd (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Fehim, Semâi, v:44a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Fehim, Rehavi, Beste, Semâi, v:36b)

Küçük İmâm ö.1674 Olur âzürde-hâtır âşık-ı zârın niyâzından O şûh şîve-kârım söylemez ammâki nâzından (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Arif, Çenber, v:20a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Arif , Rehavi , Beste, Çember ,v:25a)

Küçük İmâm ö.1674 Perîşân hâlin oldum sormadın hâl-i perhişânım /Gamından derde düşdüm kılmadın tedbîr-i dermânım (Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Fuzuli, Arazbar, Devrivan, v:81b)

(Küçük İmâm ö.1674) Tâb-ı mey-ile açmış o meh-pâre sînesin / Ben sandım öpdürür dil-i gam hvâre sinesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Fayizi, Uşşak, Sakil, v:56a; İmâm, Güfte Fayizi, Uşşak, Beste, Sakîl, v:69b)

Küçük İmâm ö.1674 Tâb-ı meyden ruhun muğ bağçe gel gel görelim/ Reng-i ruhsarına benzer mi gel remel görelim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Na'ilî, Saba, Hafif, v:36b; Revan 1724, Beste İmâm, Güfte Na'ilî, Saba, Hafif, v:34a)

Küçük İmâm ö.1674 Vâ giriftâr-ı belâ dilber hevâyı neylesün/Dâma düşmez yerlere konmaz hümâyı neylesün(Revan 1724, Beste Küçük İmâm , Nevâ, Beste, Semâi , v:67b)

Küçük İmâm ö.1674 Yâ Rab beni vuslat ile cânâna yetiştir/ Ya'nî meded it derdimi dermâna yetiştir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Küçük İmâm, Güfte Sabık Nazım, Nikriz, Sakil, v:21a; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Sâbık Nazım, Nikriz, Beste, Sakil, v:16b)

Küçük İmâm ö.1674 Yıkarsın hâtırım her dem sebebsiz bî-mürüvvetsin/ Karârın yok zemîn-i dilde hercâî-tabîatsın (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Küçük İmâm, Güfte Şeyh Mevlevî, Arzi, Nimdevir, v:41b; Revan 1724, Beste Küçük İmâm, Güfte Arzi, Hüseyinî, Beste, Çenber, v:45a)

Mahmûd ö.? Ger siyeh inçunun bude / çeşm-i to ber helak-ı ma (Revan 1724, Mahmûd, Rehavi, Beste, Semâ'î, V:27 b)

Mahmud Efendizade ö.? Dil be-sad reh mîreved ammâ murâd-ı dil yekîst /Râh eğer bisyâr bâşed bâş gû menzil yekîest (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Mahmud Efendizade, Hafif, v:15b)

Mehmed Alî ö.? Dost dost dil-i men dil-i men to ..to mebâd ûrâ / Murg-i men nane
.....biyad cân-ı men zi .(Revan 1724, Tasnîf-i Mehmed Alî ,Saba, Semâi , v:35b)

Mehmed Efendi-zâde ö.? Ger bedel furuşanud mey çi gameti / Bîgam eger şah budemî çi
gameti (Revan 1724, Mehmed Efendi-zâde, Çargah, Beste, Semâi, v:39b)

Memiş ö.? Vezan et bad-ı ahım geşt ederken kuy-ı cananı/ Salındırmak ise maksudun ol
serv-i hıramanı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Memiş, v:42b)

Mera ö.? Bîmâr-ı aşkın oldu gönül hey bilür misin / Cânâ cefâna sabr idemez öldürür
misin(Revan 1724, Mera', Çargah, Beste, Düyek, v:38b)

Mısri, ö. 1693 Sünbül-i siyah canım ber semen kun semen/ Leşker-i çünbüş canım ber
hoten ahır canım (Revan 1724, Tasnif-i Mısri, Nakş, Hüseyini, Muhammes, v:41b)

Muharrem, ö.? Bir bî-kesim ki hâlîme hemdem bulunmadı/ Zahm-ı derûn-ı sîneme
merhem bulunmadı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Muharrem,
Acem, Hafif, v:76a; Revan 1724, Acem, Hafif, v:88b)

Muharrem ö.? Hayâlun dîdeden nakşun dil-i bî-kîneden çıkmaz/ Bu bir mu'ciz-nümâ
tasvîrdür âyîneden çıkmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste
Muharrem, Güfte Şeyh Arzi, v:103a, Ravn 1724, Beste Muharrem, Aşiran,Güfte-i Şeyh
'Arzî, Devrirevan, v:109b)

Muharrem ö.? Olup hançer-bedest ol mâ'il-i dâd olmayan cismün/ Yine kan dökmek ister
rahme mu'tâd olmayan cismün (Beste Muharrem, Acem, Düyek, v:89a)

Muharrem ö.? Şecer-i Tûr pây-mâlındır salın/ Salın ey nahl-i bâğ-ı işve salın (Nadir
Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Muharrem Güfte Na'ilî, Nihavend, Düyek,
v:152b; Revan 1724, Beste Muharrem, Güfte Na'ilî, Nihavend, Düyek, v:84b)

Müezzin Mustafa ö.? Gamze-i canan aceb hünhar aşklan gösterir/ Ol nigahe derdile ayyar
şeklen gösterir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Müezzin Mustafa
Serhanendegan, Çenber, v:126a)

Müezzin Mustafa ö.? Helak Helak dağlar kim sinem üzre tazedir/ Safi urak cismim hafz-ı şirazedir (Revan 1724, Beste Müezzin Mustafa, Güfte Bahayi, Acemaşiran, Çenber, v:85a)

Müezzin Mustafa ö.? İştirdim bir nihâl-i servin olmuşsun hevadar/ Dil dağ-ı gam olmuşsun sevib bir lalezar (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Müezzin Mustafa, Nimdevir, v:104b)

Müezzin Mustafa ö.? Zülf-i yarile acib sevdaya düşdün ey gönül/ Dem-bdem feryad-ı ah vaya düşdün ey gönül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Müezzin Mustafa Serhanendegan, Çenber, v:144b)

Na'lçe ö.1690 Benden erişir nâle-i yâ Rab göge her şeb/ Ol mâhın erişmez mi aceb gûşuna yâ Rab (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lçe, Güfte Veysi, Semâi, v:108a; Hekimbaşı-Kılıç, 2013: s.1231, Buselik Aşiran, Nakş Hafız, Semâi, V:262a; İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı, T 966 nolu Güfte Mecmuası, Sünbüle, Semâi, Hafız Post, v:37) (Hafız Post tarafından meşk edildiği için büyük ihtimalle Hafız'a atfedilmiştir.)

Na'lçe ö.1690 Cân ü dile dilberden deyyâne mukaddemdir/ Cândan ten-i bî-mâra cânâne mukaddemdir (Revan 1724, Beste Na'lçe, Güfte Küçük Yazıcı Evç, Muhammes, v:130a)

Na'lçe ö.1690 Gülşen-i hüsnünde yârin bübbül-i şûrîdeyüz/ Zârı mu'tâd eyleyen bir 'âşık-ı gam-dîdiyüz (Revan 1724, Beste Na'lçe, Güfte Sûzî Aşirân, Devrirevân, v:110a)

Na'lçe ö.1690 Mü'esser mi degil bilmem güle feryâdın ey bülbül/Nedir bu dâg-ı derd-i âh-ı âteş-zârın ey bülbül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Vecihi, Revan 1724 Besteci adı Na'lçe olarak geçmiş, Güfte Vecîhî, Aşirân, Nîmdevir, v: 109b)

Na'lçe ö.1690 Senden irişür nâle-i yâ Rab göge her şeb/ Ol mâhın irişmez mi ola gûşına yâ Rab (Revan 1724, Beste Na'lçe, Güfte Veysî, Aşirân, Semâi, v:114b)

Na'lçe ö.1690 Zülf-i dil-ber sünbül-i bâğ-ı cinânumdur benüm/ Hatt-ı la'li nusha-i ta'vîz-i cânımdur benüm (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lçe, Güfte Vecihi, Muhammes, v:104a; Revan 1724, Beste Na'lçe, Güfte Vecihî, Aşirân, Zencîr, v:109b) (Hekimbaşında eser Hafız Post'a atfedilmiş, meşk olmuş olduğu eserler arasında olmalıdır)

Na'lî ö.? Âh idüp la'l-i lebin peymânesin yâd eyledim /Bezm-i Cemşîdi bu germiyyetle berbâd eyledim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Vecihi, Hicaz, Çenber, v:144a; Revan 1724, Beste Na'lî, Güfte Vecihî, Hicaz,Çenber, v:157b)

Na'lî ö.? Bir câm ile kıldı beni sâkî yine meftûn /Benzer ki yine itti şerâba o gül efsun (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Sun'î, Evfer, v:20a; Rean 1724, Beste Nâ'lî, Güfte-i Sun'î, Rehavi, Evfer, v:25 b)

Na'lî ö.? Çun seher seyrâna çıkdı dilber-i 'âlî-cenâb / Sahn-ı gülşende kuruldı hayme-i zerrîn-tınâb (Revan 1724, Beste Na'lî, Uşşak, Devrirevan,v:70a (Bestekar bilgisi Hekimbaşından)

Na'lî ö.? Ey gonce-dehen âh-ı seherden hazer eyle /Âyîne-i mihr-i ruhunu bî-keder eyle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste, Güfte ve Usul bilgileri boş bırakılmış, Semâi, v:53b, Revan 1724, Beste Na'lî, Nevâ, v:67b)

Na'lî ö.? Hasta-i bî-tâb u derd-i mihnet oldum şimdi ben/ Geşt-i hâk-i kûy-i yâra hasret oldum şimdi ben (Revan 1724, Beste Na'ilî, Bayati, v:76a)

Na'lî ö.? Kanı ol demler ki derd ü gussadan mehcûr idim/ Sen benüm katlimle kâni' ben ana mesrûr idim (Revan 1724, Beste Na'ilî, Güfte Veysi, Nihavend, Devrirevan, v:84b)

Na'lî ö.? O dem kim bî muhâbha ol perî ref'-i nikâb eyler/ Fûrûg-ı âteş-i ruhsârı ta'n-ı âfîtâb eyler (Revan 1724, Beste Na'ilî, Güfte Sırri, Nihavend, Çenber, v:84b)

Na'lî ö.? Ruzî zi pey-i kilâb migerdîdem dili dili vay/ Pejmurde gedar-ı gül ber âteş didem dili dili vay (Revan 1724, Beste Na'lî, Aşirân, Semâi, v:156b)

Na'lî ö.? Sabâdan gûşuma hergiz peyâm-ı âşinâ gelmez /‘Aceb bîgâne meşrebirdir selâm-ı âşinâ gelmez (Revan 1724, Beste Na'lî, Segâh, v:139b) (Başlıksız, Hekimbaşından)

Na'lî ö.? Sînemde tâze şerha ki tîg-ı nigâh açar/ Cân kûy-i yâre gitmek için şâh-râh açar (Revan 1724, Beste Na'ilî, Acem, Muhammes, v:89a)

Na'lî ö.? Agyâr ile ey gonca sen iç bâde-i gül-gûn/ Ben nûş idem hûn Çün böyle imiş neyleyeyim âdet-i gerdûn (Revan 1724, Beste Na'lî, Acemâşîrân, Semâi, v:93b)

Na'lî ö.? Cân virme gam-ı aşka ki aşk âfet-i cândır /‘Aşk âfet-i cân olduğu meşhûr-ı cihândır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Fuzuli, Muhammes, v:103b; Revan 1724, Beste Na'lî, Güfte-i Fuzûlî, Aşîrân, Muhammes, v:109b)

Na'lî ö.? Çalinsun nâylar şimden gerü evtâr dinlensün/ Murabba'lar okunsun nakş-ı savt u kâr dinlensün (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Uşşak, Havi, v:56a; Revan 1724, Beste Na'lî, Uşşak, Hâvî, v:70a)

Na'lî ö.? Cefaların dil-i uşşak-ı dil-fikara gerek/ Beli inayet ü rahmet günahkara gerek (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Muhammes, v:32b)

Na'lî ö.? Dağıtdın hâb-ı nâz-ı yârı ey feryâd neylersin / İdüp fitneyle dünyâyı harab-âbâd neylersin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Bahayi, Rehavi, Çenber, v:30a; Revan 1724, Beste-i Nalî Çelebi, Güfte-i Bahâyî merhûm, Rehavi, Çenber, v:25a)

Na'lî ö.? Eglenür seyr-i ruhun fikriyle dil bayrama dek /Yohsa eylerdi sefer hicrûn gamıyla şâma dek (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Yahya Efendi, Evsat, v:103b; Revan 1724, Beste Na'lîçe, Güfte Yahyâ Efendi, Aşîrân, Evsat, v:110a)

Na'lî ö.? Egerçi bülbül-i âteş-nevâyuz bâğ-ı 'âlemde Velî âzürde-i hâr-ı cefâyuz bâğ-ı âlemde (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî Efendi, Çenber, v:25a;

Revan 1724, Beste Na'lî, Nevâ,Çenber,V:64 b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)
(Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Na'lî ö.? Esîr-i aşka dil-i dâğ dâğ lâzımdır/ O fânûsda bir ikki çerâg lâzımdır (Revan 1724, Beste Na'lî,Hisar,Düyek,v:168b) (Başlıksız, Hekimbaşımdan)

Na'lî ö.? Ey bü'l-heves-i aşk yine sana ne oldu/ Divâneligin var Kim bâl ü perin şem'-i
dilfirûz ile yandı (Revan 1724, Beste Na'lî, Güfte-i Enverî, Aşirân, Semâi, v:114b)

Na'lî ö.? Ey dil ne bu şûriş yine feryâda mı geldin/ Her nâleye sad derd-ile âmâde mi
geldin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Neşati, Semâi,
v:72a; Revan 1724, Beste Na'lî, Güfte Neşati, Arazbar, Semâi, v:82b)

Na'lî ö.? Ey şuh-ı cefa-pişe bu naz sitemin ne/ Takat getirülmez (Nadir Eserler
Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Şehdi (Kılıç'ın çalışmasında güfte
Yusuf denmiş fakat yazmada açık bir şekilde Şehdi adı okunmaktadır, bunun yanında
Şehdi'nin gazellerinin incelendiği Bahir Selçuk ve Halil Tuğluk⁶¹ tarafından hazırlanan
makalede şiirin Şehdi'ye ait olduğu tekrar söylenmiştir), Hüseyini (Makam bilgisi
Hekimbaşı mecmuasından) Semâi, v:15a)

Na'lî ö.? Felekde mihr ü mehden cennet ü cûlar hep senin çündür (Revan 1724, Beste
Na'lî, Devrirevan, Şarkı, Bayati, v:77b)

Na'lî ö.? Firkatın derdinden ey dost yüreğim kan oldu gel/ Gözlerim yaşı cihanı tutdı
tufan oldu gel (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Çenber, v:58a)

Na'lî ö.? Gamından derde düşdüm hâlime hîç rahm kılmazsın /Esîrin derd-mendin
oldugum gûyâ ki bilmezsin / Gidersin kûy-i gayre yol yanıldım deyü söylersin (Nadir
Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Devrirevan, v:127a; Revan 1724,
Beste Na'lî, Segâh, Devrirevan, v:139b)

⁶¹ Bahir Selçuk, İ. Halil Tuğluk, Antakyalı Mustafa Şehdi ve Gazelleri, A.Ü Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, sayı 38, sayfa 71,94

Na'î ö.? Gammı gülşen edelim kim Nevbahar-ı eyyamdır/ Mey içüp cananla bus kenar-ı eyyamdır (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb, Devrikebir, v:57b)

Na'î ö.? Gel ey ruh-ı revan canıma bin can eyle/ Lebini ağzıma ver derdime derman eyle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'î, Devrirevan, Şarkı, v:44b)

Na'î ö.? Geçmeden gül mevsimi vakt-i çemen fasl-ı bahar/ Padişahım vaktidir azm-i mestan idelim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'î, Güfte Müneccimbaşı Efendi, Şarkı, Devrirevan v:26b)

Na'î ö.? Gülşen-i guye yârin bülbül-i şürideyiz / Zar-ı ma'tad dayleyn aşık-ı gam badedeyiz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'î, Güfte Suzi, Devrirevan, v:103b)

Na'î ö.? Gönül senin gahi hem-bezm-i yâr idim ben de Neşat-mend-i mey-i i'tibâr idim ben de (Revan 1724, Beste Na'î, Hisar, v:176b)

Na'î ö.? Görüp şevkim sürur-i alude zevk-i cihan sanma/ Neşatım heb gamımdandır ben sen şaduman sanma (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'î, Güfte Raci, Çenber, v:57b)

(Na'î ö.?) Handan-i zahm-ı dil-i hurrem bile bilmez/ Telhi telhi-i mezak dilimi sem bile bilmez (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'î, Güfte Vecihi, Hafif, v:57b)

(Na'î ö.?) Her sözün ihsân, her kelâmun lutf-ı tâm/ Vechi var dilerse sultânım sana şîrîn- kelâm (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'î, Güfte Vecihi, Bayati, Çenber, v:63b; Revan 1724, Beste Na'î, Bayati, Çenber, v:76a)

Na'î ö.? Hemişe merdüm-i çeşmim izar-ı yara bakar / Gözüm öpünce der sahn-ı lale zara bakar (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'î, Güfte Yahya Efendi, Frenkçin, v:27b)

Na'lî ö.? Hoş bû çemen-i dehrde sünbül gibi olmaz/ Sünbül ne kadar olsa o kâkül gibi olmaz (Revan 1724, Beste Na'ilî, Pençgâh, v:11b)

Na'lî ö.? Hulûsumuz sana ey bî-vefâ bilinmedi mi / Yanında hayf dahı müdde'â bilinmedi mi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'ilî, Güfte Vecihi, Acem, Fer', v:77a; Revan 1724, Beste Na'ilî, Güfte Vecihi, Acem, Fer', v:88b)

Na'lî ö.? İçdim mey-i aşkı yine mestâneligim var /Kaldum mütehayyir yine dîvâneligim var (Revan 1724, Beste Na'lî, Hicaz,Remel, v:157b)

Na'lî ö.? Kâkül-i şeb-rengin ey meh cây-gâhumdur benüm/ Kim ruhun âh bir çetr-i siyâhumdur benüm (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Bahri, Beste Na'ilî, Nihavend, Sakil, v:152a; Revan 1724, Güfte Bahri, Nihavend, Sakil, v:84 b)

Na'lî ö.? Kaşları ebrû kemânım çeşm-i mestânım meded /Ruhlerin 'aklum alubdur leblerinden bir meded (Revan 1724, Beste Na'lî, Kürdî,Muhammes,v:97b)

Na'lî ö.? Kanı ol demlerdir ki derd ü gussdaan mehcur idim/ Sen benim katlime kani sen ona mesrur idim (Revan 1724, Beste Na'lî, Güfte Veysi, Nihavend, Devrirevan, v:152a)

Na'lî ö.? Kuyuna vardım gece seyr eyledim canan nist/ Asitanen şöyle تنها buldum asla can-ı nist (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Çenber, v:58a)

Na'lî ö.? Nâm-ı visâlı anmayayım himmetim budur Bezm-âşinâ-yı hicr olalı niyyetim budur (Revan 1724, Beste Na'lî,Irâk,Muhammes, v:118a) (Usûl ve bestekar bilgileri Hekimbaşından)

Na'lî ö.? Neler çekdi gönül derd ü gammından/ O kafir maceranın dad elinden (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Güfte Nazım, Devrihindi, v:43a)

Na'lî ö.? Ne azm-i bağ ne hod meyl-i laleazar edelim/ Gönül seninle hemen azm-i kuy-i yar edelim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Düyek, v:38b)

Na'lî ö.? Nice demdür bizi şâhım [sen] ferâmuş eyledin Var ise agyâr-ı bed-hvâhın sözün gûş eyledin (Revan 1724, Beste Na'lî, Gûfte-i Sabrî, Aşîrân,Devrirevan, v:110a)

(Na'lî ö.?) Niceye dek ey şuh-ı cihan genç-i gamda giryan olayım/ Ey peri gamm-ı zülfünle nice bir perişam olayım (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'ilî, Şarkı, Berefşan, v:16b)

(Na'lî ö.?) Nice bir 'uşşâk-ı zâra bu sitemler nice bir /Nice bir agyâr-ı nâdâna keremler nice bir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Gûfte Kırımı (Kerimi?) Hafif, v:12a; Revan 1724, Beste ve Gûfteci yazılmamış, Pençgâh, v:10b)

Na'lî ö.? Sabrım alup felek bana yüz bin cefâ verir/ Az olsa bir metâ' ana el çok bahâ verir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Gûfte Fuzuli, Semâi, v:34b; Revan 1724, Beste Na'lî, Gûfte Fuzuli,Rehavi, Semâi, v:28a)

Na'lî ö.? Sabâ fırkat-serâda dil gam-ü hârı gördün mi/ Esîr-i kâkül-i dil-ber ü mihnet-kârı gördün mi (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Gûfte Cevher, Bayati, Devrirevan, v:64a; Revan 1724, Bayati, Devrirevan, Şarkı, v:77b)

Na'lî ö.? Sabadan gûşuma hergiz peyam-ı aşına gelmez/ Acib bigane meşrebdır selam-ı aşına gelmez (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Gûfte Mühürdar Abdullah, v:127a)

Na'lî ö.? Tazeler aşıkların aşkını nazik tazesı / Fi'l hakika hubdur ol nüshanın şirazesı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Muhammes, v:15b)

Na'lî ö.? Tâk-ı ebrûsı o yârin kible-gâhımdır benim/ Kâkül-i şeb-günü cây-i dil-nihânımdır benim (Revan 1724, Beste Na'lî, Gûfte-i Sûzî, Hüseyini, Nîm Devrikebîr, v:44 b)

(Na'lî ö.?) Vuslata mâni' olan baht-ı siyâhımdır benim /Gün yüzi göstermeyen hep dûd-ı âhımdır benim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'lî, Gûfte Müneccim Başı, Semâi, v:19a; Revan 1724, Beste.... Gûfte Müneccim başı Efendi, Muhayyer ,Semâi ,v:57 b)

(Na'li ö.?) O tersâ-beççe kim böyle nigâh-ı hışm-ı kîn eyler/ Budur hafım ki hep şûrîde-
diller terk-i dîn eyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'li, Güfte
Vecihi, Evfer, v:104a; Revan 1724, Beste Na'lçe, Güfte Vecîhî, Aşirân, Evfer, v:109b)

(Na'li ö.?) Yâri açdım açıl ey gonçe-dehânım diyerek /Bezme geldi güle ey serv-i
revânım diyerek (Revan 1724, (Besteci bilgileri verilmemiş) Hisar, v:168b)(Eser, Nadir
Eserler-TY3608 ve T5657 nolu yazmada Beste Hafız Post ve Güfte Nabi olarak
gösterilmiş, Hekimbaşı mecmuasında ise eser Na'li'ye ait olarak kayıt edilmiş.

Na'li ö.? Yârın ki fikr-i kadd u 'izârındasın gönül /Bâgın ne gül-bün ü ne bahârındasın
gönül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'li, Güfte Na'li, Semâi,
v:34a; Revan 1724, Beste-i Na'li Merhûm, Güfte-i Nâ'li Merhûm, Rehavi, Semâi, v:27b)

Na'li ö.? Yine pür-zahm-ı aşkım berbat-ı fettane dil verdim/ Hezar nağme sencim bir gül-
i handana dil verdim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'li, Güfte
Vecihi, Evfer, v:104a)

Na'li ö.? Yıkıldı hâtır-ı vîrânım âbâd olmadan kaldı /Degüldür kâbil-i ta'mîr bünyâd
olmadan kaldı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'li, Nimdevir,
v:21b; Revan 1724, Beste ve Güfte belirtilmemiş, Muhayyer, Nimdevir, v:53b)

Na'li ö.? Zaman-ı hatt gelirse yar lütfün bi-giran eyler / Meta ın her kişi akşama karşı
raygan eyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'li, Güfte Nevâi,
Çenber, v:42a)

Na'li ö.? Ziyân-ı aşk eyler sana benzer işveker var mı /Cihan ararsın ey dil sana şimdi
şöyle der var mı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Na'li, Güfte
Vecihi, Havi, v:57a; Revan 1724, Beste Na'li, Güfte Vecihi, Bayati, v:75b)

Naathan Abdi Çelebi ö.? Bakışın deler ciğerler bu ne gamzelübakışdır /Revişinalur
gönüller bu ne şîvelüreviştir, (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste
Naathan Abdi, Nişabur, Çenber, v:13a; Eser, HPGM, R 1724'de Pençgâh makamında,
güftecisi olarak Ruhi ve bestecisi olarak da Selaniki'ye kayıtlı.)

Naathan Abdi ö.? Beni kim sever dimiş-sin ne müttehem ne cevrdür bu / Seni sevmeyenin var mı meger ey büt-i cefâ-cû (Revan 1724, Beste Naathan Abdi Çelebi, Muhayyer, Beste, Şarkı, v:54a)

Naathan Abdi ö.? Mest olup gül gül açılmışsın bu fettânlık nedir / ‘Âlemi kırmadasın âşûb-ı devrânlık nedir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Naathan Abdi, Güfte Ruhi, Semâi v:19a; Revan 1724, Beste Naathan Abdi, Güfte Ruhi, Muhayyer, Beste, Semâi, v:57b)

Naathan Abdi ö.? Müştâkım ben ey âfet-i cân / Ey bî-terâhhüm ey nâ-müselmân (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma Beste Naathan Abdi, Güfte Na’ilî, Semâi, v:44a; Revan 1724, Beste Abdi, Güfte Na’ilî Merhum, Beste, Semâi, v:36b)

Nabi ö.1712 Ruhunda bâdeden yârın ki âb u tâb olur peydâ / Derûnumda benim bir ma’den-i sîmâb olur peydâ (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Nimdevir, Beste ve Güfte Nabi, v:20a; Rehavi, Nimdevir, Revan 1724, Beste Nabi, v: 25b)

Nane Ahmed ö.1686 Kim der sana bülbül gibi feryâd ü figân it/Pervâne gibi aşkı var dilde nihân it (Revan 1724, Beste Na’ne Ahmed, Güfte Edibizade Tab’i, Uzzal, Beste, Evfer, v:150b)

Nane Ahmed ö.1686 Sana ey dil kayd-ı hicrândan rehâ mümkün degül /Ol şeh-i bî-merhameTürk Dili Edebiyatın iddi’â mümkün degül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste, Nane Ahmed, Güfte Derviş Daniş, Devrirevan, v:23a; Revan 1724, Beste Nâne Ahmed, Güfte Dâniş, Nevâ, Devrirevân, v:64a)

Nane Ahmed ö.1686 Vakt-ı subh oldu pür olsun gûşe-i meyhâneler /Âfitâb-âsâ tulû itsün yine peymâneler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Feyzi, Çenber, v:21b; Revan 1724, Beste Nâne Ahmed, Muhayyer, Çenber, v:53b)

Nane Ahmed ö.1686 Bahâr geldi bu fasl-ı ferah-fezâ düşmez /Nigâra’azm idelim, böyle bir hevâ düşmez (Revan 1724, Beste Nâna Ahmed, Güfte-i İsmetî, Hüseyini, Muhammes, v:45a)

Nane Ahmed ö.1686 Bülbul figan ü zarını tekrâra başladın /Benzer şikayet sitem-i hara başladın(Beste Nâna Ahmed, (Güfte-i Arif) ,Hüseyni, Sakîl, v:44b) Eser Mecmua-i Şarkiyat, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214’de Hafız Post olarak geçmiş, Hafız Post tarafından meşk edildiği için onun adına yazılmış olabilir. İki mecmua arasındaki yazım tarihindeki büyük farktan dolayı, meşk ettiği eserlerden değil, ikinci mecmua yazarının hatalı kayıt etmesinden kaynaklanmaktadır.

Nane Ahmed ö.1686 Ey bâd-ı sabâ ol şeh-i hûn-rîze haber vir /Hûn-rîzligin gel dil-i nâçîze haber vir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Fehim, Hicaz, Evfer, v:144a; Revan 1724, Beste Nâne, Güfte Fehîm, Hicaz, Çenber, v:157b)

Nane Ahmed ö.1686 Ey meh revîş-i gerdeş-i gaddâra mı uydun/ Ahbâb-ı kodun düşmen-i mekkâre mi uydun(Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Nevizade, Saba, Evfer, v:36a; Revan 1724 Beste Nâne, Güfte-i ‘Atâî, Saba, Devrihindî v:33b)

Nane Ahmed ö.1686 Gaminla hasta olan kimseye devâ olmaz/ Ümîdi sıhhat iden sana mübtelâ olmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Şef’i Merhum, Saba, Evfer, v:36a; Revan 1724, Beste Nâne, Güfte Şefî’î, Saba, Evfer, v:33b)

Nane Ahmed ö.1686 Kim der sana bülbul gibi feryâd ü figân it/ Pervâne gibi aşkını var dilde nihân it (Revan 1724, Beste Na’na Ahmed, Uzzal, Evfer, v:150b)

Nane Ahmed ö.1686 La’l-i lebinle bâde-i pür-zûr mest olur Tekrâr-ı tâze keyf-ile mahmûr mest olur (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Riyazi, Sakil, v:125b; Revan 1724, Beste Nâne, Güfte Riyâzî, Segâh, Sakîl, v:138b)

Nane Ahmed ö.1686 Meded-kârım dil-i zârım gibi âh-ı hazînimdür /Penâhım sâye-i şimsâd âh-ı âteşnimdür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane

Ahmed, Güfte Riyazi, Evfer, v:92b, Revan 1724, Beste Nâne, Güfte Riyâzî, Kürdî, Evfer, v:97b)

Nane Ahmed ö.1686 Neden azurde oldun nazeninim bi-sebeb bilmem/ Beni öldürmeğe lazım mı ta böyle gazab bilmem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Nedim, Acem Evfer, v:76a)

Nane Ahmed ö.1686 Olursa ruhleri kim lahza cilvegâh-ı nigâh /İder nikâbını ol mâh sed-i râh-ı nigâh (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Arif, Fer', v:24b; Revan 1724, Beste Nâne, Güfte 'Ârif Çelebi, Nevâ, Fer', v:63a)

Nane Ahmed ö.1686 Ol senin dil-i suzundan haber eyle/ Ey ah hıranım asar eyle asar eyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nane Ahmed, Güfte Sabri, Sakil, v:85b)

Nasûhî Pâşâzâde ö.1675 Âşık gözedür urmada her yere nigâhı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nasuhpaşazade, Güfte Tarzi, Semâi, v:88a; Revan 1724, Beste Nasûhpâşâzâde, Acemaşiran, Güfte Tarzî, Semâi, v:96a)

Nasûhî Pâşâzâde ö.1675 Döndi bizden yâr-ı bed-peymâne netdik bileydik /Devr usûlın kullanur cânâne netdik neyledik (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nasuh Paşazade Ömer Bey, Muhammes, v:92a; Revan 1724, Beste Nasûhî, Güfte Riyâzî, Pâşâzâde, Kürdî, Muhammes, v:97b)

Nasûhpâşâzâde ö.1675 Derd-i kemend-i aşka giriftâr olan bilür /Feryâdım anda yıllar ile zâr olan bilür(Revan 1724, Beste Nasûhpâşâzâde, Muhayyer , Fer , v:58b)

Nasûhpaşazade ö.1675 Ömer Beg girmeyelim la'lini peyman dahi / İstemem el durduğun kakülüne şane dahi (Revan 1724, Küçeksümbüle, Semâi, v:59 b) (Hafız Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Nasûhpaşazade ö.1675 Ömer Beg Der dide nigahem be-to el-hak mümkünest Ruy-ı nazarem ba to ve çeşmem be-zeminest(Beste Ömer Beg Nasûhpaşazade, Pençgâh, Sakil, v:8b)

Nasühpaşazade ö.1675 Ömer Beg Ol mâh ile yâ Rab bu gice sohbet olur mı / Ol mihr-i cihân-tâb-ile germiyet olur mı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nasuhpaşazade, Güfte Na'ili, Acemaşiran, Evfer, v:85a; Revan 1724, Acemaşiran, Evfer, v:94b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Nasühpaşazade ö.1675 Ömer Beg Za'f-ı gamınla kalmadı tâb-ı nigâhımız Nezzâre etse hüsnine cânâ günâhımız (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nasuhpaşazade, Hafif, v:57b; Revan 1724, Beste Ömer Beg Nasûhpâşâzâde, Uşşak, Beste, Hafif, v:70a)

Nazım ö. 1700? Bin şerm-ile ruhsârına benzer güli buldum / Zülf-i siyehin medh iderek sünbüli buldum (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, v:127a; Revan 1724, Nazım, Segâh, Remel, v:139a) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Nazım ö. 1700? Çah-ı zekanın mihr ü rahşana değışmem/ Dağ-ı gammını mühr-i Süleyman'a değışmem (Revan 1724, Beste Nazım, Remel, v:42a; Revan 1724, Hüseyini, v:44b)

Nazım ö. 1700? Nâle itmezdim mey-i aşkınla bî-hûş olmasam / Keşf-i esrâr eylemezdim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, v:127b; Revan 1724, Güfte ve Beste Nazım, Segâh, Çenber, v:139a) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

(Nazım? ö.1700?) Bin şerm-ile ruhsârına benzer güli buldum / Zülf-i siyehin medh iderek (Güfte ve Beste Nazım, Segâh, Bilinmiyor, Remel, v:139a) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

(Nazım ö.1700?) Gözyaşı hûn-âbe döndi çeşm-i giryânım görüp / Pârelendi yüregim çâk-i girîbânım görüp (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte Nazım, Bayati, Devrirevan, v:63a; Revan 1724, Beste Nazım, Bayati, Devrirevan, v:75b)

Nazım ö.1700? Nâfe-i çîn-i hotenturre ki olmaz hem sebû / Sünbül-i cennet eger olsa gıdâ-yâhû (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Güfte Rüşdi, Semâi, v:53b; Revan 1724, Beste Nazım, Güfte Rüşdi, Nevâ, Semâi v:67b)

Nazîm ö.1700? Câme-i sebz-ile bir serv-i bülendim var idi/ Servi gibi sebz-pûş olmuş efendim var idi (Revan 1724, Nazım, Güfte Ahi, Arazbar, Çenber, v:81b)

Nazîm ö.1700? Cânânım ile yek-dil idüpcânımıyâ /Rab Yâr eyle dil ü cânıma cânânımı yâ Rab (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte Nazım, v:42b; Beste ve Güfte Nazım, Hüseyini, Remel, v:44a) (250 nolu kayıtla aynı, orda merhum yazmıyor)

Nazîm ö.1700? Figânım cevrine zann itme lâyük olduğumdandır Günâhımcânü dilden sana âşık olduğumdandır (Revan 1724, Beste Nazım, Hüseyini, Çenber, v:45b) (Besteci bilgisi Hekimbaşımdan)

Nazîm ö.1700? Germ olmayıcak nagmeleri sâz-ı niyâzın/Gelmez gözine bâdesi peymâne-i nâzın (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Güfte Sabri, Remel, v:144b; Revan 1724, Beste Nazım, Hicaz, Remel, v:157b)

Nazîm ö.1700? Gark eyledi hun ab-ı sirişkin teni cana/ Şimden geru sen kande bulursun beni cana (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Remel, v:26a)

Nazîm ö.1700? Gözlerin gönlüm alup yer koymadı tedbire/ İkki âhû beser itmiş pâdşehim bir şîre (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Güfte Hayli, Semâi, v:68b; Revan 1724, Beste Nazım, Güfte Hayli Kadim, Bayati, Semâi, v:80 b)

Nazîm ö.1700? Hem esîr-i dâm-ı zülfü hâl ü haddindir gönül Hem yoluna pâymâl-i serv-kaddindir gönül (Revan 1724, Beste Nazım, Hisar, Devrirevan, v:176b (Usûl bilgileri Hekimbaşımdan)

Nazîm ö.1700? Lal'in gören ey hûr-likâ kevseri neyler/ Sana bakan âyîne-i İskender'i neyler (Revan 1724, Beste ve Güfte Nazım, Bayati, Remel, v:75b)

Nazîm ö.1700? Mülk-i dili yagmaladı aşkın hayli/ Çıkdı felege velvele'-i vâveyli (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Semâi, v:68a; Revan 1724, Beste Nazım, Bayati, Semâi, v:80a)

Nazîm ö.1700? Muydan ince miyan şuh-ı fettanım mıdır/ Rüşte-i yârin dil mi yârin canım mıdır (Beste Nazım, Güfte Şeyh Mevlevi Neşati, Çenber, v:125a)

Nazîm ö.1700? Ne halet aceb şirin-i kelam-ı lal nabında/ Sual etdikce sekerler nisar eyler cevabında (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Acemaşiran, Çenber, v:85a)

Nazîm ö.1700? Öldürse gerek yâr diyü müjdeler itdin/ Ey nâvek-i gam hak bu ki gönlümde yer itdin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Remel, v:15b; Revan 1724, Beste Nazım, Güfte Neşati, Nevâ, Remel, v:64b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin) (Eser Nadir Eserler-TY3608, Beste Hafız olarak gösterilmiş, Hafız Post'un meşk ettiği eserlerden olmalı)

Nazîm ö.1700? Tâ-key bu derdü dâg-ışka ey bî-insâf/ Çâk böyle neden va'de-i teşrîfe hilâf (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Nazım, Güfte Neşati, Beste Nazım, Rehavi, Semi, v:27b)

Nazîm ö.1700? Turre-i şeb-reng-i dil-berhâb-gâhımdur benim Gûşe-i ebrûsı her dem dil-penâhımdur benim (Revan 1724, Beste Nazım, Hüseyini, Devr-i Kebîr, v:45a)

Nazîm ö.1700? Tûtî-sıfat câme-i sebzi giye cânâ Bir söz yeri var mı baka âyîneycânâ (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma Beste Nazım (Hekimbaşından), Güfte Yahya Efendi, Semâi, v:53a; Revan 1724, Güfte Yahyâ Efendi, Nevâ, Semâi, v:67b) (Eser Nadir Eserler-TY3608 nolu yazmada Beste Hafız olarak kayıt edilmiş, Hafızın meşk ettiği eserlerden olmalıdır)

(Osman Paşa Merhum ö.?) Âşık oldum ben yine bir âfet-i meh-peykere Pertev-i hûrşîd rûyı fer virür âlemlere (Revan 1724, Osman Paşa Merhum , Muhayyer, Devrirevan, v: 58 b)

Recep (Şems'î-zâde ö.? Cilve-gâh istemezüz kûşe-i gamdan gayrıHem-zebân istemezüz sâgar-ı Cem'den gayrı (Revan 1724, Beste Şems'î zâde Recep, Güfte Vecdi, Segah, Beste, Semâi, 143b)

Sabri ö. Her zamân pîş-i nigâhımda hüveydâsın sen Perde-i dîdede tasvîr-i dil-ârâsın sen (Revan 1724, Beste Sabri, Güfte Sabri, Irak, Devrikebir, v:118a) (Başlıksız, Hekimbaşımdan)

Sadayi ö.1655 Miyân-ı lücce-i firkâTürk Dili Edebiyatı kaldı keşf-i dil /Bu rûzigâr ise çekmez kenâre neyleyeyim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Sadayi, Güfte Bahayi, Hicaz, Düyek, v:144a; Revan 1724, Beste Sadayi (Atrabdan), Hicaz , Beste ,Düyek, v:157b)

Sadayi ö.1655 Yolunda cân virem gibi derûnumda alâmet var Şehîd-i tîg-iaşkolmaga gönlümde şehâdet var (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Derviş Sadayi, Evfer, v:104a; Beste Sadayi, Güfte Veysi, Aşîrân, Evfer, v:110a, Güfte-i Veysî(Atrab'dan Beste-i Sadayi)

(Serhanendeganı Şehriyar ö.?) Sad edersen divanledim beni ...etdik/

Sarı Bâkî ö.1700? [Didim] nâdire-gûy âşînâ-yı dil-berdür Sözümlatîfe-i hâtır-küşây-ı dil-berdür Küşâde-hâtır iden gonçe-i dil-i zârı(Sarı Baki, Saba, Semâ'î, Güfte-i Fasîhî, v:36b)

Selânikî ö.1690 Bir gözleri hûn-rîze giriftâr olabilsem/Ahvâl-i perîşân ile bîdâr olabil sem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Selaniki Ahmed, Saba, Sakil, v:36b; Revan 1724, Beste ve Güfteci bilgileri yok, Saba, Sakil, v:34a)

Selânikî ö.1690 Bakışın deler ciğerler bu ne gamzelübakışdır /Revişinalur gönüller bu ne şîvelüreviştir (Revan 1724, Beste Selânikî, Güfte-i Rûhî, Pençgâh Çenber, v:13b)

Selânikî ö.1690 Çeşm-i mestim nedir, ol gamze-i fettân nedir Kaşınüstünde duran ol meh-i tâbân nedir (Revan 1724, Rast Beste-i Selânikî, Semâî, v:8a)

Selânikî ö.1690 Düşdükçe yolun bâd-ı sabâ kûy-ı nigâre/ Lutf eyle erişdür haberin bu dil-i zâre (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma; Beste Selaniki Ahmed, Sakil, v:23a; Revan 1724, Selanikli Ahmed Çelebi, Nevâ, Sakil, v:64 b) (Hafiz Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Selânikî ö.1690 Fedâ kıldım yolunda cânfirâvândahı nem kaldı Benim aynım dökeni sanma kim çeşmimde nem kaldı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Selaniki Ahmed, Muhayyer, Evfer, v:50a; Revan 1724, Beste Selânikî, Muhayyer, Evfer, v:53b)

Selânikî ö.1690 Hadeng-i gamzesine sîneminişâneler eyler /Kalursa böyle dahı gör o pür-cefâ neler eyler (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Selaniki Ahmed, Güfte Şeyhi, v:104a; Revan 1724, Güfte Bûrnâz Şeyhi, Aşirân, Muhammes, v:109b)

Selânikî ö.1690 Lutfunla ben gedâyı ne var bende eylesen / Ben agladıkçanâz ile sen hande eylesen (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Selaniki Ahmed, Güfte Na'ilî, Beste- Selânikî, v:98a; Revan 1724Beste Selânikî, Güfte Nâ'ilî, Bûselîk Sakîl, v:103b)

Selânikî ö.1690 Şemşîr-i mihr-i aşkımla sîne-çâkinem / Cânâ Hüdâ bilür ki senün ben helâkinem (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Selaniki Ahmed, Güfte Meşrebi, v:103a, Revan 1724, Beste Selânikî Ahmed, Güfte Meşrebî, Aşirân, Berefşân v:109b)

Serî' ö.? Kâbil midür bahârda meyden ferâgatinBi'llâh sâkiyâ düşeriz hep ayaginaNûş eyledikçe bâdeyi çîn oldo kaşlarınBilmem ne didi zülfün egildi kulağına (Revan 1724, Beste Seri, Muhayyer v:53b)

Seyyid Nuh ö.1712 Ezelden lutf iderdün şimdi kârın cümle ferdâdurMuhabbet ol muhabbet sevdüğün sevdâ o sevdâdur (Revan 1724, Seyyid Nuh, Bestenigâr, Fethidarb, v:144b) (Başlıksız, Hekimbaşından)

Solakzâde ö.1658 Her âsân olmasa gülden dil-i nâşâdın ey bülbül /Neler eylerdi hâre âh âteş-zâdın ey bülbül (Revan 1724, Beste Solakzade, Uşşak , Beste , Devrihindi, v:69b)

Solakzâde ö.1658 Salıpdur özüm sevdaya / Dilber senin gamzelerin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte Solakzade, Şarkı, Evfer, v:17b)

Abdülkadir Meragi ö.?) Aha dost Meger suret-i çin bâ rûh,i hub-ı to be-da'vist det dere dilli ..eca heme key suret-u incâ heme ma'nist (Revan 1724, Çin, Saba, Hafif ,v:30 b)

Sûrnâzen Ahmed ö.? Nergisin tolar gözi hüsnün görüp şebnem değil/ Yalınız kan aglayan bu dîde-i pür-nem değil (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Mehter Ahmed, Saba, Devrikebir, v:36a; Revan 1724, Sûrnâzen Ahmed, Saba, Devrikebir, v:33b)

Sûrnâzen Ahmed ö.? ‘Âlem oldı şâd senden ben esîr-i gam henüz/ ‘Âlem itdi terk-i gam ben de gam-ı ‘âlem henüz (Revan 1724, Beste Surnazen Ahmeti, Bayati, Çenber, v:76b)

Surnazen Ahmed ö.? Gül gül yüzüne ‘âşık olan gülşeni neyer /Avâre olan aşkın ile meskeni neyer (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Mehter Ahmet, Uşşak, Havi, v:56a; Revan 1724, Beste Zurnazen Ahmet ,Uşşak , Beste, Havi ,v:69 b)

Sûrnâzen Ahmed ö.? Kazdır badeden ol nergis-i mestane biraz/ Mey-i nab içse gözü ma’il olur kane biraz (Revan 1724, Beste Mehter Ahmed, Güfte Baki, Uşşak, Darbıfeti, v:56a)

Sûrnâzen Ahmed ö.? Ne dehendir ü ne kâküldür bu / Bu ne gonçe bu ne sünbüldür bu (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Mehter Ahmed Güfte Uzleti, Semâi, v:34b; Revan 1724, Beste Sûrnâzen Ahmed, Güfte Uzleti, Rehavi, Semâi, v:28a)

Sûrnâzen Ahmed ö.? Neyleyim sahn-ı çemen seyrini cananım yok/ Bir yanımcı salınır serv-i hıramanım yok (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Surnazen Ahmed, Devrikebir, v:76a)

Sûrnâzen Ahmed ö.? Zerre denli aşık himmet olursa yardan/ Bin değil yüz bin olursa gamımız ağyardan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Mehter Ahmed, Saba, Devrikebir, v:36a)

Sütçizâde ö.1627 Aşıkım sinemde dağ-ı ateşinim tazedir /Bülbülüm her dem gül-i hasret-i zeminim tazedir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sütçizade, Güfte Saffeti, Devrikebir, v:126a)

Sütçizâde ö.1627 Bir hüsnü gibi halkı güzel yâre doyulmaz/ Bildim ânı âlemdeki dîdâra doyulmaz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sütçizade, Mahur, Evfer, Eser Hekimbaşı Mecmuasında Hafız Post'a atfedilmiş, bunun nedeni büyük bir ihtimalle Hafız tarafından meşk edilip öğrencilerine öğretildikten sonra bestecisinin Hafız Post olarak düşünülmesi olmuş olabilir. Ali Ufki'de notası mevcut.

Sütçizâde ö.1627 Bahâr olsa yine seyr-i gülistân olduğın görsem /Güzel seyr eylemek uşşak-ı asan olduğun (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sütçi-zâde 'Îsâ, Güfte Nef'î, Devrrevân, Kürdî v:97b)

Sütçizâde ö.1627 Gönül tâb-ı cemâl-ı lem-yezelden behre-yâb ancak /Velî ruhsâr-ı dilber âgeh-i yüz ey hicâb ancak (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sütçizade, Nevâ, Devrrevan, v:23a,; Revan 1724 Sütçizâde, Nevâ, Devrrevân , v:63a)

Sütçizâde ö.1627 Kûh-ı mihnetdür başım her sû yaşım ırmaglar / Hasretinden çekdiğim âlâmı çekmez taglar (Revan 1724, Sütçi-zâde, Güfte-i Yahyâ Efendi, Nevâ, Muhammes, v:64a)

Sütçizâde ö.1627 Nahl-i emel sebz olmadı geldük bu dehrin bâgına /Bu rûzigârın degmedük biz bir yeşil yaprağına (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sütçizade, Güfte Veysi, Evfer, v:104a; Revan 1724, Sütçi-zâde, Güfte Veysî, Aşirân, Evfer v:110a)

Sütçizâde ö.1627 Niyâz idüp gele ey dil o yâre yalvaralım Bu cevri terk ide şâyed nigâr yalvaralım (Revan 1724, Beste Sütçizade, Aşirân, Muhammes v:109b)

Sütçizâde ö.1627 Vâlih-i aşkam, cünûn yâr-i kadîmimdir benim Şâh-ı sevdâ-leşkerem, Mecnûn nedîmimdir ben (Beste-i Sütçi[zâde], Güfte-i Fehmî im Pençgâh, Çenber, v:10b)

Şaban ö.? Gam-sanur cevrine şâdân olduğum bilmez gibi/ Râzî-i âzâr-ı insân olduğum bilmez gibi (Revan 1724, Nevâ, Çenber, v:63a) (Beste Şaban, Hekimbaşından)

Şâh Abbas ö.? Derkâr-ı gül hiskim ? ezel çünin başed/Camem mey hun dil her yek bekese dadend(Beste-i Şâh Abbas , Evç , Beste , Semâi , v:134b)

Kasım Paşa ö.? Söylen yâre bize sitem itmesün/ Benim gönlüm perişândur perişân (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Kasımpaşa, Bayati, Evfer, Şarkı, v:64b; Revan 1724, Beste Şah Kasım, Bayati, Evfer, Şarkı, v:77b)

Şerîf ö.1690 Ben ol bed-'ahde ragmen bir vefâ-dâr eyledim peydâ /Dil aldırımsa ey dil böyle dil-dâr eyledim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Şerif, Güfte Hakani, Sakil, v:16a; Beste-i Şerîf, Güfte-i Hâkânî, Nevâ, Sakîl, v:63a)

Şerif ö.1690 Bela-yı aşka düşdün aşk-ı mihnet karı gördün mü/Beni azar ederdin sevdiğim azarı gördün mü (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Şerif, Güfte Şehri, Devrirevan, v:57a; Eser, 103b nolu varakta bir kere daha tekrarlanmış burada Çenber usulünde verilmiş. Makam farklılıkları yazma karışık şekilde toplandığı için verilememiştir.

Şerif ö.1690 Dil hicr ile bimar olur böyle kalırsa/ Halim ki düşvar olur böyle kalırsa (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Şerif, Devrirevan, Şarkı, v:66a)

Şerif ö.1690 Ey fedâ-yı çeşm-i mahmûr-i tû hâb-ı âşikan/ Vey bela kerdan zülfet piç-u tab aşikan (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Şerif, Güfte Saib, Semâi, v:57a; Revan 1724, Beste Seyyid Diyarbekri, Devrirevan, v:70a)

Şeştârî Hâcî Murâd ö.1673 Bu afet-i devrânnireden bunda düşüpdür/Nâzenînim, meh-cebînim, nâzenîn yâr yâr (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Şeştari Murad Ağa, Semâi, v:15a; Revan 1724, Beste ve Güfte Merhûm Hâcî Murâd, Hüseyini , Semâi , v:51a)

Şeştârî Hâcî Murâd ö.1673 Gahî benî gül oldurur ki âh bülbül öldürür Gâh öldürür hicran hey yar gâhi tegafül öldürür (Revan 1724, Beste Şeştari Murad Ağa, Saba, Beste, Evfer, v:31b)

Şeştârî Hâcî Murâd ö.1673 Gir kemmiyet-i aşka sun'iyâabdâl ol/ Tâdirdirdir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857, Beste Şeştari Ağa Murad, Semâi, v:112b; Revan 1724, Beste Şeştârî Hâcî Murâd, Irak, Semâi, v:123b)

Şeştârî Hâcî Murâd ö.1673 Günden güne derd-i dilim efzûn idersin /Feryâd elinden cigerim hûn idersin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Şeştârî Murâd, Güfte Şehdi, Semâi, v:14a; Revan 1724, Beste Şeştârî Murâd, Güfte Şehdi, Hüseyini, Beste, v:50b)

Şeştârî Hâcî Murâd ö.1673 Târ-ı zülfünde gönül beste-i zencîr-i keder /Ten ne ne ni ten ne ne ni ten ni yâ beste-i zencîr-i keder (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma Beste Şeştari Murad Ağa, Güfte Naci Şeyh Mevlevi, Semâi, v:64; Revan1724; Beste Şeştârî Murâd, Hüseyini, Beste, Semâi, v:50b)

Şeştârî Hâcî Murâd ö.1673 Gencî-u kitabî-u harifî..... / Bâyed e-aded bîşter ez çar nebâşed (Revan 1724, Beste Şeştârî Murâd , Evç , Beste ,Semâi , v:134b)

Şeştârî Seyyid Hân ö.? Tıfl-ı dil iderse n'ola tekml-i fûnûn / Hem meşk-i cunûn itmededir çün Mecnûn (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Seyyid Han Şeştari, Güfte Rasati, Semâi, v:34a; Revan 1724, Beste Şeştârî Seyyid Hân, Güfte Rasâtî, Rehavi, Semâ'î, v:28a)

Şeştari Hasan ö. ? Hatt-ı kerd-i zarar-ı to sünbülzede ser.....taze veterRuhsar çunan haya çunin hemçu gülî (Rehavi, Beste Şeştari Hasan, Güfte Mir Mehmed, Uşşak Beste,Semâi, v:72b) (Hafız Post-Revan'da yazı Itri'nin)

Şeyhzâde Ahmed Çelebi ö.1700? Nice demdir ki seyr-i mâh-rûy-i yârdan dûruz/ Düşüp târik-i hicre pertev-i envârdan dûruz (Revan 1724, Beste Şeyhzâde Ahmed Çelebi, Evç, Beste, Devrirevan, v:129b)

Şeyhi ö.? Ateş-i aşkı füzun etmektedir cananemiz/ Kase-i pür-mihnet oldu eldeki peymanemiz (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste ve Güfte Şeyhi, Uzzal, Çenber, v:137a)

Taşçızade Receb ö.1700 Bir padişah-ı hüsnü civan-ı yeganesin/ Güya nazir-i Yusuf-ı Mısır-ı zemanesin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Taşçızade, Güfte Tatar Han, Semâi, v:121b)

Taşçızade Receb ö.1700 Nice vasf etsin o şuh dil-i hurrem ne desin/ Misli yok benzedecek hüseyini müselleme ne desin (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Taşçızade, Güfte Vecdi, Çenber, v:57a)

Taşçızade Receb ö.1700 Dest urdı sabâ turre-i tarrâr tagıldı Fâş oldu ruhi ‘âlem-i esrâr tagıldı (Revan 1724, Beste Taşçızade Recep, Güfte Vecdi, Irak ,Beste, Semâi, v:126b)

(Taşçızade Receb, ö.1700) Eger mestânem ihsân eylese feryâd kâbildür /Kerem mezbûl olursa ‘arz-ı isti’dâd kâbildür (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Taşçızade, Güfte Vecdi, Muhayyer, Nimdevir, v:50a; Revan 1724, Beste Taşçızade, Muhayyer, Beste, Nimdevir, v:53b)

Taşçızade Receb ö.1700 Gülşen-i aşkam nevâ-keş ‘andelibimdir gönül/ Dil-küşâ evvân-ı derdem nakş ü zîbimdir gönül (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Receb sengi, Güfte Vecdi, Rast, Zencir, v:7a; Revan 1724, Beste Taşçızade, Rast , Beste, Zencir , v:5b)

Taşçızade Receb ö.1700 Çeşmin ki sihr-ile bana yüz dürlü nâz ider Her bir nigehte dilde ana bin niyâz ider (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Seng-i Receb, Güfte Vecdi, Saba, Fer, Vecdi, v:36b; Revan 1724, Beste Taşçızade, Saba, Beste, Fer, v:34a)

Taşçızade Receb ö.1700 Figân kim haste-i hicrânın ol şûh-ı cihân bilmez /Aceb müşkil belâdır yârin bir âmân bilmez (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Taşçızade, Güfte Vecihi, Muhayyer, Evfer, v:50a; Revan 1724, Beste Taşçızade, Güfte Vecihi, Muhayyer, Beste, Evfer, v:53b)

Taşçızade Receb ö.1700 Lutf-ı hevâ nesîm-i seher bâd-ı nevbahâr Berbâd idüp gönülde komaz zerrece gubâr (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sengizade Receb, Güfte Allame Şeyhi, Sakil, v:117a; Revan 1724, Beste Taşçızade, Güfte Şeyhi, Irak , Beste, Sakil ,v:117b)

Taşçızade Receb ö.1700 Şirâne şikâr-ı dil ü cân eylemek ister/ Ol gözleri âhû Ok kaddımı cevr-ile kemân eylemek ister (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste

Taşçızade Receb, Güfte Vecdi, Semâî, v:62a; Revan 1724, Beste Taşçızade Recep, Güfte Vecdi, Uşak, Beste, Semâî, v:73 b)

Taşçızade Receb ö.1700 Varırsan ey saba ol zülf-ü şeb güna selam eyle/ Düşerse hem dil-i mahbus u mahzuna selam söyle (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Sengizade Receb, Güfte Vecdi, Muhayyer, Düyek, v:50a)

Taşçızade Receb ö.1700 Çekme ruhuna nikâb-ı işve/ Ey matla'-ı âfitâb-ı işve /Tâ nâ dir dir ten te nen ni tâ nâ te ne dir ni(mükerrer)dir dir ten dir dir ten ten nâ ten nâ ten nâ te ne dir ni (Revan 1724, Beste Taşçızade, Rast ,Beste, Semâî, v:8a)

Taşçızade Receb ö.1700 Derd-i gamm-ı zehri dil-i dânyâyı tir tir titretir/ Rüzgarın şiddeti deryayı tir tir titretir (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Taşçızade, Güfte Vecdi, Hafif, v:126a)

Taşçızade Receb ö.1700 Feryâd-ı dil-i zârıma dem-sâz mı kaldı/ Yâ keşf idecek derdimi hem-râz mı kaldı (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Taşçızade Receb, Güfte Vecdi, Semâî, Revan 1724, Beste Taşçızade, Güfte Vecdi, Kürdi, Beste, Semâî, v:100b)

Taşçızade Receb ö.1700 Gam-ı zülfünle âhımdan k'ola derd-i derûn peydâ Olur destâr-ı aşka sünbül-i bâg-ı cünûn peydâ(Beste Taşçızade, Güfte Vecdi, Irak, Beste, Nim devir, v:117b)

Tanburi Hasan ö.? Düşüp zülfün kemendine esir-i na-tüvan oldum/ Meded ir gör visaline eridim üstühan oldum (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Tanburi Hasan, Güfte Niyazi Çelebi, Acem, Evfer, v:76a)

Tatar Abdurrahman ö.? Rûyimi hâk eyledim ol hâk-i pâyı görmege /Ya'nî rûy-i hâk-i pây-ı dil-rübâyı görmeğe (Revan 1724, Beste Tatar Abdurrahman, Irak, Beste, Devrirevan , v:120b)

Tâtâr Hân ö.1674 Ey tabîbim.....(Güfte-i Tâtâr Hân, ,Hüseyni ,Muhammes , v: 45 a)

Tayyar ö.? Ey çerh benimle kâr zâr eylersin/ Nûş eylemedin câm-ı murâdın sanma (Beste ve Güfte Tayyar, Bayati, Semâi, v:79 b)

Tosunzade ö.1715 Adû benzer nifâk itmiş/Bizimle yâr söyleşmez (Revan 1724, Tosunzade, Kürdi, v:98 a)

Tosunzade ö.1715 Hüsn-ile ruhsârı mihr ü sînesi billûr Hâsılı ser-ta-kadem ol serv-i nâzım nurdur (Revan 1724, Bestenigar, v:144b) [Başlıksız](Hafiz Post-Revan'da yazı İtri'nin; Hekimbaşımda "Çenber, Beste-i Tosunzade")

Turmuş ö.1700 (Andelîbim gülşenim tab'-i münîrimdir benim/ Tûtîyem âyine merât-ı zamirimdir benim (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Turmuş, Güfte Arif, Acemaşiran, Çenber, v:85a; Revan 1724, Beste Turmuş, Acemaşiran, Çember v:94b)

Turmuş ö.1700 Her eşk ki bî la'l-i to derçeşmter-i mâst/ Tanist ki perverde be-hufte ciger-i mâst (Revan 1724, Aga Turmuş, Acem, Nakş, Evfer, v:87a)

Vehbi Damcı ö.? Mutrib-i aşk aceb saz u Nevâyı dared/ Nakş-ı her nağme ki zed rahbe cayı dared (Nadir Eserler Kütüphanesi 9857 nolu yazma, Beste Vehbi Damcı, Güfte Hacı Hafız, Semâi, v:53a)

Zakir ö.? Âteş-i aşkı füzûn itmekdedür cânânemiz/ Kâse-i pür-mihnet oldu eldeki peymânemiz (Revan 1724, Beste Zakir, Uzzal, Çenber, v:150b) (Hafiz Post-Revan'da yazı İtri'nin)

Zeki ö.? Bahrem du leb didar biya leben amed Goft be-zahîr ki an hüsrev-u şirin râ (Revan 1724, Beste Zeki , Saba, Beste , Semâi ,v:36 a)

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu tez çalışmasının neticesinde Hâfız Post'un hayâtı ve eserleri ile ilgili olarak kaynaklardan elde edilen bulgular doğrultusunda;

1. Hafız Post'un hayâtı hakkında bilgilerine ilişkin alt problemine göre sonuçlar;
 - a) Yeni tespit edilmiş tezkire ve kaynaklar ile birlikte doğum tarihi konusunda 1620'li yıllar olması gerektiği sonucuna varılmıştır.
 - b) Hakir ve Fakir mahlaslarını neden kullandığı açıklanmıştır.
 - c) Doğum yeri konusunda eski harita kayıtlar üzerinde yapılan araştırmalarla Üsküdar ilçesinin Hafız Post'un doğum yeri olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

2. Hafız Post'un aldığı sanat eğitiminin özellikleri nelerdir? Alt problemine göre sonuçlar;
 - a) Hafız Post'un hocaları olarak dönemin önemli musiki konusunda, Koca Osman, Küçük İmam, Çömlekcizade Recep Efendi gibi isimler, edebi ve dil öğrenimi gibi konularda şair Na'ili, hat sanatında hocasının Tophaneli Mahmud Efendi olduğu sonucuna varılmıştır.

 - b) Uğraştığı her sanat dalında adını gerek yaşadığı dönemde gerekse de sonraki dönemlerde hazırlanmış olan tezkirelerde olmasından, eğitimi sırasında döneminin en değerli hocaları ile eğitim yaptığı sonucuna ulaşılmıştır

 - c) Hafız Post'un gerek hocaları ile paylaştığı ortamlarda gerekse de saray içerisinde bulunduğu çevresinde dönemin en değerli sanatkârları ile aynı ortamlarda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

 - d) Hafız Post'un yazmış olduğu bir şiiri ve bestelemiş olduğu başkalarına ait ilahi türü dini musiki eserlerinden onun sufi çevre ile olan ilişkisinin oldukça iyi olduğunu, ayırım yapmaksızın farklı tarikat mensuplarının şiirlerini bestemesinden farklı çevrelerle de ilişkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

3. Hafız Post'un sanatçı kişiliğine ait özellikler alt problemine göre sonuçlar;
- a) Bir bestekâr olarak Hafız Post'un adının oldukça sık anılmasının neden hiç kuşkusuz çok fazla sayıda farklı isimlerin şiirlerin büyük bir ustalık ve maharetle bestelemesi sonucuna varılmıştır.
 - b) Evliya Çelebinin Seyahatnamesinde "Nev-zuhur" hanendeler arasında yer almasından sonraki dönemde yazılmış olan tezkirelerde sesinin bir bülbül gibi olarak nitelendirilmesinden, bir hanende olarak ve musikişinas olarak çeşitli meclisler de yer aldığı sonucuna varılmıştır.
 - c) Çok genç yaşlarda adının şair olarak şair tezkirelerinde adının yer almasından hatta Tezkire-i Rıza'da şiirinin ve güftelerinin eşsiz olarak nitelendirilmesinden musikişinaslığının yanında şairliğinin de adından söz ettirecek kadar iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
 - d) Hafız Post'un hat sanatı konusunda iyi bir eğitimden geçtiği, incelenebilen kendisi tarafından yazılmış olan iki adet güfte mecmuasından ve adının hattat tezkirelerinde söz ettirmesinden, yazı konusunda da iyi bir sanatkar olduğu sonucuna varılmıştır.
4. Hafız Post'un eğitimciliği alt problemine göre sonuçlar;
- a) Hafız Post'un hocalarından almış olduğu eğitimi öğrencilerine geleneksel öğretim yolları içerisinde aktardığı ve öğrencilerinin sonraki dönemde adından söz ettiren değerli musikişinaslar olduğu sonucuna varılmıştır.
 - b) Kendi güfte mecmuasında yer alan kendinden çok önce yaşamış olan değerli musikişinasların eserlerini ve daha sonra Hafız Post'a atfedilen edilen fakat ona ait olmayan eserleri öğrencileri ile meşk ettiği sonucuna varılmıştır.
5. Hafız Post'un besteleri alt problemine göre sonuçlar;
- a) Hafız Post tarafında bestelenmiş eseler hem kendi yazmış olduğu güfte mecmuaları hem de yakın dönemlerde yazılmış olan diğer güfte

mecmualarından taranarak tespit edilmiş ve kaynaklarda belirtildiği gibi oldukça fazla bestesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

b) İlahi mecmualarından ve dini içerikli güfte mecmuaları taranarak bulunan eserlerden Hafız Post'un sadece Halvetilik değil diğer tarikatlar içerisinde de dini yapıdaki eserlerinin önemli bir yeri olduğu sonucuna varılmıştır.

c) Hafız Post'a ait olan ve geleneksel yöntemlerle günümüze ulaşan eserleri tesbit edilmiş, bunun yanında Hafız Post yaşarken eserlerinin notaya alındığı görülmüştür. Buna mukabil olarak eserlerinin sadece geleneksel yollarla değil aynı zamanda müzik yazısı ile de geldiği sonucuna varılmıştır.

d) Hafız Post'un bilinen güfte mecmuaları dışında çok bilinmeyen bir güfte mecmuası üzerine durularak muhteviyatı verilmiştir. Topkapı Sarayı kütüphanesi ile İstanbul Üniversitesi yazmaları karşılaştırılıp bu yazmanın Hafız Post'a ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda öneriler şöyle sıralanabilir;

1. Hafız Post'un hayatı hakkında bilgilerine ilişkin alt problemine göre öneriler;

a) Hafız Post veya başka bir musikişinasın hayatı incelenirken kaynaklar yeterince taranmalı özellikle kendi el yazısı olan veya yakınlarındaki insanlar tarafından yazılmış olan kaynakların tespit edilmesi gerekmektedir.

b) Güfte mecmuaları incelenirken sadece sanal ortamlardaki halleri değil aynı zamanda orjinallerinin de kütüphanelerde görülmesi gerekmektedir.

c) Görünen Osmanlıca kaynakların transkripsiyonları yapılırken birbiri ile karışmış olan veya başka bir yazma ile birleştirilmiş olan mecmuaların ayıklanması gerekmektedir.

2. Hafız Post'un aldığı sanat eğitiminin özellikleri nelerdir? Alt problemine göre öneriler;

a) Eğer bazı beste sahiplerinin eserleri farklı zamanlarda birbirlerine atfediliyorsa aralarındaki ilişki araştırılmalı ve varsa hoca-öğrenci ilişkisi ortaya konmalıdır.

b) Çeşitli dönemlerdeki sanat aktarım yöntemleri incelenmeli özellikle de meşk sistemi araştırılmalıdır.

c) Bir musikişinasın sanat çevresi ele alınıyorsa öncelikle yaşadığı yerler ve sanatını icra edebileceği mekanlar göz önüne alınarak, farklı kaynaklardan buralarda aynı zamanlarda bulunmuş insanlar tespit edilesi önerilmektedir.

3. Hafız Post'un sanatçı kişiliğine ait özellikler alt problemine göre öneriler;

a) Bir bestekârın bestelerinin tespiti için kütüphaneler ve özel koleksiyonlarda bulunan güfte mecmuaları taranmalı ve kendinden önce yaşamış olan fakat araştırılan bestekâra atfedilen eserler listeden çıkarılmalıdır. Bunun yanında sonraki dönemlerde yazılmış olan güfte mecmualarında araştırılan bestekâra atfedilip başka bestekârlara atfedilmiyorsa bu besteleri bestekarın ömrünün sonlarına doğru yazma ihtimalini gündeme getirmektedir. Eserlerin kronolojik açıdan değerlendirilmesi için bunlarında tam tespitinin yapılması önerilmektedir

b) Günümüze notası ile gelen eserlerin ilk nota kaynaklarının tespit edilmesi ve sonraki dönemlerde alındıkları halleri ile karşılaştırılarak farklılıkların ortaya konması tavsiye edilmektedir.

c) Bir sanatkârın şiirleri incelenirken yaşadığı dönem ve sonraki dönemde yazılmış olan şair tezkirelerinin muhakkak incelenmesi ve varsa şiirleri bu tezkireler üzerinden tespit edilmesi önerilmektedir.

4. Hafız Post'un eğitimciliği alt problemine göre öneriler;

a) Bir bestekârın öğrencilerini tespit ederken hayatı ile ilgili yazılmış tezkirelerin yanında yaş olarak kendisinden küçük fakat bestekârın hayatındaki önemli bir duruma veya ölümüne tarih düşürmesi, bir şiirinde övmesi aralarında bir hoca öğrenci ilişkisi olma ihtimalini güçlendirebilir. Bu sebepten ötürü araştırılan kişi ile ilişkisi olabilecek kişilerin muhakkak yazmış olduğu şiir ve özel notların gözden geçirilmesi önerilmektedir.

b) Bir bestekâr kendinden önceki büyük bestekârların eserlerini kendi yamış olduğu güfte mecmuasına almışsa bunu öğrencileri meşk etmede kolaylık sağlaması içinde yapma ihtimali yükübir bir ihtimaldir. Bunun yanında kendisinin bestelediği eserler özellikle yakın çevresi tarafından araştırılan bestekâra atfediliyorsa bu eserleri de öğrencileri ve yakın çevresi ile meşk etmiş olabileceği düşünülebilir. Bu tip eserlerin tespit edilebilmesi için sonraki dönemlerde öğrencileri veya öğrencilerinde ders almış kişilerin yazmış olduğu varsa güfte mecmualarının incelenmesi önerilmektedir.

5. Hafız Post'un besteleri alt problemine göre öneriler;

a) Bir bestekârın bilinen güfte mecmuası dışında farklı bir mecmuanın da ona ait olduğu düşünülüyorsa öncelikle el yazılarının karşılaştırılması, kağıt, cilt özellikleri ve fligramların karşılaştırılmasının yapılması bunun yanında iki mecmuanın ortak repertuarı ile bu bestekarın kendi için kullanmış olduğu mahlasların kendine ait bestelerde incelenmesi önerilir.

b) Bir bestekârın günümüze gelen eserlerinin tespitinde önemli kaynaklar öncelikle müzik yazılarının olduğu kaynaklardır. Ebced, Hamparsum veya batı notası gibi kaynaklar varsa erişilebilecek en eski kaynaklardan bu eserlerin notalarının tespit edilmesi önerilmektedir.

c) Bu çalışma ile Türk Mûsikîsi'nde, bir mûsikîşinasın yaşadığı dönemin kaynakları ile birlikte değerkendirilip hayâtına dâir ulaşılabilen kaynaklar

etrafında bir model oluşturulmuştur. Bu model içerisindeki kaynakların kullanımı ve işlenişi; daha sonra yapılacak ilgili çalışmalarda kullanılabilir.

KAYNAKLAR

17. *Yüzyıl Avrupasında Türk İmaji*, . (2005). İstanbul: Sakıp Sabancı Müzesi.
- Abdülkadiroğlu, A. (1985). *İsmail Belîğ Nuhbetü'l - Asar Li- Zeyli Zübdeti'l - Eş'ar*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Açıkgöz, N. (1990). *Riyazi Divanından Seçmeler*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları / 1227.
- Aksoy, B. (2003). *Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki*. İstanbul : Pan Yayıncılık.
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte* İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T5645 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte* İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T5657 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte* İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T591 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte* İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı TY3608 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte* İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı TY966 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı İbnülemin 3446 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T5634 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T5639 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T5644 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T824 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı TY3466 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı TY5525 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Konya, Koyunoğlu 13215 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Ktp. Aliemiri Manzum, no. 758
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Ktp. Aliemiri Manzum, nr. 759
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 601 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 637 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 658 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 765 nolu güfte mecmuası

- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Milli Ktp. Nr. 06.Mil.Yz.Cönk. no. 39
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3478,
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2371
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan- nr.81 nolu Güfte Mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan, Nr.241 Mecmua-i Güfte
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Topkapı Kütüphanesi Bağdat Köşkü, 402 numaralı Güfte Mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Topkapı Sarayı Müzesi Revan 1985 numaralı şiir mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, TSMK R. 1725 numaralı Mecmua
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Konya, Koyunoğlu 12970 nolu yazma
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 705 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 707 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 732 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 736 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 758 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 759 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 759/1 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 705 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 707 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 732 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*,Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 736 nolu güfte mecmuası

- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 758 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 759 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 759/1 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 705 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 707 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 732 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 736 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 758 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 759 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmûa-i Güfte*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri, Manzum nr. 759/1 nolu güfte mecmuası
- Anonim, *Mecmua-i Şarkiyat*, Süleymaniye Ktp., Tercüman, no. 214,
- Anonim, Milli Kütüphane Ankara 06 HK 578 nolu *Mecmua-ı Eşar*
- Anonim, Milli Kütüphane Ankara 06 Mil Yz A 4298 *Güfte Mecmuası*
- Anonim, Milli Kütüphane Ankara 06 Hk 319/1 nolu şiir mecmuası
- Anonim, Süleymaniye Kütüphanesi “Güfteler Mecmuası “Sütlüce Dergahı” nr.132
- Anonim, *Mecmûa-i İlahi*, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, nr. K183
- Araz, Y. (2013). *Osmanlı Toplumunda Çocuk Olmak*. İstanbul: Kitap Yayınevi. 22-23
- Atatürk Kitaplığı 1339 numaralı Şiir Mecmuası
- Ateş, A. (2012) Tefik Rıza Yenal'ın Söz ü Saz İsimli Yazma Müzik Eserinin 3. Kitabı olan Güfteler Bölümünün Günümüz Türkçesine Çevirisi, Marmara Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Türk Din Musikisi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.17, 62, 637
- Ayangil, R. (2002). "Onyedinci (XVII.) Yüzyılda Türk Musikisi" . *Türkler*, 433-442.

- Aydın, H. (2010). Cevri Divanı'nın Tahlili, 13. Balıkesir:T.C. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Türk Dili Edebiyatı Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 13-14
- Bakırcıoğlu, S. (1953). Hafız Post'un Bestelemiş Olduğu Eserler. *Musiki Mecmuası*, 63, 130-132.
- Bardakçı, M. (2011). "Hafız Post'un Kayıp Bilinen Elyazması Güfte Mecmuası. *Atlas*, 92-93.
- Bardakçı, M. (2011). *25 Yıla 25 Besteci*. İstanbul : Pan Yayıncılık. 2-3-4
- Başara, E., Erdoğan, M., Yıldız, Z, (2010) XVIII. Yüzyıla Ait Bir Güfte Mecmuası İncelenmesi, M.Ü. İlahiyat Fakültesi, sy.38, s.137-172
- Behar, C. (2005). *Musikiden Müziğe*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. 108-148,
- Behar, C. (2010). *Şeyhülislamın Müziği* . İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. 13-16-237
- Behar, C. (2012). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. 15-170
- Çapan, P. (2005). *Mustafa Safayi Efendi Tezkire-i Safayi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları. 174-176
- Çıpan, M. (2010). *Derviş Avni Güfte ve Şiir Mccmuası*. Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları:24.
- Çırak, H.E, (2007) 18. YY.'da Yazıldığı Tahmin Edilen Bir Yazmadaki Güfteler, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlahiyat Anabilim Dalı, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, s. 40,44, 55
- Duran, T. (2005) Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum Nr.759/1'E Kayıtlı Güfte Mecmuasının İncelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 19-20
- İstanbul Üniversitesi, Nadir Eserler Kitaplığı, Ebubekir Çavuş (1754) Güfte Mecmuası
- Efendi, M. S. (2011). *Tuhfe-i Hattatin*. (M. Koç, Çev.) İstanbul: Klasik Yayınları. 685
- Erdoğan, K. (1998). *Niyaz-i Mısri Divanı*. Ankara: Akçağ Yayınları. 24-80
- Esad Efendi, Atrabü'l Asar İstanbul Üniversitesi Ndr. Es. Nr. 6193
- Evecen, D. (2011) 17. Yüzyıldan Üç Mecmua-i Eş'ar, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Edebiyatı, Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
- Evliya Çelebi (1315) *Seyahatname*. İstanbul: İkdam Matbaası
- Farmer, H. G. (1999). *Onyedinci Yüzyılda Türk Çalgıları*. (M. İ. Gökçen, Çev.) Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

- Feldman, W. (1996). *Music of the Ottoman Court*. Berlin: VWB-Verlag für Wissenschaft und Building.
- Gençdoğan, İ. (2010) Aziz Mahmud Hüdayi Divanı'nda Dini Muhteva, Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, 256-257
- Gök, S. (2013) Milli Kütüphane'ye Kayıtlı 06 Mil Yza 485 nolu Mecmu'a-i Eş'ar (İnceleme-Metin) Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, 367
- Güfta, H. (2009) *Salim*, İslam Ansiklopedisi, (36), .46-47
- Hafız Post, *Mecmûa-i Güfte*, İ.Ü Nadir Eserler Kitaplığı T9857 nolu yazma
- Hekimbaşı Subhizade Abdülaziz Arif Efendi'nin Mecmua-yı Letaif Sandukari'l me-arif adlı yazma eseri, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler ktp. TY 3866
- İnancık, H. (2010). *Has-Bağçede 'Aş u Tarab "Nedimler Şairler Mutribler"*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 345
- İpekten, H. (1990). *Na 'ilî Divanı*. Ankara: Akçağ Yayınları. III, IV
- İpekten, H., İsen, M., Toparlı, R., Okçu, N., & Karabey, T. (1988). *Tezkirelere göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.168
- Kaçar, G. Y. (2013). Hatip Zâkirî Hasan Efendi'nin Nühüft Makamındaki İmam Hüseyin Mersiyesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 239-254.
- Kahraman, A.S, Dağlı, Y. (2014) *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, (1), 2-3-4-202
- Kam, R. F. (1947). Türk Bestekarları:Hafız Post. *Radyo*, 6(71), 9.
- Kantemiroğlu, D. (1999). *Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi*, çev. Özdemir Çobanoğlu. İstanbul: Cumhuriyet Yayınları.
- Kantemiroğlu, D. (2001). *Kitâbu 'İlmi'l Mûsikî 'alâ vecî'l - Hurûfât (Mûsikî'yi Harflerle Tesbit ve İcrâ ilminin Kitabı)*, (Çev: Y. Tura), . İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. 23, 24, 24,25,27,28
- Karamahmutoğlu, G. (1999) İstanbul Atatürk Kitaplığı'ndaki 1637 nolu Yazma Hamparsum Nota Defteri, İstanbul Teknik Üniversitesi, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, 356
- Kaya, A.B. (2007). Mehmed Talib Efendi Divançesi, V. Üsküdar Sempozyumu, s.292-306

- Kılıç, E. (2013) *Mecmua-yı Letaif fi Sandukati'l-Me' Arif* (Metin ve Değerlendirme) İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Doktora Tezi. 366, 430, 444,
- Korkmaz, H. (2014). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'ndeki Musiki Yazmalarının Kataloğu, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı,, Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti, Tarih Bilim Dalı, Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, s.97-136-139
- Köse, F. (2010). İstanbul Halveti Tekkeleri, T.C. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlahiyat ABD, İslam Tarihi BD, Yüksek Lisans Tezi
- Kuran, T. (2010). *17. Yüzyıl İstanbul'unda Sosyo-Ekonomik Yaşam- Cilt 1*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 161
- Müstakimzade, Mecmua-i İlahiyyat, Süymaniye Kütüphanesi 3397 nolu yazma.
- Özalp, N. (2000). *Türk Musikisi Tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özcan, A. (2010) *Şeyhi Mehmed Efendi*, İslam Ansiklopedisi, c.29, s.82.
- Özden, E. (2013). Osmanlı'nın Musiki Okulları, Rast Müzikoloji Dergisi, c.1, S.2, sayfa: 17-29
- Özergin, M. K. (1970). Neşati Dede'nin Bir Mektubu. *Hisar*(74), 25-27.
- Öztuna, Y. (1969). *Türk Musikisi Ansiklopedisi* (Cilt I). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Öztuna, Y. (2006). *Türk Musikisi Akademik Klasik Türk San'at Musikisi'nin Ansiklopedik Sözlüğü* (Cilt I). Ankara: Orient Yayınlar.
- Öztürk, S. (1995). *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı- Cihan Matbaası
- Parlatır, İ. (2009) *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara, Yargı Yayınları
- Pekin,E.. *Evliya Çelebi Müzik Değişiminin Neresinde*, İstanbul 2009; Ülkü Çelik Şavk, *Sorularla Evliya Çelebi*, Ankara 2011, s. 26
- Sağman, Ş. (2001) Müstakimzade'nin Mecmua-i İlahiyyat Adlı Güfte Mecmuası, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 250-265-267-287-419-463
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selçuk, B., Tuğluk, H.İ., Antakyalı Mustafa Şehdi ve Gazelleri, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Erzurum, (38), 71-94
- Soydaş, E., M. *Unutulmuş bir Osmanlı Bestekarı: Ali Şirugani Dede*, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, (2007), (4), 1-11.

- Soysal, F., Arslan, U.M, (2014), *1774 Tarihli Hafız Abdülbaki'ye Ait Güfte Mecmuasının İncelenmesi*, Rast Müzikoloji Dergisi, (2), .68-88
- Sönmez, A. (1970). Hafız Post ve Bir Kaç Hatıra. *Musiki Mecmuası*, (256), 12-13.
- Şardağ, R. (1992). *Mustafa Itri Efendi*. Mersin: Kültür Bakanlığı, 10-11
- Tek, A. (2007). *Üsküdarlı Balabani Hasan Hüsnü Efendi ve Tasavvuf Anlayışı*, T.C. Uludağ Üniv. İlahiyat Fakültesi Dergisi, c.16, sy. 2, s.155-168
- Tezcan, N. (2009). "Seyahatname", İslam Ansiklopedisi, (37), 16-19
- Uslu, R. (2007). *Muzikoloji Kaynakları*. İstanbul: İtü Yayınları, 32
- Uslu, R. (2015). *Mustafa Itri Buhurizade Panoraması: Bir Klasik Müzik Ustası*. Saarbrücken, Almanya: Türkiye Alim Kitapları, 126, 315, 346
- Uzun, M. (2005). "Miraciyye", İslam Ansiklopedisi, (30), 135-140)
- Yenigün, H. (1954). Türk Musikisi Üstadlarından Hafız Post. *Türk Yurdu*, 358-363.
- Yılmaz, A. (2005). Müstakimzade Süleyman Saadettin Efendi, *İslam Ansiklopedisi*, (28), 237-238
- Zavotçu, G. (2009), *Zahr-i Marzade Seyyid Mehmed Rıza Hayatı Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Tezkiresi*. Kocaeli: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 11

EKLER

Ek-2 TRT kayıtlarında Df. 172, No:177 olarak kayıtlara geçmiş olan “Cânâ kamer” adlı eser.

Cânâ kamer - 1067
 Hâfîzî Act
 رولا هسته اصول تغییل جائزہ پوستک

1068

1069

Ek-3 TRT Df. 317, no:123 olarak kayıtlara geçmiş eser "Gülizar makamında"

119 Düyede gül-izar ilahi

صوت کانون کلیم سنبله دروشی اصغر دویله کهنه الی

صوت کانون کلیم سنبله دروشی اصغر دویله کهنه الی

نغمه کوی نا سا جوه دوشی لا توب

دست م حاس نا با غم ده در

نقل لره آل هم لا آل دوشی نا شی آ

سیاق نلک زه یا فی بو

دوشی با قه باغ هه بود باغ هه

دست م حاس نقل

Şün sana gönüm niçinle olis tii.

Ek-4 "Çün sana gönlüm mübtela düştü" adlı eserin "Hüseyni makamlarındaki notaları

USUL = SOFYAN 14096 Beste = Hafez PAST
Gülce = Nigârî-i Misrî

HÜSEYİNİ İLÂHİ-22

CÜN SA NA BEN LÜM MÜB TE LÂ DÜŞ TÜ
 KİM SE Nİ BUL DU MEN Dİ YOK OL DU

CÜN SA NA BEN LÜM MÜB TE LÂ DÜŞ TÜ
 KİM SE Nİ BUL DU MEN Dİ YOK OL DU

DERD Ü GÂM BA NA E FEN DİM HAY ME DED Â Şİ NÂ DÜŞ
 VÂ İ NA EY DÜST E FEN DİM HAY ME DED CAN BA HÂ DÜŞ

TÜ AL LA HİM AL LAH ŞÜHD Ü TAK VÂ
 TÜ AL LA HİM AL LAH RU Nİ YA Zİ

YA VÂ İ DİM EV VÂ İ MAN AŞ MİN LA BEN
 NİN HİÇ VÜ CÜ DÜN DE İ MAN ZER RE KÜ MA

DEN E FEN DİM HAY ME DED HEP CÜ DA DÜŞ TÜ
 DİN E FEN DİM HAY ME DED HEP BE HA DÜŞ TÜ

AL LA HİM AL LAH
 AL LA HİM AL LAH

22. 1. 1985
 Okunmuş saygındaki değişiklik
 Sebabiyle önce yapıldığım nota-
 ları yeniden yazdım.

Uzun P. 0302

~~Gülce - Dinişli 227~~

Ek-4 Devam “Çün sana gönlüm mübtela düştü” adlı eserin “Gülizar makamlarındaki notaları.

GÜFTE:.... NİYAZİ MISRİ
 BESTE:.... HÂFİZ POST
 USUL:..... SOPYAN

G Ü L İ Z A R İ L A H İ

ÇÜN SA NA GÖY NÜM MÜB TE LÂ DÜŞ TÜ
 ÇÜN SA NA GÖY NÜM MÜB TE LÂ DÜŞ TÜ
 DER Dİ GAM BA NA ME DED HAY ME DED R Şİ NÂ DÜŞ
 TÜ AL LA HİM AL LAH BU Nİ YÂ ZÎ
 NİN HIÇ VÜ CÜ DUN DA HEY HEY MÂ
 BÜD AL LAH ZER RE KÂ MA DL ME DED HAY ME
 DED HEP BA KA DÜŞ TÜ AL LA HİM AL LAH

Bunun Çakmak

Ek-5 TRT Df. 32, no:351 olarak kayıtlara geçmiş olan "Haktan özge nesne yok" adlı ilahinin notası

٤٨٥ Hüseyinî İlahî cumhur

Haktân özge bir nesne yok gayriden -
ümidin kes.

Evsat
اصولى اوسط

جينا الى محبوبه -
مقدنه اوزله برينس يوفه غيريدنه اميدين كس

نسی به کبر اوزله ده تی ص

او ری غی یوفه نه

صو یا کس دین می

صو من یا

دا نه کو زوله مه

با بس با

صو یا ص ه تی

صو من

Ek-7 TRT Df. 398, 61 nolu eser. Rehavi Makamında Itri'ye atfedilen "Biz alude-i sagar-ı badeyiz" adlı eser

7

عطره رسولت ره اوی پوزن سهر

400

Chamli Selim

8

میانخانه

400

Chamli Selim

Ek-9 Devam Gülay Karamahmutoğlu tezinden (1999:356) alınmıştır. Hamparasum notasının çevrimi

RAST YÜRÜK SEMÂİ
Gelse ol şüh meclise nâz ü tegâfûl eylese
(s.364)

Postnişîn
Hâfız Ağa

204

Yürük Semâi

Gel-se ol su - h me - c - li - se na - zû te - ga -
fûl e - y - le - se se Tîr - ye - l - le - lel le - le - le - le - le -
le - le - le - le - le - l - li ca - nım yel - le - lel -
le - l - le - le - lel lel - le - le - le - li li

MEYAN

Ta - nı ge - ri ri - ya - zı hu - ld o - lur i - di
vü - cu - hi - le le Tîr - ye - l - le lel le - le - le - le - le -
le - le - le - le - lel - li ca - nım ye - le - lel
le - l - le - le - lel lel - le - lel - li li

Gelse ol şüh meclise nâz ü tegâfûl eylese
Reng-i hicâb-ı gülşeni meclisi gül gül eylese
Tân-ı geri riyâz-ı huld olur idi vücûh ile
Âşık zâr-ı gülşeni vaslına bülbül eylese

Ek-14 TRT külliyyatında df. 176, 115 nolu eser olarak kayıt edilen “Bahar geldi dahi seyr-i gülşen eylemedik

Bahar geldi

عناوينه اصولی زنجیر بهار گلدی رضوی سیرکاشن ایلمونک
حافظ افروز

کل ی ها ها
ضی واری
ضی
ای
کول ری
ای
رک م ل
لا ترین
لی ل ل ل ل ل ل ل ل ل ل
لی ل ل ل ل ل ل ل ل ل ل
کول ری کول ری
رک م ل
ای
سن
نم جاها

ترنم

Ek-15 "Kudümün rahmeti" adlı eserin notası

ANL. HAFIZ KUMRAL
BESTE = HAFIZ POST ?
GÜFTE = AZİZ MAHMUD HÜSDAR

= EVSAT **ACEM İLÂHİ-4.**

8

KU DÜ MÜN... RAH ME Tİ... ZEV... KU...
HÜ DÂ İ... YE ŞE FA... AT... KIL...

SA FÂ DIR... YÂ RE SU... LÂL... LAH
E GER ZÂ HİR E GER... BÂ... TIN

(h)

ZU HU RUN... DER... DI UŞ... ŞA... KA...
KA PI NA... İN... TI SAB... ET... MIŞ...

DE VA DIR... YÂ... RE SU... LÂL... LAH
GE DÂ DIR... YÂ... RE SU... LÂL... LAH

8

Not = Bu ilâhî Ekremi Karadeniz'de
Reyh Sayid Ef. ye kayıtlı

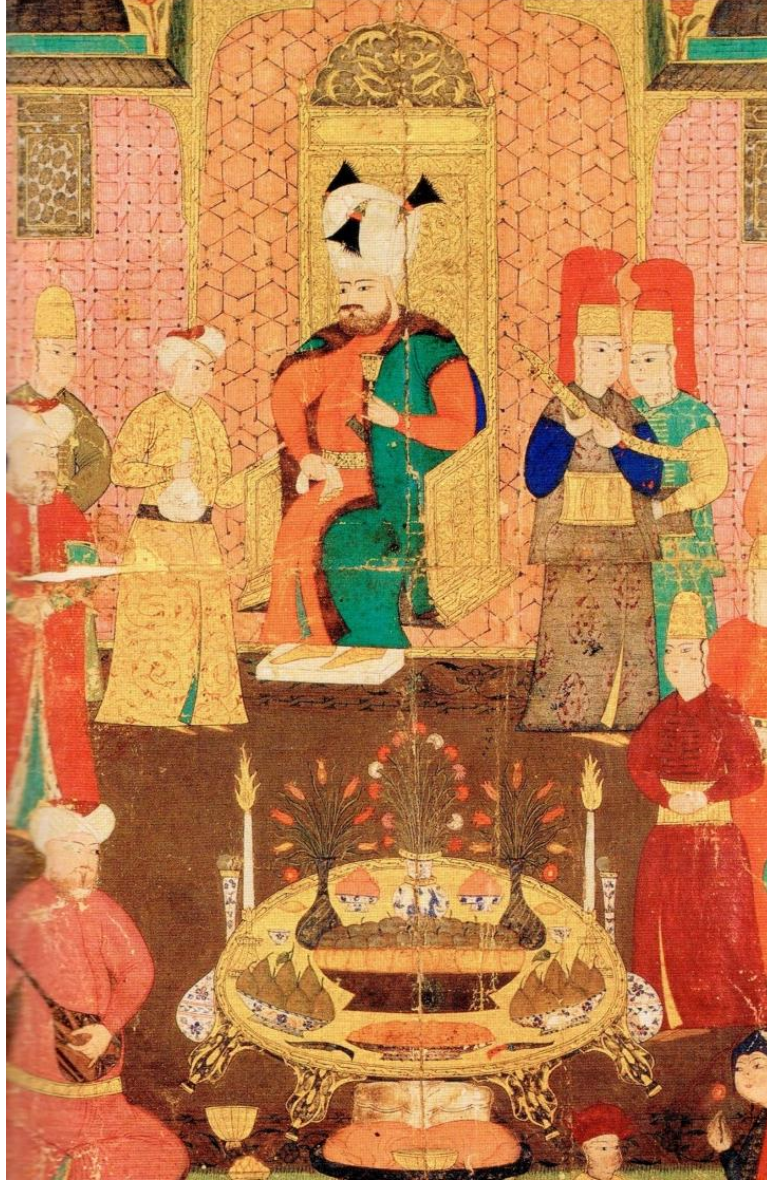
27.10.1984
İsmail Koral

Ek-16 Sultan IV. Mehmed İstiryalı ressam 1682 civarı (Ptuj Bölge Müzesi, G 861s)⁶²

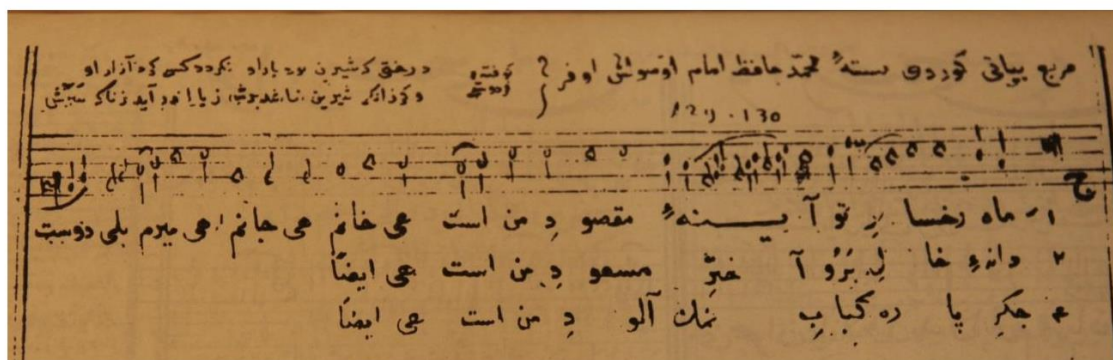

⁶² 17. Yüzyıl Avrupasında Türk İmajı Sakıp Sabancı Müzesi 2005:213

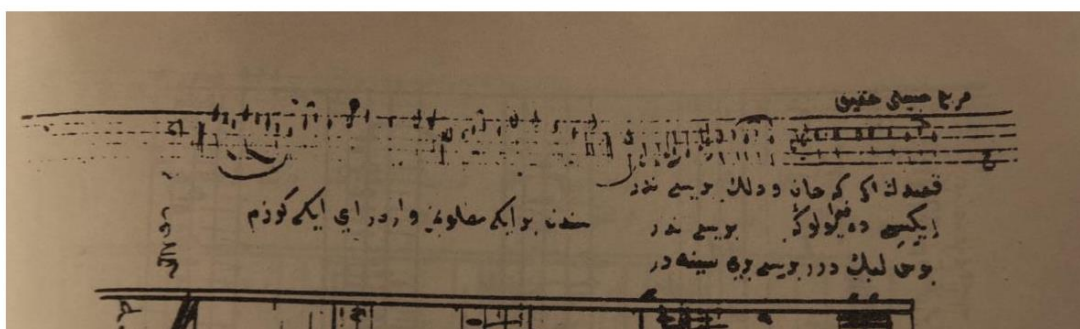
Ek-17 Sultan IV. Murad'ı gösteren bir minyatür (Halil İnancık)

Ek 18, Elçin, s.146

Ek-19, Elçin s.29

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : SÖYLEMEZ, Mehmet
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 03.05.1982
 Medeni hali : Bekâr
 Telefon : 0 (530) 526 38 05
 e-mail : msoylemez@gantep.edu.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Doktora	Gazi Üniversitesi/ TMDK	Devam Ediyor
Yüksek lisans	İTÜ/ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	2009
Lisans	İTÜ /TMDK	2005
Lise	Gültepe End. Mes. Lisesi	1999

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2011 - Halen	Gaziantep Üniversitesi/ TMDK	Öğr. Gör.

Yabancı Dil

İngilizce

Yayımlar

Mehmet Söylemez, *Mecmua-i Saz u Söz'de Hafız Post İzler*, Rast Müzikoloji Dergisi,
 Doi:10.12975/rastmd.2015.03.02.00050, s.920-928

Hobiler

Fotoğrafçılık, Seyahat

DİZİN

A

Ali Ufki · 10, 49, 51, 73, 129, 130,
160, 162, 211

B

Bektaşilik · 59
Buhurizade · 2, 5, 11, 14, 21, 27, 29,
36, 39, 46, 50, 52, 57, 59, 72, 106,
135, 137, 180, 181, 182, 183, 184,
185, 186, 187, 188, 189

C

Cevri · 5, 49, 101, 136, 137, 140, 161,
193

Ç

Çömlekcizade Recep · 33, 39, 52

D

Derviş Ali Şirugani · 2, 25, 56, 57, 59
Derviş Ali Şirugani · 69
Dimitri Kantemiroğlu · 39, 49, 129

E

Esad Efendi · 12, 20, 21, 22, 23, 27,
32, 35, 38, 48, 60, 62, 75, 80, 89,
90, 91

Evliya Çelebi · 5, 6, 7, 19, 21, 26, 27,
31, 34, 39, 48, 49, 50, 51, 62, 64

F

Fakir · 24, 27, 56, 75, 77, 81, 82, 86,
96, 98, 99, 104, 105, 110, 117, 118,
119, 135, 137

G

Güfte Mecmuası · xii, 2, 8, 15, 20, 67,
73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 83,
85, 86, 87, 90, 91, 92, 94, 96, 98,
100, 101, 102, 103, 105, 106, 107,
111, 113, 120, 123, 127, 128, 133,
134, 135, 136, 198

H

Hâfız Post · v, xii, 1, 3, 5, 7, 9, 10, 11,
12, 13, 14, 15, 16, 19, 21, 22, 23,
24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33,
34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 45, 46,
47, 48, 49, 51, 52, 55, 56, 57, 59,

60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69,
74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82,
83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91,
92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100,
101, 102, 103, 104, 105, 108, 110,
111, 112, 113, 114, 115, 116, 117,
118, 119, 120, 121, 122, 123, 125,
126, 127, 128, 130, 133, 134, 135,
136, 137

Hakir · 24, 25, 27, 56, 57, 74, 75, 76,
77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85,
86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94,
95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 118,
135, 137

Halveti · 2, 25, 27, 34, 36, 54, 55, 58,
59, 70, 126

Hamparsum · 70, 74, 128, 129

I

İtri · 2, 5, 9, 11, 23, 27, 32, 36, 45, 46,
47, 49, 50, 52, 57, 59, 60, 61, 62,
68, 69, 71, 72, 73, 102, 106, 111,
127, 134, 135, 136, 138, 140, 142,
148, 151, 154, 157, 158, 159, 160,
161, 163, 177, 180, 181, 182, 183,
184, 185, 186, 187, 188, 189, 190,
191, 193, 195, 200, 206, 207, 208,
209, 213, 215

İ

İkdam · 2, 6, 12, 14, 20, 21, 22, 26,
38, 60, 68, 74, 130

İmamzade · v, 1, 3, 5, 7, 8, 20, 21, 22,
26, 48, 60, 73, 105, 111, 187

İsmail Beliğ · 12, 20, 21, 22, 27, 31,
36, 60, 64, 66

K

Kasımpaşalı Koca Osman · 28, 40, 50

Koca Osman · 14, 35, 38, 39, 40, 46,
47, 50, 52, 71, 135, 137, 190, 191,
192

Küçük İmam · 36, 52, 135, 137, 138,
192, 193, 194, 195, 196, 197

M

Mehmed Rıza · 7, 20, 21, 26, 27, 56,
60, 64

Mevlana · 26, 54, 55, 57, 137

Mevlevilik · 11, 58, 59

Mustakimzade · 13, 20, 21, 22, 27, 31,
48, 60

Mutripname · 5, 49

Müstakimzade · 13, 22, 35, 49, 59, 67,
121, 122

N

Na'îlî · 9, 11, 24, 28, 29, 30, 34, 35,
 36, 38, 40, 48, 53, 55, 58, 72, 75,
 76, 77, 85, 87, 89, 92, 93, 94, 97,
 98, 99, 100, 106, 109, 112, 117,
 119, 120, 122, 126, 134, 136, 137,
 138, 139, 164, 171, 184, 186, 187,
 191, 192, 197, 198, 199, 201, 202,
 203, 204, 206, 209

Nayi Osman · 2, 11, 25, 27, 36, 56,
 57, 59, 69, 70

Nayi Osman Dede · 11, 58, 59, 70

Neşati Dede · 9, 20, 21, 26, 57

Nev-zuhur hanendeler · 6, 8, 34

Niyazi Mısri · 9, 25, 34, 54, 56, 57,
 58, 70, 122

Nuri Şeyda · 2, 14, 20, 21, 22, 26, 38,
 60, 62, 63, 68, 74, 130

S

Safayi · 11, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28,
 31, 33, 34, 35, 36, 48, 60, 62, 64,
 65, 66, 67, 68

Süleyman Paşa · 10, 28, 33, 34, 64,
 67, 136, 137, 165

T

Tophaneli Mahmud Efendi · 36, 38,
 40, 49

Ü

Üsküdar · 11, 14, 28, 29, 30, 33, 37,
 57, 58, 70, 127

GAZİ GELECEKTİR..